HORIA SIMA

PRIZONIERI AI PUTERILOR AXEI

cuprins

I. FUGA ÎN NECUNOSCUT

1. O nouă prigoana
2. „De la Horia Sima" până la ultimul borfaş
3. Vagabond pe străzile capitalei
4. De la Bucureşti la Braşov
5. De la Braşov la Sibiu
6. Popasul de la Sibiu
7. Înapoi în Bucureşti

II. ÎN BULGARIA

1. Trecerea Dunării
2. La Legaţia germana din Sofia
3. Pregătiri de plecare
4. De la Sofia la Viena

III. CE-AM GĂSIT ÎN GERMANIA

1. De la Viena la Berlin
2. Ahornallee
3. Întrevederi politice
4. Cu domiciliu forţat
5. Viaţa la Berkenbrück
6. Instanţă de la Frankfurt/Oder

IV. LA RĂSPÂNTIE

1. Rademacher şi Legath ma accepta în cercul lor
2. Un memoriu către Hitler
3. Izbucnirea războiului
4. „Pe marginea prăpastiei”.
5. Baia de sânge de la Jilava
6. Ferecaţi de propria semnătura
7. Striviţi între două forte

V. ARIA EXTERNA A MIŞCĂRII

1. Mişcarea Legionara din tara
2. Rolul providenţial al Banatului sârbesc
3. Ospitalitatea bulgara
4. Decepţia italiana
5. Digul din Spania
6. Legionarii din Franţa
7. Aportul fabulos al garnizoanei Berlin
8. Garnizoana Rostock

VI. O PAGINA FIOROASA DIN ISTORIA NEAMULUI

1. Războiul – mijloc de nimicire
2. Punerea la pas a justiţiei
3. Legi speciale
4. Un plebiscit fraudulos
5. Barajul cenzurii
6. Delapidările de bani publici
7. Teroarea asupra femeilor
8. Izvorul puterii lui Antonescu
9. De la alianţa la vasalitate
10. Preţul puterii
11. Mişcarea în tratativele germano-române

VII. „PE MARGINEA PRĂPASTIEI”.

1. Lovitura de gratie
2. Niciun mijloc de apărare
3. O afirmaţie absurda
4. Măsluirea istoriei
5. „Lipsa de simt national şi discernământ patriotic”.
6. „Privire generală”.
7. Acapararea aparatului administrativ
8. Intelectualii pusi la index
9. Oameni nepricepuţi
10. Subplantarea personalului inferior
11. Corpul Muncitorilor Legionari
12. Înarmarea legionarilor
13. Horia Sima pregăteşte o lovitură de stat
14. Se trece la execuţia loviturii
15. Crescendo al terorii
16. Descinderi la lojile masonice
17. Petrascu în focul reflectoarelor
18. Asasinarea maiorului Döring
19. Tragicele zile din ianuarie. O demonstraţie imposibila
20. Întinarea memoriei Căpitanului
21. Caracterul general al lucrării

VIII. ÎN BĂTAIA FURTUNII

1. Frământările legionare din tara
2. Ce s-a ales de guvernul legionar?
3. Orientarea grupului carlist
4. Destinul Profesorului Codreanu
5. Mentorii Profesorului
6. Liliana Protopopescu
7. Vizita lui Neagoe Flondor la Berlin
8. Încercări de apropiere de Mişcare

IX. SFÂRŞITUL UNUI AN TRAGIC

1. Presiuni din toate părţile
2. Căderea Odessei
3. Un Crăciun liniştit

X. 1942: ANUL STABILIZĂRII POLITICE

1. Relaţiile dintre noi
2. Bombardament englez la Rostock
3. Revista Axa reapare la Rostock
4. Sărată. Planul diabolic al lui Antonescu de exterminare a Legiunii
5. Întâlnirea cu studenţii din Berlin
6. Ajutoare din alte garnizoane
7. Guvernul spaniol se interesează de soarta noastră
8. Un curier din tara
9. Înlocuire lui Legath
10. O vară excepţională
11. Intensa activitate legionara
12. Complotul de la Rostock

XI. FUGA ÎN ITALIA

1. Un proiect politic
2. Calcarea angajamentului fata de Germania
3. Pregătiri pentru evadare
4. Ce las în urma
5. Un răspuns ambiguu
6. O veste uluitoare
7. O întrecere cu timpul
8. Vladimir Clain
9. În faza finală

10. O călătorie fără incidente
11. Întâia zi la Roma
12. Întoarcerea Tianei la Berlin
13. Enescu informează pe Mario Appelius
14. Situaţia critica a frontului
15. Un semnal neliniştitor
16. O vizita neaşteptată
17. Un funcţionar al Ducelui
18. Întoarcerea prizonierului
19. La sediul Gestapo-ului din Alexanderplatz
20. „Die Entscheidung wird fallen".
21. Internat în lagărul de la Buchenwald
22. În închisoarea lagărului Sachsenhausen-Oranienburg

XII. O PRIGOANA ÎN PRIGOANA

1. O nouă prigoana
2. Am făcut o greşeală plecând în Italia?
3. Asaltul de la Marienehe
4. De la Berkenbrück la Buchenwald
5. Goana după legionari
6. Odiseea Tianei
7. Schimbare la Legaţia Română
8. Zguduiri în sânul SS-ului
9. Urgia din tara
10. Nici femeile n-au fost cruţate
11. Mitraliere la închisori

XIII. VIAŢA ÎN LAGĂR

1. Leit-motivul internării în lagăr
2. Sonderlager Fichtenhain
3. De la Buchenwald la Dachau
4. Petrascu – ţinta predilecta a atacurilor
5. Cum am trăit în lagăr

6. Cruzimi inutile
7. Ultimii mohicani

XIV. EVOLUŢIA POLITICA A LEGIUNII ÎN ŢARA

1. Succesiunea Costea
2. Iosif Costea şi regimul antonescian
3. Ilie Rotea intra în scena
4. Două destine
5. O tragedie
6. Cursul singuratic al lui Horaţiu Comaniciu
7. Un complot în închisoare

XV. RUPTURA

1. Petrascu preda comanda lui Mile Lefter
2. Sub comanda lui Mile Lefter
3.3 Iulie
4. Limpezirea apelor
5. Spre o nouă conducere
6. Un om providenţial
7. Componenta grupului dizident
8. Biruinţa loialităţii
9. Atmosfera apăsătoare de la Dachau
10. Sfârşitul experienţei Papanace
11. Două profeţii

XVI. PRĂBUŞIRE ŞI LIBERTATE

1. Deznodământul de la 23 August
2. Un fulger în captivitate
3. Cu trenul spre Prusia Orientala
4. Întrevederea cu Himmler
5. În vila lui Ribbentrop
6. Un manifest către tara

7. O nouă întâlnire cu Himmler
8. Cu avionul la Budapesta
9. La Budapesta
10. Cu generalul Phleps
11. Înapoi la Viena
12. Sânge şi libertate la Buchenwald
13. Dachau – punctul final al unei drame

I. FUGA ÎN NECUNOSCUT

„Omul care s-a ridicat la Conducerea Statului pe mormintele legionarilor ne-a lovit fără mila cu ajutorul unei puteri străine. Cum făcuse şi Carol al II-lea înaintea lui, Generalul Antonescu odios continuator al acestuia”.

1. O NOUĂ PRIGOANA

Cu toate că Mişcarea Legionara nu avusese nicio răspundere în dezlănţuirea aşa-zisei „rebeliuni”, îndată după ce am dat ordin legionarilor să se retragă din instituţiile publice, Generalul Antonescu s-a năpustit cu cea mai mare furie asupra noastră, deşi nu mai avea niciun motiv, ostilităţile fiind încheiate de la orele 5 dimineaţa, 23 Ianuarie, când a fost difuzat comunicatul meu.

Cum se explica aceasta noua provocare a lui Antonescu? El voia sa demonstreze poporului ca lui şi numai lui se datorează înăbuşirea „rebeliunii”.

— Reichul german n-ar fi avut niciun amestec în potolirea aşa-zisei „rebeliuni”, când ştiut este ca Hitler ne-a dat un ultimatum, ameninţând cu intervenţia diviziilor germane aflate atunci în România.

— Nici ordinul meu dat legionarilor de a evacua clădirile publice nu fusese luat în considerare de Conducătorul Senatului, deoarece „bande rebele” continuau dezordinile în toată tara.

— A fost nevoie de intervenţia armatei, în ziua de 23 Ianuarie 1941, care a tras fără mila în toţi aceia care cutreierau străzile, neintrând în legalitate.

Deci, în ultima analiza, armata a înăbuşit „rebeliunea”. Ce

germani, ce ultimatum de la Hitler, ce ordine de la Conducerea Mişcării! El şi numai el, Generalul Antonescu, cu bravii lui ostaşi, au salvat tara de la anarhie! Aceasta era ideea ce o propaga Antonescu după „victorie", uitând ca în zilele anterioare s-a retras timorat în Palatul Prezidenţial şi n-a cutezat să facă fata rezistentei. Abia după primirea telegramei de la Hitler, i-a revenit curajul, luând forma dementa de cruzime şi bestialitate.

Şi cum s-a manifestat în ziua de 23 Ianuarie 1941 „vitejia" Generalului? Trăgând fără nicio alegere lumea de pe strada. Majoritatea erau pasanti, oameni care ieşiseră la spectacol, neamestecaţi în lupte. Între cei căzuţi, puţini legionari, care, conform ordinului dat de mine, se pregăteau să evacueze clădirile publice. Soldaţii erau pusi de comandanţii lor să stea la pânda în jurul clădirilor şi când vedeau ca iese cineva din ele, trăgeau şi omorau. Au căzut legionari la Prefectura, în Strada Romei, la sediul din Strada Strasbourg şi alte localuri mai mici.

Seara, Antonescu putea să arate germanilor bilanţul represiunii inutile: 800 de morţi, aliniaţi la morga, pentru judecata de apoi. De acest masacru nu vorbeşte nimeni şi nu-l condamna pe Antonescu, căci gloata morţilor era formata de tineri creştini din masa anonima a Capitalei, seceraţi de gloanţe. Se vorbeşte şi se condamna numai uciderea unor evrei, tot atât de anonimi ca şi creştinii care au căzut victima uneltirilor conducerii lor pe lângă Generalul Antonescu.

Dar cu aceasta nu s-a terminat ferocitatea lui Antonescu. Era începutul unei noi prigoane. Bucurându-se de protecţia armatei germane din România, Antonescu a dat ordin să fie arestaţi toţi fruntaşii Legiunii şi toţi miniştrii legionari, presupuşi a fi amestecaţi în dezlănţuirea „rebeliunii". Pe lângă ei, toţi aceia care s-au baricadat în instituţiile publice, majoritatea funcţionari de-ai lor, care le-au aparat cu viaţă contra loviturii de Stat a Generalului Antonescu. Victime nevinovate, toţi aceştia erau destinaţi să-şi sfârşească zilele în faţa plutoanelor de execuţie, în închisori sau, ca o „măsură de garanţie", să fie trimişi pe front, cu ordinul de a nu se mai întoarce vii.

2. „DE LA HORIA SIMA PÂNĂ LA ULTIMUL BORFAŞ".

Intenţiile sanguinare ale Generalului apar şi mai clar în

proclamaţiile ce le-a dat către tara, după „triumfala" înăbuşire a „rebeliunii".

Într-una din aceste proclamaţii delirante, spunea ca a dat ordin să fie capturaţi toţi cei responsabili de „rebeliune", „de la Horia Sima până la ultimul borfaş".

Fără îndoiala ca în cursul „rebeliunii", şi-au făcut apariţia şi borfaşi, oameni fără căpătâi, care profita de orice tulburare sociala, pentru a sparge casele oamenilor şi a le prada. Dar a mă pune pe mine alături de aceste scursori sociale, nu era numai o insulta pentru mine, dar arăta şi caracterul infam al Generalului. În atâtea discursuri publice anterioare a avut aprecieri elogioase la adresa mea, iar acum, în proclamaţiile adresate ţării, coborâsem pe scara valorilor până a ma azvârli în drojdia societăţii.

Dar mai important decât acest ofense vulgare, era decizia ce o luase Generalul pe plan politic în relaţiile cu Mişcarea. Dacă pe Şeful Legiunii îl tratează în modul acesta ignominios, înseamnă ca o reconciliere nu mai e posibila şi că va împinge prigoana până la exces. O acţiune totala contra Legiunii, al cărui obiectiv final nu putea fi decât anihilarea ei.

Am înţeles în primul moment, după aceste izbucniri de ura demenţială, ce soarta îmi rezerva Antonescu. De aceea pe cât mi-a fost posibil, am căutat să nu ajung în mâinile lui. Din veştile ce s-au infiltrat de la Preşedinte, am aflat ca Generalul voia sa termine cu mine în mod sumar. „Armata", indignata de cele petrecute, considerându-mă pe mine principalul responsabil, ma va pune la zid şi mă va împuşca.

În seara de 23 Ianuarie 1941, mi s-a pus în vedere de către Serviciul German de Securitate (SD) să părăsesc locuinţa lor, în timp ce ceilalţi camarazi ai mei care se aflau acolo, continuau să se bucure de ospitalitatea lor. Probabil, în urma unor ordine venite de la Berlin, se făcuse aceasta discriminare. Vor fi salvaţi toţi şi duşi în Germania, în afară de oaia neagră, Horia Sima.

Am fost invitat de Geissler, şeful Gestapoului din Bucureşti, să înnoptez la el. Am fost bucuros de aceasta mâna de ajutor ce mi se întinsese, când alţii îmi arătau uşa. Locuinţa lui Geissler avea însă un dezavantaj. Nu se bucura de statut diplomatic, cum era cazul cu SD.

Aşadar, la Geissler, autorităţile puteau face percheziţii. La scurt interval de la intrarea mea în casa lui Geissler, apare Doamna Liliana Protopopescu, sotia profesorului, ca să mă întrebe dacă locuinţă în care ma aflu este sigura. Altminteri, ea îmi va căuta o alta gazda. I-am răspuns ca ma simt în siguranţă şi i l-am arătat pe Geissler, gazda mea.

Abia pleacă Doamna Protopopescu şi apare un alt oaspete: un elveţian, numit Otto Gier, o figura curioasa, dar care nu-mi trezea nicio bănuială. Îl vedeam adeseori în tovărăşia lui Geissler şi îl credeam un agent al acestuia. Dar Gier venea adeseori şi pe la Preşedinţie şi m-a vizitat şi pe mine. De aici a tras concluzia Geissler ca elveţianul este un prieten-informator al nostru. În realitate, Gier n-avea nimic comun, nici cu Geissler şi nici cu noi, ci făcea acest joc ca să-şi servească mai bine centrala de la Berna. Când a apărut Gier la Geissler, l-am primit atât eu cât şi şeful Gestapoului cu semne de bucurie, vrând să aflu de la el ce se mai unelteşte la Preşedinţie. Confuzia persista şi era cât pe ce să-mi fie fatala.

După plecarea lui Gier, nu ştiu ce s-a întâmplat ca Geissler, care îmi oferise cu atâta amabilitate locuinţa lui, şi-a schimbat brusc atitudinea, şi-mi comunica, vădit jenat, ca nu ma poate găzdui. Nu mi-a spus motivul. Primise probabil vreun telefon de la Berlin, prin care i se ordonase să se debaraseze de mine. Eram un fel de vânat liber şi nu voiau să-l supere pe Generalul Antonescu.

N-am mai insistat în explicaţii, ci, însoţit de credinciosul Boian, am părăsit casa. Aceasta a fost salvarea mea. Nici n-am ieşit bine din casa şi pătrunde în locuinţa lui Geissler o patrula militară, comandata de un ofiţer, pentru a face percheziţie.

Ce se întâmplase? Gier, cum m-a văzut cu Geissler, şi-a dat arama pe fată. S-a dus la Preşedinţie şi a denunţat ca ma ascund. Imediat s-a dat alarma şi casa lui Geissler a fost invadată de soldaţi. Fără să-şi dea seama, Geissler mi-a salvat viaţa. O jumătate de oră interval şi aş fi căzut în mâna zbirilor lui Antonescu.

3. VAGABOND PE STRĂZILE CAPITALEI

Am ieşit de la Geissler năucit. Nici reprezentanţii germani din Bucureşti, apropiaţi ideologic de noi, camarazii noştri oarecum, nu erau dispuşi să mă ajute. Îşi luaseră mâinile de pe mine, căci aşa

primiseră probabil ordine de la autorităţile superioare. Eram declarat vânat liber şi din partea lor.

În acest moment s-a nimerit să fie cu mine credinciosul Boian. Avea o maşină Ford, de tip vechi, pe care o folosea la Serviciul Ordinii. Nu ştiu cum s-a făcut ca apăruse cu el şi Octavian Roşu.

Ne-am urcat toţi trei în maşină. Dar unde să mergem? Nimeni nu ştia un loc sigur. Singurul lucru bun ce-l constatasem în acel moment era ca încetaseră împuşcăturile şi se reluase circulaţia pe străzile Capitalei. Roşu are o idee. Ce-ar fi să-l căutăm pe Colonelul Vorobehievici? îl cunoştea Roşu de la Berlin. Era ataşat militar. Vorobehievici se ataşase de Mişcare după biruinţa şi, la un moment dat, chiar mă gândeam să-l propun Generalului ca Şef al Serviciului Secret, în locul lui Moruzov, care pierise în evenimentele de la Jilava. Nu s-a ajuns aici, deoarece Antonescu avea omul lui, pe Eugen Cristescu, pe car l-a numit la începutul lui Ianuarie 1941.

În disperare de cauza, m-am asociat părerii lor. Vorobehievici locuia pe Şoseaua Ştefan cel Mare, într-un apartament la etaj. Ajungând în faţa casei lui, Roşu s-a urcat la Colonel ca să sondeze terenul. După câteva minute, s-a întors în fuga, speriat, spunându-i lui Boian să dea drumul repede la maşină. Ne-a spus gâfâind ca tocmai în acel moment casa lui Vorobehievici era călcată de o patrula militară şi sotia acestuia i-a făcut semn să plece.

Ne-a intrat groaza în suflet. Unde să găsim adăpost? De data asta îmi vine mie în gând ceva. Ce-ar fi să încercăm la Dr. Repezeanu, vechea noastră gazda din timpul prigoanei carliste şi care rămăsese necunoscuta şi în timpul guvernării noastre? Dr. Repezeanu locuia undeva pe o străduţă în apropierea Gării de Nord. Aici locuise multă vreme, în condiţii de siguranţă, şi Vasile Christescu. Pornim cu maşina spre casa Dr. Repezeanu. Dacă nu locuia nimeni acolo, aveam un adăpost sigur. Dar nici aici nu avem noroc. Era casa în care locuise în cursul guvernării noastre inginerul Nae Horodniceanu. Acesta deţinuse o funcţie înalta în timpul guvernării, încât, după toate probabilităţile, zbirii lui Antonescu vor da de urmele lui. Nae Horodniceanu era un vechi cunoscut al familiei Repezeanu, încă din timpul Căpitanului. Când m-a văzut, îndată şi-a făcut bagajul şi a

evacuat casa. După un minut de reflecţie, mi-am dat seama că nici locuinţa Dr. Repezeanu nu era potrivita pentru noi. După toate probabilităţile, autorităţile o vor descoperi, căutându-l pe Horodniceanu, şi în locul acestuia, vor da de un vânat mai preţios.

După câteva clipe de şedere la familia Repezeanu, care ne ruga stăruitor să rămânem, ne-am urcat din nou în maşină şi am plecat. Dar unde? N-am găsit nicio soluţie unde să poposim în noaptea aceea decât să bat la uşa unei surori a mea, care era căsătorită cu un avocat numit Busuioceanu. Aveau o căsuţă a lor particulara, tot în apropiere de Şoseaua Ştefan cel Mare. Ca să nu rămânem în strada sau umblând în neştire cu maşina pe străzile Capitalei, m-am decis să risc o noapte la ea. Ma gândeam ca poliţia antonesciana era în curs de reorganizare şi nu va ajunge aşa de repede până la cumnatul meu. Mi-au oferit un pat în propriul lor dormitor. Boian şi Roşu plecaseră, rămânând ca o dau azi dimineaţă să vină din nou cu ultimele vesti. Firește că am avut un somn chinuit şi greu, cu teama în suflet să nu apară vreo maşină nedorita în faţa casei.

Pe la 5 dimineaţa, într-adevăr, se aud în poarta bătăile fatidice. Poliţia, ne-am zis cu toţii, când colo, în pragul porţii apare camaradul Boian, însoţit de doi ofiţeri germani, îmbrăcaţi în uniforma. Erau Bollschwing, şeful Serviciului SD şi ajutorul lui, Gurme. Veniseră să ma ia cu ei şi să mă pună în siguranţă. În decurs de câteva ore, se petrecuse ceva la Berlin. În timp ce în seara de 23 Ianuarie, eram declarat vânat liber şi, ca urmare, toate autorităţile germane îşi luaseră mâna de pe mine, acum primiseră şi ei ordin de la Himmler ca să mă salveze.

Mi-au comunicat ca voi fi mai în siguranţă la Braşov, la locuinţa lui Andreas Schmidt şi au venit să mă ducă cu maşina lor. La locuinţa acestuia, poliţia lui Antonescu nu ar fi cutezat să pătrundă. Pentru mai mare siguranţă, pe drum, până la Braşov, s-a gândit să mă ascundă în cufărul maşinii, aşezat în spatele vehiculului. Am acceptat, căci nu era altă soluţie. M-am ghemuit cum am putut în cufăr, care era prevăzut cu o gaură pentru a putea respira. Cum am scăpat din raza Bucureştiului, credeam ca, de acum înainte, nu mă mai pândea nicio primejdie. Dar n-a fost aşa.

4. DE LA BUCUREŞTI LA BRAŞOV

Drumul de la Bucureşti la Braşov l-am făcut ghemuit în cufărul maşinii. Pe şosea, erau posturi militare care controlau vehiculele. Bineînţeles, cum vedeau uniformele germane, nimeni nu cuteza sa ceara legitimaţiile. Până la Ploieşti, niciun incident. Aici am avut o oprire mai lungă. În centrul oraşului, Bollschwing şi Gurme au fost interogaţi, li s-au cerut hârtiile şi după câteva ezitări, au fost lăsaţi în pace. Era vreun denunţ, bănuind ca voi pleca spre Braşov? Un ofiţer numai, şeful patrulei, se uita neîncrezător la cufăr, care era de oarecare proporţii, dar n-a cutezat să ceară deschiderea lui. Am stat ghemuit, cu sufletul la gură, şi nici nu cutezam să mai respir de frică.

În sfârşit porneşte maşina. Clipele ţi se par milenii în astfel de situaţii. De la Ploieşti la Braşov, n-am avut niciun control şi nicio oprire.

La Braşov am ajuns la orele 11 dimineaţa. Am fost scos din cufăr şi m-am aşezat în spatele maşinii: „Nu mai e niciun pericol”, îmi spune Gurme.

Din Piaţa Sfatului, pornim spre casa lui Andreas Schmidt, care locuia o străduţă ce urca spre Tâmpa.

La Braşov era iarna. Căzuse multă zăpadă şi pe uliţa pe care locuia Andreas Schmidt era îngheţată. Zăpada se întărise şi vehiculele se mişcau greu.

Maşina urca gâfâind, până ce a ajuns la un deal mai ascuţit, de unde nu voia sa mai înainteze. Gurme îi dădea maximum de viteza, dar rotile se învârteau pe loc, refuzând să prindă teren. Aproape o oră a durat încercarea lor de a trece hopul. Maşina mereu cădea la locul de plecare, fiind gata să se răstoarne. Se strânseseră trecători, care se uitau la noi, mirându-se de isprava. Dar dacă printre trecători se găsea cineva care să mă recunoască? M-am ghemuit cum am putut în fundul maşinii, aşteptând dintr-un moment într-altul să-şi ia zborul pe deal în sus.

Maşina făcea zgomot, zvârlea zăpada de sub roti, icnea sub presiunea motorului, dar atât. Nu pornea mai departe. Parca era un făcut. Bollschwing şi Gurme se decid să se întoarcă în oraş şi să-mi caute adăpost la un camarad de-al lor, Lipphardt. Aici am stat câteva

ore. De la acesta aflam cu surprindere ca tocmai în timpul când noi ne luptam cu alunecuşul, casa lui Andreas Schmidt fusese invadată de un grup de soldaţi şi percheziţionată. Socoteau ca îl vor găsi pe... Horia Sima. Ce minunata întâmplare! Refuzul maşinii de a urca dealul, mi-a salvat viaţa.

În sfârşit, după ce soldaţii s-au retras şi nu mai era niciun pericol, am fost condus pe jos la casa lui Andreas Schmidt. Era o casă mare, spaţioasă, cu un etaj şi parter. O adevărată cetate. Pe Andreas Schmidt nu l-am văzut. Am fost însoţiţi de camarazi de-ai lui. În acel moment, în casa nu se afla nimeni. Însoţitorii mei mi-au spus că trebuie să rămân câteva zile singur în casă, până ce-mi vor găsi un alt adăpost. Mi-au arătat casă, locul de dormit, camera de provizii şi mi-au spus să nu răspund la niciun telefon şi nici să deschid uşa dacă suna cineva.

Din acel moment nu s-a mai arătat nimeni. Toată ziua stăteam la pânda în odăile de sus, ca să observ dacă nu se apropie cineva. Nu m-am simţit bine în singurătatea aceasta. Ma temeam de o nouă descindere, dar n-a venit niciun oaspete nedorit.

5. DE LA BRAŞOV LA SIBIU

Am ieşit din „angoisse", abia când a apărut un grup de camarazi din „Grupul Etnic German", organizaţie condusa de Andreas Schmidt. Erau 4 sau 5 tineri, îmbarcaţi într-o maşină. Timpul de înmuiase, încât au putut urca panta. Mi-au comunicat ca ma vor duce la Sibiu, unde au găsit un loc de adăpost mai sigur. Mijlocul de locomoţie, tot maşina. I-am întrebat dacă sunt controale pe drum, gândindu-mă la incidentul de la Ploieşti. Mi-au spus că exista un singur control militar la ieşirea din Braşov, pe şoseaua care duce spre Făgăraş, dar nu e nicio primejdie. Poţi să treci prin el foarte uşor. Eu am fost mai puţin încrezător decât ei şi le-am cerut să-mi procure o uniforma germana de SS, dacă voi merge în maşină cu ei. Au acceptat şi mi-au adus o tunica neagra de ofiţer SS, iar pe cap un chipiu impunător din organizaţia „Totenkopf". Nu aveau pantaloni şi nici cizme, încât dacă aş fi silit să cobor din maşină, oricine ar fi descoperit trucul şi m-ar fi arestat. Mi-am pus nişte ochelari şi am plecat.

La ieşirea din oraş, controlul n-a fost aşa de simplu cum

spuneau ei. Era o ceata de plutonieri majori şi de agenţi în civil, care făceau controlul, 7 – 8 persoane. Au cerut actele însoţitorilor mei, le-au cercetat amănunţit, dar mie nu mi s-au adresat, impunându-le respect uniforma neagra SS. Au azvârlit o privire bănuitoare spre mine, dar n-au cutezat să mă întrebe de acte. Au salutat şi am plecat. Scăpasem dintr-o primejdie. Dumnezeu m-a scăpat şi de asta data.

De la ieşirea din Braşov nu am mai fost tulburaţi de niciun control. Era clar ca paza antonesciana se concentrase în raza Bucureştiului şi apoi pe şoseaua Bucureşti-Brasov, unde bănuiau că aş fi putut să mă ascund. Era clar că se montase o aparatura puternică în jurul Braşovului.

Se făcuse noapte când am intrat în Sibiu. Am tras iarăşi într-un loc nepotrivit, plin de primejdii, în faţa restaurantului „Împăratul Romanilor", frecventat de toată protipendada Sibiului. Am rămas iarăşi singur în maşină, iar însoţitorii mei au intrat în local, căutând pe cineva. Probabil pe unul din membrii organizaţiei lor din Sibiu.

După puţin timp, au revenit însoţiţi de un camarad de-al lor, numit Schuller. Mi-au comunicat ca voi fi găzduit în casa lui. Schuller mi-a făcut o excelentă impresie. O figura simpatica, de care îmi aduc cu drag aminte până astăzi.

Pornim cu maşina spre locuinţa lui Schuller, într-o strada de al cărui nume nu-mi amintesc. Mi-am luat rămas bun de la însoţitorii mei şi m-am aşezat în noua locuinţă.

6. POPASUL LA SIBIU

Familia Schuller, la care am fost condus de organizaţia saşilor din Sibiu, era o familie modesta de funcţionari. Atât el cât şi sotia lui s-a purtat admirabil cu mine. Nu numai că m-au ascuns şi m-au ferit de indiscreţii, dar au căutat să-mi facă viaţa cât mai comoda pentru a uita de situaţia tragica în care ma aflam. Eu, care fusesem aclamat de sute de mii de oameni, acum şedeam între patru pereţi. Mi-au cedat camera lor cea mai bun, deşi aveau copii, iar sotia lui cumpăra de la piaţa tot ce era mai bun.

În timpul şederii mele acolo, sunt trei evenimente importante de semnalat:

1. A venit într-o zi Andreas Schmidt la mine, şeful grupului etnic

german, ca să-mi ceară din partea Berlinului să fac o dare de seama, un fel de mic istoric al aşa-zisei „rebeliuni". I-am povestit cele întâmplate şi i-am dat şi ceva în scris. Cum nu aveam nici eu şi nici gazda coli albe, mi-am pus gândurile pe nişte resturi de hârtie. A fost o expunere detestabila ca prezentare, dar şi incorecta ca gândire. Într-o oră, cât a stat la mine Andreas Schmidt, am vorbit cu el şi a trebuit să-i fac nota sumară asupra evenimentelor.

Data fiind situaţia în care ma aflam, am preferat să nu-l atac direct pe Antonescu, deşi el era vinovatul principal. Nu voiam să mai azvârl ulei peste foc, ştiind ca intrase în gratiile lui Hitler şi tot ce săvârşea era cu aprobarea acestuia. Ma mai gândeam ca poate, mai târziu, se va putea restabili colaborarea cu Mişcarea. Era o naivitate, căci toate le voia Antonescu, în afară de o reluare a colaborării cu Mişcarea, cum au dovedit-o evenimentele ulterioare. O scrisoare a mea, prea lămuritoare, nu se ştie unde ar fi ajuns la Berlin şi ce urmări ar fi avut. La ora aceea, eu nu eram un om liber, ci viaţa mea depindea de bunul plac al Berlinului. Un ordin venit de la Hitler m-ar fi expus la grave primejdii. Atât SD din Bucureşti cât şi Grupul Etnic German şi-ar fi ridicat mâinile de pe mine şi cădeam în mâna zbirilor lui Antonescu.

2. Fiind în baie şi vrând să deschid o ferestruica groasă, care era înţepenită, mi-am tăiat vena de la mâna stângă. Norocul a fost ca nu mi-am tăiat nervul, căci altfel mâna îmi rămânea anchilozata. Dar sânge mi-a curs din abundenta. Eram speriat şi sângele nu se mai oprea. Acasă nu era nimeni. Schuller era la serviciu, iar Doamna după cumpărături. Ce să fac? Sângele nu se mai oprea. În disperare de cauza, am deschis uşa de-afară şi m-am adresat vecinului din fata, fără să ştiu cine este. I-am spus ce mi s-a întâmplat, i-am arătat rana şi l-am rugat să se ducă în oraş şi să-mi aducă un medic. În acel moment, soseşte sotia lui Schuller. Aceasta văzând starea în care ma aflu, mi-a spus să intru în casa şi se îngriji ea de medic. Cu o fâşie, mi-a legat puternic braţul ca să nu-mi mai curgă sânge, şi apoi a telefonat soţului ei. Acesta a venit în grabă, însoţit de un medic german, care făcea parte din organizaţia lor. I s-a comunicat cine sunt. Acesta n-a vorbit nimic şi nici nu m-a întrebat nimic. Între timp, sângele se oprise. M-a pus să închid mâna şi să o deschid. Nu era anchilozata, ceea ce însemna ca nervul nu

fusese atins. Mi-a pus o alifie peste rana şi apoi un bandaj. Mi-a spus la plecare că nu e nimic grav şi să fiu liniştit.

Şi acum să întregim istoria. Domnul din fata, pe care îl solicitasem să-mi caute un medic, era într-o situaţie asemănătoare cu a mea. Se ascundea şi el de autorităţile române, fiind un dezertor din armata. Văzându-mă pe mine, o mutră necunoscuta, tot la nişte saşi de-ai lui, şi-a imaginat ca şi eu sunt dezertor ca şi el şi mă ascund la familia Schuller. Într-adevăr, nu a vorbit cu nimeni nimic şi incidentul n-a avut nicio urmare.

3. Era cam pe la sfârşitul captivităţii mele la Sibiu. Uitându-mă într-o dimineaţă pe geam – casa lui Schuller era la etaj – vad în curtea interioara, care cuprindea mai multe clădiri, ca un fel de piaţeta, un colonel şi un grup de soldaţi, care căutau, nu ştiu ce pe la apartamentele de jos. Se uitau prin curte, îi întrebau pe locatari, după ce sunau la uşa lor, şi apoi plecau. De fapt ei nu veniseră să ma caute pe mine. A fost o coincidenţă. Nu ştiu ce căutau. Dar eu care eram la etaj şi îi urmăream cu înfrigurare, mai ales că eram singur în acasă, am trecut prin alte momente de groază. Să fi vorbit vecinul din fata?

Încolo, ascultam radio şi citeam ziarele pe care mi le aducea Schuller seara.

Comunicate peste comunicate de la Preşedinţie, în care se anunţau noi arestări de „rebeli”. Apoi acuzaţii odioase la adresa legionarilor, mai ales delapidări de bani publici. Se anunţa constituirea de Consilii de Război pentru judecarea şi pedepsirea „rebelilor”. O campanie bine orchestrata de mişelii şi calomnii.

Eram surprins ca guvernul german tolerează aceasta avalanşă de infamii, în organele de presa controlate de guvernul român.

7. ÎNAPOI LA BUCUREŞTI

Toate mişcările mele, după ce am fost luat de SD şi condus la diferite locuri de adăpost, nu mai erau controlate de mine. Eram la discreţia prietenilor mei, care, la rândul lor, ascultau de ordinele ce le primeau de la Berlin. Ca să rămân multă vreme în ţara, târât dintr-un oraş într-altul, nu era dorit nici de mine şi nici conceput de ei. Era o povară care apasa greu pe organizaţia lor, dar şi relaţiile dintre Hitler şi Antonescu. Ce aveau de gând cu mine? În mijlocul acestor

frământări, pe la începutul lui Martie 1941, apare Gurme la locuinţa lui Schuller.

Gurme mi-a comunicat ca, după părerea lor, a SD, este necesar să părăsesc cât mai repede tara şi să ajung la Berlin, unde voi avea prilejul să expun situaţia superiorilor lor cât şi forurilor înalte ale guvernului german. O serie de camarazi au şi sosit la Berlin, dar este bine să fiu şi eu printre ei. Am fost de acord cu statul lui, cunoscându-l pe Gurme cât şi pe şeful lui, Bollschwing, prieteni loiali ai Mişcării, tot aceia care şi-au riscat şi cariera ca să ne salveze. Dacă era cineva capabil să îmbunătăţească situaţia Mişcării, ferindu-ne de ura lui Antonescu, era tot guvernul german, acelaşi care era responsabil şi de decizia luata la 23 Ianuarie 1941, de a pune armata germana la dispoziţia Conducătorului. Numai guvernul german putea să repare eroarea făcută.

Planul lui Gurme era următorul: să plecam cu maşina înapoi la Bucureşti. Voi fi găzduit la serviciul lor, unde nu mai e nimeni. Grupul legionar ce fusese găzduit de ei a fost transportat la Berlin. De aici, voi pleca cu el în Bulgaria. Voi fi găzduit de Legaţia germana din Sofia. Mai departe, la proxima ocazie, voi pleca cu avionul la Viena şi, de aici, oamenii lor ma vor conduce la Berlin.

N-am mai zăbovit nicio noapte în casa lui Schuller. În aceeaşi zi, ne-am luat zborul spre Bucureşti, cu Gurme la volan. Întrebându-l pe Gurme, dacă mai sunt controale pe şosea până la Bucureşti, mi-a răspuns că au dispărut. Dar totuşi, ca măsură de prevedere, mi-a dat o tunica şi o capelă militară germana, aduse de el. Şedeam lângă el în maşină, încât părea că sunt o ordonanţă de-a lui. El avea uniforma de ofiţer Waffen SS.

Într-adevăr, cum spusese, călătoria s-a realizat fără incidente. Pe şosea, numeroase trupe germane, care se revărsau spre Muntenia, de unde treceau Dunărea şi plecau în Bulgaria. Am plecat înainte de masa de la Sibiu. Mi-am luat rămas bun de la gazde, care au împărtăşit cu mine atâtea momente grele. Spre seara, am ajuns la Bucureşti şi am tras la Serviciul lor. Casa era ocupată de soldaţi din unitatea lor, care îndeplineau diferite funcţii, în special mânuiau aparatele de transmisiune TF.

A doua zi de dimineaţă, Gurme mi-a pus problema dacă nu vreau să-l văd pe Comandantul Legionar Părintele Boldeanu, care conducea Mişcarea din clandestinitate. Cu multă mulţumire sufletească, i-am răspuns ca accept propunerea lui. Eram enorm de interesat, ca înainte de a trece în Bulgaria şi a părăsi tara, pentru cine ştie cât timp, să am o întâlnire cu responsabilul organizaţiei noastre în clandestinitate. L-am rugat să ia contact cu Părintele Boldeanu şi să-l aducă la sediul lor.

În aceeaşi după amiaza, pe înserate, a sosit Părintele Boldeanu. A fost mare bucuria, căci ne lega o veche prietenie şi afecţiune. I-am comunicat ca voi părăsi tara şi l-am rugat să-mi facă o expunere a situaţiei politice din acel moment. Eu, izolat la Sibiu, pierdusem contactul cu Mişcarea. Doar invectivele ce le citeam în gazete.

Părintele Boldeanu era supraoptimist. După toate informaţiile lui, Antonescu şi-a dat seama de gafa pe care a făcut-o cu împuşcăturile şi arestările în masa şi ar vrea să ajungă la o înţelegere cu Mişcarea. În acest sens, Generalul a făcut tatonări în mai multe direcţii. El crede ca Antonescu este la pământ şi nu aşteaptă decât un cuvânt din partea mea, ca să reia legăturile.

Informaţiile lui era „mirifice”. Situaţia nu era aşa de roza pentru noi, cum o descrisese Boldeanu. Dar eu nu aveam de unde să ştiu. Ne aflam într-un moment de acalmie. Se studiau la Preşedinţie noile măsuri de represiune. Un popas, de fapt, în întreprinderea de exterminare a Mişcării. În niciun caz nu se ajunsese la o decizie de „împăcare”.

Informaţiile Părintelui Boldeanu veneau de la cine ştie cine, pentru a induce lumea în eroare. Iar eu, lipsit de orice element de orientare, l-am întrebat pe Boldeanu, ce să fac? El m-a sfătuit să-i scriu o scrisoare „împăciuitoare” Generalului şi el se va îngriji ca rândurile mele să ajungă în mâine acestuia. M-am apucat de treaba şi am redactat scrisoarea. Nu puteam refuza aceasta oportunitate. Ma gândeam şi la miile de camarazi arestaţi, care aşteptau să fie judecaţi. I-am înmânat scrisoarea şi ne-am despărţit cu îmbrăţişări şi emoţii. Cine ştie când ne vom mai vedea?

Părintele Vasile Boldeanu s-a dus cu scrisoarea mea la

profesorul Gavanescul şi i-a predat-o cu rugămintea de a cere audienta Generalului şi să i-o înmâneze.

Profesorul Gavanescul, la rândul lui, a fost extrem de bucuros când a citit scrisoarea mea şi i-a spus lui Boldeanu ca el crede că îşi va produce efectul dorit. Vedea în ea un semn de destindere care va duce la pacificarea ţării.

Profesorul Gavanescul a fost primit imediat la Preşedinţie, când a comunicat la telefon ca vine cu o „veste importanta". Dar după ce Antonescu a văzut de la cine vine scrisoare şi a citit-o, a avut o explozie de revolta. S-a sculat de pe scaun şi l-a apostrofat pe Profesor cu mare violenta:

— Cum de el, mare profesor şi mare naţionalist educator al tinerelor generaţii, are legături cu „rebelii", care vor să dărâme Statul? Era pe punctul de a-l da afară din cabinet.

Generalul Antonescu şi-a rezervat dreptul de a răspunde scrisorii mele prin ziare, reluând acuzaţiile contra legiunii. Falsele informaţii ale lui Boldeanu l-au expus pe Profesorul Gavanescul unui tratament penibil. Antonescu rămăsese tot atât de rău şi de intratabil.

Bineînţeles că i-am arătat scrisoarea şi lui Gurme, pentru a evita orice surprize din partea cercurilor germane. Am convenit cu el ca îndată după plecarea Părintelui Boldeanu, noi să pornim spre Bulgaria, pentru a nu provoca o înteţire a urmăririlor din partea lui Antonescu. Când va afla ca ma aflu încă în ţara şi chiar la Bucureşti, cine ştie ce se poate întâmpla? Când scrisoarea va ajunge în mâna lui Antonescu, noi trebuie să fim departe de Bucureşti, peste celălalt ţărm al Dunării.

II. ÎN BULGARIA

„Alungat din patrie, am luat din nou toiagul pribegiei în străinătate. Lăsăm în urma o tară însângerata şi zeci de mii de familii expuse cruzimii trufaşului Conducător".

1. TRECEREA DUNĂRII

Aşa cum am convenit cu Gurme, trebuia să părăsesc cât mai repede Bucureştiul, pentru a nu cădeau eu însumi victima a scrisorii

mele de împăciuire. Cu Părintele Boldeanu m-am mai întâlnit chiar în după amiaza zilei când am sosit la Bucureşti. A doua zi, 23 Martie 1941, ne-am urcat în maşină şi am luat direcţia spre Giurgiu, unde pionierii germani construiseră un pod de pontoane, pentru trecerea diviziilor lor în Balcani. Nu eram decât noi doi în maşină. Gurme, ofiţer german, iar eu, un fel de ordonanţă a lui.

Drumul până la Giurgiu a decurs în linişte, iar trecerea podului s-a săvârşit fără incidente, deoarece era sub paza soldaţilor germani. M-am uitat cu tristeţe la pământul ţării şi la valurile măreţului fluviu, pe care cine ştie când le voi mai vedea. La Rusciuc, oraşul din fata Giurgiului, nu ne-am oprit. Am continuat drumul în interiorul Bulgariei, care tocmai atunci era invadată de trupele germane. Trecând Dunărea prin mai multe puncte, diviziile Reichului se îndreptau cu cea mai mare iuţeală spre frontiera grecească, pentru a veni în ajutorul italienilor. Aceştia, după ce au săvârşit imprudenta de a ataca Grecia, acum se găseau într-o situaţie grea, ameninţaţi să fie scoşi şi din Albania.

Ţinta călătoriei noastre era Sofia. Mi-aduc aminte ca înainte de a ajunge la poalele Munţilor Balcani, am făcut un popas într-un sat mărişor. Aici am fost găzduiţi de un taran care, spre surpriza noastră, vorbea româneşte, fără accent, ca ţăranii noştri din Valea Dunării. Ne-a tratat cu multă atenţie, omenindu-ne cu tot ce avea mai bun în casă. Am vorbit cu el româneşte, explicându-i ca noi suntem din Ardeal. Sentimentele populaţie bulgare erau progermane. Saluta cu bucurie sosirea trupelor germane în ţara lor, în virtutea amintirilor din primul război mondial, când Bulgaria luptase alături de Puterile Centrale. Aceasta nu-i împiedica pe bulgari să aibă simpatie şi pentru ruşi, de care-i legau afinităţile rasiale şi de limba. Pactul de neagresiune germano-sovietic a avut un efect liniştitor pentru ei, căci nu erau pusi în situaţia penibila de a-şi împărţi sentimentele între prietenia fata de Germania şi frăţietatea de protectorul lor din Răsărit. Prin noua alianţa cu Germania, ei sperau să-şi împlinească revendicările lor naţionale: ieşirea la Marea Egee şi încorporarea Macedoniei Sârbeşti, locuita în majoritate de o populaţie bulgara.

Când ne-am apropiat de munţi, maşina noastră a trebuit să intre

într-o coloana motorizata de trupe germane, deoarece exista o singură trecere peste Balcani, pasul Dukla. Nu odată ofiţerii germani s-au uitat la mine ca la o lighioana rara. Eram îmbrăcat altfel decât ceilalţi soldaţi, nu aveam arme, nu ştiam să salut şi, culmea disperării, pantalonii mei nu aparţineau veşmintelor militare. Trebuia să intervină mereu Gurme, explicând ofiţerilor germani că sunt recrut nou, care de abia acum va intra la instrucţie.

Pasul Dukla este la o mare înălţime. Am suferit de frig, căci era încă zăpadă în munţi. Ne aflam în luna Martie. de aici, am părăsit coloana militară şi ne-am îndreptat cu maşina singuri spre Sofia.

2. LA LEGAŢIA GERMANA DIN SOFIA

Drumul până la Sofia, după ce am coborât din munţi, a fost primăvăratic. Soare şi cald. E o mare deosebire de clima între ţinutul din nordul Munţilor Balcani şi cel ce se întinde la miazăzi. Am intrat în Sofia în după amiaza de 25 Martie 1941 şi ne-am îndreptat fără zăbavă spre Legaţia germana.

Aici ne-a întâmpinat un funcţionar superior al Legaţiei. El era avizat de venirea noastră şi de identitatea mea. N-am reţinut numele lui, lucru fără importanta, căci şi aşa nu mi l-ar fi spus pe cel adevărat. Trecerea mea prin Sofia trebuia să lase cât mai puţine urme. Acest funcţionar locuia, împreună cu sotia lui, chiar în clădirea Legaţiei. În apartamentul lor mi s-a pus la dispoziţie o cameră, unde am stat tot timpul şederii mele la Sofia. De asemenea am luat masa împreună cu ei. Sotia lui, extrem de amabila, cauta să-mi facă viaţa cât mai plăcută, pentru a uita de peripeţiile prin care am trecut. El era taciturn şi nu spunea nimic ce-ar putea să-i depăşească mandatul ce-l primise de la superiorii lui, de a ma tine în casa lui până la plecare.

Mi-am lut rămas bun de la Gurme cu multă tristeţe. Omul acesta s-a expus pentru noi, ne-a salvat şi, fără îndoială, va continua să fie un susţinător al cauzei noastre la Berlin. Pierdeam ultima legătură cu tara, căci el se întorcea la postului lui de la Bucureşti. Înainte de a pleca, m-a recomandat unui coleg de-al lui, tot din serviciul SD, detaşat pe lângă Legaţia germana din Sofia, un tânăr de vreo 25 de ani. El era însărcinat să mă însoţească ori de câte ori voiam să ies de la Legaţie, pentru a ma plimba sau a cunoaşte capitala Bulgariei. Nominal, avea misiunea de a

ma ocroti de vreo tentativa de răpire a agenţilor români, dar, în acelaşi timp, şi poate acesta era rolul lui principal, să nu încerc vreo evadare, luându-mi libertatea de acţiune. Cert este ca nu făceam un pas de la Legaţia germana fără să fiu însoţit ca o umbră de agentul lăsat de Gurme.

Am stat mult la Sofia, mai mult decât prevederile amfitrionilor mei, din cauza defecţiunii iugoslave. În răstimp, cu tânărul meu însoţitor, am făcut numeroase plimbări prin Sofia, încât am reuşit să mă orientez destul de bine. Oraşul avea pe atunci mai mult un aspect provincial. Nu se putea compara cu Bucureştiul. Ceea ce mi-a rămas în amintire, au fost splendidele parcuri ce străbat centrul oraşului. Multă verdeaţa, multe flori şi mult gust arhitectonic.

Într-o zi, însoţitorul meu îmi spune ca a sosit un grup de români refugiaţi la Sofia. Ştia şi numele lor: între alţii şi Nicolae Şeitan. El ştia unde locuiesc aceştia şi mi-a făcut propunerea să-i întâlnesc, dacă vreau. Inima ma îndemna să-i văd, dar, pe de altă parte, m-am gândit să nu se răspândească zvonul că aş fi la Sofia, provocând protestele lui Antonescu atât la bulgari cât şi la Berlin. Am crezut ca, pentru propria mea siguranţă, e mai bine să refuz propunerea însoţitorului meu.

Din perioada şederii mele la Sofia, îmi amintesc de primul bombardament aerian ce l-am trăit în capitala Bulgariei. Într-o noapte au apărut un stol de avioane engleze, care îşi aveau bazele în Grecia, şi au azvârlit bombe asupra pasnicului oraş. Evident, panica a fost puternica, căci nimeni nu se aştepta la acest raid şi la vremea aceea Sofia nu era încă apărată de artilerie antiaeriana. Pagubele nu au fost prea mari. A fost mai mult o demonstraţie decât un bombardament propriu-zis. Gazda mea, funcţionarul superior de la Legaţie, privind cerul, îmi spunea „Diese Hunnen, kommen nur in der Nacht”.

3. PREGĂTIRI DE PLECARE

Plecarea mea la Sofia trebuia să aibă loc ceva mai înainte. În planul serviciului german, la scurt interval după sosirea mea, cu un avion trebuia să fiu transportat la Viena. Dacă am zăbovit până la 8 Aprilie 1941, se datorează începerile operaţiunilor militare contra Iugoslaviei, în 6 Aprilie 1941. Se crease un nou focar de război şi trebuia în prealabil distrus acest Stat, care îndrăzneşte să se opună lui

Hitler, când acesta atinsese culmea puterii sale.

În răstimpul petrecut la Sofia, nu s-a petrecut nimic vrednic de reţinut. Viaţa luase un aspect monoton. Ne sculam, luat dejunul şi apoi plecam cu însoţitorul meu ca să descoperim alte cartiere ale Sofiei. Discuţiile cu el nu aveau relief. Nu comunica nimic de importanta şi eu evitam să-l întreb ceva. Discreţie de amândouă părţile.

Fireşte ca operaţiunile din Iugoslavia nu puteau fi trecute cu vederea. Le comentam şi admiram repeziciunea cu care înaintau diviziile germane.

Campania din Iugoslavia nu se încheiase încă, în momentul când mi s-a comunicat ca voi pleca cu avionul la Viena. Nu era un avion special pentru mine, ci un zbor pregătit pentru o înalta personalitate militară şi în cadrul acestei operaţiuni, aveam prilejul să părăsesc şi eu Bulgaria.

4. DE LA SOFIA LA VIENA

În sfârşit, a sosit şi ziua plecării mele spre Germania. O aşteptăm cu nerăbdare, căci, aşa cum mi-a spus Gurme, voi avea prilejul să stau de vorbă cu înalte personalităţi ale Reichului german, cărora să le expun reala desfăşurare a evenimentelor din Ianuarie 1941.

La 8 Aprilie, în aeroportul de la Sofia, ne aştepta un bimotor militar. Piloţii lui erau doi tineri ofiţeri de aviaţie, formaţi la noile scoli create de Hitler. Înainte de a ma urca în avion, însoţitorul meu, umbra mea protectoare, a avut o convorbire cu pilotul-şef, căruia îi dădu anumite indicaţii ce să facă cu mine, când va ateriza la Viena. După toate probabilităţile, trebuia să mă predea altui coleg de-al sau din acelaşi serviciu ca să mă ducă mai departe, la o destinaţie ce nu o cunoşteam.

După ce am urcat în avion, la câteva minute, a apărut şi oaspetele principal, un general german. Pe tot timpul traseului, n-am schimbat o vorbă cu el. Probabil, era şi el îndoctrinat. Ofiţerul care conducea avionul ma întreabă la un moment dat dacă aş vedea vreun inconvenient să aterizam la Arad şi de acolo să luăm ruta peste Ungaria, la Viena. M-am opus categoric, explicându-i ca aeroportul de la Arad este controlat de Siguranţă româna şi ar putea să ma recunoască cineva. A acceptat punctul meu de vedere şi mi-a spus să

fiu liniştit că vom zbura direct la Viena, peste Iugoslavia, unde nu mai exista niciun pericol aerian.

Zborul a decurs fără incidente. Am ajuns la Viena spre seara. Dar pilotul era neliniştit, căci vremea se schimbase. O perdea grea de nori se lăsase deasupra Vienei, împiedicând vederea aeroportului. După mai multe viraje deasupra norilor, căutând un loc pe unde să coboare, i s-a comunicat de jos să plece la Winer-Neustadt, unde condiţiile de aterizare păreau să fie mai favorabile. Într-un sfert de ora am ajuns deasupra acestui oraş. Dar nici aici situaţia era mai bună. Aceeaşi perdea de nori care împiedica vederea aeroportului. Pilotului îi curgeau picături de sudoare, iar, noi pasagerii, eram tot atât de neliniştiţi. Mai da el câteva viraje, pentru a descoperi o gaură de cer senin. Când a văzut ca de nicăieri nu se observa aeroportul, a luat o decizie eroica. A străbătut cu avionul pătura de nori, până ce au apărut luminile aeroportului, la câteva sute de metri. Am respirat cu toţii uşuraţi. În câteva minute, avionul a atins pământul şi s-a oprit la locul indicat.

Când ne-am coborât, parca eram alţi oameni. Chiar şi Generalul trecuse printr-un moment de panică. Acum surâdea şi ne-a întins mâna tuturor. Pilotul-şef mai avea o misiune de îndeplinit: să mă predea unui delegat al poliţiei locale, cu instrucţiunile ce la primise de la Sofia. După ce a aşezat avionul la locul prescris de regulamentul aeroportului, ne-am urcat într-o maşină şi am luat drumul spre oraş. Era noapte bine. Mai fusesem odată la Winer-Neustadt în alte împrejurări, când am părăsit prima oară tara, pentru a ma refugia în Germania, însoţit de Ilie Smultea şi Alexandru Popovici.

Am ajuns în faţa unei clădiri, unde am presupus că se găseşte vreo secţie de poliţie locala. Eu am rămas în maşină, iar ofiţerul a intrat înăuntru. A stat câtva timp, deoarece instrucţiunile lui nu erau pentru Winer-Neustadt, ci pentru autorităţile de la Viena. A ieşit însoţit de un funcţionar de poliţie, îmbrăcat civil. Mi-a spus că domnul pe care mi-l prezintă ma va însoţi până la Berlin. Şi-a luat rămas bun de la mine şi m-a lăsat în paza acestuia.

În sfârşit eram pe pământ german. Dar cine ştie ce mă mai aşteaptă aici?

III. CE-AM GĂSIT ÎN GERMANIA

„Sosirea mea în Germania a fost semnalul aplicării deciziilor luate de guvernul german în chestiunea legionară. Liberata aparenta de care m-am bucurat până atunci a fost brusc întrerupta şi ne-am trezit cu domiciliu forţat".

1. DE LA VIENA LA BERLIN

N-am zăbovit nicio noapte la Viena. Cu o maşină am plecat la gara principala şi de acolo am luat trenul spre Berlin. Cum eu nu aveam bani, biletul l-a plătit agentul care ma însoţea, o figura ştearsă de funcţionar de poliţie. Am obţinut singurul avantaj – un compartiment de clasa a doua – aşa că am putu să mă întind pe o bancă şi să dorm în timpul nopţii.

Nicio conversaţie importanta cu însoţitorul meu. El avea misiunea sa ma ducă la un loc indicat şi să mă predea altei persoane. De la Bucureşti-Sofia-Viena-Berlin, am fost transportat mai mult ca un colet poştal. Dar de pe atunci, aveam senzaţia că nu voi fi primit ca oaspete al guvernului german şi nici nu voi avea prilejul să-mi expun punctul meu de vedere forurilor competente ale Reichului. Eram îngrijorat de viitorul nostru, al tuturor.

Pe drum, în ţăcănitul roţilor, meditam asupra situaţiei noastre anterioare. Am mai fost la Berlin, în calitate de refugiaţi politici. N-am avut parte nici atunci de vreun sprijin din partea autorităţilor germane, pentru a duce bătălia contra regelui Carol. Tot ce s-a spus în această privinţă, sunt basme şi iscodiri. N-am primit nicio centima de la guvernul german. Dar ne bucuram de altceva, care era mult mai important pentru noi: eram oameni liberi. Ne-am putut întoarce în ţara, când mijloacele proprii ne permiteau. Acum ne-au salvat germanii, dar cu ce preţ? Să fie preţul libertăţii înlănţuirea noastră de anumite condiţii, care ne interziceau orice activitate politica? Ma îndoiam ca nemţii să meargă atât de departe, dar nu era exclus să devenim şi un fel de prizonieri ai lor.

Frământat de aceste gânduri, am aţipit frânt de oboseală. Modul

în care am fost tratat până acum, după trecerea Dunării, nu era de bun augur. Dar Dumnezeu e mare şi ne va ajuta să suportam orice umilinţe.

2. AHORNALLEE

De la gara Anhalterbahnof din Berlin, agentul de poliţie de la Wiener-Neustadt m-a condus cu o maşină pe o stradă numita Ahornallee. Într-adevăr îşi merita numele, căci pe parcursul ei erau numai vile cu grădini în faţa.

Am intrat într-una din aceste vile şi acolo am dat de toţi camarazii noştri care fuseseră ascunşi la SD din Bucureşti: Iasinschi, Corneliu Georgescu, Ilie Gârneaţa, Constantin Papanace, Constantin Stoicanescu, Traian Borobaru.

Aceştia fuseseră aduşi împreună din tara, cu un transport, îmbrăcaţi în haine de soldat. Au trecut frontiera pe la Arad. Fiind tren militar, autorităţile romaneşti nu au controlat vagonul lor.

Lipsea din acest grup Dr. Victor Biriş, fostul secretar general de al Ministerul de Interne. Acesta se găsea împreună cu grupul de mai sus la SD. În seara zilei de 23 Ianuarie 1941, după ce au încetat focurile de arma pe străzi, nu ştiu ce l-a apucat să iasă din ascunzătoare şi să se ducă să vadă o cunoştinţă. Circulaţia abia se restabilise în Capitala şi maşinile erau rare. În drum spre casa unde locuia persoana ce voia sa o întâlnească, s-a încrucişat cu o maşină oficiala, în care călătorea, nici mai mult şi nici mai puţin decât Rioseanu, cu un grup de agenţi. Recunoscându-l pe Biriş, s-au luat după el şi oprind maşina, l-au arestat. Acest act necugetat l-a costat un lung calvar prin închisori, care s-a încheiat eu o moarte tragica.

Criteriul după care au fost concentraţi legionarii din vila Ahornallee, a fost funcţiile şi răspunderile ce le-au exercitat în ţară. Gestapo-ul a adunat aici căpeteniile Mişcării, foştii miniştri şi foştii conducători ai Legiunii din timpul guvernării noastre.

Vila ce ne-a fost pusă la dispoziţie era suficient de mare pentru a putea fi repartizaţi în camerele ei toţi cei amintiţi mai sus. Aveam şi aici un paznic. Era îngrijitorul vilei, care nu se ocupa numai de treburile interne ale casei, dar era responsabil şi de paza tuturor locatarilor în cursul nopţii. Aparţinea tot Serviciului SD şi n-avea alte atribuţii politice.

Nu eram prizonieri. Ziua puteam merge în Berlin oriunde ne plăcea şi să ne întâlnim cu oricine voiam. Ma întrebam cât va dura aceasta libertate de circulaţie, care nu putea decât să-l stânjenească pe Antonescu în gradul cel mai înalt. Acesta fusese informat ca un grup numeros de legionari a sosit la Berlin, cu bene placitum guvernului german, unde se bucura de libertate şi ia chiar contacte politice. Ne dădeam seama că ne găsim într-o stare de provizorat şi, dintr-un moment într-altul, putea să ni se modifice statutul.

În afară de legionarii din Ahornallee, se mai găsea un grup de camarazi refugiaţi în Germania, mult mai numeros, într-o localitate numita Berkenbrück, la 70 de km de Berlin. Aceştia formau grosul trupelor noastre. Numărul lor era între 40 – 50. Când apărea la Berlin un nou legionar, acesta, după identificare, era trimis la Berkenbrück.

La sosirea mea la Berlin, nu se stabilise nicio legătură importanta de ordin politic. Relaţiile grupului de conducători ai Mişcării din Ahornallee cu autorităţile germane erau la nivelul administrativ. Un comisar din partea organizaţiei lui Himmler, Legath şi un reprezentant al Ministerului de Externe, Rademacher, apăreau săptămânal în Ahornallee şi acolo aveau întrevederi cu Iasinschi şi Papanace. Nu vedeau pe nimeni altul.

După ce am sosit eu, credeam ca situaţia aceasta se va schimba, ca voi fi chemat dintr-un moment într-altul să vorbesc cu vreun ministru german. Credeam şi speram ca şi înaltele autorităţi germane sunt interesate să afle din gura mea cum s-a petrecut aşa-zisa rebeliune legionară. Nu numai ca speranţa mea nu s-a îndeplinit, dar am avut surpriza şi amărăciunea sa constat că nu sunt chemat să particip nici măcar la reuniunile săptămânale ale reprezentanţilor noştri cu Legath şi Rademacher. Aceştia continuau să trateze în Ahornallee chestiunile legionare exclusiv cu Iasinschi şi Papanace, ignorând prezenta mea. Aceasta ma făcea să bănuiesc ca înaltele autorităţi germane nu erau dispuse să mă asculte şi pe mine, pentru ca ma considerau responsabil de ciocnirea dintre Mişcare şi Antonescu. Deci, eram pentru ei un „rebel”, care le crease şi germanilor grave probleme în România, o tară de interes capital în strategia războiului. Nu m-am dus la Hitler când am fost chemat şi, îndată după aceea, a

izbucnit conflictul cu Antonescu. Două puncte negre în biografia mea politica. Am fost adus în Germania nu pentru a-mi oferi o nouă oportunitate, ci pentru a fi siguri că nu le voi mai tulbura relaţiile lor cu România, în preajma unor mari evenimente belice.

În curând jocul lor cu Mişcarea se va dezvălui, când vom fi trecuţi din starea de libertate de care ne bucuram la Berlin, la statutul de prizonieri politici, cu domiciliul forţat.

3. ÎNTREVEDERI POLITICE

Cât timp am rămas la Berlin, am stat mai mult de vorba cu legionarii noştri, informându-mă de situaţia din tara şi de peripeţiile prin care au trecut. În primul rând eram interesat să cunosc ce discuta delegaţii noştri, Papanace şi Iasinschi, cu reprezentanţii guvernului german. N-am reţinut nimic deosebit din punct de vedere politic. Pentru ei, şi în special pentru reprezentantul Ministerului de Externe, noi eram sub acuzaţie: ne-am răzvrătit împotriva lui Antonescu, provocând rebeliunea şi creându-le lor mari dificultăţi în sud-estul european. Rademacher cauta să afle din gura delegaţilor noştri cât mai multe amănunte asupra întâmplărilor din Ianuarie 1941, dar nu pentru a obţine de la noi o documentare obiectiva ci, dimpotrivă, pentru a găsi argumente care să întărească teza Ministerului de Externe, pe baza căreia Hitler a luat decizia de a-i ţine la dispoziţia lui Antonescu armata germana din România, pentru a restaura ordinea interna. Rademacher era „prelucrat". Era îndopat de informaţiile ce le serveau guvernului german cei doi Antonescu, iar pe noi refuza să ne asculte, aplicând adagiul „audiatur et altera pars". De la început delegaţii noştri au fost azvârliţi în defensiva, neputând face altceva decât să mai atenueze postura agresiva a lui Rademacher.

Mai era la Berlin şi un grup restrâns de legionari care locuiau de multă vreme în capitala Reichului, înscrişi ca studenţi pe la diferite facultăţi. Aceştia nu erau refugiaţi politici, aveau paşapoarte româneşti, pe baza cărora au primit apoi permisul de şedere. Îndată după începerea guvernării noastre, aceşti tineri s-au constituit într-o garnizoana, în fruntea căreia am numit pe Mircea Dumitriu, student la Politehnica. În cursul exilului nostru din Germania, aceşti tineri au fost de folos nepreţuit pentru cauza noastră. Fiind oameni liberi, care se

bucurau de un statut aparte în raport cu masa legionarilor refugiaţi, aceşti studenţi au înnodat legături preţioase cu lumea care venea din tara, ceea ce legionarii aflaţi cu domiciliu forţat nu puteau să facă decât cu riscul de a afla Gestapo-ul.

Am văzut şi eu persoane care veniseră din tara la Berlin. Între alţii m-am întâlnit cu profesorul Sextil Puşcariu, care fusese numit de Antonescu, în cursul guvernării noastre, Preşedintele Institutului Român de la Berlin. Numirea fusese cum nu se poate mai potrivita. Era o figură de mare savant, cunoscut în toată Europa pentru lucrările lui de filologie.

Profesorul Sextil Puşcariu a venit să mă vadă, dar nu pentru o chestiune ce privea specialitatea lui, ci pentru a contribui la clarificarea situaţiei interne din România. În esenţă mi-a spus următoarele: „El a mai jucat un rol istoric important când cu Unirea Bucovinei cu Patria-Mamă. El era în 1918 la Cernăuţi şi prin acţiunile întreprinse de el, a contribuit la realizarea Unirii.

Acum simte el, are o certitudine interioara că este chemat să joace un rol asemănător. S-a ajuns la conflictul din Ianuarie 1941, dăunător pentru tara. El crede ca vorbind cu Generalul Antonescu, ar putea să obţină de la el o restabilire a relaţiilor de colaborare cu Mişcarea. În acest scop, a venit la mine ca să ceară din partea mea un fel de procura că este autorizat să trateze împăcarea dintre Mişcare şi Conducătorul Statului.

Am salutat cu deosebita bucurie propunerea Profesorului Puşcariu şi l-am autorizat în mod expres să întreprindă aceasta acţiune. I-am amintit şi de scrisoarea ce i-am trimis-o Generalului, apărută în ziare. I-am urat să aibă succes în demersul său.

Profesorul Puşcariu s-a dus la Bucureşti şi, după toate probabilităţile, a cerut audienta Generalului. Dar n-am mai auzit nicio vorba de la dânsul. Probabil ca a suferit acelaşi tratament ca şi Profesorul Gavanescul.

4. CU DOMICILIUL FORŢAT

Nu a trecut mult timp şi s-a dezvăluit şi misterul şederii noastre la Berlin. Era o etapă provizorie şi lungimea ei depindea de persoana mea. Odată sosit în Ahornallee, nu mai exista niciun impediment ca

autorităţile să-şi dea cărţile pe faţă. Nu eram oaspeţi ai Reichului, cum ni s-a spus în ţara, ci prizonieri ai Reichului. Intenţiile lor se vor dezvălui treptat.

De ce mă aşteptau pe mine, ca să pună capăt libertăţii de care se bucurau legionarii din Berlin? Le era teama ca eu să nu aflu ceva înainte de a se săvârşi operaţia şi să refuz să mai merg în Germania, după cum nu era exclus ca alţi legionari din grupul refugiat să prefere întoarcerea în ţara, cu toate riscurile ei, decât să fie trataţi ca delincvenţi de Gestapo. Odată piesa principala în mâna lor, adică persoana mea, autorităţile ştiau ca, prin prezenta şi influenta mea, voi convinge toţi legionarii să se supună deciziei luate de guvernul german, de a ne interna cu domiciliu forţat în anumite localităţi.

Evacuarea noastră din Berlin a avut loc în 19 Aprilie 1941. Într-o bună zi, ni se comunica sa ne facem bagajul pentru a pleca în noua noastră reşedinţa, situata în afara Berlinului. De fapt am fost transportaţi în localitatea unde era găzduit până acum grupul legionar de care am vorbit mai înainte, Berkenbrück. Aceştia, la rândul lor, erau destinaţi să plece în aceeaşi zi spre nordul Germaniei, în oraşul Rostock, unde li s-au pregătit nişte baraci. Deci noi, grupul conducătorilor din Ahornallee, le luam locul, exact în aceeaşi casă, situata pe malul râului Spree.

Comisarul Legath, care a asistat la plecare, ne-a dat voie să formam front şi să le vorbesc celor ce plecau la Rostock. Ceremonia s-a petrecut în faţa casei. Era o zi frumoasa de primăvară. Le-am explicat necesitatea de a colabora cu guvernul german în perioada critica a războiului. Aici, pe pământ german, aveam datoria sa acceptam condiţiile în care ni se oferă ospitalitate, chiar dacă acestea nu sunt acelea pe care ni le-am dorit noi. Pe primul plan sta bătălia poporului german pentru salvarea civilizaţiei europene şi a creştinismului. Ne păstrăm totuşi intacta credinţa în biruinţa idealului legionar.

În final, l-am numit pe Nicolae Petrascu, Secretarul General al Mişcării, ca şef al grupului care pleacă la Rostock, cerând tuturor să-l ajute şi să-l asculte. Cu multă emoţie, ne-am strâns mâna şi apoi legionarii au intrat în autobuzul care trebuia să-i transporte la Rostock. Am privit lung după ei, salutând cu braţul în sus, până ce

vehiculul nu s-a mai văzut.

5. VIAŢA LA BERKENBRÜCK

Încerc să fac o descriere sumară a vieţii noastre la Berkenbrück. Nu pot să zic că am trăit rău. Locuiam într-o vilă pe malul râului Spree. În stânga râului era un lac destul de mare, care avea legătură cu râul.

Vila avea un parter şi un etaj. La parter se aflau bucătăria, sala de mese, un salonaş şi un dormitor încăpător. La etaj se aflau mai multe dormitoare, plus locuinţa lui Hartig, administratorul casei. Hartig aparţinea lui Sicherheitsdienst sau SD, pe scurt. Era un om admirabil. S-a purtat cu noi ca un camarad, deşi era responsabil de prezenta şi activităţile noastre.

Masa ne-o pregătea Doamna Hartig, ajutata de două femei de serviciu. Pentru pregătirea mâncării, aveam şi noi cartele, ca toată populaţia germana. Pe baza cartelelor, se cumpărau alimentele, care intrau apoi în meniul zilnic.

Deşi în principiu şi conform dispoziţiilor ce ni se puneau în vedere, nu aveam voie să părăsim localitatea, în realitate n-am ţinut seama de aceasta restricţie. Când unul, când altul plecam la Berlin cu trenul. Escapadele se făceau mai ales seara. Distanta era de 70 de km şi într-o oră debarcam în capitala Reichului. Chiar în cursul nopţii sau a doua zi dimineaţă, camaradul plecat revenea la ora scularii şi dormea liniştit în patul lui. Hartig era la curent cu dispariţiile noastre din vila, dar nu ne-a făcut niciodată vreo observaţie. Am dedus de aici că exista un consemn chiar din partea superiorilor lui de la Berlin ca să tolereze ieşirile noastre clandestine. Mai erau şi vizitele la Berlin, aprobate de Gestapo, fie pentru motive de sănătate, fie pentru a întâlni un prieten sau o rubedenie. Acestea se săvârşeau în cursul zilei şi aveau pecetea oficialităţii.

Cel mai asiduu călător de noapte, în cursul şederii noastre la Berkenbrück, era Constantin Stoicanescu. Cu toate că autorităţile germane ne-au scos din Berlin, pentru a nu le crea dificultăţi în relaţiile cu Antonescu, totuşi nu puteam renunţa la un minimum de contact politic în capitala Reichului. Trebuia să dispunem de un scut protector, atât contra atacurilor lui Antonescu, cât şi contra intrigilor ce se puteau ţese în sferele germane. Situaţia în care ne aflam acum nu era

ceva definitiv. Puteam să ajungem şi mai rău, dacă nu eram atenţi la manevrele inamicului. Cum nu puteam să mă mişc cu uşurinţă celorlalţi, şi-a asumat Constantin Stoicanescu sarcina de a veghea frontul politic de la Berlin. Şi trebuie să recunosc că s-a achitat în mod strălucit de acest rol dificil.

Erau săptămâni în care noapte de noapte pleca la Berlin şi se întorcea în zorii zilei. Se bucura de o vitalitate extraordinara, care-i îngăduia eforturi care pe alţii i-ar fi doborât. Era înzestrat şi cu o inteligenţă scăpărătoare, ceea ce îl ajuta să găsească soluţii rapide la toate problemele ce se iveau. Nu era un om, ci o forţă omeneasca, aşa cum ar fi dorit Căpitanul să devină legionarii.

Din punct de vedere administrativ, conducerea grupului şi-o asumase Vasile Iasinschi. El vorbea limba germană, ceea ce-i uşura legăturile cu personalul încredinţat de la centrala SD şi se ocupa de noi în chestiunile curente ale vieţii: cartele, bani de buzunar, cereri de plecare la Berlin sau de contact cu familiile din tara. Când era vorba de lucruri mai importante, care atingeau sfera politicului, numai cei doi delegaţi, Legath şi Rademacher, erau competenţi să le trateze cu noi. Nici ei nu le rezolvau cu de la sine putere, ci le transmiteau la Berlin, la forurile superioare, unul la SD, iar celălalt la Externe. După toate probabilităţile, cele două organisme de conducere a Reichului, la un nivel mai înalt, se consultau şi dădeau soluţia la cererile noastre.

Grupul din Ahornallee se mărise la Berkenbrück cu alte câteva căpetenii legionare, admise de Centrala de la Berlin să rămână în grupul nostru: Viorel Trifa, fostul preşedinte al Uniunii Naţionale a Studenţilor Creştini Români; Dumitru Groza, fostul şef al Corpului Muncitorilor Legionari; Ilie Smultea, fostul şef al Frăţiilor de Cruce; Nicolae Horodniceanu, fostul şef al Patrimoniului Legionar; Virgil Mihăilescu, ajutorul lui Ilie Gârneaţa la conducerea „Ajutorului Legionar" şi Comandantul Legionar Gheorghe Dragomir-Jilava.

6. INSTANŢĂ DE LA FRANKFURT / ODER

Echipa responsabila de supravegherea noastră la Berkenbrück mai avea o instanţă intermediara. Deasupra de tot erau cei doi mari, Legath şi Rademacher, iar jos de tot se găsea Hartig, cu casa şi gospodăria. La un moment dat îşi face apariţia un nou personaj: Wolf,

şeful Gestapo-ului de la Frankfurt am Oder. Rolul lui nu era exclusiv administrativ, ci avea şi atribuţii politice. Pe acestea nu le dezvăluiră, dar felul cum punea întrebările, cum iscodea gândurile şi planurile noastre, rezulta ca conversaţiile noastre erau dezghiocate şi transmise la Berlin.

Wolf nu avea nimic din caracterul unui poliţist. Aparţinea noii scoli de funcţionari ai Serviciului Secret şi era înzestrat şi cu o cultură aleasa. Manierele lui de a se purta cu noi erau ale unui perfect gentleman. Nu brusca, nu trecea niciodată peste pragul politeţii şi se simţea jenat de rolul neplăcut ce i s-a încredinţat pe lângă noi.

Până la urma relaţiile dintre noi au devenit familiale. Ne invita la el acasă, în Frankfurt/Oder. Ne lua cu maşina şi petreceam câte o după amiaza plăcută în sânul familiei lui. Era căsătorit şi avea şi două fetiţe. Bineînţeles că nu tot grupul, ci câţiva dintre conducătorii Mişcării.

Marea lui slăbiciune era Constantin Stoicanescu. Wolf era un îndrăgostit de artă. Stoicanescu făcuse şi el Scoală de Belle-Arte în ţara, încât s-au potrivit în gusturi şi idei. Wolf nu era făcut să fie poliţist şi nu ştiu cum a ajuns în acest post ingrat. Era un om de o rara sensibilitate sufletească şi până la urma şi-a dat seama de nedreptatea ce ni se făcuse şi suferea împreună cu noi. Pe cât a putut şi îi îngăduiau condiţiile oficiul său, ne-a ajutat în relaţiile cu superiorii săi. În această privinţă, Stoicanescu a jucat un rol providenţial pe lângă el.

Adeseori Wolf îl lua cu maşina pe Stoicanescu şi-l ducea la Berlin, ca să cutreiere împreună muzeele din capitala Reichului. Petreceau ore plăcute împreună. Stoicanescu îi cunoştea pe marii maeştrii ai picturii, iar Wolf era încântat să descopere din gura unui om competent frumuseţi şi interpretări pe care le ignora până atunci.

Dar în cursul acestor peregrinari artistice, Stoicanescu îi explica lui Wolf tragedia noastră. Aliaţi fideli ai Puterilor Axei, care am dat un tribut uriaş de sânge pentru a integra România alături de Italia şi de Germania, acum ne vedem azvârliţi la periferia evenimentelor, ajungând la situaţia umilitoare de a fi trataţi în Germania ca duşmani ai Reichului.

Trebuie să adaug ca, cu timpul, Wolf s-a substituit în buna parte lui Legath, în relaţiile noastre cu SD.

Legath nu venea aproape niciodată singur la Berkenbrück. Întotdeauna era însoţit de Rademacher şi numai în prezenta amândurora eram invitaţi să stăm de vorbă cu ei. Toate celelalte chestiuni care priveau viaţa noastră comunitara trecuseră în sarcina lui Wolf. Şi nu erau numai probleme de ordin administrativ, ci şi întrebări şi cereri care intrau în sfera politicului. Wolf le nota şi, când era cazul, ne aducea răspunsul ce-l primise de la Berlin. Acolo nu ştim cu cine se sfătuia, căci nu ne-a spus-o niciodată.

IV. LA RĂSPÂNTIE

„În primăvara-vara anului 1941, s-au petrecut anumite întâmplări, care ne-au spulberat şi ultimele speranţe că ne-am bucura de statutul ce se acorda refugiaţilor politici. Eram prizonieri ai Reichului”.

1. RADEMACHER ŞI LEGATH MA ACCEPTA ÎN CERCUL LOR

Scrisesem mai înainte ca în Ahornallee nu aveam acces la conciliabulele lui Papanace şi Iasinschi cu cei doi reprezentanţi ai guvernului german. După strămutarea noastră la Berkenbrück, la prima vizită a acestor doi mandatari, am fost admis şi eu să fac parte din acest grup restrâns. Eram de acum delegaţi ai Mişcării Legionare, care stăteam faţă în faţă cu doi reprezentanţi ai guvernului german. Wolf nu participa niciodată la aceste întrevederi, având alte însărcinări pe lângă noi.

Ceea ce m-a izbit de la prima întâlnire, a fost dușmănia abia reţinută ce ne-a arătat-o Rademacher. După toate probabilităţile, primise instrucţiuni de la superiorii săi să se poarte cât mai aspru cu noi. Era îndopat cu informaţiile ce le transmitea guvernul român Ministerului de Externe German, încât întrebările ce le punea erau mai degrabă ale unui procuror decât ale unui funcţionar însărcinat să facă o ancheta. Aproape toate discuţiile avute cu el, şi atunci, şi mai târziu, se refereau la capetele de acuzaţie ce ni le aducea Antonescu, vrând să afle nu adevărul, ci ce răspundem noi la ele. Noi şedeam în faţa lui ca în boxa acuzaţilor. Nu puteam să ne apărăm aşa cum am fi vrut, adică dovedind culpabilitatea lui Antonescu în dezlănţuirea aşa-zisei

rebeliuni, ci ne obliga să ne limitam la cazurile concrete ce le aducea el în discuţie. Rademacher pleca de la principiul bine stabilit şi în afară de orice discuţie ca noi suntem autorii rebeliunii, ca noi ne-am ridicat contra autorităţii de Stat, pentru a-l răsturna pe Antonescu. Ceea ce-l interesa pe Rademacher era stabilirea gradului vinovăţiei noastre şi în special al anumitor conducători ai Legiunii. Antonescu era tabu, iar noi, deşi prieteni ai Reichului, ne-am angajat într-o acţiune care a pus în primejdie interesele Germaniei în sud-estul european. Führerul îi acorda lui Antonescu o încredere deplina, iar guvernul german nu este dispus să modifice actuala configuraţie politica din România. Situaţia Mişcării este aceea în care se găseşte astăzi şi nu se poate prevedea când s-ar putea face din nou apel la ea.

După expunerea lui Rademacher, eram prizonieri ai Reichului pe o perioadă indefinita, poate chiar până la sfârşitul războiului. Toate întâlnirile cu Rademacher se soldau pentru grup cu tristeţi şi amărăciuni. Nicio perspectiva, niciun luminiş în semiobscuritatea politica, la care eram condamnaţi.

Legath, reprezentantul lui Sicherheitsdienst, rareori intervenea în discuţie. El avea o atitudine mult mai prietenoasa fata de noi, deşi nu şi-o manifesta în prezenta lui Rademacher. Rapoartele lui la superiorii săi erau favorabile noua şi, în măsura în care putea, cauta să influenţeze şi politic linia guvernului german.

Era accesibil argumentelor noastre şi nu odată ne-a ajutat ca să nu cădem victima intrigilor agenţilor lui Antonescu. Dar trebuie precizat ca Legath nu avea puterile lui Rademacher. Acesta reprezenta Ministerul de Externe, care hotăra cursul de urmat în relaţiile cu guvernul român şi, în consecinţă, decidea şi de soarta legionarilor refugiaţi în Germania.

2. UN MEMORIU CĂTRE HITLER

În această situaţie penibila, când din invitaţi ai Reichului deveniserăm prizonieri ai Reichului şi niciun membru al guvernului german nu binevoise să ne asculte şi pasul nostru, m-am decis să fac apel la autoritatea supremă a Statului. M-am sfătuit şi cu alţi camarazi de la Berkenbrück dacă este bine sau nu să-i trimit un memoriu direct lui Hitler. Stoicanescu şi Corneliu Georgescu m-au încurajat. Alţii au

fost mai reticenţi.

Ceea ce m-a determinat să fac acest pas îndrăzneţ, a fost claustrul politic în care ne găseam. Dacă nu întreprindeam ceva, înseamnă ca noi înşine acceptam starea de delincvenţi politici, asupra cărora apăsă o sentinţă dictata împreună de Germania şi România. Este cert ca cele două guverne s-au consultat şi au stabilit în comun tratamentul ce trebuie să ni se aplice. Antonescu nu putea împiedica fuga peste frontiera a legionarilor, dar putea să ceară germanilor să ne limiteze deplasările, pentru a nu întreprinde acţiuni dăunătoare guvernului român. Ministerul de Externe german a fost de acord cu acest punct de vedere, iar Hitler şi-a însuşit teza lui Ribbentrop. Nu mai era loc pentru alte interpretări, iar poliţia germana n-a făcut altceva decât să pună în aplicare o decizie a Führerului.

Caracteristica memoriului pe care l-am întocmit a fost ca nu l-am atacat pe Antonescu. Am început cu lupta noastră şi cu sacrificiile pentru a determina ataşarea României de Puterile Axei. Am subliniat legătura ideologica dintre cele două mişcări şi mi-am exprimat afecţiunea ce i-o port Marelui Führer al Reichului.

Ajungând la punctul critic al memoriului, acuzaţia de a fi provocat noi rebeliunea, am explicat originile ei, fără însă a lovi direct în Antonescu, ci am atras atenţia Führerului asupra anturajului nefast din jurul Conducătorului, responsabil de aceasta ciocnire. Am cerut ca prin intervenţia germana sa se restabilească colaborarea dintre Mişcare şi General, indispensabila pentru bunul mers al Statului Roman şi pentru garantarea intereselor germane în sud-estul european.

Nu am găsit în arhivele germane acest document, astfel încât nu-l pot reproduce. Memoriul l-am trimis direct Cancelariei Führerului. O copie a memoriului a fost trimisa lui Himmler, împreună cu o scrisoare însoţitoare.

Cert este ca memoriul a ajuns şi am avut şi răspunsul Hitler, la scurta vreme. Era de o brutalitate care m-a cutremurat. Cum numai eu semnasem documentul, mi se adresase mie cu ameninţarea ca dacă mai săvârşesc astfel de acţiuni, risc să fiu extrădat în ţară. Declaraţiile mele nici n-au fost luate în considerare. Am fost tratat ca un prizonier

politic, ce nu are alte drepturi decât acelea ce mi s-au stabilit pe cale administrativa.

Răspunsul nu mi-a venit direct de la Cancelaria Reichului, ci prin intermediul lui Legath, care, la rândul lui, a fost instruit de Generalul Müller să mă admonesteze cât mai sever.

Stranie atitudine! Noi îi manifestasem Führerului toată dragostea şi admiraţia noastră, iar el nu numai că era nesimţitor la declaraţiile noastre, dar ne izbea ca şi cum am fi săvârşit un act ostil intereselor Reichului.

Am tras din aceasta întâmplare, concluzia ca soarta noastră este pecetluita pentru multă vreme.

3. IZBUCNIREA RĂZBOIULUI

În 22 Iunie 1941, Germania declara război Rusiei Sovietice. Diviziile lui Hitler trec chiar în cursul nopţii granitele dintre cele două State şi înaintează vertiginos în interiorul stepelor ruseşti. Nimic nu părea să le mai oprească din iureşul lor triumfal.

Cu acest prilej, Hitler a dat o proclamaţie către poporul german, în care justifica începerea ostilităţilor contra Rusiei. Teza ce o susţinea era că a fost constrâns să rupă pactul de neagresiune cu Stalin şi să declare război Rusiei pentru a preveni un atac din răsărit. Stalin s-a făcut vinovat de o serie de agresiuni în spaţiul aflat sub dominaţia germana, cu scopul final de a-şi azvârli diviziile prin surprindere în răsăritul Europei.

În proclamaţia lui, Hitler a dezvăluit poporului german perfidia lui Stalin, care, în mai multe tari din răsăritul Europei, aflate în sfera de influenţă a Reichului, a intervenit, direct sau indirect, pentru a slăbi poziţiile germane.

Spre surprinderea şi amărăciunea noastră, când am citit proclamaţia lui Hitler, am descoperit ca şi România ar fi căzut victima intrigilor sovietice, cu scopul de a o îndepărta de Puterile Axei. Şi cum au operat Sovietele în România? Nu prin partidul comunist sau prin mijloace subversive, ci prin penetraţia agenţilor bolşevici în interiorul Mişcării Legionare. Organizaţia, considerata chiar de la originile ei de ideologie anticomunista, după spusele lui Hitler, căzuse prada influentelor bolşevice. Rebeliunea a fost un act provocat sub inspiraţia

infiltraţiilor comuniste în Mişcare şi scopul ei a fost să creeze dificultăţi Reichului, în momentul unor mari decizii militare (Campania din Balcani).

În proclamaţia lui, Hitler a folosit nume proprii, nu m-a pomenit nici pe mine, ci a vorbit colectiv de „verwirrte Köpfe der Eisernen Garde", ceea ce în traducere însemna „capetele zăpăcite ale Gărzii de Fier".

Ribbentrop a fost mai explicit în declaraţia lui. A afirmat ca Dumitru Groza, şeful Corpului Muncitorilor Legionari, ar fi un notoriu simpatizant al Rusiei Sovietice. Din sursa românească, de la Antoneşti s-a strecurat aceasta informaţie şi Ribbentrop n-a mai controlat-o, afirmând ca Dumitru Groza ar fi identic cu Petru Groza, preşedintele Frontului Plugarilor, care realmente era în cârdăşie cu comuniştii.

Nu ştiu în ce măsură Hitler şi Ribbentrop şi-au dat seama de enormităţile ce le debitau. În orice caz, poporului român i-au provocat o adâncă dezamăgire tocmai în ajunul războiului cu Rusia. Şi când ne gândim ca tineretul înrolat sub arme era în proporţie covârşitoare simpatizant al Mişcării Legionare, ne dam seama de mâhnirea acelora care erau chemaţi să lupte şi să cadă în acest conflict. Când începe un război de proporţii apocaliptice, cum a fost cel din Rusia, nu se loveşte şi nu se insulta o mişcare care a avut o linie anticomunista impecabila de la naşterea ei. Hitler a făcut o greşeală mai mult decât strategica; o greşeală de ordin moral, care lovea în fundamentele civilizaţia noastre. Cum e posibil să creadă cineva ca mişcarea care a mers în Spania pentru a combate comunismul ateu, acum s-a făcut unealta Antihristului? Nu ştiu în ce ceas negru al vieţii lui a conceput Hitler aceasta proclamaţie, dar cu aceasta mentalitate de dispreţ total fata de ostile naţionaliste din alte tari, nu putea câştiga războiul din răsărit.

Fără îndoiala ca el a introdus în cuvântarea sa aceste infamii la adresa mişcării pentru a face pe placul lui Antonescu, pentru a-i arata acestuia loialitatea ce i-o poarta, dându-i certitudinea că se poate rezema pe el în orice împrejurare.

Dar preţul ce l-a plătit era prea mare, căci în scoţând mişcarea de pe eşichierul politic al războiului şi ostracizând-o ca pe o entitate dăunătoare, a ruinat însăşi bazele de existenta ale Europei naţionaliste.

4. „PE MARGINEA PRĂPASTIEI”.

Cu acest titlu s-a publicat în ţara, la Monitorul Oficial, o carte de propaganda a regimului antonescian contra Mişcării Legionare.

Chiar înainte de a fi cartea oficial distribuita, am avut în mâna o copie a acestui pamflet. Doamna Liliana Protopopescu, prin legăturile ei, reuşise să obţină un exemplar proaspăt ieşit din teasc, netăiat şi nelegat şi să mi-l trimită în Germania. N-a întârziat mult şi cartea s-a difuzat pe o scară larga în ţara, având grija Antonescienii ca să lase să se şi traducă, în limba germană, ceea ce li se părea mai important, pentru uzul Berlinului. În orice caz, în luna Iunie 1941, *Pe Marginea Prăpastiei* văzuse lumina zilei în ţară. Apariţia ei coincidea cu izbucnirea războiului şi rostul ei era ca să demonstreze ca naţionalismul şi anticomunismul Gărzii de Fier erau formule de exaltare ale tineretului care n-avea nicio valoare practica. La guvern, Mişcarea şi-a dovedit incapacitatea şi fără de energica intervenţie a Generalului Antonescu, ar fi dus Statul de râpa. România era la un pas de a se rostogoli în prăpastie.

E o carte plină de infamii, de la un capăt la altul al ei. Nu i se recunoaşte Mişcării niciun merit, nicio fapta buna şi toată străduinţa celui ce a redactat cartea – Ovidiu Vlădescu de la Preşedinţie, secretar civil al Generalului – a fost să demonstreze tulburările ce le-a provocat în viaţa publica a României, până la ultima isprava: rebeliunea. În acest capitol nu putem decât semnala odioasa înscenare contra Gărzii de Fier din cartea *Pe Marginea Prăpastiei*. Sunt acumulate în ea atât de multe acuzaţii nedrepte, încât nu pot fi demascate decât printr-un studiu aparte.

Ceea ce vrem însă să amintim în acest capitol, este ca cei doi Antonescu nu s-au dat în laturi ca să terfelească şi memoria Căpitanului. În acest scop, cu o abundenţa de citate, voiau să arate ca Mişcarea, prin însăşi doctrina ei mistica şi anarhica, era sortita sa vina în conflict cu realităţile naţionale şi cu fundamentele Statului Roman. Nu e de mirare ca în final au ajuns să fie manipulate chiar unele cadre conducătoare de către agenţii Moscovei.

Ca dovada a greşitei orientări a lui Corneliu Codreanu, se reproduce în această carte scrisoarea adresata de Stelescu Căpitanului,

din perioada când acesta trădase Mişcarea şi trecuse în tabăra duşmanilor Legiunii, necruţându-se nici lupta şi nici suferinţele Căpitanului. Totul este întinat şi murdărit în această carte. Un document al celei mai abjecte degradări umane din partea autorilor ei.

5. BAIA DE SÂNGE DE LA JILAVA

Ca o culme a tuturor acestor lovituri, ne-a venit din tara sfâşietoarea veste a împuşcării Colonelului Zavoianu şi a unui grup de legionari la Jilava.

Colonelul Zavoianu a fost condamnat la moarte de către Tribunalul Militar al Corpului II Armata Bucureşti şi sentinţa a fost executata în 28 Iulie 1941, în Fortul Jilava. Pe urmele Căpitanului, asasinat în Tâncabesti şi apoi îngropat în acest fort, păşea acum şi mântuitorul sau din prigoana anilor 1933 – 1934, plătind cu viaţa ataşamentul sau fata de idealurile Mişcării.

Executarea Colonelului Zavoianu a fost calculata în aşa fel încât să cadă după începerea războiului contra Uniunii Sovietice. Generalul Antonescu plecase pe front. Fata lui Zavoianu a alergat disperata pe la toate autorităţile ca să obţină graţierea tatălui său.

Dar cel care putea decide să prezinte cererea de graţiere Regelui, lipsea din capitala, ocupat cu treburi mult mai importante. Colonelul Zavoianu a fost un loial susţinător al Generalului Antonescu, dar a fost în acelaşi timp şi un funcţionar conştiincios care a aplicat cu rigoare dispoziţiile de încarcerare ale asasinilor Căpitanului, cerând transferul lor la Jilava, ceea ce Generalul a consimţit. El n-a avut niciun amestec direct în răzbunarea din noaptea de 26 – 27 Noiembrie 1940. O serie de elemente care lucrau la Prefectura de Poliţie au participat la execuţiile de la Jilava şi fapta acestora a fost atribuita Colonelului Zavoianu la proces. Aşa s-a ajuns la condamnarea lui la moarte. În realitate i s-a aplicat pedeapsa capitala pentru energia cu care a procedat împotriva călăilor perioadei carliste. Aceasta nu i s-a putut ierta de către cercurile oculte care operau în spatele lui Antonescu.

Odată cu Colonelul Zavoianu, „au căzut ucişi de gloanţele duşmane" şi următorii legionari, condamnaţi pentru că au tras în prizonierii de la Jilava, în noaptea când se lucra la deshumarea osemintelor Căpitanului: Gheorghe Creţu, Marcu Octavian, Savu

Constantin, Dumitru Anghel, Anghel Oprea şi Tanasescu Ion.

Generalul Antonescu şi-a făcut o trista şi neiertata reputaţie prin noul val de crime ce le-a săvârşit contra tineretului legionar. Aceasta feroce vărsare de sânge n-a încetat până în pragul lui 23 August 1944.

6. FERECAŢI PRIN PROPRIA SEMNĂTURA

În aceeaşi perioadă, guvernul german ne administrează o nouă lovitura. Ni se cere să semnam cu toţii o declaraţie prin care ne obligam să nu întreprindem nicio acţiune politica pe teritoriul Reichului, nici contra generalului Antonescu, dar nici pentru a cere autorităţilor germane (cum a fost memoriul către Hitler) vreo explicaţie sau vreo rectificare a politicii externe a Reichului.

Pentru executarea acestei misiuni ingrate n-au venit Rademacher şi Legath, la Berkenbrück, cum trebuia să se întâmple, data fiind importanta ei, ci l-au trimis pe Wolf de la Frankfurt/Oder. Acesta era vădit jenat când ne-a prezentat actul ce trebuia să-l semnam. Nici n-a încercat măcar să ne convingă de necesitatea declaraţiei. Ne-a dat hârtia şi ne-a lăsat să ne sfătuim noi între noi. Exista o fotografie în *Albumul Legionar*, în care s-a prins tocmai acest moment de mare confuzie.

Prin aceasta declaraţie, ne luam angajamentul să nu întreprindem acţiuni spre tara care ar putea dauna guvernului român. Mai mult decât atât: ni se interziceau orice legături cu tara, de orice natura ar fi ele. Relaţiile de familie cădeau în aceeaşi categorie.

Nu aveam voie să transmitem scrisori în ţara familiilor noastre, decât prin mijlocirea Gestapoului. Acesta strângea scrisorile de la legionari şi apoi le distribuia adresanţilor prin legăturile cunoscute de el. În scrisori, era interzis să se scrie altceva decât chestiuni care priveau familia. Nu aveam voie să ne adresăm guvernului german decât exclusiv prin mijlocirea persoanelor desemnate de el, adică puteam să informam sau să cerem ceva urmând filiera: Rademacher, Legath, Wolf sau alţii eventual.

Orice încălcare a acestui angajament avea ca urmare extrădarea culpabililor în ţară. Deci noi înşine semnând aceasta declaraţie recunoşteam jurisdicţia lor şi dreptul de a dispune de soarta noastră,

în caz de nerespectare a semnăturii.

Ne-am zbătut în fel şi chip ce să facem. Dacă semnam, era rău, pentru ca ofeream poliţiei germane un document prin care noi înşine acceptam să trăim de aici înainte cu sabia lui Damocles deasupra noastră. Ne dădeam seama că poliţia, chiar dacă n-am fi săvârşit de fapt actele interzise, găsea mijloace să fabrice piesele doveditoare a neascultării noastre şi să ne extrădeze.

Dacă refuzam, intram inevitabil în conflict cu guvernul german, cu consecinţe imprevizibile, eventuala internare a noastră într-un lagăr de concentrare. Am semnat cu inima tremurânda şi cu multă amărăciune în suflet. Camarazii noştri de ideologie nu ne-au cruţat nici aceasta umilinţă. De acum eram un fel de vânat liber, căci oricând poliţia putea inventa pretextele necesare pentru a ne azvârli în lagăr de concentrare sau pentru a ne da pe mâna zbirilor lui Antonescu.

7. STRIVIŢI ÎNTRE DOUĂ FORTE

Situaţia politica a Mişcării Legionare în acele momente era cum nu se putea mai rea. Ni se tăiase orice perspectiva. Eram înconjuraţi numai de duşmani. Eram striviţi între două forte. În ţara, Antonescu, sprijinit de prezenta militară germana în România, umpluse închisorile de legionari. Consiliile de război îi judecau şi îi condamnau la sute de ani de închisoare şi, nu în puţine cazuri, pronunţau sentinţe capitale. Posesia unei arme de foc era suficienta ca legionarul să fie trimis în faţa plutonului de execuţie. O teroare indescriptibila domnea în toată tara. Toată presa era sub controlul guvernului şi împiedica orice informaţie care ar fi putut servi adevărului. Tot ce scria în ziare, avea ca obiectiv denigrarea Mişcării Legionare. Nici pe timpul lui Carol nu se ajunsese la acest nivel lugubru de dezinformare a opiniei publice.

Legionarii refugiaţi în Germania au suferit un tratament asemănător. Nu se puteau manifesta politic Nu aveau voie să protesteze sub nicio formă contra nedreptăţilor din tara sau contra măsurilor vexatorii ce ni le aplica guvernul german. În ţara şi în exil, cele două guverne acţionau convergent cu scopul de a înăbuşi orice reacţie a Gărzii de Fier. Eram reduşi la neputinţă şi nu se putea prevede nicio schimbare în statutul nostru. Dimpotrivă, prin semnarea documentului de care am vorbit, oricând puteam fi internaţi în lagăr

de concentrare sau predaţi lui Antonescu.

Prietenii noştri din SD ne mângâiau, spunându-ne ca acum predomina momentul militar şi ca Führerul face tot ce-i cere Antonescu, pentru ca acesta să dea o contribuţie maxima pe frontul din răsărit. Odată acest moment trecut, se va revizui şi situaţia noastră.

Concepţia lui Hitler era fundamental eronata. Momentul militar nu putea fi desprins de momentul politic. Clausewitz spunea ca războiul nu-i decât continuarea politicii cu alte mijloace. Dar în acest moment, când se înfruntau două lumi, două forte ideologice, cu atât mai mult trebuia să se dea precădere factorului politic. Ori germanii au eliminat factorul politic din campania din răsărit. În România, pe camarazii lor de ideologie i-au lăsat în închisori, când aceştia erau chemaţi să intensifice la maximum naţionalismul românesc, pentru a se înfrunta cu o alta ideologie pe câmpul de luptă.

Hitler a pierdut războiul din Rusia politic şi nu militar. A ignorat forţele vii ale popoarelor. El trebuia să mobileze toate energiile naţionale şi creştine ale Europei, pentru a le azvârli contra ateo-marxismului. Modul în care a tratat Mişcarea Legionara a avut grave repercusiuni asupra întregului război. Popoarele Europei şi-au dat seama, după lecţia din România, ca Hitler nu e un protagonist al unei noi lumi, al unei ordini noi europene, bazată pe ataşamentul de realităţi naţionale, ci un continuator al vechiului imperialism germanic.

V. ARIA EXTERNA A MIŞCĂRII

„Prin fixarea mea cu domiciliu obligatoriu la Berkenbrück de către autorităţile Reichului, centrul de greutate al Mişcaii s-a deplasat din tara în acest punct geografic din Germania. Cu toate că nu eram în acest sat decât câteva persoane – un grup de fruntaşi ai Legiunii – lumea legionara, oriunde se găsea, în ţara sau peste hotare, nu s-a risipit, ci aştepta ca şi în trecut, semne de viaţă de la mine. În aceasta parte a lucrării ma voi ocupa de răspândirile legionare din Europa, de ariile unde se găseau concentrări legionare şi care acţionau în concordanţă cu noi”.

1. MIŞCAREA LEGIONARA DIN TARA

Ce s-a ales de sutele de mii de legionari din tara, izbiţi de viforul prigoanei antonesciene? Cadrele conducătoare din judeţe, cu excepţia fugarilor, au reluat drumul închisorilor, pe care le cunoşteau din perioada sălbăticiilor carliste. De asta data numărul legionarilor ce au trecut pragul temniţelor a fost cu mult mai mare, multiplicat cu aşa zişii „rebeli", ajungând până la 10.000 de oameni.

Marea majoritate a maselor legionare care au scăpat de arestare, dezorientate de întorsătura evenimentelor, s-au retras de pe primul plan, de teama sa nu împărtăşească soarta celor închişi o minoritate activa s-a regrupat în toate judeţele şi au început să se organizeze.

S-a constituit la Bucureşti şi un „comandament de prigoana" sub conducerea şefilor care n-au fost arestaţi şi nici n-au plecat din primul moment peste hotare. Cel dintâi conducător al Legiunii în prigoana, cu autoritate pe toată tara, a fost Preotul Vasile Boldeanu, Comandant Legionar. În timpul guvernării noastre, el fusese ajutorul lui Petrascu, ocupându-se, în cadrul Secretariatului, cu biroul organizării. Când am trecut prin Bucureşti, în drum spre Bulgaria, m-am întâlnit cu Preotul Boldeanu la sediul SD şi lui i-am predat o scrisoare adresata Generalului Antonescu, ca să fie transmisa prin mijlocirea Profesorului Gavanescul.

În primăvara lui 1941, Preotul Boldeanu a fost arestat de poliţie în împrejurări dramatice. A fost denunţat de un camarad venit din provincie şi care-i solicitase o întrevedere. La locul întâlnirii, a apărut un grup de agenţi care au pus mâna pe el. Ce se întâmplase? Legionarul ce trebuia să se întâlnească cu Preotul Boldeanu a fost prins cu un pistol la el. Conform legilor proaspăt confecţionate de Antonescu, oricine se găsea în posesia unui revolver, putea fi condamnat la moarte şi executat. Ca să scape de moarte, legionarul respectiv şi-a luat angajamentul fata de poliţie să-l predea pe şeful organizaţiei legionare. Aşa a fost capturat Preotul Boldeanu şi, după condamnare, depus la Văcăreşti.

Obiectivul principal al organizaţiei legionare clandestine din tara era să-i ajute pe cei urmăriţi să treacă frontiera, fie în Iugoslavia

fie în Bulgaria. În ce priveşte Ungaria, puţini s-au avântat în Ardealul de Nord. Autorităţile maghiare îi tratau rău pe legionari, considerându-i duşmani. Îi arestau şi îi ţineau luni de zile în închisoare, după care le dădeau drumul să treacă în Germania.

2. ROLUL PROVIDENŢIAL AL BANATULUI SÂRBESC

După sfărâmarea Iugoslaviei de către armatele germane, în Aprilie 1941, Banatul Sârbesc a rămas sub administraţia Reichului. Aceasta s-a datorat faptului că în Banatul sârbesc trăia o puternica minoritate germana din grupul şvabilor. Ungaria râvnea sa pună mâna pe aceasta parte a Banatului, dar Hitler, pentru a nu provoca nemulţumiri în România, în preajma războiului cu Rusia, a decis să amâne satisfacerea revendicărilor maghiare până la încheierea ostilităţilor, când va putea dicta singur pacea în Europa.

Pentru fugarii legionari, prin dispariţia Statului iugoslav, s-a deschis o nesperata poarta de ieşire din România. Grănicerii sârbi dispăruseră şi nu mai rămăseseră la frontiera decât grănicerii români. Trecerea frontierei devenise uşoară dar mai important era faptul ca, în Banatul sârbesc, acum sub administraţie germana, au găsit o populaţie românească primitoare, dispusă să-i găzduiască din toată inima.

Încă de mai mulţi ani, duhul legionar a pătruns între românii din Banatul Sârbesc prin tinerii care învăţau la şcolile secundare şi la Universităţile din România. Tot aşa de puternică a fost şi influenta organizaţiei noastre din Banat. Prin legături de rudenie şi prin relaţii comerciale între cele două parţi ale Banatului, s-a format o comunitate de destin, care a ajuns să-şi dea roadele tocmai în aceasta perioada de prigoana antonesciana.

Personalitatea cea mai reprezentativa a legionarismului din Banatul Sârbesc a fost Pavel Onciu, legionar format la Bucureşti care, după ce au început arestările din România, s-a reîntors la Vatra, în satul sau natal, fruntaşa comuna Uzdin. Dându-şi seama de rolul determinant ce-l poate juca acest fragment de românism în marea bătălie de supravieţuire a Legiunii, Pavel Onciu, de când s-a întors acasă, a început să organizeze în toate satele romaneşti din aceasta provincie cuiburi de legionari, a căror misiune principala era să găsească adăpost pentru fugarii din tara. Orice legionar care trecea

frontiera găsea o casă de român, care să-i ofere un loc de dormit şi pâinea de toate zilele.

În total, peste 150 de legionari fugiţi din tara s-au bucurat de minunata organizaţie a lui Pavel Onciu. N-a existat comuna româna din Banatul Sârbesc, unde să nu se fi stabilit câţiva legionari. Aici erau primiţi cu toată dragostea şi n-au dus lipsă de nimic.

Legionarii ar fi putut să rămână multă vreme pe plaiurile acestea, dacă nu ar fi fost pârâţi de la Bucureşti. Antonescu era tot atât de mult preocupat şi de legionarii care scăpaseră peste hotare. De îndată ce Antonescu a fost informat ca în Banatul Sârbesc s-au adunat numeroşi legionari fugari, a cerut Berlinului să-i îndepărteze de la frontiera, constituind un pericol pentru regimul său. Aşa se face că de îndată ce se strângea în aceasta provincie un grup mai numeros de legionari, autorităţile germane de ocupaţie îi puneau în vedere lui Onciu să-i trimită la Belgrad, pentru a fi expediaţi Germania. Cu puţine excepţii, aproape toţi legionarii liberi din Banatul Sârbesc au fost culeşi de prin sate şi transportaţi în Germania. Măsură nu se aplică legionarilor localnici. Aceştia fiind de naţionalitate sârba, au beneficiat de Statutul acordat de administraţia germana tuturor locuitorilor acestei provincii.

3. OSPITALITATEA BULGARA

Dintre toate ţările de emigraţie legionara, pe primul plan al ospitalităţilor acordate fugarilor legionari, trebuie menţionată Bulgaria. Nu numai ca autorităţile bulgare au oferit toate înlesnirile necesare camarazilor noştri care au reuşit să treacă Dunărea, acte, transport, găzduire, dar şi populaţia acestei tari s-a întrecut în a-şi arata prietenia şi dragostea faţă de aceşti tineri alungaţi din patria lor. Ce tragica soarta! Românii lor de sânge îi urmăreau ca fiarele pe tinerii care şi-au închinat viaţa idealului de mărire naţională, iar nişte străini, bulgarii de dincolo de Dunăre, îi primesc în casele lor şi îi admira ca pe nişte eroi.

Trecerea în Bulgaria s-a efectuat prin două puncte de frontiera: pe la Turnu-Măgurele şi pe la Giurgiu-Rusciuc. Garnizoana din Turnu-Măgurele, judeţul Teleorman, şi-a luat misiunea fata de Comandamentul de la Bucureşti să ajute valului de legionari fugari ca

să treacă Dunărea. În acest scop, legionarii din Turnu-Măgurele au luat contact cu un barcagiu din comuna Islaz, judeţul Romanaţi tot camarad de-al nostru. Acesta de nenumărate ori a trecut noaptea Dunărea cu barca lui de pescuit, reuşind să salveze mulţi legionari fugari.

Treceri peste Dunăre s-au mai săvârşit şi cu ajutorul trupelor germane. Aceştia fie soldaţi, fie ofiţeri români mânaţi doar de sentimentul de camaraderie, ştiind ca legionarii sunt prietenii Marelui Reich şi sunt pe nedrept loviţi de Antonescu, şi-au luat riscul de a-i scoate pe fugari în maşinile lor şi să-i treacă peste podurile de pontoane ce le-au construit de la Giurgiu la Rusciuc şi altul de la Turnu-Măgurele la Nicopole.

Surpriza legionarilor a fost extraordinara când păşind pe celălalt mal, au găsit în jurul Vidinului, o masa compacta de români de circa 50.000 de suflete. Grupe răzleţe de români au mai descoperit prin satele şi orăşelele pe care le-au străbătut până la Sofia. În capitala Bulgariei au luat contact cu o puternica colonie de macedo-români, care le-au stat într-ajutor atât material cât şi prin relaţiile ce le aveau cu autorităţile.

Un exemplu al ospitalităţii autorităţilor bulgăreşti îl ilustrează Guvernatorul oraşului Plevna. Acesta aflând de prezenta unor legionari în fieful lui administrativ, i-a invitat să-l viziteze. Grupul legionar a avut cu guvernatorul o lungă conversaţie, vorbindu-se în limba franceza. Guvernatorul şi-a exprimat marea lui admiraţie pentru Căpitan şi Legiune. Deplânge condamnarea şi asasinarea lui Corneliu Codreanu. Aceasta întrevedere a avut loc în Martie 1941. „Pentru noi bulgarii, a spus el, dacă ar fi trăit Corneliu Zelea Codreanu, l-am fi acceptat ca Führer al Balcanilor” a atacat poziţia lui Antonescu fata de Garda de Fier. La sfârşitul declaraţiei sale a spus: „O mişcare cu fruntea sus, nu va pieri niciodată”.

Ajungând la Sofia, legionarii s-au împrietenit cu naţionaliştii bulgari, care şi-au exprimat marea lor admiraţie pentru lupta şi sacrificiile Legiunii.

Dar duhul rău al lui Antonescu veghea. A făcut presiuni asupra guvernului bulgar ca să reducă legionarilor libertatea lor de mişcare la Sofia, justificând că ar fi o ameninţare pentru personalul diplomatic al

României. Pentru a-i da un minimum de satisfacţie lui Antonescu, autorităţile bulgăreşti au decis ca refugiaţii legionari să se stabilească în afara Sofiei, în satele Gorna Bănia şi Boian, la vreo 10 kilometri de Capitala.

Paralel, Antonescu a intervenit la Berlin pentru a obţine evacuarea legionarilor din Bulgaria. Germanii vrând să-i facă pe plac, pentru trupele ce le aşteptau de el în iminentul conflict cu Rusia, au luat măsuri prin Legaţia lor din Sofia, ca nucleele legionari din Bulgaria să fie transportate cât mai repede în Germania.

Primul grup de refugiaţi legionari în Bulgaria a sosit de la Constanta: Dumitru Predescu, Nicolae Şeitan, Atanase Chiru, Cola Chirani.

Mai târziu numărul refugiaţilor s-a mărit cu elemente din toate provinciile romaneşti. În Iunie 1941, se aflau în jurul Sofiei peste 30 de legionari, repartizaţi între cele două localităţi, între care îi menţionăm pe Chirilă Ciuntu, Ion Potecaş, Dr. Mircea Musetescu, Nicolae Teban, Vică Negulescu, Vasile Mailat, Ing. Aurel Ionescu.

4. DECEPŢIA ITALIANA

Tocmai în zilele când Hitler luase funesta decizie de a pune la dispoziţia lui Antonescu diviziile germane de pe teritoriul României, pentru a înfrânge „rebeliunea" legionara şi a restabili ordinea în ţara, Mussolini se întâlnise cu Hitler pentru a trata problemele războiului din Africa şi Balcani.

Hitler l-a informat pe Mussolini de întâmplările din România şi de decizia lui de a-l sprijini pe Antonescu contra Gărzii de Fier. Cum Mussolini se afla la mare strâmtoare pe ambele teatre de operaţiuni, s-a aliniat poziţiei adoptate de Führer şi a aprobat decizia acestuia nici nu se putea face altceva, căci salvarea Italiei şi a regimului sau depindea acum exclusiv de ajutorul german. De altă parte, însuşi Mussolini, de când s-a asociat cu Hitler, formând împreună Axa Roma-Berlin, a renunţat la rolul sau de şef primordial al naţionalismului european, spre care se îndreptau toate speranţele mişcărilor de renaştere naţională ce apăruseră în mai toate ţările continentului nostru. Mussolini suferise o dubla decapitare a poziţiei lui politice în Europa: pe plan militar se dovedise ca Italia nu era o

mare putere, cum pretindea până atunci. În Albania, trupele italiene au fost bătute de greci, iar în Mediterana, supremaţia ei navala s-a dovedit a fi un mit, neputând să se măsoare cu flota engleza. Pe plan ideologic, Mussolini renunţase să mai exercite prerogativele lui de „primus inter pares" al naţionalismului european, cedând şi pe acest teren întâietatea naţional-socialismului.

La întâlnirea cu Hitler, din Ianuarie 1941, Mussolini n-a încercat nici cel puţin să ceară o explicaţie Führerului, asupra conflictului Garda de Fier – Antonescu, ci a acceptat din capul locului decizia luata de acesta. Ce deosebire fata de dictatul de la Viena, când Contele Ciano şi-a impus fata de Ribbentrop şi punctul lui de vedere, favorabil ungurilor. Acum Mussolini stătea ca un elev ascultător în faţa lui Hitler, care decidea soarta Europei.

Pentru Mişcare, atitudinea docila a lui Mussolini fata de Hitler a avut grave urmări, deoarece nu ne puteam adresa nici celuilalt partener al Axei, pentru a-i cere protecţia. Am mai avut nenorocul ca şi Ministrul de Externe al Italiei, Contele Ciano, ne era duşman. Era duşman al românilor, cum s-a arătat în cursul dictatului de la Viena, dar şi duşman al Legiunii şi al cu tuturor naţionalismelor europene, inclusiv al fascismului, cum s-a dovedit mai târziu.

Ajungând în această stare de descompunere, Mussolini, prizonier al lui Hitler, iar Ciano sabotând Puterile Axei, regimul fascist nu ne putea ajuta, nici cel puţin în problema găsirii unui refugiu în Italia.

Pentru noi ar fi fost de enorma importanta politica dacă în Italia am fi găsit un al doilea centru de concentrare al căpeteniilor legionare, urmărite de injustiţia antonesciana. N-am mai fi fost la discreţia Reichului german, ci s-ar fi putut crea un echilibru politic între cele două Capitale ale Axei. Italia era departe, era greu de a ajunge acolo peste Iugoslavia, iar acei ce ne-ar fi putut ajuta, reprezentanţii Legaţiei italiene de la Bucureşti s-au eschivat de la orice răspundere. Nicolae Petrascu Secretarul General al Mişcării ceruse o audienţă lui Ghigi, ambasadorul italian la Bucureşti după 23 Ianuarie 1941, pentru a-i explica situaţia şi a-i cere sprijinul guvernului italian. Nu numai că n-a primit niciun răspuns, dar, pur şi simplu, i s-a refuzat audienta. Ghigi

urma instrucţiunile lui Ciano, care de comun acord cu Ribbentrop, luase atitudine contra Mişcării Legionare. În momentul acesta, pentru noi, Axa Roma-Berlin s-a redus la Berlin, căci Roma refuza să-şi mai exercite influenta ei la Bucureşti lăsându-l pe Hitler să-şi spună ultimul cuvânt în conflictul ce l-am avut cu Antonescu. Mussolini, deşi fondatorul naţionalismului european, nu şi-a dat seama nici de valoarea Legiunii şi nici de urmările ce le-ar putea avea pentru soarta întregii Europe alungarea ei de la putere, cu ajutorul trupelor germane.

Situaţia noastră, precara în ambientul italian, s-a agravat şi mai mult prin defecţiunea ministrului nostru de la Roma, Ion Victor Vojen. Acesta, cum a aflat de întorsătura luata de evenimentele de la Bucureşti a crezut că-şi poate salva postul dacă se ataşează Generalului Antonescu. Nu numai ca Vojen nu a demisionat după consumarea loviturii de Stat a lui Antonescu contra Mişcării Legionare, cum era şi firesc, din solidaritate cu camarazii lui asasinaţi, închişi sau fugăriţi, ci a rămas mai departe ca ministru plenipotenţial la Roma, asigurându-l pe General de devotamentul său. Vojen se împrietenise cu Ciano şi acesta l-a sfătuit să se orienteze după punctul de vedere adoptat în comun de guvernul italian şi cel german. Dar nici sprijinul lui Ciano nu l-a salvat de dizgraţie. Peste câteva luni, a fost înlocuit cu Grigorcea şi s-a întors în ţară. În drum spre România, în primăvara lui 1941, a trecut pe la Berlin şi, cu acest prilej, ne-a vizitat la Berkenbrück. În faţa tuturor camarazilor de aici, Vojen ne-a împărtăşit impresiile ce le-a cules asupra persoanei mele din contactele ce le-a avut Roma şi la Berlin. „Horia Sima, spunea el pe un ton arogant, este foarte bun în acţiuni ofensive, de distrugere a unui regim, dar nu-i capabil în arta guvernării, un lamentabil om de Stat”. Pentru situaţia în care ma aflam eu atunci, încolţit de duşmani din toate părţile, un elementar bun simţ l-ar fi sfătuit să-şi tina pentru sine impresiile culese din cercurile lui Ciano şi ale Ministerului de Externe german.

Prin forţa împrejurărilor, Italia n-a putut servi ca punct de refugiu pentru legionarii fugari, deşi ne bucuram de multe simpatii în înaltele cadre ale partidului fascist. Grupul legionar de aici s-a redus la un mănunchi de oameni, adunaţi la întâmplare, care au reuşit să iasă din tara pe diferite cai. În primul rând trebuie menţionat Profesorul

Gazdaru, Directorul Şcolii Romane de la Roma, care, după lovitura lui Antonescu, a fost destituit.

În Martie 1941, a sosit la Roma poetul Ioan Bucur, împreună cu sotia lui, Maria. Grav bolnav de plămâni, Bucur a murit în Noiembrie 1941.

În primăvara anului 1941, au sosit la Roma studentul Gheorghe Uscatescu şi judecătorul Ciril Popovici. Ambii au putut să obţină paşapoarte din tara şi ajungând la Roma, s-au ataşat grupului legionar de aici, de sub comanda Profesorului Gazdaru.

În anul 1942, Legaţia italiana din Sofia a acordat viza de intrare în Italia studentului Gheorghe Caraiani. Situaţia lui era deosebita de a celorlalţi refugiaţi din Bulgaria, deoarece era născut în această ţară şi nu intra în categoria celor pusi la index de Ciano.

În Octombrie 1942 grupul legionar de la Roma s-a mărit cu sosirea lui Aurel Răuta de la Berlin. Acesta lucra la Camera de Comerţ româno-germana şi de teama să nu fie trimis şi el la Rostock, a trecut în Italia. La sosirea lui Răuta, grupul legionar din Italia era structurat în modul următor: şef al garnizoanei de la Roma era Nicolae Caranica, iar Profesorul Dimitrie Gazdaru avea conducerea politica a grupului. EI Întreţinea legături cu Secretariatul partidului fascist.

5. DIGUL DIN SPANIA

Într-o singură tara, intrigile lui Antonescu n-au putut să prindă teren: în Spania. Cu toate că nemţii îl secondau şi la Madrid pe Antonescu, prin reprezentanţii lor diplomatici, încercând să-i determine şi pe spanioli să adopte aceeaşi postura de distanţare de Mişcare, manevra lor combinata nu le-a reuşit. În Spania, în 1941, Falanga reprezenta încă o forţă politica. Ministrul de Externe al Spaniei era Ramón Serrano Sunner, figura notorie a mişcării şi cumnat al lui Franco. În scurtul interval cât a funcţionat ca ministru plenipotenţial al României la Madrid, Radu Ghenea a izbutit să câştige simpatia cercurilor conducătoare falangiste şi s-a împrietenit chiar cu Serrano Suner. În casa lui Ghenea, vizitatorii pot vedea până astăzi o fotografie a fostului ministru de Externe al Spaniei din timpul războiului, cu o afectuoasa dedicaţie pentru ministrul nostru la Madrid. Această prietenie nu s-a întrerupt nici după ce Radu Ghenea a părăsit postul şi

n-a mai fost ministru.

Când s-a auzit de lovitura de Stat a Generalului Antonescu şi de marea prigoana dezlănţuită contra Legiunii, Radu Ghenea n-a şovăit nicio clipă şi şi-a înaintat telegrafic demisia la Bucureşti. Prietenii falangişti aşteptau cu mare interes să vadă cum va reacţiona ministrul nostru la Madrid. Când au aflat de fulgerătoarea lui demisie, l-au felicitat din toată inima şi gestul acesta a contribuit enorm la popularitatea Mişcării în Spania. În timp ce în celelalte capitale europene aflate sub influenta germana, ziarele vorbeau rău de Mişcare, presa spaniola, aproape unanim, a luat apărarea legionarilor, în articole publicate la loc de frunte. Radu Ghenea a fost consultat în aceste zile nu numai de oameni politici, dar şi de personalităţile culturale de la Madrid, care îi cereau lămuriri asupra absurdelor evenimente din România.

Scriitorul Constantin Gane, ministrul român la Atena, a urmat linia de conduita a lui Radu Ghenea, prezentându-şi şi el demisia. Nu tot aşa s-a întâmplat la Roma, unde Victor Vojen spera să-şi salveze situaţia, rămânând mai departe în funcţie, dacă se va alătura regimului militar al lui Antonescu, ieşit din lovitura de Stat. Radu Ghenea, fiind prieten din tara cu Victor Vojen, în faţa ezitărilor acestuia, i-a trimis o telegramă la Roma, cerându-i să-şi dea demisia. Vojen i-a răspuns cu o alta telegrama în care îl sfătuia: „Fă-te ca nu ştii nimic”. Atunci Radu Ghenea l-a trimis la Roma pe ataşatul comercial Mihail Enescu ca să-l convingă pe Vojen să se alinieze poziţiei lui. Cu toată pledoaria viguroasa a lui Enescu, acesta a refuzat să ia în considerare propunerea lui Radu Ghenea, încheind discuţia cu următoarele cuvinte: „Spune-i lui Radu că am murit odată. Nu vreau să mor a doua oară”. Voia să spună ca în timpul exilului din Germania, 1938 – 1940, a fost un destarat, un om fără patrie. Nu mai voia sa ajungă în aceeaşi situaţie. Enescu s-a întors la Madrid, la începutul lui Februarie, vădit contrariat de refuzul lui Vojen.

Mihail Enescu a fost ataşat comercial la Madrid, numit de George Demetrescu.

Acesta era pe atunci Director al Comerţului Exterior, în Ministerul Economiei Naţionale şi de el depindeau toate numirile de

ataşaţi comerciali din străinătate. Mihail Enescu a fost înainte ataşat comercial la Helsinki şi Roma, apoi în timpul guvernării noastre, a fost transferat la Madrid.

Dar povestea cu Radu Ghenea nu s-a terminat. Când a izbucnit războiul contra Rusiei, 22 Iunie 1941 Radu Ghenea a trimis prin Ministerul de Externe spaniol o scrisoare guvernului român, ca dacă i se garantează că va merge pe front, el, ca ofiţer de rezerva, se întoarce în ţară. Scrisoarea a fost predată de Casa Rojas, Ministrul Spaniei la Bucureşti, Ministerul de Externe român. Răspunsul guvernului român a fost favorabil. Dar, la scurt timp, Radu Ghenea primeşte o telegramă de la Casa Rojas, prin care acesta îl avertizează să nu se întoarcă, deoarece după informaţiile lui, va fi băgat în închisoare.

Garnizoana legionara din Madrid era în formaţie. Se constituise un cuib sub conducerea lui Radu Ghenea, din care făceau parte Mihail Enescu şi Aron Contuş. Abia peste doi ani au mai sosit alţi camarazi. Dar cu toată puţinătatea ei numerică, garnizoana de la Madrid a exercitat o influenţa decisiva în relaţiile cu autorităţile spaniole, bucurându-se permanent de sprijinul şi ocrotirea acestora.

6. LEGIONARII DIN FRANŢA

Odată cu dezlănţuirea marii prigoane din 1938, numărul studenţilor plecaţi la studii în străinătate scăzut simţitor, reducându-se la cei ce primiseră viza înainte şi la câţiva care se strecuraseră clandestin peste graniţa.

La Paris se găseau, la Crăciunul anului 1941 circa 60 de legionari, studenţi şi oameni de cultura, între care strălucea şi doctrinarul Emil Cioran.

Şeful grupului legionar era inginerul Ion Christescu, care-şi pregătea doctoratul în inginerie. Grupul legionar de la Paris constituia o forţă compacta şi disciplinata. Între studenţii din acest grup se mai aflau Alexandru Mateescu-Frâncu, Lucian Bădescu şi Faust Bradescu.

În toiul prigoanei dictaturii regale, s-au făcut şi asupra grupului de studenţi de la Paris presiuni din partea guvernului din tara, pentru a-l intimida şi dezagrega. Încercările au venit prin autorităţile consulare şi prin ataşatul militar, dar fără niciun rezultat. Ameninţările s-au exercitat cu ajutorul vizelor militare. Li se refuzau aceste vize şi

chiar erau ameninţaţi să fie ridicaţi şi trimişi în ţara „manu militari”. În cele din urmă, Colonelul Tomoroveanu, ataşatul militar, în urma contactelor avute cu studenţii, a luat o atitudine mai toleranta, realizându-se un fel de „modus vivendi”.

În 1939, ambasador al României la Paris era Gheorghe Tătărăscu. Nu era un om rău şi n-avea o atitudine antilegionara viscerala, dar era extrem de servil fata de ordinele ce le primea din tara.

Grupul legionar de la Paris s-a izbit de opoziţia altor grupe politice, de nuanţa liberala, ţărănista, socialista şi chiar comunista. Comuniştii, puţine elemente, îl aveau în frunte pe Victor Ionescu, care, după intrarea trupelor ruseşti în România, s-a întors în ţara, primind o funcţie importantă în formaţia politica comunista a epocii.

Victoria de la 6 Septembrie 1940, a provocat o explozie de bucurie în rândurile studenţimii de la Paris. În faţa Bisericii din rue Jean de Beauvais, a fost ars portretul regelui calau. În cursul guvernării legionare s-a editat lucrarea lui Paul Guiraud, denumita *Codreanu et la Garde de Fer*.

Odată cu proclamarea Statului National Legionar, autorităţile române de la Paris, ambasada şi consulat, şi-au schimbat şi ele atitudinea. Legionarii nu mai erau duşmanii poporului, ci „persona grata”. Li s-au oferit fel de fel de sugestii şi uşurinţe pentru a-şi exercita misiunea lor de propagandişti. Grupul legionar trecuse în acest moment de sub comanda inginerului Christescu sub conducerea lui Faust Bradescu. Acesta a statuat ca grupul nu se amesteca în serviciile oficiale, păstrându-şi unitatea şi acţiunea lui aparte. Niciun funcţionar al ambasadei române, cunoscut prin ostilitatea lui, n-a suferit vreo vexaţiune din partea legionarilor.

Dar după 21 Ianuarie 1941, situaţia s-a schimbat din nou. Vechii oponenţi şi-au reluat atitudinea lor duşmănoasa de ura şi dispreţ contra legionarilor. Au reînceput şicanele.

La izbucnirea războiului anti-sovietic, s-au accentuat presiunile Colonelului Tomoroveanu contra grupului de studenţi legionari, pentru a fi trimişi în ţara cu ordine de chemare, deşi niciun decret-regal nu prevedea mobilizarea pe loc a studenţilor aflaţi în

străinătate. Nici aceste intervenţii n-au dat rezultat.

În timpul ocupaţiei germane a Franţei, contactele între grupul legionar şi forţele de ocupaţie au fost inexistente. Nu se puteau apropia, ştiindu-se ca sute de camarazi zăceau în lagărele de concentrare din Germania. Gestapo-ul n-a luat nicio măsură preventiva contra grupului legionar din Paris.

Când în urma fugii lui Horia Sima în Italia, legionarii din Germania au fost trimişi la Buchenwald, Gestapo-ul de la Paris a început arestări şi în grupul de la Paris. Dar nu s-au semnalat decât câteva cazuri de arestare şi deportare: Mircea Achim şi Zaharia. Aceştia au fost transportaţi la Buchenwald. Un alt legionar căutat de Gestapo, Eremia Socariciu, a reuşit să fugă. S-a ascuns în Bretania, unde a stat tot timpul ocupaţiei. Restul grupului legionar n-a avut de suferit nimic. Şi-a continuat viaţa lui de şedinţe şi cuib. E de remarcat ca atitudinea de stricta neutralitate, impusa grupului de şefii lor, i-a scutit pe legionari să aibă neplăceri, nici în cursul ocupaţiei şi nici la sfârşitul ei.

Aceasta atitudine a avut ca urmare ca, după încheierea ostilităţilor, grupul de la Paris n-a suferit nicio urmărire din partea autorităţilor franceze nou instalate.

Legionarii, care aveau conducerea grupului studenţesc, au dus o politică larga, înţelegătoare, în timpul ocupaţiei. Au întreţinut legături amicale cu toate grupurile de studenţi de alta culoare politica.

Chiar relaţiile cu studenţii evrei din România au fost întotdeauna cordiale. Aceştia au fost ocrotiţi şi adăpostiţi când raziile poliţiei germane deveneau ameninţătoare.

Mulţi tineri evrei au supravieţuit datorită acestei atitudini umane din partea legionarilor din Paris. Documentele oficiale romaneşti ale multor studenţi evrei au fost păstrate de studenţii legionari, pentru a nu fi găsite în posesia lor.

Grupul legionar din Franţa nu putea schimba politica lui de neutralitate şi respect fata de Franţa, de a rămâne în afara evenimentelor, evitând contactele cu autorităţile germane. Aceasta atitudine a avut efecte binefăcătoare la sfârşitul războiului. Forţele legionare şi-au continuat în tăcere activitatea lor, fără a avea ceva de

suferit în mijlocul noii societăţi franceze, încărcată de revanşa şi violenta contra forţelor colaboraţioniste.

Grupul legionar din Paris nefiind nici ameninţat şi nici cercetat de autorităţile franceze după eliberare, a putut să-şi continue existenta, spre norocul camarazilor în Germania. Sute de camarazi din Germania, în căutarea unui refugiu, au venit la Paris unde, cu ajutorul lui Faust Bradescu şi al lui Ghiocel, au putut să-şi găsească un adăpost şi să-şi scoată actele de identitate.

O echipa numeroasa de legionari şi alţi români, sub conducerea lui Dumitru Paulescu, s-a stabilit în localitatea Margival, unde lucrau la o organizaţie de intendenta a trupelor americane, contribuind cu ajutorul lor la susţinerea activităţilor romaneşti de la Paris.

Datorită acestei echipe, în Decembrie 1945, a apărut primul număr al gazetei *Dacia*, tribuna de lupta naţională. A fost prima publicaţie românească după terminarea războiului. *Dacia* a apărut sub conducerea a trei legionari: Faust Bradescu, Dumitru Paulescu şi Ion Tolescu.

Apariţia Daciei a provocat o puternica reacţie în sânul partidului comunist, care domina pe atunci scena politica a Franţei. Presa comunista a atacat cu furie *Dacia* şi pe condeierii ei.

Mai târziu, echipa *Dacia* emigrând în Brazilia, a continuat apariţia acestei publicaţii la Rio, devenind organul de orientare şi susţinere al exilului românesc din aceasta tara.

7. APORTUL FABULOS AL GARNIZOANEI BERLIN

Supravieţuirea Legiunii în perioada anilor 1941 – 1944 se datorează rezistentei ce-au întâmpinat-o zbirii lui Antonescu în campania lor de discreditare şi anihilare a potenţialului politic al Mişcării atât în ţara cât şi în răspândirile ei din exil. Nedreptatea ce ni se făcuse era prea mare ca să nu provoace în toate sufletele legionare o repulsie unanima contra regimului trădător şi criminal al Generalului Antonescu.

Cum era şi firesc, atacurile lui principale s-au concentrat la Berlin. Antonescu nu era mulţumit cu situaţia ce ne-o rezervase Hitler, de prizonieri în semilibertate ai Reichului. Voia să-l determine pe Führer să ne restrângă şi mai mult libertatea de mişcare, pentru ca,

mai târziu, să obţină, într-o conjunctura favorabila, extrădarea noastră.

Abia ne-am instalat la Berkenbrück, şi mi s-au semnalat atacuri din ce în ce mai intense şi mai perfide contra grupului legionar din Germania. Campania principala de defăimare se desfăşura la Bucureşti, unde guvernul român găsise un interlocutor binevoitor, în persoana noului ministru al Reichului, Manfred von Killinger. Acesta, fără să mai verifice autenticitatea acuzaţiilor ce ni se aduceau, le transmitea, tale quale, la Berlin. Regimul antonescian era tot mai activ şi în capitala Reichului. Prin Legaţia româna din Berlin sau prin diverşi emisari trimişi de la Bucureşti, mereu agitau problema legionara, cu speranţa de a obţine eliminarea acestui pericol potenţial. Antonescu era permanent obsedat de ideea ca germanii odată şi odată vor recurge din nou la legionari. Am fost mereu hartuiţi în aceasta perioada de denunţurile intrigile şi calomniile care curgeau la Ministerul de Externe german pe ambele filiere, cea de la Bucureşti şi cea de la Berlin. Sub presiunea lor am fi ajuns în fundul prăpastiei, dacă n-am fi dispus chiar la Berlin de un mănunchi de oameni excepţionali care, prin munca şi inteligenta lor, nu ar fi format un puternic baraj de ocrotire a noastră.

În aceasta lupta titanica, din care n-a transpirat mai nimic public, garnizoana din Berlin şi-a câştigat o glorie nepieritoare, dând o luptă corp la corp, zi şi noapte, cu hienele lui Antonescu. Garnizoana Berlin era constituita din două corpuri, care urmăreau paralel acelaşi tel: să apere centrul de la Berkenbrück de a fi încercuit şi răpus de forţele duşmane. Era mai întâi garnizoana propriu-zisă, aflata sub conducere inginerului Nicolae Smarandescu. Acesta reuşise scape de a fi internat şi chiar obţinuse un post de vorbitor la Radio Donau, emisiunea românească. În fiecare seară, românii din tara auzeau glasul lui sonor, de bariton, anunţând ştirile zilei. La urmă, Smarandescu încheia jurnalul cu vechiul salut, pus în aplicare pe timpul guvernării noastre: „Dragi camarazi, noapte bună”. Era o reconfortare şi un semn de speranţă pentru soţiile a mii de legionari, care gemeau sub jugul antonescian. Nae Smarandescu constituise doi cuiburi: unul din vechile elemente legionare, acelea care aparţinuseră primului exil, din anii 1938 – 1940, la care s-au adăugat alţii, recent ieşiţi din tara, care

reuşiseră să scape de ochiul vigilent al Gestapo-ului puteau trai liber la Berlin. Al doilea cuib aflat sub comanda lui Nae Smarandescu era constituit din studenţii legionari. Aceştia nu intrau în categoria refugiaţilor politici. Aveau paşapoarte romaneşti şi, ca atare, nu erau ameninţaţi să fie internaţi. Prin statut lor aparte, prin libertatea de care se bucurau, au fost de un imens folos pentru acţiunile noastre întreprinse la Berlin. Erau elemente de legătura şi de curierat în clandestinitatea la care eram condamnaţi să acţionăm în acea perioadă.

Paralel se formase o alta echipa, care-şi desfăşura activitatea precumpănitor pe planul politic şi care adus servicii excepţionale Mişcării. Din acest grup de intervenţie contra intrigilor şi loviturilor ce le primeam aproape zilnic din partea frontului antonescian în plina ofensiva pentru dărâmarea noastră totala, am remarcat, în primul rând, pe Mircea Dimitriu. Acesta fusese în ţara creatorul Centrului Studenţesc Timişoara. În prigoana din 1938, a reuşit să scape de arestare şi s-a refugiat la Berlin. Aici a acţionat în cadrul primului exil legionar 1938 – 1940, pentru ca, în cursul guvernării noastre, să fie numit şef al garnizoanei Berlin. El a stat tot timpul la Berlin, fiind înscris la Politehnica Charlottenburg. Având paşaport român, n-a căzut în categoria refugiaţilor politici şi a scăpat de a fi internat în lagărul de la Rostock. Lunga şedere a lui Mircea Dimitriu la Berlin i-a permis acestuia să-şi creeze relaţii în anumite cercuri germane de interes pentru lupta noastră: presa, radio, poliţie, ziaristica, diplomaţie. Aceste legături ne-au fost apoi de mare folos în perioada tulbure în care ne găseam noi, căpeteniile reduse la neputinţă şi aflate în imposibilitatea de a face ceva pentru apărarea cauzei noastre. Mircea Dimitriu a fost un fel de reprezentant diplomatic al Mişcării în contact cu acele cercuri germane care aveau simpatie pentru Mişcare, dar care erau dezorientate de avalanşa de calomnii ce veneau din tara şi nu ştiau cum să ne ajute. Mircea Dimitriu le furniza informaţiile necesare pentru orientarea lor în jungla antonesciana. În anii 1941 – 1942, a fost un sol neobosit al celor zăvoraţi la Berkenbrück. Cu tact, cu inteligenta şi cu o energie mereu reînnoita, redus la nişte mijloace precare, Mircea Dimitriu reprezenta permanenta noastră pe teren.

Funcţia lui principala era să aibă întrevederi cu acele persoane din administraţia germana care se interesau de cauza noastră, explicându-le cu un material informativ de primul rang, cum am ajuns în situaţia în care ne găsim. Cu tenacitate şi răbdare, a demonstrat, rând pe rând, la toţi cei ce voiau să ne asculte, ţesătura de minciuni cu care Antonescu voia să-i îmbrobodească pe nemţi, prezentându-ne ca pe nişte anarhici şi bolşevizanţi. Firește ca el n-a reuşit să modifice hotărârea Führerului şi nici să risipească atmosfera de neîncredere ce domnea la Wilhelmstrasse contra noastră, dar a demonstrat că ceva nu este în clar în atitudinea lui Antonescu, ca furia lui contra noastră nu e naturala şi că are anumite dedesubturi care pot dăuna Germaniei.

Un al doilea element care ne-a ajutat enorm la aceasta încăierare surda între atacurile oficiale de la Bucureşti şi linia noastră de apărare, a fost camarada Tiana Silion. Aceasta aterizase şi ea la Berlin, în perioada exilului 1938 – 1940 şi chiar reuşise să obţină un post de locutoare la Radio Donau, emisiunea românească. În perioada guvernării noastre, n-a părăsit Berlinul, încât atunci când au sosit noile valuri de refugiaţi, Gestapo-ul n-a asimilat-o acestora. Statutul ei a rămas, ca şi al lui Mircea Dimitriu, de persoana libera la Berlin.

Locuinţa ei din Kantstr.62 a devenit un fel de sediu al activiştilor noştri politico-diplomatici. Când era nevoie de un loc pentru întrevederi cu români veniţi din tara sau cu persoane străine, casa ei ne-a stat permanent la dispoziţie.

Mircea Dimitriu şi Tiana Silion, au fost piesele principale ale frontului nostru politic de la Berlin. Atât unul cât şi celălalt au excelat prin zelul şi devotamentul lor, ferindu-ne de multe primejdii.

Trebuie să adaug ca relaţiile acestor stâlpi ai activităţii noastre la Berlin au pătruns şi în sectorul diplomatic. La Legaţia Româna rămăseseră câţiva funcţionari care nu fuseseră epuraţi de urgia antonesciana. După plecarea lui Constantin Greceanu, Generalul a numit ca ministru al României la Berlin pe Bossie, un diplomat de cariera. Acesta servea noului guvern, dar nu cu zelul unui antonescian convins. Aşa se face că la Legaţie au putut rămâne o serie de funcţionari care ne simpatizau. Între aceştia s-au distins prin sprijinul ce ni l-au dat: Scriitorul Sorin Pavel, Consilierul de Legaţie Tulescu,

Domnişoara Ivanovici şi Inginerul Grigorescu, care lucra la Camera de Comerţ germano-româna.

Aceştia se întâlneau des cu Tiana sau cu Mircea Dimitriu, transmiţându-le informaţii din sfera Legaţiei, care reflectau politica lui Antonescu fata de grupul legionar din Berlin. Eram informaţi la zi asupra atmosferei de la Legaţie şi asupra noilor ordine ce veneau de la Bucureşti ajutându-ne să le param la vreme.

Un al treilea om de baza al grupului nostru era Petre Ponta. În timpul guvernării noastre, Petre Ponta a venit la Bucureşti. Locuia chiar în casa mea, împreună cu Traian Borobaru. Nu avea o funcţie în cadrul guvernării, n-a fost numit în niciun post, ci ma însoţea în toate călătoriile mele, îngrijindu-se de siguranţa mea. După evenimentele din Ianuarie 1941, a fost arestat de poliţie. A făcut câteva luni la Malmaison şi apoi prin alte închisori, unde s-a contagiat de o scarlatina, fiind aproape să moară. La ancheta, negăsindu-i-se nicio vină, guvernul n-a îndrăznit să-l reţina şi să-l condamne, considerându-l „Omul nemţilor", un agent german strecurat în anturajul meu. Ceea ce era fals. Aşa se face că a fost pus în libertate şi i s-a aprobat plecarea la Berlin, ca să nu supere guvernul german. Aceasta falsa prezumţie l-a salvat pe Petre Ponta. În primăvara a apărut la Berlin, reluându-şi ocupaţiile lui obişnuite. El era desenator tehnic de meserie, bine apreciat în întreprinderile germane de specialitate, încât şi-a putut reface repede existenta. Paralel cu lucrul, şi-a reluat şi activităţile lui „subversive". Casa lui din Sonderhauserstrasse 84 a redevenit ceea ce fusese şi în perioada primului exil, adică un loc de întâlnire al legionarilor. Orice legionar ce apărea la Berlin cunoştea adresa lui Ponta, unde această familie îi primea cu dragoste pe toţi şi îi îndruma ce au de făcut: unora le găsea de lucru în Berlin, iar pe alţii îi ajuta să ajungă la Gestapo, pentru a li se face formele de plecare la Rostock.

Petre Ponta avea legături cu Legath şi cu alţi funcţionari din poliţie, fiind apreciat pentru serviciile ce le făcea pentru găsirea şi identificarea legionarilor fugari, care veneau pe alte căi decât cele oficiale şi pe care ei nu le cunoşteau. Evident ca şi Petre Ponta nu putea să ascundă existenta legionarilor veniţi la Berlin, pentru că ne luasem

angajamentul ca pe noii veniţi să-i îndrumam la Rostock, unde era grupul mare.

Apoi era imposibil să fie angajat cineva la lucru, fără ca întreprinderile respective să nu anunţe Gestapo-ul. Aşa se face că şi românii care temporar şi-au găsit de lucru la Berlin prin intermediul lui Ponta, mai târziu tot pe mâna poliţiei ajungeau.

Mircea Dimitriu, Tiana Silion şi Petre Ponta, formau treimea ce duceau greul acţiunii noastre la Berlin. Între ei colaborarea era perfecta, fără alt gând decât acela al eficacităţii în lupta surda ce o duceam cu guvernul hain din tara. E teribil să lupţi cu duşmani haini, dar mai teribil este să lupţi cu imbecilitatea umană, cu oameni care sunt atât de prosti încât nu-şi văd propriile lor interese şi întreprind acţiuni nimicitoare pentru propriul viitor.

Aceasta era ordinea de bătaie a garnizoanei Berlin. Tabloul nu ar fi complet dacă nu am mai adăuga figura gigantica a lui Constantin Stoicanescu. Toţi aceşti camarazi aveau o viziune parţială a evenimentelor. El singur avea geniul ca din frânturi de informaţii să reconstituie ansamblul unei situaţii. Noi nu cunoşteam planurile perfide ale Antonescienilor din tara. Ne veneau la Berlin doar fragmente de informaţii. Ei bine, Stoicanescu poseda superba inteligenta de reconstitui din aceste frânturi urzeala monstruoasa a noilor atacuri, în toată extensiunea lor. Cititorii sunt la curent cu infamiile debitate în cartea *Pe marginea Prăpastiei*.

Aceste minciuni au ţinut luni de zile afişul presei, au fost larg difuzate de guvernul român prin note trimise guvernului german şi prin dispoziţii date Legaţiei de la Berlin, cu scopul de a ne disloca şi din poziţia de semilibertate ce-o aveam în Germania.

Când aveam discuţii cu Stoicanescu, adeseori ma certam cu el. Venea cu nişte supoziţii care mi se păreau absurde. El prindea anumite informaţii, care veneau pe filiera multiplelor contacte ce le avea la Berlin, şi din ele constituia o teorie care mi se prea neverosimila. Mai mult chiar, produsul creierului sau înfierbântat. Dar nu era aşa. După câtva timp, teza lui se verifica. Stoicanescu avea dreptate, când dădea alarma. O nouă maşinaţie se urzeşte contra noastră şi geniul lui iscoditor o descoperise şi o paralizase.

8. GARNIZOANA ROSTOCK

Cum am scris mai înainte, masa legionarilor refugiaţi în Germania, care s-a ridicat la sfârşitul anului 1942 la aproape 400, au fost concentraţi de autorităţile germane în împrejurările oraşului Rostock, unde lucrau la fabricile din localitate. Mutarea primului grup de legionari la Rostock a avut loc la 19 Aprilie 1941. Cu două maşini au plecat la Berkenbrück, avându-l în frunte pe Nicolae Petrascu, Secretarul General al Mişcării. Pe Petrascu l-am numit în continuare să fie şeful grupului de la Rostock.

Grupul legionar n-a fost încartiruit în Rostock, ci la o distanţă de circa 3 – 4 kilometri, în localitatea Kritzmow. În acest sat se afla un restaurant numit „Unter den Linden". Local mare, a fost transformat în dormitor pentru legionari. Nu avea nicio comoditate. Mai mult, avea aspect de lagăr, cu paturile suprapuse două câte două. Nu se putea compara cu ceea ce lăsaseră la Berkenbrück.

Rostock este aşezat pe un estuar. Estuarul ţine 10 kilometri şi apoi apare Marea Baltica, cu portul Warnemünde.

Pe data de 22 Aprilie, soseşte în gara Rostock, un alt grup de legionari, veniţi din Bulgaria în număr de 14. Cu ei, numărul legionarilor încartiruiţi la Kritzmow, ajunge la 60. Între ei se aflau: Profesorul Sebastián Mocanu, Profesorul Haralambie Ianovici, Profesorul Bucur Stănescu, Dragoş Hoinic, Rica Oprescu, Fraţii Constantiniuc, Otilian Isar, Oreste Balanetchi şi Ovidiu Târlea.

În scurt timp după mutarea la Kritzmow, în Aprilie 1941, autorităţile au procedat la repartizarea legionarilor la munci în diferite întreprinderi din jurul oraşului Rostock. Cel mai numeros grup, de 40 legionari, au intrat în fabrica de avioane Heinkel, unde lucrau o parte în birouri, iar ceilalţi în atelierul de nituit. Ceilalţi camarazi găsiţi buni de munca, au trecut la Şantierul Naval „Neptun" şi la fabrica avioane „Arado" din Warnemünde.

Fabrica de avioane Heinkel era aşezată între Rostock şi Warnemünde, într-un cartier al oraşului denumit „Marienehe". Distanţa de la Kritzmow era destul de mare. Legionarii trebuiau să se scoale la 4 dimineaţa, făcând mai bine de o oră cu tramvaiul şi jos, pentru a ajunge la fabrica.

Localitatea Kritzmow fiind prea departe, autorităţile au decis mutarea legionarilor în cartierul Marienehe, din apropierea fabricii de avioane Heinkel. În 10 Mai 1941, grupul de legionari e încartiruit tot într-un restaurant, cu numele „Schweizerhaus", care fusese o casă de odihna. Se aflau acum în apropiere de fabrica dar şi în plin oraş. S-au putut scula mai târziu, căci la orele 6 dimineaţă un autobuz îi transporta la locul de muncă.

Şicanele poliţiei au început şi la Rostock. Mai întâi li s-au ridicat paşapoartele (*Fremdenpass*), ca să nu poată părăsi oraşul. Apoi li s-a pus în vedere şi legionarilor de aici ca n-au voie să scrie în ţara informaţii cu caracter politic şi nici chiar chestiuni familiale. Cine vrea să comunice cu familia lui, trebuia să încredinţeze scrisoarea Gestapo-ului care, la rândul lor prin agenţii lor din tara, o predau rudeniilor.

Nu era zi să nu apară Plutonierul Wilms, delegatul Gestapo-ului pe lângă grupul legionar, cu tot felul reclamaţii şi denunţuri. Se purta nepoliticos şi brutal iar bietul Petrascu trebuia să suporte fără să crâcnească toate necuviinţele acestui personaj sinistru.

În 7 Iulie 1941, soseşte la Rostock cu un tren de 90 de legionari, sub comanda lui Mile Lefter. Erau legionari care locuiau prin diferite oraşe ale Germaniei. Probabil, în urma unui denunţ de la Bucureşti, au fost culeşi de la Berlin şi alte localităţi şi trimişi la Rostock. Acum numărul legionarilor aflaţi la Rostock se ridicase la aproape 200. Noii veniţi neîncăpând la „Schweizerhaus" au fost aşezaţi în baraci, în apropierea fabricii Heinkel, unde au început şi ei să lucreze. Tot aici au fost aduşi şi o parte din legionarii de la Schweitzerhaus. În Aprilie 1941 n-a mai rămas nimeni la Schweitzerhaus. Au fost încartiruiţi toţi legionarii la Marienehe, în baraci şi într-un bloc de locuinţe.

Legionarii de la Rostock au trecut prin momente de mare durere şi tensiune, când au aflat de executarea Colonelului Zavoianu şi a unui grup de legionari, în 28 Iulie 1941. După amnistia ce s-a dat în ţara pentru cei condamnaţi la 5 ani de detenţie, ei credeau că se merge spre o perioadă de destindere. Acest act barbar i-a determinat să fie circumspecţi în interpretarea evenimentelor. Prigoana continua cu aceeaşi furie, doar ca etapele variau. Un grup de legionari refugiaţi din

Sofia sosind la 20 Noiembrie la Rostock, le-a adus vestea că au început arestări şi procese contra legionarilor care au luat parte la revoluţia de la 3 Septembrie 1940! Era de necrezut să fie arestaţi şi condamnaţi legionarii care şi-au expus viaţa în luptele cu regimul carlist, ca să-l aducă pe Generalul Antonescu la putere, căci fără de acţiunea lor revoluţionară nu l-ar fi chemat Regele Carol la guvern. Aceasta ultima măsură a regimului antonescian demonstra, fără niciun dubiu, ca prigoana actuala nu se deosebea cu nimic de cea carlista, urmărindu-se cu aceeaşi furie sanguinara distrugerea Mişcării Legionare.

La o lună după executarea Colonelului Zavoianu, în August, se anunţă ca Generalul Antonescu a fost făcut Mareşal de către Majestatea Sa Regele. De fapt n-a fost o iniţiativă a Regelui, căci Antonescu pe sine însuşi s-a înălţat în grad, obligându-l pe Regele Mihai să semneze Decretul.

Odesa fusese încercuita de trupele române şi în vederea apropiatei căderi, voia sa serbeze acest triumf cu un nou grad cucerit în războiul din răsărit.

Spre sfârşitul anului 1941, se petrece un eveniment important în comunitatea legionarilor de la Rostock: Inginerul Heinkel a dat o masa camaraderească în cinstea legionarilor care lucrau la uzina lui, în cantina fabricii, în 13 Noiembrie 1941. După masa s-au ţinut o serie de discursuri din partea germanilor şi a românilor. Au vorbit Heinkel şi ajutorul lui, von Faber. Cuvântările lor au fost traduse în româneşte de către Alexandru Randa. Au răspuns Nicolae Petrascu şi Căpitanul Comănescu, direct în limba germană.

A fost multă animaţie. S-a vorbit de Căpitan şi de Mişcare în toate cuvântările. Von Faber, care era naţional-socialist, a spus ca atunci când Germania era mica şi fără putere, singura Mişcarea Legionara a fost alături de ea. S-au cântat cântece legionare şi naţional-socialiste.

Banchetul a fost un act politic şi s-a făcut, fără îndoială, ca să se audă la Bucureşti. Nu ştim cu ce scop. Intraseră relaţiile germano-române într-un impas şi guvernul Reichului voia să-l şantajeze pe Antonescu cu noi sau urmarea sa sondeze opinia acestuia asupra unei eventuale împăcări cu Mişcarea? În cercurile legionare s-a

comentat masa data de Heinkel ca un indiciu favorabil Mişcării. Se spunea că au avut loc tratative între Antonescu şi şeful legionari rămaşi în ţara, în vederea unei reluări a colaborării, tratative de care n-ar fi străin nici grup legionar de la Berkenbrück.

Un alt moment important trebuie menţionat în aceasta perioada. Un grup de conducători ai Legiunii de la Berkenbrück au făcut o vizită la Rostock în zilele de 29 – 30 Noiembrie 1941. Vizita a fost organizata ca să coincidă cu comemorarea asasinării Căpitanului, cu trei ani mai înainte.

Călătoria la Rostock s-a făcut cu aprobarea autorităţilor poliţieneşti superioare de la Berlin. Delegaţia legionara a fost formată din Corneliu Georgescu Comandant al Bunei Vestiri, Vasile Iasinschi şi Constantin Papanace. Comandanţii legionari au fost însoţiţi de Comisarul Legath, delegatul permanent al Gestapo-ului pe lângă grupul legionar din Germania.

Vizita a durat două zile. Au sosit în după amiaza zilei de 29 Noiembrie, iar seara, delegaţii legionari au fost invitaţi de notabilităţi naţional-socialiste ale oraşului să ia masa împreună la un renumit restaurant din localitate, Ratskeller.

Şedinţa solemna, dedicata comemorării Căpitanului, a avut loc Duminica 30 Noiembrie, ora 10 dimineaţa, în sala de mese de la baraci. Au fost prezenţi toţi legionarii. Cuvântarea de aducere aminte a fost rostita de Corneliu Georgescu. A vorbit de actul asasinării Căpitanului. Mai întâi a fost strangulat apoi s-au tras gloanţe în trupul lui şi a celorlalţi camarazi, ucişi odată cu el. Călăii nu s-au mulţumit cu aceasta, ci au turnat în groapa, peste trupurile lor şi bidoane de acid sulfuric. În timpul când descria aceasta scena înfiorătoare, i s-a făcut rău de emoţie. Devenise alb ca varul şi a căzut la pământ. Legionarii l-au scos afară din sala, la aer. Şi-a revenit şi după zece minute şi-a reluat cuvântarea, ducând-o la bun sfârşit până la capăt. Scena a cutremurat inimile tuturor.

După masa, Comandanţii de la Berkenbrück s-au înapoiat acasă cu trenul.

VI. O PAGINA FIOROASA DIN ISTORIA NEAMULUI

„Regimul antonescian a însemnat nu numai pentru Legiune dar şi pentru Neamul întreg, o calamitate istorica. Legiunea era prea puternica, prea împletita cu totalitatea naţională, ca să poată fi distrusă şi să dispară din politica ţării. Şi atunci Antonescu şi anturajul lui au urzit planul fioros al unui atac frontal contra întregii naţiuni, pentru ca apoi, operând pe acest front larg, să stingă şi orice urma de legionarism".

1. RĂZBOIUL – MIJLOC DE NIMICIRE AL LEGIUNII

Generalul Antonescu s-a exprimat odată într-un cerc intim referitor la problema legionara ca „va veni un război şi se va termina cu acest tineret gălăgios". Iată în ce termeni concepea el „războiul sfânt" contra Rusiei Sovietice şi atee. Nu vedea în izbucnirea unui război decât un prilej cum nu se poate mai bine venit pentru a trimite la moarte mii şi zeci de mii de tineri, care, prin generaţie, aparţineau Mişcării Legionare.

Regele Carol II ucisese elita legionara, câteva sute de elemente din cele mai valoroase ale naţiunii. Explozia legionara de la 6 Septembrie 1940 şi guvernarea ce-a urmat au demonstrat ca fenomenul era mult mai adânc, îmbrăţişând masele poporului nostru. Cum se poate ca după masacrele carliste ale fruntaşilor Legiunii să răsară atâtea forte noi, care s-au opus victorios loviturii de Stat din 21 Ianuarie 1941? Fără sprijinul lui Hitler, regimul antonescian ar fi fost maturat şi atunci represaliile nu trebuiau limitate la căpeteniile Legiunii, fie din organizaţie, fie din guvern, ci trebuia tăiat mult mai adânc, până la măduva neamului. Trebuia găsit un mijloc ca să dispară un număr considerabil din acel „tineret gălăgios", pentru a împiedica o reînviere a Legiunii.

Generalul Antonescu a folosit contra Mişcării un cuţit cu dublu tais: a lovit nu numai în fruntaşii Legiunii ce-au mai rămas în viaţă, dar şi în masele anonime de legionari, ţărani, muncitori, studenţi şi intelectuali. Trebuia extirpat substratul biologic din care pot răsări alte elemente conducătoare.

Când o naţiune este angajata într-un război pe viaţă şi pe moarte pentru supravieţuirea ei, orice conducător înţelept trebuie să

se manifeste cu generozitate în politica internă, pentru a asigura o unanimitate de simţire şi gândire în jurul acestui obiectiv suprem. În joc sunt interese prea mari ca să nu se uite şi să nu se ierte ce-a fost în trecut. Rănile provocate de conflicte politice recente trebuie închise, pentru a asigura maximum de efort pe câmpul de luptă.

Dar Generalul Antonescu n-avea nimic din statura omului politic autentic sau al unui bărbat de Stat. El confunda Statul cu o cazarma unde unul da ordine, iar ceilalţi asculta. „Rebelii" adică cei ce s-au opus ordinelor lui anticonstituţionale la 21 Ianuarie 1941, trebuiau pedepsiţi cu toată rigoarea. În afară de făptaşii direcţi, în afară de cei ce fuseseră prinşi pe baricade, trebuia să se întreprindă o vastă operaţie de extirpare a fenomenului legionar în masele populare. Dar cum, când lipseau mijloacele juridice? Nu puteau fi încarceraţi şi condamnaţi zeci de mii de tineri care n-avuseseră contact direct cu „rebeliunea". Nu este nimic, gândea mintea criminala a lui Antonescu. Vine războiul şi atunci „se va termina cu acest tineret gălăgios". În război, câte nu se pot întâmpla? Câte ordine destinate să întărească frontul nu pot servi în realitate şi scopului de a curăţa terenul de adversarii politici potenţiali?

Iată cum mintea bolnava a lui Antonescu, obsedata exclusiv de problema legionara, a transformat războiul într-o hecatomba a tineretului. Când se va sfârşi războiul, pe care-l prevedea victorios şi de o scurta durata, se va încheia şi aceasta perioada turbulenta din istoria neamului. El va continua să domnească încă mulţi ani în fruntea unui Stat care-i va recunoaşte meritele şi îi va strivi sub oprobriul dispreţului pe autorii „rebeliunii" din Ianuarie 1941.

2. PUTEREA LA PAS A JUSTIŢIEI

Un rol important în acţiunea de reprimare a „rebeliunii" legionare, Antonescu l-a rezervat justiţiei militare. Ca pe timpul lui Carol, tribunalele militare ale diverselor corpuri de armata au fost însărcinate cu judecarea „rebelilor". Numărul celor arestaţi în primele săptămâni după lovitura de Stat a Generalului Antonescu era de peste zece mii. La Bucureşti numărul deţinuţilor a fost aşa de mare încât nu mai încăpeau în închisorile civile şi militare şi a fost nevoie să fie concentraţi la cazarma Malmaison.

Cum au judecat Curţile Marţiale în primele luni? Nu după cum dorea Antonescu, adică cu o severitate maxima, ci cu oarecare circumspecţie. Se pronunţau sentinţe de condamnare, dar şi de achitări, destul de numeroase. Justiţia militară cauta să judece în stilul ei specific, adică după lege şi conştiinţa. Numeroşi legionari care au îndeplinit funcţii importante în guvernarea noastră şi au fost trimişi în judecata pentru false acuzaţii, au fost achitaţi de tribunalele militare, provocând furia lui Antonescu şi a anturajului său.

Văzând ca aparatul judiciar militar nu răspunde dorinţei lui de a trimite câţi mai mulţi legionari la ocna, Generalul Antonescu a degradat justiţia militară la un simplu instrument al puterii executive. Dosarele celor împrocesuati, înainte de a trece în faţa instanţelor respective, erau trimise la Preşedinţia Consiliului, unde Generalul Antonescu punea o rezoluţie, în care specifica achitarea sau condamnarea inculpatului şi pedeapsa ce trebuia să i se aplice. În modul acesta, procesele legionare ce se judecau în faţa tribunalelor militare erau reduse la o simplă formalitate. Dezbaterile se desfăşurau aşa zicând în gol, doar cu scopul să se îndeplinească procedura, pentru ca sentinţă era dinainte fixata şi completele militare nu cutezau să modifice rezoluţiile date de Conducător.

Evident ca la Curţile Marţiale, unde figurau în completele de judecata ofiţerii de aceeaşi ideologie politica ca a lui Antonescu, nu era nevoie de intervenţia Conducătorului, deoarece aceştia, prin ura ce-o nutreau fata de Mişcare, erau dispuşi la cele mai mari transgresiuni ale legii. Sentinţele de condamnare nu aveau nimic comun cu probele administrate, cu pledoariile avocaţilor, ci se încheiau după acelaşi ritual. Li se aplică pedeapsa cutare sau cutare, pentru a face pe placul Conducătorului.

Radu Budişteanu, care a fost apărător în numeroase procese legionare din perioada terorii antonesciene, povestea un caz care ilustrează cum nu se poate mai bine toată aceasta ePoca sinistra. E chemat să apere la Bucureşti, în faţa Tribunalului Militar, un grup de tineri care aparţinuseră Frăţiilor de Cruce. Pe dosarul acestor tineri, Conducătorul Statului pusese rezoluţia: „Să se pedepsească cu maximum de severitate, căci altminteri se dărâma Statul”. Însuşi

Preşedintele Tribunalului, şocat de aceasta recomandare care friza ridicolul, i-a condamnat pe aceşti fraţi de cruce la numai două mii de lei amenda.

3. LEGI SPECIALE

Codul Justiţiei Militare şi legile excepţionale, adăugate sub regimul carlist şi chiar sub guvernarea noastră (legi făcute de Antonescu, fără participarea Mişcării), nu i s-au părut suficiente Conducătorului Statului pentru a înzestra tribunalele militare cu armătura juridica necesara de care să dispună pentru a-i condamna în serie pe legionari. Şi atunci a recurs la extinderea reţelei de dispoziţii penale cu invenţia unor delicte şi crime, care depăşeau cu mult tot ce s-a cunoscut până atunci în codul nostru militar. O avalanşă de decrete-legi s-au abătut asupra Legiunii şi asupra ţării, suprimând orice manifestaţie opoziţionista.

Încă din 14 Februarie 1941, un decret-lege interzice orice activitate politica. Decretul părea să aibă caracter general, aplicabil tuturor partidelor, dar în fond era îndreptat exclusiv contra Mişcării Legionare. Mişcarea Legionara, care, până la evenimentele din Ianuarie 1941, se bucura de privilegiul de a fi unica mişcare recunoscuta de Stat, prin Actul Constituţional din 14 Septembrie 1940, acum este pusă în afară de lege şi oricine s-ar încumeta sa activeze în organizaţie, era pasibil de pedeapsa.

Un alt decret-lege din Martie 1941, dispune confiscarea întregii averi a Mişcării Legionare, fiind trecută în patrimoniul Statului.

Se observa un paralelism de decrete cu cele luate pe timpul lui Carol. Şi în 1938, orice activitate politica a fost interzisa şi toate bunurile Legiunii confiscate în folosul Statului. Până şi „Casa Verde" a fost evacuata şi ocupată de poliţie şi jandarmi. Aceeaşi măsură s-a repetat şi sub Antonescu. Nu numai sediile legionare din întreaga ţară, dar şi „Casa Verde", unde zăceau, în mausoleu, trupurile Căpitanului şi ale lui Mota şi Marin, au fost date în paza jandarmilor, care, zi şi noapte, făceau de straja la intrare, împiedicând orice ceremonie.

Un decret-lege mai odios se referea la purtătorii de arme. Orice legionar, căruia i se descoperea la percheziţie sau descindere vreo arma sau vreun pistol, era pasibil să fie condamnat la moarte. Era

arestat imediat, tradus în faţa Curţilor Marţiale şi condamnat la moarte, după o procedură sumară. Sentinţa se execută în 24 de ore, suprimându-i-se şi dreptul de a introduce o cerere de graţiere. Mulţi legionari au căzut victime acestui decret. Unii nu şi-au dat seama de gravitatea noii dispoziţii şi au ascuns armele ce le aveau, iar alţii nu au luat măsuri la timp ca să azvârle armele ce le purtaseră în timpul guvernării legionare. În vremuri normale, când avea cineva pistol la el, fără autorizaţia cuvenita, era pedepsit cu… 2000 lei amenda. Sub dictatura carlista, dispoziţiile se înăspriseră, dar nu se ajunsese la barbaria ca pentru o arma, să omori un om.

Un proces care a făcut mare vâlva pe vremea aceea a fost al Doamnei Ana Maria Marin, sotia Comandantului Legionar Vasile Marin, căzut în Spania. Doamna Marin primise nişte arme de la nişte legionari ca să le ascundă în casa ei. Poliţia a descoperit ascunzătoarea şi a arestat-o pentru posesie ilegala de arme. Data în judecata, Tribunalul Militar al Capitalei a condamnat-o la moarte şi aştepta să fie executata la Malmaison. În ultimul moment a fost graţiată, având în vedere prestigiul de care se bucura soţul ei căzut pe câmpul de luptă în Spania, aplicându-i-se o pedeapsă de 10 ani închisoare. Mai târziu s-a ridicat şi aceasta pedeapsa şi a putut să-şi recâştige libertatea.

4. UN PLEBISCIT FRAUDULOS

Generalul Antonescu era chinuit de faptul ca popularitatea lui era mult inferioara Mişcării Legionare. După 6 Septembrie 1940, toată tara înverzise. În câteva luni, în preajma Crăciunului, numărul membrilor Legiunii depăşise o jumătate de milion. Fără îndoiala ca la întrunirile publice masele legionare strigau din răsputeri şi numele Generalului Antonescu. Dar aceasta adeziune publica tumultuoasa nu era decât ecoul salutului nostru rămas neclintit: „Trăiască Legiunea şi Căpitanul”. Generalul Antonescu îşi dădea seama că, cu toate aparenţele, nu era el figura centrala Statului Naţional-Legionar. Era gelos şi pe Căpitanul nostru şi a făcut câteva încercări să-l substituie în aclamaţiile noastre cu propriul sau nume.

După lovitura de Stat din Ianuarie 1941 Generalul Antonescu şi-a pus în gând să demonstreze ţării că este agreat de popor, care aplauda şi aproba ruptura cu Mişcarea Legionara şi măsurile de

pedepsire a „rebelilor”. El nu este numai un general oarecare, care, ajutat de împrejurări excepţionale, a ajuns în fruntea Statului, ci o figura naţională, care se bucura de încrederea întregului popor. În acest scop, a organizat la 1 Martie 1941 un plebiscit, la care populaţia ţării trebuia să răspundă, prin „da” sau „nu”, la întrebările ce i se puneau şi care se refereau la propria lui persoană. Esenţialul plebiscitului consta în faptul cetăţenii României aproba guvernarea Generalului Antonescu şi îl urmează pe drumul de salvare naţională ce l-a întreprins.

Plebiscitul avea un defect capital: nu era secret. Cetăţenii nu se puteau exprima prin buletine de vot ci trebuiau să declare pe fata dacă sunt de acord sau nu cu întrebările ce li se puneau. Evident ca, în asemenea condiţii când tara gemea sub stare de sediu şi arestările se ţineau lanţ, puţini au avut curajul să înfrunte urgia autorităţilor.

Rezultatul era de prevăzut. 2.960.298 de voturi i-au fost favorabile lui Antonescu şi numai 2.996 de cetăţeni au răspuns prin „nu”. Generalul fusese însărcinat cu o operaţie asemănătoare şi pe timpul lui Carol. Era, aşa zicând, expert şi recidivist în materie de plebiscite frauduloase. Când Regele Carol II a convocat poporul să se pronunţe asupra noii sale Constituţii, în 1938, tot Generalul Antonescu, pe atunci Ministru al Armatei, a fost însărcinat de Suveran să supravegheze votarea. Şi atunci votul a fost pe fata şi a dat majoritatea pentru noua Constituţie. Generalul Antonescu îi convocase pe prefecţii militari şi le-a dat ordin să scoată 200 la suta din urne. Totuşi plebiscitul lui Carol nu s-a încheiat cu rezultatele spectaculare ale plebiscitului antonescian. Numărul voturilor negative a fost cu mult mai mare, păstrând o proporţie decenta fata de cele afirmative.

Pe atunci a apărut o fotografie în ziarele romaneşti care a prins momentul când membrii Curţii de Casaţie s-au prezentat „in corpore” pentru a-i înmâna Generalului Antonescu rezultatul plebiscitului. Era o parodie. Membrii acestui corp suprem al justiţiei romaneşti ştiau ca predau Şefului Statului un fals constituţional, dar teroarea era aşa de mare încât n-a cutezat niciunul din ei să protesteze contra acestei flagrante violări ale oricăror reguli de Drept Constituţional.

Rezultatului plebiscitului nu putea fi cel indicat de cifrele

publicate în 11 Martie 1941 pentru motivele evidente. Unde erau voturile celor o jumătate de milion de membri ai Mişcării Legionare? Aceştia nu puteau vota cu Antonescu. Dar aria de influenta a Mişcării Legionare în populaţie era mult mai mare decât numărul efectiv al membrilor ei. Dacă plebiscitul s-ar fi ţinut în condiţii normale adică respectându-se voinţa alegătorilor, Antonescu n-ar fi obţinut mai mult de o jumătate de milion de voturi favorabile tezelor lui. El cunoştea starea de spirit a populaţiei şi de aceea s-a pretat la farsa plebiscitului cu „votul pe fata".

5. BARAJUL CENZURII

Generalul Antonescu mai dispunea contra noastră şi de arma cenzurii, de care s-a folosit cu maximum de eficacitate pentru interesele lui. Acum cenzura presei a existat în România de la împuşcarea lui Duca şi a fost reînnoita permanent, tot la 6 luni, de către guvernul Tătărăscu. Ea a continuat, cum era şi logic, sub dictatura Regelui Carol ar când Antonescu a luat frânele guvernării, cenzura a fost restaurata, după un scurt interval de confuzie, în primele zile după alegerea Regelui. În Statul Naţional-Legionar, am trăit tot sub cenzura, deşi eu aş fi dorit ca presa să fie libera. În aceasta perioada s-au bucurat de libertate de apariţie vechile cotidiane înrudite cu Mişcarea, *Buna Vestire* şi *Cuvântul*, dar alături de ele se publicau vechile gazete *Universul* lui Stelian Popescu, *Curentul* lui Pamfil Şeicaru şi *Timpul*, orientat spre stânga. Dimineaţa şi Adevărul, aflate sub conducerea evreilor, dispăruseră încă de pe timpul guvernării Goga-Cuza.

Oficiul cenzurii era exercitat de ofiţeri numiţi de Antonescu, deşi nominal se afla sub autoritatea Subsecretarului de Stat pentru Presa şi Propaganda, condus de legionarul Alexandru Constant. Cenzura se aplică destul de blând chiar şi pentru foile adverse regimului, unde apăruseră chiar articole de critica contra guvernului în funcţiune.

După lovitura de Stat a Generalului Antonescu, foile legionare de orice categorie, începând cu cotidianele din capitala, au fost suprimate şi au fost favorizate de noul regim vechile gazete, *Universul*, *Curentul* şi *Timpul*. Totodată, guvernul Antonescu a început să-şi creeze şi o presa proprie. A înfiinţat un ziar, *România*, punându-l în

fruntea lui, ca director pe cunoscutul scriitor Liviu Rebreanu.

Rolul rezervat presei sub regimul antonescian, instaurat după evenimentele din Ianuarie 1941, a fost unul din cele mai infame ce se poate imagina: Mişcarea era la pământ, încorsetata în legi speciale, iar membrii ei târâţi în închisoare, condamnaţi la ani grei de temniţă, fără nicio consideraţie de lege şi justiţie. În concepţia antonesciana, presa avea misiunea sa proiecteze în opinia publică icoana unei mişcări anarhice, care, în scurtul interval al guvernării ei, a azvârlit tara în prăpastie. Fără de providenţială intervenţie a Generalului Antonescu şi a armatei române, praf şi pulbere s-ar fi ales de Statul român. Presa difuza cu litere mari şi cu deosebita satisfacţie toate ştirile ce puteau să intoxice opinia publică cu scene de cruzime săvârşite de legionari, de jafuri în averea publica şi de alunecarea ei spre stânga, sub influenta agenţilor comunişti. Tot ce putea dauna Legiunii şi trecutului ei, era propagat prin toate mijloacele de comunicaţie ale regimului, zi de zi, cu o constanta furibunda şi fără cea mai elementară consideraţie pentru adevăr. Din cele cinci luni de guvernare ale Generalului Antonescu cu Mişcarea nu mai rămăsese nimic de valoare şi dacă s-a realizat ceva, a fost numai gratie vigilentei şi energiei Conducătorului. Toate activităţile legionare din aceasta perioada erau scoase la mezat, azvârlite oprobriului public şi date ca exemplu de ticăloşie şi crima.

Antonescu calculase bine efectul campaniei lui de denigrare a Mişcării. Armele erau inegale. Pe de-o parte el dispunea de aparatul de propaganda al regimului în mod nelimitat; pe de altă parte, Mişcarea nu avea niciun mijloc de apărare. Fusese privata de orice posibilitate de a răspunde atacurilor antonesciene, restabilind adevărul. Presa nu aveam şi dacă s-ar fi încumetat cineva să răspundă în alta forma, prin manifeste sau foi volante, se expunea să fie arestat şi condamnat pentru „activitate politica interzisa”.

Mai existau dispoziţiile celor traduşi în faţa justiţiei şi pledoariile avocaţilor apărării, dar aceste piese rămâneau în dosarele justiţiei şi nu vedeau lumina zilei. În presa nu apăreau decât condamnările pronunţate pentru faptele de rebeliune, crima, jaf, imputate legionarilor. Se repetau aidoma procedeelor propagandiste din timpul lui Carol, dar pe scara mult mai întinsa şi cu un tam-tam

ziaristic asurzitor.

Până la declararea războiului, procesele legionare au deţinut afişul presei oficiale în toate gazetele.

Şi aici trebuie să observam paralelismul de procedura între regimul antonescian şi Marele Reich german. Legionarii fugari în Germania erau supuşi aceloraşi restricţii ca şi camarazii din tara neputând comunica autorităţilor germane punctul lor de vedere. Nu se puteau apăra de învinuirile ce li se aduceau de Ministrul de Externe German, iar dacă am cutezat să-i trimit un memoriu lui Hitler, m-am trezit cu o zdravăna reprimânda, ameninţându-mă cu extrădarea. Legionarii erau consideraţi ca un fel de delincvenţi politici şi singura lor oportunitate de a-şi exprima ideile lor era când eram chemaţi la anchete, fie la Ministerul de Externe, fie de Gestapo. În Europa naţionalistă, pe care noi am dorit-o cu atâta înflăcărare, şi pentru care am făcut uriaşe sacrificii, nu era loc pentru Legiune. În ţara eram urmăriţi, condamnaţi şi împuşcaţi în Germania ne izbeam de acelaşi zid de neînţelegere, mutilaţi în credinţă şi libertatea noastră.

O aventură care merită să fie semnalata, pentru a dovedi reaua credinţă a lui Antonescu în materie de presa, s-a întâmplat fostului nostru ministru, Alexandru Constant. Acesta simţind încotro bate vântul, cu câteva săptămâni înainte de lovitura de Stat de la 21 Ianuarie 1941, a căutat să câştige favoarea Generalului, făcându-i declaraţii de ataşament în audientele lui de lucru.

După lovitura de Stat, într-adevăr Generalul şi-a adus aminte de Constant, l-a cruţat nepunându-l în categoria acelor miniştri care urmau să fie judecaţi şi condamnaţi. Văzând cum se desfăşura situaţia cu arestările masive de legionari, Constant s-a gândit că ar putea să joace un rol în noua conjunctura. Generalul pe atunci era în căutare de legionari „buni", cu care să reia colaborarea, spre deosebire de elementele rebele şi anarhice, pe care le va pedepsi cu toată străşnicia. Constant s-a oferit să-i adune în jurul lui pe oamenii de „valoare" ai Legiunii, şi, în acest scop, a cerut Generalului aprobarea de a scoate o revistă legionara, în care să se scrie exclusiv articole de doctrina şi amintiri din perioada anterioară asasinării Căpitanului, bineînţeles, cu elogiile cuvenite Conducătorului Statului. Revista a apărut, dar, după

câteva numere, cenzura a suprimat-o. Indignat de acest fapt, Constant s-a plâns Generalului, acuzând personalul militar de cenzura, de abuz şi nedreptate. El crezuse, săracul, ca cei de la cenzura au lucrat de capul lor. În realitate lui Antonescu nu-i convenea apariţia acestei reviste care reamintea trecutul legionar chiar mai îndepărtat. El era pus pe distrugerea Mişcării şi orice informaţie ce ar fi putut să reînvie credinţa legionara, îl supăra. Totul devenise subversiv, inclusiv figura Căpitanului.

Adresându-se Generalului, acesta i-a răspuns cu o straşnică lecţie, care s-a publicat în ziare, amintindu-i lui Constant ca pe timpul când el era ministru, nu s-a gândit să denunţe şi să condamne abuzurile săvârşite de legionari ca funcţionari ai Statului. De fapt erau două ordine diferite de realităţi, dar Generalul s-a folosit de ceea ce el avea de imputat guvernării legionare pentru a-l pune la punct pe Constant. Într-adevăr, acesta n-a mai scos nicio vorbuliţă. A renunţat la revista şi a fost bucuros că n-a fost arestat şi n-a cunoscut soarta tragica a atâtor camarazi ai lui.

6. DELAPIDĂRILE DE BANI PUBLICI

O temă predilecta a propagandei antonesciene, pentru a discredita Mişcarea în scurtul răstimp al guvernării ei, au fost presupusele jafuri ce le-ar fi săvârşit legionarii în funcţiile de răspundere ce le-au avut în Stat.

Şacalii regimului, însărcinaţi cu descoperirea fraudelor legionare, bucurându-se de imunitate la adăpostul cenzurii atotputernice, procedau după bunul lor plac, fără să ţină seama de procesele în curs sau de sentinţele ce s-au pronunţat. Mai târziu, prin radio şi presa, se anunţau fragrantele încălcări ale legii de către legionari în administrarea patrimoniului national; mult mai târziu se judecau apoi aceste presupuse delapidări de bani publici. Cu rare excepţii, toate procesele de aceasta natura intentate legionarilor, se terminau cu achitări. Instanţele judiciare, chiar cele militare, nu puteau condamna, căci toate socotelile prezentate erau de o corectitudine exemplara. Dar după ce justiţia se pronunţa, organele de presa nu binevoiau să rectifice spusele lor anterioare, când denunţau cazurile de furt din averea Statului. Acest procedeu s-a perpetuat în tot timpul

prigoanei antonesciene. Ca şi în alte compartimente ale vieţii de Stat, legionarii erau lipsiţi de orice drept de replica. Ei erau loviţi în tot ce aveau mai scump în sufletele lor, în onoarea şi credinţa lor, fără ca să li se acorde nici cea mai uşoară posibilitate să-şi dovedească nevinovăţia. Aşa au plecat mulţi pe front, umiliţi şi batjocoriţi, pentru a-şi găsi salvarea în lupta şi în moarte.

Niciun ministru sau înalt funcţionar al Statului n-a fost condamnat pentru însuşire de bani publici sau afaceri frauduloase. Socotelile rămase în urma lor au fost impecabile, fie că au rămas în ţara, fie că au fugit peste hotare.

Văzând ca în statele de servicii ale miniştrilor şi înalţilor funcţionari legionari ai Statului nu găseşte nimic compromiţător, noii stăpâni ai ţării şi-au extins aria de cercetări asupra patrimoniului legionar, confiscat şi trecut în administraţia Statului. Ajutorul Legionar a avut mai ales de suferit cercetări şi anchete interminabile. La aproape toate sediile se găseau magazii cu lucruri adunate pentru ajutorarea populaţiei: haine, ghete, diferite unelte şi mai ales depozite de alimente, destinate la întreţinerea cantinelor. Aproape în fiecare judeţ funcţiona o cantina a „Ajutorului Legionar", unde populaţia nevoiaşă lua masa în schimbul unei sume modeste.

Ce credeţi să s-a întâmplat? Un mare număr de depozite alimentare au fost fotografiate şi publicate în gazete ca fiind produsul furturilor săvârşite de legionari din averea particularilor, în special evrei sau oponenţi ai regimului. În realitate aceste depozite s-au constituit prin donaţii benevole ale populaţiei, pentru a servi la ajutorarea compatrioţilor lor. În gazetele regimului, au apărut şi butoaie cu murături, descoperite pe la sedii, care ar fi provenit din jafurile săvârşite de „rebeli". Orice om cu minimum de judecata îşi putea da seama că în ceasurile sumbre din Ianuarie, când Generalul Antonescu scosese armata contra Legiunii, camarazii noştri aveau alte preocupări decât să spargă prăvălii, pentru a transporta la sedii puţini de murături. Aceste puţini aparţineau „Ajutorului Legionar" şi demonstrau simţul gospodăresc al administratorilor acestor cantine, care s-au gândit la iarna care se apropia.

Generalul Antonescu a reuşit să distrugă o întreprindere de

mare interes national, „Ajutorul Legionar" care într-un scurt timp, a reuşit să procure îmbrăcăminte şi hrana la zeci de mii de oameni.

7. TEROAREA ASUPRA FEMEILOR

Bestialitatea lui Antonescu în urmărirea legionarilor nu s-a oprit nici în faţa sotiilor acestora. Au fost nenumărate cazuri când autorităţile militare, la ordinul Generalului, au arestat şi anchetat multe femei care n-aveau alta vina decât aceea că erau neveste de legionari.

Metoda folosita era identica cu cea întrebuinţata contra membrilor Mişcării. Mai întâi se divulgau prin presa, cu un enorm aparat publicitar, presupusele delicte descoperite în sarcina acestor femei. După ce se trecea la ancheta şi se dovedea nevinovăţia lor, nu-şi luau osteneala de a restabili faptele, rectificând falsele învinuiri de mai înainte.

Ne referim aici doar la câteva cazuri din zecile de violări a onoarei acestor femei.

Odată cu Mihail Sturdza, Ministrul nostru de Externe, a fost arestata şi sotia acestuia, Doamna Zoe Sturdza Mavrocordat. În celula Serviciului Secret de la Malmaison, unde se afla deţinut Mihail Sturdza, într-o dimineaţă descoperă acesta ca patul de deasupra lui este ocupat de propria lui sotie. A fost reţinută pentru ancheta, odată cu soţul ei, circa şase luni, pentru ca apoi, când a început judecata foştilor miniştri în Iunie 1941, să fie pusă în libertate. Am scris în volumul meu precedent, *Era Libertăţii*, ca Generalul Antonescu într-o bună zi îmi destăinuieşte grava lui preocupare pentru Doamna Sturdza, aflând ca în casa ei se pregăteşte un complot contra vieţii lui. Era o intriga a anturajului. Generalului. I-am explicat absurditatea informaţiei: Doamna Sturdza nu poate fi nici măcar bănuită de a pune la cale atentate, trăgându-se dintr-o mare familie a ţării, care a făcut permanent imense servicii naţiunii. E o intriga ordinara, care cade prin ea însăşi. Generalul a rămas cu aceeaşi idee a unui presupus atentat contra vieţii lui, inspirat de Doamna Sturdza. Când i-a venit bine, adică după evenimentele din Ianuarie 1941, a lovit cu sete, nu numai în soţul ei, dar şi în sotia acestuia, Doamna Zoe Sturdza Mavrocordat. Bineînţeles că la ancheta nu s-a descoperit nimic grav în sarcina

acestei distinse doamne din aristocraţia româna decât nişte vagi informaţii venite din cercurile de la Preşedinţie.

Am relatat cazul Doamnei Ana Maria Marin, implicata într-un proces de tăinuire de arme, condamnata la moarte şi apoi graţiata. Generalul nu s-a dat în laturi să insulte memoria Comandantului Legionar Vasile Marin, căzut în apărarea lui Hristos pe frontul din Spania. Sotia acestuia a fost târâta la bara justiţiei pentru a lovi şi a insulta memoria expediţiei legionare în Spania.

Aici este locul să revin asupra prigoanei dezlănţuite de Antonescu contra propriei mele sotii. Am scris în volumul premergător despre violenta campanie de presa ce s-a dus contra Doamnei Elvira Horia Sima, învinuind-o ca şi-ar fi însuşit nişte bijuterii provenind din percheziţiile la vama a unor evrei care părăseau tara. Ea a plecat de la domiciliul ei din Bucureşti, la scurt interval după dispariţia mea şi s-a ascuns pe unde a putut. În cele din urmă a fost găzduita de Doamna Elena Codreanu, sotia Căpitanului şi Doamna Virginia Iasinschi. Aşa a trăit câteva luni, reuşind să scape de vigilenta poliţiei. În cele din urmă, Doamnei Elena Codreanu i s-a făcut mila de ea, văzând-o foarte obosita şi bolnava. Şi-a luat inima în dinţi şi s-a dus la Ica Antonescu, întrebându-l ce au cu ea, de ce este urmărită, când toate învinuirile care i se aduc sunt false şi nedrepte. Ica Antonescu a acceptat explicaţiile Doamnei Codreanu şi a îndrumat-o să-i transmită Doamnei Sima sa se prezinte la Consiliul de Război al Corpului II de Armata. Ajungând în faţa Judecătorului de Instrucţie, nedumerirea s-a risipit. Bijuteriile respective au fost trimise înapoi de sotia mea la Siguranţă. Alecu Ghica şi-a adus aminte de bijuteriile înapoiate şi-a depus ca martor. Nevinovăţia sotiei mele a fost recunoscuta de magistratul instructor, dar, totuşi la instigaţiile Preşedinţiei, dosarul ei nu s-a închis, cum era logic să se întâmple, când unui acuzat nu i se poate stabili nicio culpabilitate. A rămas deschis în tot timpul războiului.

merită să fie menţionat la acest capitol şi cazul Doamnei Brăileanu, sotia fostului Ministru al Educaţiei Naţionale. Profesorul a fost arestat, acuzat de „" rebeliune", când în realitate nu participaseră la nicio manifestaţie în zilele tulburi din Ianuarie 1941. Bătrân şi bolnav, avea nevoie de îngrijire medicală speciala. Doamna Brăileanu a

umblat pe la toate autorităţile cerând eliberarea soţului ei, din motive de boala. Nu i s-a dat drumul decât după şase luni de detenţie, deşi nu i se putuse imputa nicio vină. În cursul acestor pelerinaje pe la diverse autorităţi, a suferit nenumărate vexaţiuni şi afronturi, fiind umilita şi insultata.

Nici tinerele fete de şcoală n-au scăpat de urgia antonesciana. Făceau parte din Cetăţui. Au fost arestate, duse la Malmaison şi condamnate de tribunalele militare la pedepse neobişnuit de mari. Între aceste eleve de liceu se afla şi fata fostului ministru Nichifor Crainic. Şi ea a avut parte de insulte, bătăi şi carcera, până ce prin intervenţia tatălui ei a fost pusă în libertate.

Când cu fuga mea în Italia, în Decembrie 1942, s-au operat noi arestări de legionari în România. Au fost culeşi toţi cei ce mai rămăseseră în libertate. Toţi aceştia au fost internaţi în lagărul de la Târgu-Jiu. Între cei arestaţi se afla şi sotia Secretarului General al Mişcării Legionare, Nicolae Petrascu. Femeia a fost ridicata, având un copil mic la sân. Numai cu numeroase şi stăruitoare intervenţii, care au ajuns până la Preşedinţia Consiliului, i s-a dat drumul acasă, ca să-şi poată îngriji copilul.

Nu vom cunoaşte niciodată numărul şi identitatea acelor mame şi sotii de legionari care au căzut victima sălbăticiilor lui Antonescu, după lovitura de Stat, din Ianuarie 1941.

8. IZVORUL PUTERII LUI ANTONESCU

În general lumea crede ca Antonescu s-a purtat necruţător cu Mişcarea, pentru ca a avut armata de partea lui. Nimic mai fals şi mai departe de adevăr. Armata româna, în momentul ruperii de Mişcare, era împărţită în trei fracţiuni:

— O parte din armata aparţinea vechilor cadre carliste, înfrânte la 6 Septembrie 1940).

— O altă parte era ataşată Legiunii, cum au demonstrat-o evenimentele din Ianuarie 1941;

— Şi numai o treime din armata era legată direct şi personal de Generalul Antonescu.

În perioada guvernării national-legionare, Antonescu a dominat situaţia gratie aportului adus de Mişcare, atât ca popularitate în ţara

cât şi ca ecou în rândurile armatei. Treimea din armata care se înclina spre Mişcare implicit era credincioasa şi Generalului Antonescu, dominând celelalte cadre de extracţie carlista.

Dar ce s-a întâmplat după 23 Ianuarie 1941? Ce schimbări s-au petrecut în armata, care să-i permită Generalului să guverneze singur? În mod firesc, cadrele ofiţerilor carlişti s-au ataşat de Antonescu contra Legiunii, văzând în lovitura de Stat a acestuia un preambul promiţător al revenirii lor la putere.

Totuşi nici prin acest aport Generalul Antonescu nu şi-ar fi putut consolida situaţia în aşa măsură încât să înceapă o nouă prigoana contra Mişcării. Legiunea era prea puternica la ora aceea acoperind practic toată tara, pentru ca armata sa secundeze „fără şovăire" măsurile de represiune luate de Antonescu. Nu trebuie uitat ca Generalul era obligat să suporte şi ostilitatea surda a Regelui Mihai şi a întregii familii regale, umilita şi ostracizata. Ori, Regele Mihai avea şi el simpatiile lui în armata, care nu coincideau cu oamenii devotaţi Generalului.

Înfrânt de Mişcare, în cursul loviturii lui de Stat, Generalul rămâne în aceiaşi situaţie precara şi după ce am capitulat în urma intervenţiei germane. Ar fi rămas un izolat nu numai fata de majoritatea ţării, care se opunea dictaturii lui, dar şi cu o armată fracţionată şi şovăitoare. În asemenea condiţii, nu putea să guverneze.

În aceste momente decisive, când guvernarea lui pârâia din toate părţile, s-a produs o substituire a izvorului din care îşi trăgea el puterea. Nu mai era Mişcarea, alungata de la putere, care îi compensa lipsurile şi îi garanta unitatea comenzii, ci aceeaşi forţă care, la 23 Ianuarie 1941, a trecut de partea lui punându-i la dispoziţie armata germana pentru a înfrânge rezistenta legionară. Guvernul german, Hitler în persoana, a intrat pe fir, asigurându-i continuitatea puterii. Diviziile germane din România au primit ordin să-l susţină pe General, iar pe noi să ne abandoneze, considerându-ne „rebeli" şi „infractori ai Statului". În modul acesta, sigur pe acest sprijin puternic, Antonescu şi-a permis, pe de-o parte să înfrângă orice veleitate de opoziţie în armată, iar, pe de altă parte, să se năpustească cu instincte de fiara contra Legiunii, rămasă fără nicio apărare, la discreţia nebuniei lui

sanguinare. Tot bazat pe forţa germana, care îi stătea în spate, Antonescu a neutralizat opoziţia Regelui Mihai, obligându-l să semneze noile decrete de transferare a puterii de la colaborarea cu Mişcarea, exclusiv asupra propriei sale persoane.

Ce s-a întâmplat mai departe? Sprijinul german a continuat tot timpul războiului, încât puterea lui Antonescu n-a suferit nicio diminuare. El nu era numai el, ci el, multiplicat cu forţa impunătoare a Reichului german. Câta vreme Reichul german domina Europa şi înainta victorios, Generalul Antonescu, devenit apoi Mareşal, se bucura de o tărie neştirbită. Nimeni nu cuteza sa i se opună. Mişcarea era la pământ; Regele, redus la un personaj fictiv, iar armata impresionata de puternicul angrenaj militar german, îl urma în cea mai perfecta obedienta.

Dar ce s-a petrecut când izvorul puterii antonesciene, Marele Reich German a dat semne de oboseala şi înfrângere? În aceeaşi măsură, după catastrofa de la Stalingrad, Mareşalul se clătină şi el, căutându-şi salvarea în altă parte. El îşi făurise planul de a substitui izvorul german, de unde îşi trăsese până atunci puterea, cu un alt izvor, pe care-l vedea apărând din schimbarea de front în favoarea aliaţilor. Realizând el aceasta operaţie, îşi va asigura continuitatea guvernării schimbând calul german, obosit, cu calul plin de vigoare belica al aliaţilor. În aceasta încercare şi-a pierdut echilibrul, căci vechile cadre carliste şi-au reluat revanşa, ascultând de directivele partidelor politice. În acest moment s-a verificat şi eroarea strategica ce-a săvârşit-o Antonescu de a se despărţi de Mişcare, care ar fi putut servi, la 23 August 1944, la neutralizarea tendinţelor opoziţioniste din armata.

9. DE LA ALIANŢA LA VASALITATE

Acceptând ajutorul german în zdrobirea rezistentei legionare contra loviturii lui de Stat şi apoi asistenta permanenta a Marelui Reich German, în exerciţiul dictaturii lui, în tot cursul războiului, Generalul Antonescu a schimbat radical cursul politicii externe romaneşti. De unde până la această dată – 23 Ianuarie 1941 Generalul Antonescu vorbea la Berlin ca aliat al Reichului, în numele unei Românii libere şi independente, după ce diviziile germane i-au asigurat supravieţuirea

politica, împotriva voinţei ţării întregi, el nu mai era el, cum zicea pe vremuri Iorga, ci se asemăna mai mult unui mandatar al lui Hitler în România. Antonescu guverna la Bucureşti nu prin propriile lui forte, ci pentru că aşa dictau interesele Reichului şi pentru susţinerea lui la conducerea Statului îi stăteau la dispoziţie impresionante forte militare germane din Balcani şi din întreg răsăritul Europei. Numai aşa se explica curajul atitudinii lui în tratarea problemei legionare şi în rezolvarea afacerilor interne ale României. El ţinea mâna pe o spadă care nu mai era a lui, ci purta pe ea pecetea puterii germane.

Pe nesimţite s-a produs aceasta alunecare a României în politica externă, de la independenta la vasalitate. Aparent nu se schimbase nimic, cel ce dădea ordinele şi cârmuia Statul era tot Generalul Antonescu, dar el nu mai putea face ce voia sau ceea ce reclamau interesele ţării. El era tributar permanent Berlinului. Orgoliul lui suferea, dar el ştia că dacă ar cuteza sa se opună cererilor guvernului german şi să se emancipeze ar fi chemat la ordine şi dacă nu s-ar supune, i s-ar lua comanda ţării.

În această privinţă trebuie să reamintim un fapt extrem de semnificativ şi sugestiv. După recucerirea Basarabiei şi a Bucovinei de Nord, o serie de oameni politici, intra care şi Iuliu Maniu şi Dinu Brătianu, l-au sfătuit şi i-au scris chiar scrisori, să se oprească pe Nistru. Ei înţelegeau războiul din răsărit, dar până la aceasta limita. Ce căutau armatele române dincolo de Nistru şi chiar în interiorul Rusiei? Aceşti sfătuitori nu ţineau seama de situaţia precara a regimului antonescian. Antonescu nu era el, ci o creaţie a maşinii de război germane. Dacă s-ar fi opus cererilor germane, refuzând să mai lupte dincolo de Nistru, şi-ar fi tăiat singur craca de sub picioare. Ar fi venit în conflict cu Reichul german. Desprinzându-se de izvorul puterii lui, care curgea de la Berlin, risca să se ofilească şi să dispară ca Şef al Statului Roman. Fiind ahtiat după putere, era dispus la toate concesiile ca să nu-i smulgă nimeni sceptrul din mana. El era condamnat ca un sclav să împlinească voinţa lui Hitler, pentru a nu risca să-şi piardă tronul.

Guvernul german mai avea o arma de mare eficacitate la îndemâna pentru a-l îmblânzi pe Antonescu: însăşi Mişcarea

Legionara, pe care el n-a ştiut să o aprecieze la momentul oportun, crezând ca poate conduce tara fără sprijinul ei. În ţara, Legiunea sângera din mii de rani, umilita şi batjocorita. Dar, pe teritoriul german, se refugiaseră un număr însemnat de legionari, dintre care mulţi fruntaşi ai Mişcării. Aceştia erau trataţi mizerabil, mai mult ca prizonieri decât ca oameni liberi şi camarazi de ideologie. Dar aşa cum erau, supuşi unui tratament nedemn, existau, reprezentând o realitate ce îl obseda pe Antonescu. E interesant de semnalat faptul ca Antonescu a contribuit la crearea acestei contraponderi politice a puterii lui. Din primele zile după capitularea noastră, a anunţat cum îi va pedepsi pe legionari. Între altele, anunţa şi deportarea lor. Cum România nu avea la dispoziţie o Siberie ca să-i deporteze pe inamicii regimului său, era de presupus ca el se referea la posibilitatea ca legionarii fugari peste hotare să fie concentraţi în Germania şi supuşi unui regim special. Într-adevăr din surse sigure am aflat ca Antonescu şi-a dat asentimentul fata de Killinger să se procedeze la internarea legionarilor fugari în Germania, în anumite locuri, împiedicându-i să facă politica şi să aibă legături cu tara, ca să nu tulbure relaţiile româno-germane.

Guvernul german s-a folosit de aceasta concesiune a lui Antonescu pentru a-i primi pe teritoriul lui pe refugiaţii legionari, concentrându-i la Rostock şi Berkenbrück. Dar, în acelaşi timp, folosindu-se de aprobarea lui Antonescu, îşi crease şi o rezerva politica, pentru orice eventualitate. Ori de câte ori Antonescu dădea semne de împotrivire la planurile lor, refuzând noile concesii ce i se cereau, se agita din nou chestiunea legionara, ca o soluţie de substituire a guvernării lui. Generalul, speriat, dădea repede înapoi, oferind noi ajutoare pentru campania din răsărit. Mişcarea Legionara devenise un mijloc de şantaj al guvernului german contra lui Antonescu, când acesta ridica tonul în întrevederile lui la Berlin.

Iată rezultatele nefastei politici a lui Antonescu. Eliminând Mişcarea de la putere, a înstrăinat suveranitatea României, pentru a putea rămâne singurul stăpân al ţării.

Cum vom vedea la momentul oportun, catastrofa de la 23 August 1944 se datorează orgoliului nemăsurat al lui Antonescu, când

nevoind să împartă puterea cu nimeni, s-a rupt de cel mai fidel aliat al său, Mişcarea Legionară.

Acum, şefii partidelor făceau şi o eroare capitala de strategie militară. Când începi un război, nu te poţi opri la anumite limite, ci trebuie să continui până la înfrângerea inamicului. Este adevărat ca Basarabia şi Bucovina fuseseră eliberate, dar Rusia Sovietică nu fusese doborâta. Războiul continua. Antonescu, din punct de vedere strategic, avea dreptate, deoarece inamicul retras temporar în interiorul lui, putea câştiga bătălia finala, cotropind din nou cele două provincii, cum s-a întâmplat în 1944.

10. PREŢUL PUTERII

Lovitura de Stat a Generalului Antonescu din Ianuarie 1941 se soldase cu un eşec răsunător. Nu mai avea o alta ieşire decât să capituleze, dacă nu i-ar fi întins ramura salvatoare Hitler. Cu ajutorul diviziilor germane, Generalul a putut striga în noaptea de 22 – 23 Ianuarie 1941: „Am învins".

Restaurarea dictaturii antonesciene a echivalat cu un act de ocupaţie. Biruitorul nu era de fapt el, ci acela ce dăduse ordinul de la Berlin armatei germane să-l susţină. Se produsese un grav amestec în afacerile interne ale României, de către o putere străină. Antonescu ştia cui datorează puterea şi de aceea a căutat ca, prin toate mijloacele, să cultive bunăvoinţa marelui sau protector, Hitler. Apropiaţii lui Hitler, erau de asemenea conştienţi ca Generalul Antonescu nu mai era cel de odinioară – un om liber, bucurându-se de suportul întregii ţări – ci o marionetă de care se puteau servi după bunul lor plac. Germania avea interese enorme în România de ordin strategic, militar şi economic. În noua lui situaţie, reînscăunat la putere prin graţia lui Hitler, Antonescu nu putea refuza nicio cerere a guvernului german. Nu se putea opune cu niciun gest, deoarece puterea lui era fictiva, bazându-se exclusiv pe bunăvoinţa Marelui Reich. O încruntare de la Berlin era suficienta ca el să cedeze la orice pretenţie a guvernului german, oricât ar fi fost aceasta de oneroasa pentru interesele României.

Generalul ceda cu o uşurinţă uluitoare în toate problemele care i se puneau de la Berlin, cu condiţia ca dictatura lui să nu sufere vreo

clătinare. Pe cât era de servil în relaţiile externe cu Germania, pe atât era de gelos în politica internă. Aceasta era un fel de teren rezervat de vânătoare, pentru propria lui persoană. Poporul român, cu teritoriul ce-i rămăsese, cu bogăţiile lui, cu sângele lui, nu mai avea glas în România. Era la discreţia dictatorului, servindu-i doar ca moneda de schimb, pentru a plăti preţul ce i se cerea de la Berlin, în schimbul puterii de care se bucura şi pe care i-o conferise suveranul.

Concesiile făcute de Antonescu lui Hitler, după evenimentele din Ianuarie 1941, s-au succedat într-un ritm vertiginos, şi în toate domeniile. De unde, sub guvernarea noastră, Generalul ne cerea şi chiar ne-a oferit anumite mijloace ca să împiedicam înstrăinarea patrimoniului national, acum toate întreprinderile în litigiu cu germanii, marea industrie a ţării, a fost cedata în totalitate sau în parte oamenilor de afaceri ai Reichului. Nicio oprelişte nu mai stătea în calea achiziţiilor economice oneroase ale trimişilor diverselor trusturi germane.

Din punct de vedere strategic, România a servit ca teritoriu de trecere a forţelor germane spre Balcani. Dar în timp ce ceilalţi aliaţi, Ungaria şi Bulgaria, au primit substanţiale avantaje pentru alipirea lor de Germania, satisfăcându-li-se revendicările lor teritoriale, România n-a obţinut niciun metru pătrat de pământ de pe urma concesionarilor ce le-a făcut. Antonescu n-a prezentat Berlinului nicio revendicare, nici cel puţin dintre acelea de ordin etnic, care se refereau la ocrotirea elementului românesc din Peninsula Balcanica.

România a participat la războiul din răsărit contra Uniunii Sovietice, pentru a-şi recupera teritoriile pierdute, după ultimatumul rusesc din 26 Iunie 1940. Într-adevăr, acest război ne-a ajutat ca să restabilim dominaţia româna în Basarabia şi Bucovina de Nord. Dar cooperarea României la războiul din răsărit nu s-a limitat cu atingerea granitei Nistrului. Marile sacrificii abia după aceea au început. Armata româna a fost aliatul cel mai important al Germaniei în lupta contra Moscovei. Atât prin numărul diviziilor angajate pe front cât şi prin sângele vărsat, România a depăşit cu mult contribuţia celorlalţi aliaţi, inclusiv a Finlandei.

Noi nu suntem dintre aceia care credem că România trebuia să

înceteze războiul pe Nistru. Războiul trebuia dus până la sfârşit, până la înfrângerea fiarei bolşevice. Dar şi această pagină de glorie din istoria României a fost întunecata de megalomania lui Antonescu, de modul absurd în care acesta a continuat colaborarea cu Germania.

Mai întâi, poziţia lui dificila de vasal al lui Hitler, l-a împiedicat să pretindă acestuia ca armata româna să fie convenabil înarmata şi instruită. Am luat parte la campania din răsărit cu un material belic învechit, care data din primul război mondial. Germanii nu ne-au furnizat armamentul necesar ca să putem face fata unui război modern. De aici, teribilele pierderi ce le-am avut încă de la trecerea Prutului. Nedispunând de arme corespunzătoare, Generalul Antonescu, cum mărturiseşte Generalul Chirnoagă, a recurs la înmulţirea diviziilor, pentru a putea menţine capacitatea de lupta a armatei române. Generalul oferea carne de tun, în lipsa de unelte corespunzătoare. Aşa a condus războiul, cu o dotare insuficienta şi cu enorme pierderi umane. Generalul Antonescu nu s-a gândit niciodată cum să cruţe potenţialul uman al neamului nostru tineretul ţării, chemat să lupte şi să moară într-un „război sfânt". Debilitatea lui politica fata de Berlin, ştiindu-se tributar german, l-a împiedicat să reclame, cu energia cuvenita, înzestrarea armatei române cu arme de înalta valoare combativa.

La Odesa, au murit mai mult de 100.000 de soldaţi şi ofiţeri, într-o încercare nereuşită de a ocupa acest oraş, puternic fortificat. În primăvara anului 1942, tot pentru a-şi arata loialitatea fata de Hitler, de a cărui bunăvoinţă depindea dominaţia lui în România, a trimis 22 de divizii să lupte în Cotul Donului şi la Stalingrad. Nici în aceste momente cruciale ale războiului, Antonescu n-a primit armamentul necesar de la Berlin, mai ales tancuri şi artilerie, pentru ca diviziile române să se poată înfrunta cu puhoiul bolşevic. Dezastrul ce-a urmat, germanii l-au pus în sarcina armatei române, când în realitate, diviziile noastre n-aveau cu ce să se apere de puternicele coloane sovietice de tancuri, fiind lipsite de materialul corespunzător. Iată cum debilitatea politica a lui Antonescu, depinzând în întregime de bunăvoinţa lui Hitler a avut grave repercusiuni pe front.

11. MIŞCAREA ÎN TRATATIVELE GERMANO-ROMÂNE

În întrevederile politice care au urmat după lovitura de Stat din Ianuarie 1941, între Conducător şi guvernul german, s-a dezbătut şi tema colaborării între Generalul Antonescu şi Mişcare.

La început, Generalul însuşi părea dispus la o reintegrare a Legiunii în aparatul de Stat. El făcea deosebire între elementele „anarhice", „rebele", dirijate din umbra de infiltraţiile comuniste în Mişcare, şi căpeteniile ei de valoare, cu care era dispus să reia colaborarea. Bineînţeles, ca eu făceam parte din prima categorie şi locul meu era în faţa plutonului de execuţie. Mai mult decât atâta. Îndată după capitularea noastră, în urma ultimatumului german, a crezut ca poate acapara şi Şefia Legiunii, încercare care nu-i izbutise după evenimentele de la Jilava. În acest scop, în prima lui proclamaţie către tara în care explica sângeroasele întâmplări din zilele de 21 – 23 Ianuarie 1941, a anunţat că a luat şi comanda Legiuni. Autoproclamarea lui ca Şef al Legiunii n-a trezit niciun ecou în ţara iar în rândurile legionarilor vestea a fost primită cu multă rezerva şi scepticism. Cum să ia conducerea Legiunii un om care a vărsat sânge nevinovat de legionari? Era peste putinţă să-l urmeze cineva. Între tineretul ţării şi General se ridicase zidul impenetrabil al atâtor vieţi omeneşti secerate de gloanţe, la ordinele lui. Era proaspătă în conştiinţa tuturor a asasinarea lui Victor Silaghi, Comandant Legionar, din vechea garda, care-l urmase pe Căpitan de la prima lui chemare.

Guvernul german a salutat cu interes iniţiativa Generalului, crezându-l capabil să opereze, sub propria lui comanda, readucerea Mişcării în incinta Statului, după epurarea ei de elemente culpabile de crime, violente şi abuzuri. O Legiune renăscută sub comanda Generalului putea fi utila la consolidarea Statului român şi la garantarea alianţei cu Puterile Axei.

Dar n-a trecut nicio săptămână şi s-a văzut ca gestul pripit al Generalului n-avea nicio perspectiva să fie urmat de masele legionare. Cu câteva excepţii, de oportunişti de profesie, nici fruntaşii Legiunii nu s-au ataşat deciziei lui Antonescu. Lovitura a căzut ca o piatră în baltă. Era peste putinţă ca proclamaţia lui să trezească cel mai mic semn de aprobare în ţara când, paralel şi concomitent, închisorile erau pline de

legionari şi curţile marţiale şi-au reluat sinistra lor activitate.

Guvernul german, fie direct, în întrevederile avute la Berlin cu Antonescu, fie prin mijlocirea Legaţiei de la Bucureşti, a reluat această temă insistând mereu asupra necesităţii de a se găsi o formulă la utilizarea elementului legionar în aparatul de Stat. Oficialităţile erau de acord cu disecţia ce-o făcea Antonescu între legionarii „buni" şi „rai". Cei răi trebuie daţi pe mâna justiţiei şi sancţionaţi, dar cei buni trebuie folosiţi în interesul Statului. Au fost mai multe încercări de acest gen din partea Reichului şi trebuie să recunoaştem, cu buna intenţie. Dar aceste încercări nu puteau duce la rezultatul dorit pentru simplul motiv ca guvernanţii germani în frunte cu Hitler, ignorau adevărata stare a lucrurilor din România. Prin decizia luată, de a lua apărarea lui Antonescu, i-au acordat acestuia o prioritate nemeritata în conducerea Statului. Acesta, cum s-ar zice, tăia şi spânzura în ţara, pretextând necesitatea „restabilirii ordinii". Abuzurile lui întreceau, mie la suta ilegalităţile ce li se imputau legionarilor. Germanii nu-l puteau potoli, pentru ca ei înşişi au fost complici la eliminarea Legiunii din Stat. Şi apoi, continuau să-i acorde întreg sprijinul în România, pentru a guverna dictatorial tara.

Generalul Antonescu, la intervenţiile germane de a relua colaborarea cu Mişcarea, a răspuns cu o tactică dilatorie. El nu e contra colaborării, dar este în căutare de elemente valabile, de fruntaşi ai Legiunii care să-l asculte şi să-l ajute în opera de guvernare. El a început deja consultările în diverse sectoare ale Legiunii şi când va ajunge la rezultate ferme, va face numirile necesare, pentru a participa şi Mişcarea la guvernare. Era un răspuns stereotip, care s-a prelungit indefinit, având un singur scop: de a câştiga timp până ce situaţia externă îl va elibera de aceasta obligaţie.

De fapt, după eşecul suferit cu auto-proclamarea lui ca şef al Legiunii, Antonescu renunţase la ideea de a avea Mişcarea alături de el, nici total şi nici parţial. Întreprinderea i se părea prea riscanta. Îşi adusese aminte de păţania Regelui Carol, care acceptase colaborarea cu o fracţiune a Legiunii, pentru a sfârşi alungat de pe tron. Orice legionar introdus în guvern ar atrage alţii în jurul lui, până ce se va crea un alt pol de influenta, care ar putea fi dăunător propriei lui

dominaţii.

La aceasta atitudine de intransigenta a fost încurajat şi de anturajul său, o expresie a serviciilor de spionaj anglo-bolşevice, care după evenimentele din ianuarie 1941, nu urmarea altceva decât să menţină o stare de perpetua ostilitate între Conducător şi Mişcare. Generalul putea fi manevrat pentru a provoca ieşirea României din Axa, dar cu Mişcarea operaţia era grea, aproape imposibila.

Aceste încercări din partea guvernului german s-au prelungit până în primăvara anului 1941, când proiectându-se războiul din răsărit, Hitler nu mai avea nici, un interes să redeschidă chestiunea legionară. Dosarul nostru a fost închis, rămânând cei din tara la discreţia zbirilor lui Antonescu, iar cei refugiaţi peste hotare la discreţia Marelui Reich German, prizonieri ai Puterilor Axei.

VII. „PE MARGINEA PRĂPASTIEI".

„Am pomenit sumar de această carte infama, publicata sub înaltul patronaj al lui Antonescu în primăvara anului 1941, în partea a treia a acestei lucrări, intitulată „Ce-am găsit în Germania".

Acum revin asupra ei cu toate amănuntele şi explicaţiile necesare, pentru a demonstra lipsa de buna credinţă a autorilor ei, dusă până la perversiune".

1. LOVITURA DE GRATIE

Generalul Antonescu nu s-a mulţumit ca prin lovitura de Stat din 21 Ianuarie 1941 să răstoarne ordinea constituţională în vigoare, ci a vrut să justifice în faţa contemporanilor acţiunea lui, neloiala şi trădătoare, publicând o carte care să cuprindă toate învinuirile ce ni le aducea. Situaţia internă, pretindea el, se agravase în aşa măsură, încât însăşi existenta Statului Român era periclitata. Avea de ales între o colaborare dăunătoare intereselor. naţionale, cu Mişcarea, şi o intervenţie energica, destinata sa pună capăt dezmăţului şi anarhiei.

Pe acest argument de baza este clădita întreaga lucrare. Statul se afla pe marginea prăpastiei şi materialul din carte demonstra până la evidenta primejdia destrămării lui totale.

Cine sunt autorii acestei cărţi? Generalul nu s-a amestecat direct

în redactarea ei. N-avea nici timp şi nici priceperea necesara. Creierul acestei cărţi a fost Mihai Antonescu. El a supravegheat întocmirea ei şi a adus numeroase contribuţii juridice şi politice, ca să iasă cât mai convingătoare. Redactorul ei direct a fost Vlădescu, Secretarul de la Preşedinţia Consiliului şi un om de încredere al lui Mihai Antonescu. Vlădescu, cu mult înainte, primise ordin de la General să ţină un registru la zi cu toate „fărădelegile" săvârşite de legionari. Evident ca o astfel de însărcinare îşi avea şi talcul ei. Generalul se gândea cu mult înainte, trebuie să fi fost cam pe la începutul lui Noiembrie 1940 – că nu este exclus să se ajungă la o răfuială cu Mişcarea şi atunci ar fi avut nevoie să aibă la îndemâna dosarul cronologic al tuturor ilegalităţilor în care ar fi amestecaţi legionarii.

Acest dosar era o arma cu mai multe tăişuri. Mai întâi putea servi ca baza a acuzaţiilor ce ni le aducea Generalul ori de câte ori avea prilejul, la Berlin. Hitler trebuia convins ca Generalul se înfrunta cu o mişcare asemănătoare cu aceea a lui Röhm, care urmarea subplantarea armatei cu elemente provenite din S.A. Un argument ce făcea impresie la Berlin. Tot din acest dosar se va alimenta campania de presa şi radio, ce se va dezlănţui a doua zi după lovitura.

2. NICIUN MIJLOC DE APĂRARE

Când a apărut această carte infama, Mişcarea nu dispunea de niciun mijloc de apărare. Nu se putea răspunde acuzaţiilor ce ni se aduceau, pentru ca nu putea pătrunde nimic în opinia publică, niciun rând care să clarifice situaţia. O mare parte din legionarii din tara erau deţinuţi, iar cei care au scăpat în primele zile de arestări se ascundeau, căutând să se refugieze peste hotare. Cenzura nu permitea sa se publice în ţara nici cea mai uşoară dezminţire. Mai mult decât atât. Legiunea fusese dizolvata şi orice activitate legionara era pasibila de ani grei de închisoare. Dincolo, în Germania, în primăvara lui 1941, ne-a întâmpinat aceeaşi atmosfera ostila. Nici acolo nu se putea scrie nimic despre întâmplările din România, care l-ar fi putut supăra pe Antonescu. Generalul devenise un personaj tabu pentru guvernul german.

Înainte de a apărea această lucrare, cu luni de zile înainte gazetele regimului antonescian au publicat sute de articole contra

Mişcării, acuzând-o de cele mai oribile crime şi delicte. Apariţia acestei cărţi a venit ca un fel de încoronare a unei lungi campanii de presa, care s-a dezlănţuit cu o rara vehementa, la adăpostul cenzurii. Atât Legiunea cât şi imensa majoritate a poporului nu putea decât să tacă şi să sufere în tăcere ploaia de lovituri ce li se administra zi de zi.

Imensa majoritate a ţării credea în avalanşă de acuzaţii azvârlite de regimul antonescian contra Legiunii. Dar nu avea niciun mijloc să reacţioneze. Legile excepţionale şi curţile marţiale încorsetau naţia, încât nu permiteau nicio ieşire care să-i pună la punct pe calomniatori.

Fireşte că au fost şi cercuri care se bucurau de ruptura lui Antonescu cu Mişcarea, sperând într-o schimbare care să le permită revenirea lor la suprafaţă politica. Cei mai bucuroşi erau duşmanii declaraţi ai Statului Român: comuniştii, agenţii străini, evreii, bolşevici şi anturajul nefast din jurul Generalului. Partidele politice n-au lipsit de la apel. S-au aliniat în spatele Generalului, văzând în conducerea lui un instrument de tranziţie spre democraţie. Toţi aceştia nu reprezentau decât o fracţiune neînsemnata din totalitatea naţională, dar se bucurau de sprijinul militar al lui Antonescu şi atitudinea binevoitoare a Reichului.

În sfârşit, ultimul şi cel mai important aport al acestei campanii de infamii contra Legiunii în susţinerea regimului, era întocmirea unei cărţi care să demonstreze, cu o abundenţa de argumente, în ce primejdie s-a găsit neamul nostru, ameninţat să dispară ca entitate statala, din cauza „anarhiei" legionare.

3. O AFIRMAŢIE ABSURDA

Chiar înainte de a se intra în materie, în prefaţa cărţii, care se chema „În loc de prefaţă", şi înainte de a-l pregăti pe cititor cu o expunere cât de sumară a conflictului, autorul sau autorii ei deschid focul contra Legiunii eu cu artilerie grea (Vol. I, p.3).

Se recunoaşte ca, în acel moment (6 Septembrie 1940) nu exista o alta formaţie politica cu rădăcini adânci în popor şi cu un prestigiu nepătat decât Mişcarea Legionară. Aşa explica Generalul sau cei ce i-au tălmăcit gândurile faptul că i-a chemat la guvern pe legionari. Dar concesia ce-o făcuse Mişcării i se părea autorului prea mare şi atunci o corectează şi chiar anulează, exprimându-şi decepţia ce-o suferise

Generalul cu colaboratorii lui legionari, în acţiunea de guvernare:

„Nu a trecut mult timp şi atât Naţia cât şi Generalul au început să constate, spre uimirea şi disperarea lor, ca legionarii nu avea conducători şi ca aceia care se improvizau ca atare erau sau nepricepuţi, sau de o totala rea credinţă".

Afirmaţia era absurda. Mişcarea Legionara avea la dispoziţie sute de intelectuali de cea mai înalta calitate. Numai în capitala, „Corpul Răzleţi" era constituit dintr-o elita a Neamului, ajungând la numărul de 4.000 de membri. Niciun partid nu dispunea de atâtea elemente valoroase, doctori, ingineri, avocaţi, scriitori şi profesionişti de toate categoriile. Este adevărat că am suferit pierderi grele, prin masacrele ordonate de Carol, dar ele au avut mai grele urmări pe planul organizării. În ce priveşte administraţia Statului, puteam să furnizam nu una, ci mai multe echipe de guvernare.

Dacă privim acum munca desfăşurată de titularii legionari ai diferitelor departamente, nu se poate vorbi nici de incompetenta şi nici de rea credinţă. Generalul Petrovicescu era un om apreciat chiar de Antonescu, cunoscut prin onestitatea şi integritatea lui. Cât îl priveşte pe Sturdza, era un diplomat consumat cu mulţi ani de serviciu în diplomaţie. Conflictul dintre ei şi General n-a izbucnit pe chestiuni de necompetenta sau de rea credinţă, ci pentru ca aceştia apărau cu demnitate şi dârzenie interesele ţării, refuzând să devină unelte ale anturajului suspect din jurul Conducătorului. Numeroasele conflicte ce s-au ivit între titularii Ministerelor Educaţiei şi Sănătăţii, Brăileanu şi Iasinschi, n-au provenit din lipsa de competenta sau rea credinţă, ci pentru ca o serie de măsuri şi de numiri, săvârşite de aceştia erau sabotate de anturaj, care-l atâta pe General să nu le dea curs. Au existat titulari care nu i-au creat nicio problemă Generalului, fiind elemente elogiate de Conducător: Constant – la Presa şi Propaganda, Papanace – la Finanţe, Corneliu Georgescu – la Ministerul Populaţiei Evacuate, Protopopescu – la Comunicaţii, Horia Cosmovici – la Preşedinţie. Cum s-a desfăşurat guvernarea national-legionara am prezentat pe larg în volumul *Era Libertăţii*. Rezultatele guvernării noastre au fost excelente, ajungând la o rapida restaurare a economiei naţionale.

Puţin mai departe, în continuarea acuzaţiilor de „necompetenta

şi rea credinţă", pentru a întări efectul acestor două vocabule, se spune ca legionarii, „la adăpostul uriaşei personalităţi a Conducătorului, s-au dedat la abuzuri şi ilegalităţi, din ce în ce mai mari, până la rebeliunea fără precedent în istorie din Ianuarie 1941". Cu alte cuvinte, de abia instalaţi la putere, legionarii au început seria abuzurilor şi ilegalităţilor, care au culminat cu rebeliunea. Autorul vrea să insinueze ca noi chiar de la începutul începutului ne făurisem planul să-l răsturnăm pe General şi în acest scop am creat intenţionat o atmosferă de dezordine şi haos, susceptibile să ridice masele populare. Nimic mai fals. În tot timpul guvernării noastre, i-am dat Generalului numeroase dovezi de ataşament prin declaraţii şi uriaşe manifestaţii publice. De câte ori se întorcea de la o manifestaţie, era fericit şi mulţumit. Colaborarea îşi relua ritmul normal pentru câteva zile, până ce reîncepeau să precumpănească intrigile anturajului său.

Fără îndoiala ca s-au săvârşit anumite ilegalităţi – în care guvernare nu se întâmpla? – dar ele n-au fost făcute cu rea credinţă şi nici cu intenţia de a pregăti o atmosferă revoluţionară, ci exclusiv datorită unor deficiente umane. Legionarilor, abia ieşiţi din închisori, le trebuia un timp oarecare ca să se adapteze mentalităţii de Stat. Aceasta este explicaţia şi nimic altceva.

4. MĂSLUIREA ISTORIEI

Ca să justifice ruptura lui cu Mişcarea, Generalul Antonescu, mai intervine cu un alt argument, care i se pare de mare importanta pentru a demonstra noblețea lui sufletească şi cum au răspuns legionarii la generozitatea lui. În prefaţa, la pagina 4, se afirma ca „Generalul Antonescu a venit la putere prin încrederea poporului şi a armatei, după ce a dat singur lovitura de Stat din 3 – 6 Septembrie 1940".

După ce a săvârşit singur acest act epocal (alungarea de pe tron a Regelui Carol), „legionarii au fost aduşi la guvern de General, ca singura organizaţie politica dinamica necompromisa".

Pentru cititorii care vor să cunoască antecedentele căderii lui Carol, le sta la dispoziţie cartea mea, *Sfârşitul unei domnii sângeroase*. Acolo vor vedea ca Generalul n-a avut niciun amestec în acţiunea revoluţionară din 3 – 6 Septembrie 1940, care a dezlănţuit toată seria de evenimente ce au dus la abdicarea Regelui Carol. Generalul

Antonescu a fost chemat la Palat abia a doua zi, în 4 Septembrie încredinţându-i-se misiunea de a forma un nou guvern. Legionarii se aflau atunci pe baricade, luptând pentru a determina schimbarea regimului carlist. Afirmaţia ca Generalul a dat lovitura de Stat este falsa. Mai întâi că nu a fost o lovitură de Stat, ci o revoluţie legionara, care şi-a asigurat adeziunea maselor populare. Este adevărat ca Generalul Antonescu, în noaptea de 5 – 6 Septembrie, l-a somat pe Rege printr-o scrisoare, să renunţe la tron, dar aceasta s-a întâmplat după ce dispunea de concursul Generalului Coroama, care a refuzat să tragă în mulţimea care înconjura Palatul şi cerea plecarea Regelui.

În ce priveşte cealaltă afirmaţie ca Generalul i-a adus la guvern pe legionari, ca un gest de generozitate, este tot atât de neadevărată. Legionarii au venit la putere prin impulsul maselor populare, care atât la Bucureşti cât şi în toate capitalele de provincie au organizat uriaşe manifestaţii în favoarea Legiunii, cerând venirea ei la guvern. Curentul popular era aşa de puternic, încât Antonescu, cu toate tergiversările lui de la 6 – 14 Septembrie 1940, până la urma a trebuit să cedeze evidentei, acceptând colaborarea cu Mişcarea. El a încercat fel de fel de formule, dar până la urma a trebuit să accepte, ca o realitate inevitabila, intrarea în Stat a Legiunii, ca expresie politica a unui curent popular.

Măsluirea istoriei continua. În acelaşi pasaj, de la pagina 4 din „Introducere", se mai spune „ca legionarii au devenit odioşi întregului popor în scurt timp după instalarea lor la guvern, prin încălcările cele mai flagrante şi mai îndrăzneţe ale legilor ţării şi prin abandonarea tuturor principiilor cu care şi-au făcut popularitatea".

Aşadar, Generalul da singur lovitura de Stat, alungându-l pe Regele Carol. Generalul îi chema la guvern pe legionari (care n-au avut niciun merit în alungarea Regelui) şi aceştia, în loc să fie recunoscători Conducătorului, comit „cele mai flagrante încălcări de lege, devenind odioşi poporului în scurt timp". Nu numai ca legionarii n-au devenit odioşi poporului, cum afirma autorul acestei cărţi, ci dimpotrivă, popularitatea lor a crescut vertiginos. În luna Decembrie 1940, organizaţia legionara număra 500.000 de membri încadraţi, iar când Antonescu a scos armata, în Ianuarie 1941, contra Legiunii, întreaga

naţiune a ieşit să ne apere. „Rebelii" erau constituiţi din milioane de români. Aceasta uriaşă popularitate demonstrează ca „fărădelegile" săvârşite de legionari n-au impresionat poporul şi pentru un motiv foarte simplu: fie ca în cea mai mare parte erau invenţii ale scribilor acestei cărţi fie că erau rare şi de importanta minora. Vom relua aceasta chestiune la momentul oportun.

Ca o ultimă acuzaţie, ca o încoronare a tuturor „fărădelegilor" săvârşite de legionari, au conceput şi cât rebeliunea din 21 – 23 Ianuarie 1941. Am expus pe larg cazul „rebeliunii", în cartea mea, *Era Libertăţii*, volumul II. Cititorul se va convinge ca „rebeliunea legionara" n-a existat în realitate şi adevăratul rebel a fost Generalul Antonescu, care a încercat o lovitură de Stat contra formelor constituţionale existente, eşuând în întreprinderea lui.

Ne-am ocupat amănunţit de acest pasaj de la pagina 4, pentru ca cuprinde în sinteza, într-o formă concentrată toate acuzaţiile nedrepte din care este ţesuta această carte infama.

5. „LIPSA DE SIMT NATIONAL ŞI DISCERNĂMÂNT PATRIOTIC".

„Lucrarea va mai demonstra, afirma autorul, câta lipsa de simt national şi de discernământ patriotic au avut conducătorii Mişcării Legionare, atât în ceea ce priveşte metodele cât şi influentele din afară" (p.4). E concluzia categorica a unei sentinţe inapelabile, care se adauga la finalul celor patru puncte tratate în capitolul anterior, din care se compune rechizitoriul antonescian.

Argumentul se poate întoarce contra Generalului Antonescu, căci evenimentele au dovedit „lipsa de simt national şi de discernământ patriotic" a aceluia care se pretindea a fi salvatorul Patriei. Prin politica lui de ura şi nimicire a tineretului ţării în preajma unui război de importanta decisiva pentru viaţa neamului, a slăbit în aşa măsură resorturile vitale ale Statului, încât a pregătit calea pentru azvârlirea lui în robia bolşevică. Ce „discernământ" a avut Generalul Antonescu când s-a desprins de Legiune pentru a se asocia cu oameni fără conştiinţă, fără suflet românesc şi care, în cele din urmă l-au părăsit şi pe el şi l-au predat inamicului? Astăzi e mai mult decât evident ca politica antonesciana, de repudiere şi persecutare a

Legiunii, a fost cauza principala a înfrângerii României şi a dezastrului în care am ajuns.

La urmă, ca o ultraconcluzie, stimabilul nostru preopinent şi autor al cărţii, îmbogăţeşte textul introductiv cu o reflexie de recunoştinţă fata de poporul român:

„Lucrarea va mai demonstra un lucru de o importanţă covârşitoare:

Ca toţi aceia care s-au îndoit un moment de sentimentele şi reflexele sănătoase ale acestui cuminte popor, s-au înşelat amarnic.

S-au înşelat şi s-au sinucis".

Sentimentele poporului român au fost acelea care s-au manifestat în zilele tulburi din 21 – 23 Ianuarie 1941, când întreaga naţiune s-a ridicat ca un singur om ca să apere Statul naţional-legionar. Cei din partea opusa, duşmanii acestui Stat, au fost o minoritate, în frunte cu Antonescu şi a fost nevoie de intervenţia armatei germane pentru a da acestora biruinţa contra poporului român, cu rezultatele funeste care se cunosc.

Nu s-a înşelat şi nu s-a sinucis Mişcarea, şi Antonescu cu clica de agenţi şi trădători.

Prefaţa se încheie cu nişte citate din cuvântările lui Antonescu, rostite la Alba Iulia, 1 Decembrie 1940, avertismente adresate cămăşilor verzi. Aceste avertismente, deşi în aparenta evocau stări de dezordine şi anarhie ce-ar domni în ţara şi de care ar fi răspunzători legionarii, în realitate erau un preludiu al dramei ce se pregătea în culisele antonesciene. Nu erau destinate atât legionarilor cât şi oamenilor din jurul Conducătorului, făcându-i atenţi asupra măsurilor ce le pregătea. Ele au venit ca un fel de semnal de mobilizare a inamicilor Statului Naţional-Legionar, avizându-i că nu va mai tolera multă vreme „anarhia legionara". Tonul lor nu era prin nimic justificat de realitatea existenta în ţară. Poporul se pregătea sa petreacă în pace sărbătorile Crăciunului şi Anului Nou şi nimeni nu se gândea, începând de la ierarhia legionara, să provoace conflicte cu Conducerea Statului.

„Dar cămăşile verzi nu au înţeles nimic din aceste cuvinte şi interpretând tactul şi răbdarea drept slăbiciune, iar avertismentele drept vorbe goale, au continuat" („Prefaţa", p.5).

Cămăşile verzi se gândeau la refacerea ţării şi la viitorul neamului şi nu la o răfuială cu Antonescu cu care nu aveau nimic de împărţit, respectându-l şi recunoscându-i titlul de Conducător al Statului. Legionarilor nu le trecea nici prin minte ca în culisele Preşedinţiei se pregăteşte „marea trădare". Era o acţiune absurda şi periculoasa, care ar fi ruinat toată opera de recuperare naţională de până atunci. Aşa trebuia să gândească şi Antonescu, dacă ar fi fost un om echilibrat, cu „discernământ patriotic. Dar setea lui de mărire l-a împins să se despartă de cei mai loiali colaboratori ai lui, azvârlindu-se într-o aventura politica, care i-a fost fatala atât lui cât şi ţării.

6. „PRIVIRE GENERALĂ".

După prefaţa pe care am analizat-o mai înainte şi care se cheamă „În loc de prefaţă", aşa cum cere arta scriitoricească, autorul cărţii începe expunerea „prăpastiei" în care a azvârlit tara Mişcarea, cu o „privire generală" a fărădelegilor săvârşite de legionari, care, prin succesiunea lor crescânda, au dus la „rebeliunea" din 21 – 23 Ianuarie 1941.

Merita să-i facem aceeaşi onoare şi „privirii generale", ocupându-ne amănunţit de ea, deoarece fiecare rând e plin de otrava şi neadevăr.

Chiar la început, cititorul se izbeşte de o senzaţională dezvăluire: „În primele zile care s-au succedat abdicării Regelui Carol al II-lea, Legiunea nu a revendicat guvernarea. Articolul Domnului I. Zelea Codreanu din *Porunca Vremii*, prin care cere legionarilor timp spre a se pregăti pentru conducere, face parte din mărturiile făcute de legionari în acest sens" (p.9).

În primul rând, declaraţia Profesorului Codreanu din *Porunca Vremii* nu angaja Legiunea, el nereprezentând în acel moment decât o infimă fracţiune din Mişcare, pentru motivele ce le-am expus în volumul *Sfârşitul unei domnii sângeroase.* Fireşte ca nici eu şi nici alţi şefi legionari n-am revendicat puterea în mod public şi zgomotos, deoarece, din seara de 6 Septembrie 1940, eram în permanent contact cu Generalul Antonescu, care ne-a cerut sprijinul din primul moment şi ne-a oferit colaborarea. Generalul avea nevoie de Mişcare, deoarece se afla singur, ridicat în fruntea Statului. În jurul lui se întindea un gol

politic. Tara era alături de Mişcare şi îi aclama pe conducătorii ei oriunde apăreau. Sute de manifestaţii s-au organizat în toată tara. Nu exista în acel moment o alta forţă politica în România decât Mişcarea, cum a recunoscut-o chiar la procesul lui, Generalul. Mişcarea Legionara n-avea nevoie să reclame puterea. Era formidabilul curent popular, care, printr-un impuls irezistibil, împingea Mişcarea spre cârma Statului.

Perioada ce s-a scurs de la 6 – 14 Septembrie 1940, când s-a proclamat Statul Naţional-Legionar, a fost umpluta de tratativele ce s-au dus între mine şi General sau trimişii lui, pentru a stabili nu colaborarea, care era acceptata de ambele părţi, ci extensiunea ei şi modalităţile de funcţionare ale noului Stat. Cum am scris în volumul I din *Era Libertăţii*, i-am oferit Generalului alternativa de a face alegeri sau, dacă vrea să rămână la forma autoritara de guvernare atunci să proclame Statul Român, Stat Legionar. El a aderat la formula a doua şi aşa a luat naştere Decretul din 15 Septembrie 1940, prin care România devenea Stat Naţional-Legionar.

Mai departe, acelaşi scrib care a compus cartea afirma, tot la pagina 9, ca eu aş fi reclamat printr-un manifest meritul exclusiv al actului de abdicare al Regelui Carol, pentru Legiune, căutând să adumbresc meritele şi rolul Generalului. Niciodată n-am încercat acest lucru, căci nu corespundea adevărului. Mişcarea a dezlănţuit o revoluţie contra regimului carlist, iar Generalul Antonescu, prin scrisoarea ulterioară din noaptea de 5 – 6 Septembrie 1940, a pus punctul final acestei revoluţii, smulgând abdicarea Suveranului. Fiecare cu meritele lui. Niciodată n-am căutat „să contest acţiunea şi rezultatele obţinute de Generalul Antonescu" (p.9).

Autorul cărţii recunoştea însă ca la 20 Septembrie 1940, am vorbit elogios de General, cerând legionarilor „recunoştinţa şi credinţă fata de Generalul Antonescu, pentru că ne-a înălţat şi onorat cu participarea la guvernarea ţării". Dar şi aceasta declaraţie clara şi categorica, ce nu mai lasă niciun dubiu asupra sentimentelor noastre de loialitate fata de Conducătorul Statului, suferă o interpretare răuvoitoare. Se pretinde, cu cea mai mare nerușinare ca eu am făcut aceasta declaraţie doar cu caracter tactic, pentru a câştiga timp şi a

acoperi adevăratele noastre planuri de acţiune, „întrucât imediat a început opera de destrămare a administraţiei, abil camuflata, sub necesitatea epurării şi reorganizării Statului…” (p. 9). Iată ce concluzii trag aceste creiere îmbâcsite de ura dintr-o mărturisire sincera de credinţă a noastră în destinul Generalul Antonescu.

7. ACAPARAREA APARATULUI ADMINISTRATIV

Îndată după proclamarea Statului National Legionar, spun scribii de la Preşedinţie, legionarii au tins la dominarea politicii interne „prin acapararea Posturilor de conducere de la autorităţile şi instituţiile publice, urmărind, în special, instituţiile cu atribuţii administrative şi de ordine de Stat” (p.9). Aceşti defăimători de profesie ignorează complet schimbările survenite după proclamarea Statului Naţional-Legionar în administraţia ţării. În noua listă a guvernului, Ministerul de Interne a fost atribuit Mişcării Legionare, avându-l ca titular pe Generalul Petrovicescu. În mod logic şi printr-o practica străveche, de când se face politica în România, posturile de prefect şi de înalţi funcţionari din poliţie se atribuie partidului care guvernează. Aşa a fost pe timpul partidelor, apoi în epoca lui Carol, şi aceasta măsura s-a continuat şi sub Antonescu. Generalul a numit în fruntea judeţelor oamenii indicaţi de Mişcare. De asemenea a dispus numirea de organe poliţieneşti superioare recrutate tot dintre legionari. Aceasta nu înseamnă „acaparare” de funcţii publice, ci o consecinţă logica a distribuţiei ministerelor în noul Stat Naţional-Legionar.

În ce priveşte „activităţile economice” ale ţării, nu noi ne-am îmbulzit la ele, ci Generalul Antonescu ne-a solicitat sprijinul, când a pus în aplicare „legea de înfiinţare a comisarilor de românizare”, lege pe care noi am combătut-o în Consiliul de Miniştri, socotind-o dăunătoare Statului (p.10).

Se mai aduce învinuire Mişcării Legionare ca a creat noi organizaţii legionare, care tindeau să se substituie autorităţii administrative.

— Fie paramilitare, gen spărgători de fronturi batalioane de soc etc.

— Fie de interes obştesc gen poliţia legionara, ajutorul legionar,

cantine legionare, cooperative legionare, magazine legionare etc."

N-au existat nici spărgători de fronturi şi nici batalioane de soc în cursul guvernării noastre. Acestea sunt invenţii supranumerare ale profesioniştilor defăimării. A existat o unitate ce s-a chemat „Gărzile încazarmate", un grup de tineri sub conducerea lui Ovidiu Găina, care locuiau împreună şi reprezentau o rezerva, dacă ar fi fost nevoie de o intervenţie în caz de tulburări de strada. O unitate extrem de disciplinata, care n-a provocat niciodată vreo dezordine. La parade şi manifestaţii, avea grijă de menţinerea ordinii publice.

În ceea ce priveşte „poliţia legionara", ea a fost creata de mine la dorinţa Generalului Antonescu. Simţindu-se periclitat, îi era teamă să-şi încredinţeze siguranţă personala exclusiv vechii poliţii, care servise sub Carol. Aceasta era încă suficient de puternica, pentru a-l aresta şi neutraliza.

Ne întrebam, ce cauta în aceasta lista de organizaţii „subversive", „Ajutorul Legionar", Cantinele Legionare, Cooperativele şi Magazinele Legionare? „Ajutorul Legionar" a desfăşurat o uriaşă opera caritativa, de ajutorare a populaţiei sărace, întemeind cantine, unde pe un preţ minim, refugiaţii şi cei lipsiţi de mijloace găseau hrana zilnica.

Dar cooperativele şi magazinele legionare, ce primejdie reprezentau pentru Stat? Ele continuau o tradiţie de întemeiere a unui comerţ românesc, opera începuta încă de pe timpul Căpitanului, contra invaziei evreieşti în acest domeniu.

8. INTELECTUALII PUSI LA INDEX

O alta formalitate ce o debitează făuritorii acestei cărţi se referă la intelectuali. Se spune la pagina 10, „Privire generală", ca intelectualii erau ţinuţi la margine în Mişcare şi nu li se încredinţau posturi importante şi nu erau admişi decât cu titlul de simpatizanţi: „Se remarca însă cu această ocazie un fapt important, care nu a fost observat la vreme: intelectualii nu sunt admişi în partid decât cu titlul de simpatizanţi". O aberaţie! Intelectualii formau în Mişcare un contingent atât de important încât din timpul Căpitanului s-a creat pentru ei o organizaţie aparte, denumita „Răzleţi". În timpul guvernării noastre Grupul Răzleţi din capitala, format în proporţie masiva din

intelectuali ajunsese la 4.000 de membri, fiind nevoie să se creeze o serie de subdiviziuni, pentru a-i cuprinde pe toţi. Aceasta impresionanta masa de intelectuali din capitala reprezenta o rezerva profesionala, politica şi spirituala pe care nu o avea niciun partid. Din cei azvârliţi în închisori de Antonescu, foarte mulţi aparţineau acestui corp. Dr. Ilie Niculescu, Şeful Răzleţilor, fusese condamnat la 20 de ani închisoare şi se afla la Aiud, unde a avut tot timpul o ţinută exemplara.

Mai conţine cartea, în aceeaşi proiecţie de idei, o alta minciuna, la aceeaşi pagina: ca Mişcarea ca să-şi recruteze noi partizani, a recurs la sistemul partidelor: „introduceri masive de partizani în posturile de conducere ale vieţii şi activităţii economice a ţării. În acelaşi timp, tot felul de cereri ale partizanilor sunt satisfăcute de autorităţi, fără nicio consideraţie pentru bazele legale, cu care de multe ori erau în contradicţie".

Revenim la ceea ce am spus mai înainte, ca noi nu ne-am îmbulzit în activităţi economice, ci Generalul Antonescu, pentru a pune în aplicare nefericita lege a comisarilor de românizare, opera Ministrului Leon, a făcut apel la Mişcare, de a-i procura elemente necesare pentru a îndeplini prescripţiile legii. Aşa se face că o serie de legionari au fost numiţi comisari de românizare, de către Ministrul Leon, cu bene placitum al Generalului. Cât priveşte anumite cereri prezentate de legionari la autorităţi spre a fi satisfăcute, s-ar fi putut întâmpla ca printre ele să fi fost şi unele în contradicţie cu legea dar nu ca o metodă, ci ca excepţie şi un abuz inerent firii omeneşti. Dar din câteva cazuri, nu se poate generaliza că ar fi fost o metodă a conducerii de a satisface, fără nicio discriminare, cererile partizanilor.

Ca final al acestor incriminări, cartea face senzaţională descoperire ca „autoritatea de Stat trece total sub controlul şi conducerea legionara". Nimic mai natural şi mai consecvent într-un Stat Naţional-Legionar. Generalul Antonescu trecuse prin decret administraţia ţării în lotul ministerelor rezervate Mişcării. Ca o consecinţă logica prefecturile, poliţia şi primăriile ajunseseră să fie conduse de legionari. Nici nu se putea imagina o altă soluţie. Funcţionarii Statului n-au fost terorizaţi de legionari, cum spune cartea, ci îşi îndeplineau datoria lor sub noua conducere. Ei erau

mulţumiţi şi serveau cu credinţa şi ataşament directivelor noului Stat.

9. OAMENI NEPRICEPUŢI

Un alt slogan al propagandei antonesciene, care se repeta des în această carte, este ca eu am recomandat, în fruntea ministerelor atribuite Mişcării şi altor instituţii oameni nepregătiţi, „fără studii, experienţa sau prestigiu personal" (p.11). Într-un singur punct acuzatorii aveau dreptate: ca n-aveau experienţa. Nu ne puteam măsura în această privinţă cu experienţa de guvernare a vechilor oameni politici, care au ruinat tara, azvârlind-o în prăpastie. Dar ca studii sau prestigiu personal, guvernarea noastră dispunea de o pleiada de elemente de cea mai bună calitate. Cum au putut aceştia să cuteze să afirme ca un Profesor Brăileanu nu avea studii sau prestigiu? Profesor universitar, făcuse studiile în Germania şi Austria şi era o somitate recunoscuta în filosofie şi sociologie. Alături de el, acest departament îl conduceau o serie de intelectuali mai tineri, posesori de înalte titluri universitare şi cu un prestigiu solid, ancorat în cultura românească. Cine nu cunoştea în lumea literelor pe un Traian Herseni, pe un Ion Ionica sau Vasile Băncilă, colaboratori la diverse reviste, între care şi la *Gândirea* lui Nichifor Crainic?

Dacă luam în considerare Ministerul Sănătăţii, este adevărat ca titularul lui, Vasile Iasinschi, nu era medic, dar a avut bunul simţ să cheme în jurul lui o serie de distinşi medici din capitala, în frunte cu Dr. Alexandru Popovici, vestitul chirurg. La Finanţe, figura ca Subsecretar de Stat Constantin Papanace, specialist în materie, despre care chiar ministrul său, Gheorghe Creteanu nu a avut decât lucruri bune de spus.

Poate a considerat ca fără studii şi fără prestigiu un Corneliu Georgescu, întemeietor al Mişcării Legionare, a cărui faima era răspândită în întreaga lume românească? Administraţia Ministerului ce i s-a încredinţat, al „refugiaţilor şi populaţiei evacuate" a fost exemplara. Alexandru Constant era un ilustru avocat din capitală. Ziarist şi om de o vastă cultura, de care nici Antonescu nu s-a plâns vreodată. Alături de el, la Preşedinţie Horia Cosmovici, însărcinat chiar de Antonescu cu problemele doctrinare ale Starului Naţional-Legionar, era o mândrie a generaţiei noastre.

Mihail Sturdza, la Ministerul de Externe, a avut conflicte permanente cu Antonescu, dar nu pentru că nu se pricepea, ci pentru ca anturajul Generalului împingea pe acesta să-i facă zile amare, pentru a-l determina să-şi dea demisia, ceea ce a şi reuşit până la urma. Generalul Petrovicescu, propus de mine la Interne, a fost acceptat cu mulţumire chiar de General. Avea un prestigiu bine stabilit în rândurile armatei, fiind considerat incoruptibil. Se putea vorbi de Alecu Ghica, Directorul General al Poliţiilor şi Siguranţei, că nu are studii sau prestigiu? Era un monument de caracter, iar conflictul lui cu Antonescu a provenit din faptul ca nu s-a lăsat antrenat în jocul acestuia de a se separa de Mişcare. Dr. Victor Biriş era Doctor în Drept, iar Colonelul Zavoianu, o prestigioasă figura de ofiţer de rezerva, care l-a salvat pe Căpitan în 1934, iar acum, ca Prefect al Poliţiei, a vegheat ca arestările ordonate de Antonescu printre adversarii erei carliste să se execute cu rigoare.

Şi aşa mai departe. La orice minister unde au fost numiţi legionari, s-au distins printr-o corectitudine exemplara. Dovada ca la procesele ce le-a intentat regimul antonescian demnitarilor legionari nu s-a petrecut, repet, niciun caz, ca justiţia sa se atingă de onoarea acestora sau de buna chivernisire a averii publice.

10. SUBPLANTAREA PERSONALULUI INFERIOR

Tot la pagina 11 a acestei „priviri generale" a actelor ilegale ale Mişcării, se afirma cu o imbecilitata dusă până la frenezie, ca odată oamenii de încredere ai Mişcării ajunşi la conducere în diverse funcţii, au început să elimine personalul inferior, înlocuindu-l cu legionari. În special au fost afectate de aceste măsuri corpul sergenţilor de oraş, corpul detectivilor şi comisarii de circumscripţii.

S-au întâmplat câteva substituiri, dar explicaţia lor se încadrează în procesul de modificare al structurilor Statului, după proclamarea noii ordini constituţionale. Acuzaţia e cu atât mai absurda cu cât însuşi Antonescu ne-a rugat să epuram poliţia sau să dublam funcţionarii existenţi cu elemente legionare, deoarece nu se poate avea încredere în cei ce au servit sub Carol. Era normal şi logic ca în corpul detectivilor să intre legionari, după cum nu se putea evita ca vechii comisari de poliţie să fie dublaţi de comisari legionari. Era o chestiune

de securitate a Statului Naţional-Legionar, pe care o recomandase cu căldură chiar Generalul.

În ce priveşte Corpul Sergenţilor de oraş din capitala, Zavoianu a procedat la recrutarea şi încadrarea de noi elemente, pentru ca efectivul acestora era suficient pentru a asigura paza Bucureştiului. Noii agenţi erau oameni simpli, care, după o şcoală sumară, intrau în acest corp. Între ei se aflau şi vechi simpatizanţi legionari.

Dar Antonescu pretinde ca Mişcarea a căutat să recruteze simpatizanţi chiar şi în cadrele armatei şi anume, din corpul ofiţeresc inferior. Este adevărat ca în şcolile militare pătrunsese ideea Frăţiilor de Cruce şi chiar se formaseră câteva cuiburi. Dar aceste recrutări nu ameninţau unitatea armatei, deoarece întreaga Legiune, cu Şeful ei, erau ferm ataşaţi Generalului. Antonescu recunoaşte că au fost şi ofiţeri superiori care simpatizau cu Mişcarea, fapt ce s-a verificat din plin în cursul aşa-zisei rebeliuni.

Ponegritorii care şi-au legat numele de această carte nu uita nici nobila şi aleasa instituţie a Frăţiilor de Cruce. „Propaganda legionara, se spune la pagina 12, a fost cum nu se poate mai insistenta asupra tineretului şcolar, de ambele sexe, atât din învăţământul secundar cât şi din cel superior.

„Contând pe sufletul nevinovat, la vârsta când cugetul nu este format, au reuşit să recruteze numeroşi devotaţi până la exaltare”.

Apoi, stai Domnule. Frăţiile de Cruce au existat din 1924, chiar înainte de a se întemeia Mişcarea, în 1927. Fondatorul lor şi primul lor Şef, a fost Ion Mota. Şi acum vin scribii acestei cărţi să afirme ca noi „am început recrutarea de tineri elevi în timpul guvernării noastre?”. Pe timpul Statului Naţional-Legionar, s-a asigurat continuitatea acţiunii educative a Frăţiilor de Cruce, veche de 16 ani, cu mai mare impuls şi la adăpostul libertăţii de care se bucurau tinerii în noul Stat. Generalul Antonescu a sprijinit acţiunea Frăţiilor de Cruce, punând la dispoziţia acestora patrimoniul.

„Straja Ţării”, organizaţie desfiinţată prin propriul lui decret. Chiar la Predeal şi la câţiva paşi de casa Generalului, funcţiona Centrul FĂC, de formare a cadrelor acestei organizaţii, sub conducerea lui Ilie Smultea. Când Generalul acorda toate înlesnirile Legiunii ca să se

ocupe de educaţia tineretului, cum vine acum să condamne propria lui opera? Exista un decret semnat chiar de el, prin care Legiunea este însărcinată cu educarea tineretului român.

11. CORPUL MUNCITORILOR LEGIONARI

Un atac masiv contra Legiunii, crede autorul cărţii ca îl pot administra, chemând pe banca acuzaţilor Corpul Muncitorilor Legionari. Citam textual: „Ambiţia nemăsurată şi dorinţa lui Horia Sima de a rămâne în capul Statului l-a făcut să ia strânse legături cu lumea muncitoreasca care, în majoritatea ei, era compusa din comunişti recunoscuţi".

Mai întâi, dacă nu ne înşelăm nu era Horia Sima în fruntea Statului, ci Generalul Antonescu. Niciodată nu mi-am exprimat nici cea mai vagă dorinţa de a-i lua locul şi i-am păstrat până la urmă o loialitate desăvârşită.

Legăturile mele cu Corpul Muncitorilor Legionari erau normale şi naturale. Acest corp făcea parte din organizaţia de ansamblu a Legiunii. Corpul Muncitorilor Legionari a fost înfiinţat de Căpitan încă din 1936, tocmai cu scopul de a îndepărta muncitorimea de la atracţia comunismului dizolvant şi a o integra destinului national. Corpul Muncitorilor Legionari a cunoscut o mare dezvoltare chiar în perioada Căpitanului, sub conducerea Inginerului Clime, iar în prigoana carlista din 1938 a suferit pierderi grele. Comportamentul acestui corp şi educaţia lui naţională erau la antipodul comunismului internaţional. Când am venit noi la putere, în Septembrie 1940, acest corp, ca toate organizaţiile Mişcării, a cunoscut o mare creştere, ajungând în Bucureşti la 10.000 de membri. La toate manifestaţiile legionare, Corpul Muncitorilor Legionari s-a distins prin număr şi ţinuta.

De unde a scos autorul cărţii ca acest corp de elita al neamului era compus „în majoritate din comunişti notorii"? Cadrele acestui corp erau constituite din elemente verificate şi dacă s-au infiltrat comunişti, aceştia nu puteau fi decât în număr neînsemnat şi la periferia organizaţiei, nejucând niciun rol în conducerea ei.

Şi mai departe, redactorul acestei pagini de infamii, mai adăugă:

„Aprobarea data de Horia Sima ca reorganizarea Corpului Muncitorimii Legionare să fie făcută sub conducerea lui Groza. militant

comunist de notorietate, este un act foarte simptomatic. Înscrierile în acest corp devin masive. Muncitori, foşti aderenţi ai partidelor socialiste sau democrate, sunt primiţi, organizaţi în cuiburi, educaţi şi instruiţi".

Mai întâi să lămurim chestiunea cu aprobarea. Acest corp, la proclamarea „Statului Naţional-Legionar", avea o vechime de patru ani. A suferit grele pierderi în perioada carlista, iar Dumitru Groza, şeful acestui corp, a fost arestat, schingiuit şi condamnat la mai mulţi ani de închisoare, făcându-şi pedeapsa la Chişinău, unde era director fiorosul Manaru. Suferinţele legionarilor închişi în aceasta temniţă au fost aşa de mari încât însuşi Generalul Antonescu, pe atunci Comandant al Corpului IV Armata din Basarabia, a intervenit în favoarea lor. Unul dintre acei care s-au bucurat de bunăvoinţă Generalului, pentru a li se aplică un tratament mai uman, a fost şi Dumitru Groza, pe care acum anturajul de la Preşedinţie l-a proclamat „comunist".

Ce s-a întâmplat? Falsificatorii istoriei celor patru luni de guvernare legionara au jonglat cu un alt număr din viaţa publica a României. În Ardeal, la Deva, trăia Dr. Petru Groza, preşedintele organizaţiei „Frontul Plugarilor", care mai târziu, în Martie 1945, a devenit Preşedinte de Consiliu, sub comunişti.

Dr. Petru Groza nu era comunist, dar era cunoscut pentru relaţiile ce le întreţinea cu partidul comunist român. Creierul infernal care a compus această carte n-a avut niciun scrupul să utilizeze, pentru a defăima Corpul Muncitorilor Legionari, aceasta substituire de nume. Cercurile germane din capitala au fost informate de la Preşedinţie ca Dumitru Groza, Şeful CML, nu e altcineva decât una şi aceeaşi persoana cu Petru Groza, Şeful Frontului Plugarilor! Aceasta falsificare grosolana i-a servit la Antonescu ca unul din principalele argumente pentru a demonstra Berlinului ca „rebeliunea" a fost organizata de comunişti, la ordinul Moscovei. Berlinul a căzut în cursa şi a acceptat aceasta versiune, fără să o mai controleze. Aşa se face că în declaraţia de război a Reichului contra URSS, concepută de Ribbentrop, Ministrul de Externe, apare numele lui Groza ca fiind promotorul comunist al tulburărilor din România, din Ianuarie 1941!

Falsul era prea grosolan şi noi am protestat. Dumitru Groza,

fostul şef al CML şi presupusul comunist, era oaspete al Reichului, refugiat politic, internat cu tot grupul conducătorilor legionari, la Berkenbrück. Rectificarea noastră mult prea evidenta n-a avut nicio urmare. Hitler, ocupat cu războiul, n-a vrut să-l supere pe Conducător, cerându-i să rectifice ca Groza al nostru nu avea nimic de-a face cu Groza, Preşedintele „Frontului Plugarilor".

A trebuie să înghiţim şi aceasta infamie, pentru a nu tulbura bunele relaţii ale Reichului cu România.

12. ÎNARMAREA LEGIONARILOR

O acuzaţie des repetată în această carte infama se referă la „înarmarea legionarilor". Înarmarea contra cui? Evident, se răspunde, contra Conducerii Statului, pentru a-l răsturna pe General şi a-l pune în locul lui pe unicul pretendent, Horia Sima. La pagina 12 – 13, din „Privire Generală", citim următoarele:

„Dar faptul care aduce îngrijorarea întregii opinii publice este înarmarea progresiva a legionarilor şi spiritul de agresivitate manifestat în orice împrejurare, cu motiv, dar mai ales fără motiv. Înarmarea s-a făcut cu armamentul depus la organele Ministerului de Interne (chesturi, comisariate, jandarmi) şi la Parchete (corpurile delicte). Portul legionar capăta un nou atribut: „Pistolul".

Câte rânduri, atâtea neadevăruri. Mai întâi niciodată, în cursul guvernării noastre, nu s-a produs „înarmarea progresiva a legionarilor", în aşa fel încât cum spune autorul cărţii, portul legionar să capete un nou distinctiv: pistolul. Uniforma legionara a rămas permanent aceeaşi, pe care a purtat-o atât Generalul cât şi Ica Antonescu: cămaşă verde şi centura cu diagonala. Nici urma de pistol. Ce face ticălosul care a compus această carte? Generalizează purtarea pistolului de către autorităţile Statului, exercitata în acel moment de anumiţi legionari, cu masa întreaga de legionari. Un număr disparent de legionari purtau într-adevăr pistoale, dar ca o excepţie, având în vedere ca exercitau o funcţie care reclama purtarea pistolului. Cine erau aceştia? Membrii poliţiei legionare, în primele luni, membrii chesturilor şi poliţiilor din tara, iar mai târziu, membrii „Serviciului de ordine", după desfiinţarea poliţiei legionare. Repet ceea ce am scris şi în cărţile anterioare ca poliţia legionara a fost înfiinţată de mine, la

dorinţa Generalului Antonescu, căruia, în luna Septembrie 1940, îi era teamă să nu fie reţinut de poliţia carlista, chiar după plecarea Regelui Carol II. Tot în primele zile după începerea guvernării noastre, urmând dispoziţia primită de la Conducător, i-am scris un bileţel Generalului Petrovicescu, Ministrul de Interne, rugându-l să dea băieţilor arme din stocul aflat la Minister. Acest bileţel a fost găsit după 23 Ianuarie 1941, în arhiva Ministerului de Interne şi a fost publicat ca un trofeu şi o dovadă că am pregătit „rebeliunea”:

„Astfel în Bucureşti Horia Sima da ordin direct sau indirect, să se dea pistoale legionarilor. „Cât de multe” (pag. 15). Textul e adevărat, dar autorul incorect al cărţii lasă de-o parte împrejurarea ca adresa mea către Generalul Petrovicescu datează din luna Septembrie 1940, la scurt interval după instaurarea noului guvern, pentru a răspunde dorinţei exprimate de Generalul Antonescu. Este o chestiune de logica elementara că nu pot exista organe de poliţie fără a avea la sine pistolul regulamentar. Nimeni n-a mai văzut în lume o poliţie dezarmata.

În mod intenţionat apoi şi cu o vădită rea credinţă, autorul cărţii amesteca două serii de evenimente: cele întâmplate în perioada guvernării noastre, până în momentul loviturii de Stat a Generalului Antonescu şi incidentele ce-au avut loc în cursul aşa-zisei rebeliuni legionare, în realitate rebeliunea Generalului Antonescu contra formelor constituţionale ale Statului. În cursul celor trei zile de tulburări, 21 – 23 Ianuarie 1941, legionarii, atacaţi de militari, au pus şi ei mâna pe arme, pe unde au găsit. Este adevărat ca pe la sate au fost dezarmate câteva posturi de jandarmi, ca s-au luat pusti-mitraliere de la fabrica Cugir şi alte întreprinderi. La Bucureşti, a fost capturat un tanc ce circula pe Calea Victoriei. Dar cele mai bune arme le-au primit legionarii chiar de la soldaţii şi ofiţerii trimişi să-i scoată din instituţiile publice. Aşa la Timişoara, la Braşov şi în alte oraşe. O mare parte a armatei simpatiza cu Legiunea şi era ostila acţiunii întreprinse de General contra Mişcării. Acestea sunt fapte revoluţionare, care n-au nimic în comun cu ordinea legala. Singurul răspunzător a fost Generalul Antonescu, care, călcând în picioare propria lui semnătura, a trimis armata sa ne scoată din instituţiile publice pe care le deţineam

în mod legal.

„În rezumat, încheie triumfal autorul cărţii, guvernul Statului legionar îi înarmează pe proprii lui partizani". Nimic mai natural ca acest guvern să-i înarmeze, cum am spus mai înainte pe legionarii angajaţi în serviciile de poliţie şi Siguranţă. Şi nimic mai natural ca atunci când paznicul principal al ordinii publice, Generalul Antonescu, iese din rânduri şi se aliază cu duşmanii neamului, ca legionarii, având întregul popor în spatele lor, să apere ordinea constituţională şi în acest scop, să pună mâna pe arme, oriunde se găsesc acestea, pentru a respinge agresiunea.

13. HORIA SIMA PREGĂTEŞTE O LOVITURĂ DE STAT. UN LANŢ DE AFIRMAŢII FANTEZISTE.

În sfârşit, după toate cele anterior petrecute, după ce Mişcarea a fost reorganizata, punând în fruntea diferitelor corpuri numai camarazi de încredere ai Comandantului Legiunii, după uciderea deţinuţilor de la Jilava, după înarmarea masivă a legionarilor, Horia Sima considera pregătirile suficient de înaintate pentru a da lovitura de Stat contra Conductorului. Ce urmăreşte Horia Sima?

„Să fie Conducătorul Statului şi să aplice imediat şi integral principilor lui, care ar fi dus la distrugerea economiei ţării, la bolşevizarea Neamului şi la prăbuşirea Statului independent românesc" (p. I3). Iată un buchet de aspiraţii urmărite de Şeful Legiunii, care merita o cercetare mai amănunţită. Nu ştiu cum se face ca economia românească, pe timpul guvernării legionare, a ajuns într-o stare înfloritoare, cum am scris în volumul precedent, Era libertăţii, cu un excedent de economii de cinci miliarde cinci sute de milioane! Aceste rezultate dezmint radical şi categoric afirmaţia autorului cărţii ca Horia, Sima urmarea „distrugerea economiei ţării".

A doua afirmaţie, ca eu urmăream „bolşevizarea ţării", este de-a dreptul dementa. O mişcare ce-a apărut din necesitatea ţării de a se apăra contra infiltraţiilor comuniste din răsărit nu putea urmări bolşevizarea ei. O mişcare ce-a luptat permanent contra comunismului nu putea deveni aliata lui, pentru a distruge tara din interior. O mişcare ce-a realizat politica externă a Căpitanului, a unei alianţe cu

Puterile Axei, nu se putea concepe ca s-ar fi pus în slujba Moscovei. Dar pentru Antonescu şi clica lui, toate argumentele sunt bune, chiar şi cele mai ireale şi absurde, numai pentru a calomnia Mişcarea. Sub guvernarea legionara s-a produs încadrarea României în Axa şi pactul militar cu Germania. Acestea le uita autorul acestei cărţii.

În sfârşit, ultima afirmaţie ca Horia Sima urmarea desfiinţarea Statului Romanesc Independent, este de o mişelie fără margini. Noi ne-am ataşat Puterilor Axei pentru a feri România de a nu fi atacata de Moscova, dacă ar fi rămas fără nicio apărare în Europa. Iar în cadrul Puterilor Axei n-am intrat împinşi de la spate, ci conştient ca săvârşim un act de adeziune la Noua Europa, ce o preconizau aceste puteri. Dacă ele au gândit şi s-au comportat altfel, înşelând aspiraţiile popoarelor europene, este o chestiune care nu ni se poate imputa noua, ci exclusiv miopiei lor politice. Abia după lovitura de Stat a Generalului Antonescu, din 21 Ianuarie 1941, România s-a transformat dintr-un Stat liber într-un Stat vasal Berlinului. E preţul ce l-a plătit Antonescu pentru ajutorul ce i l-a dat Hitler în Ianuarie 1941, pentru a zdrobi rezistenta legionara, cu ajutorul trupelor germane staţionate în România.

Tot în legătură cu presupusa lovitura de Stat ce-o pregătea Horia Sima contra lui Antonescu, se mai spune, ca un corolar al situaţiei, la pagina 13, că am pus în mişcare toate influentele, toate pârghiile de care dispuneam, toţi oamenii mei de încredere, pentru a-l denigra pe Conducător.

„Numai prin încurajările lui Horia Sima s-a putut ajunge la situaţii atât de stranii, cu tendinţa vădită de a ruina prestigiul Conducătorului Statului" (p.14).

De pe buzele mele nu a ieşit niciun cuvânt destinat să „ruineze prestigiul" Generalului. Nici în public şi nici în particular. Fata de nimeni nu m-am plâns nici la Berlin, cum din nefericire şi ruşine naţională a făcut-o Generalul, şi nici în convorbirile ce le-am avut, fie cu legionari notorii, fie cu diverşi oameni politici. Tot ce spune cartea în această privinţă, sunt invenţii ordinare. Am rămas loial Generalului până la capăt, păstrând respect şi afecţiune. N-am îndemnat pe nimeni să-l vorbească de rău pe General, nici cu cea mai uşoară aluzie, chiar

când vedeam ca el urzeşte ceva pe la spate.

14. SE TRECE LA „EXECUŢIA" LOVITURII

După aceste „formidabile" pregătiri de a-l răsturna pe Antonescu, care n-au existat decât în imaginaţia perversa a autorilor acestei cărţi, se trece la prezentarea actului în sine. „Se hotărăşte în sfârşit să se dea lovitura de Stat, spre a aşeza un regim legionar integral" (p.14).

În ce consta planul?

„— Horia Sima va conduce şi va executa propaganda în provincie;

— Generalul Petrovicescu, cu Al. Ghica şi Maimuca vor organiza înarmarea la Bucureşti" (p. 14).

Pentru a-şi îndeplini misiunea „de a atâta, controla şi îndruma provincia", Horia Sima porneşte într-un turneu de întruniri:

— La 14 Decembrie, la Constanta;

— La 21 Decembrie, la Patârlagele-Buzau;

— La 25 Decembrie, la Timişoara, Lugoj, Caransebeş;

— La 3 Ianuarie, la Predeal (p.16).

Este adevărat că am făcut aceste călătorii, dar ele aveau cu totul alt substrat decât cel ce mi se atribuie.

La Constanta, în 14 Decembrie, am plecat pentru o ancheta asupra unui conflict ce izbucnise între coloniştii macedoneni, evacuaţi din Cadrilater, şi populaţia localnica. Generalul dăduse ordin jandarmilor ca să tragă în coloniştii macedoneni. „Îşi închipuie fiecare ce dezastru ar fi fost. Fiind pus în cunoştinţă de ordinul lui Antonescu, am plecat însoţit de Papanace, în comunele unde se produseră presupusele tulburări. Nu era nimic important. Mici frecuşuri între noii veniţi, care locuiau în condiţii mizerabile şi vechii săteni. Dar, de aici şi până la a ordona sa tragi în coloniştii refugiaţi din Cadrilater, era o măsură care nu se încadra cu realitatea. Numai un creier avid de sânge, cum era al Generalului, putea să conceapă acest ordin dement".

La Patârlagele-Buzau, am plecat fiind invitat de Şeful judeţului, pentru chestiuni locale de organizaţie. Şeful judeţului era un om distins şi un om bine înstărit. Avea şi o moşioara în regiune, cu oi şi vite. Am fost însoţit de Andreas Schmidt, Şeful grupului etnic german,

care voia sa profite de aceasta călătorie pentru a trata cu mine anumite probleme ale minorităţii germane. Mi-aduc aminte ca şeful judeţului şi sotia lui ne-au tratat cu bunătăţile pământului, între altele, cu brânza de oaie delicioasa, din care nu mai gustasem în toată viaţa. Chestiunea tratata se referea la anumite tensiuni între organizaţia legionara şi prefectul local, care nu era legionar, ci era un prieten de-al Generalului. I-am recomandat prudenta şi răbdare.

Dacă se uita cineva pe harta, îşi da seama că Patârlagele nu putea fi în niciun caz un centru de lupta revoluţionară contra lui Antonescu. Un orăşel de provincie care nu putea servi la astfel de întreprinderi.

E adevărat ca după Crăciun am fost la Timişoara, Lugoj şi Caransebeş. M-a învins şi pe mine dorul de a-mi vedea prietenii din această regiune. Locuisem la Caransebeş şi Lugoj ani de zile fiind profesor de liceu. Căpitanul ma numise şef al acestei regiuni şi în aceasta calitate am cutreierat în lung şi-n lat cele trei judeţe care formau regiunea. Având câteva zile libere, împreună cu sotia mea, am făcut aceasta călătorie, poposind în cele trei oraşe. Doar la Caransebeş am ţinut o şedinţă publica cu garnizoana legionara locala, care a decurs fără niciun incident. În nicio convorbire de pe aici n-am aţâţat provincia, cum pretinde grosolanul falsificator al acestor vizite. Am vorbit tot timpul în termenii cei mai elogioşi de Antonescu. Chiar şi atunci când anumiţi camarazi din regiune îmi atrăgeau atenţia asupra zvonurilor care circulau în sferele armatei ca Generalul „se va debarasa curând de legionari". I-am asigurat ca acestea sunt zvonuri fără fundament, puse în circulaţie de duşmanii regimului.

În sfârşit, ultima călătorie de la Predeal, în 3 Ianuarie, a fost făcută pentru a vizita noile localuri ale Frăţiilor de Cruce. Centrul nostru de formare a cadrelor de la Predeal care aparţinuse mai înainte organizaţiei „Straja Ţării", a trebuit să fie evacuat, pentru a face loc Liceului militar de la Mănăstirea Dealului, care suferise grave daune în urma cutremurului. Ca o compensaţie, chiar Antonescu ne oferise jos, în vale, la Predeal, o cazarma care servise până atunci unei unităţi militare. Am inspectat noul local însoţit de Ilie Smultea, Şeful Frăţiilor de Cruce. Am constatat că nu era potrivit şi nu corespundea

exigentelor acestui Centru.

Iată cum se denaturează faptele. Am insistat, poate prea mult asupra acestor călătorii făcută de mine în provincie, pentru a dovedi reaua credinţă a acelora care au compus această carte. Nişte călătorii care n-aveau alta semnificaţie decât de ordin intern legionar, le-au ridicat autorii acestei cărţi la rangul de acţiuni subversive, destinate să ridice tara contra conducerii de Stat.

Dar în capitala, ce fac legionarii, sub supravegherea directa a Generalului Petrovicescu şi a lui Ghica? Se înarmează pe capete, spun aceşti răuvoitori, procurându-şi arme pe cai ilegale. Nici Petrovicescu şi nici Ghica n-au patronat astfel de acte: n-au încurajat înarmarea legionarilor şi nu i-au aţâţat contra Conducătorului. Au rămas oameni corecţi şi loiali atât lui Antonescu cât şi principiilor Statului Naţional-Legionar. Ura lor cea mare este că au refuzat să colaboreze cu intriganţii din jurul Generalului la dărâmarea Noului Stat. Loiali lui Antonescu, dar loiali şi Mişcării. Asta nu putea suporta Conducătorul şi de aceea i-a azvârlit în închisoare.

Tot sub înalta supraveghere a celor de mai sus, infamul falsificator descoperă un lucru şi mai grav:

„În cuiburi se face teorie şi aplicaţii pentru lupta de strada, după cursul predat de Şcoală de propaganda de la Moscova".

Niciodată în cuiburile noastre nu s-a recurs la materialul de propaganda comunist. Noi aveam îndrumările noastre educative, cuprinse în Cărticica Şefului de Cuib, care constituie îndreptarul de baza al Mişcării, un fel de Biblie a Legiunii. Niciun legionar n-ar fi cutezat să pângărească dispoziţiile de organizare ale Căpitanului, cu adaosuri din ideologia comunista. Aceasta acuzaţie rămâne ca un leit-motiv în întreaga carte. Oricând are prilejul, autorul cărţii simte o deosebită satisfacţie să sublinieze anumite relaţii ce-ar fi existat între Mişcare şi comunişti. Odată indica infiltraţii masive în Mişcare, alteori jonglează cu numele lui Groza, iar acum a făcut şi senzaţională descoperire că se utiliza în cuiburi „cursul predat de Şcoală de propaganda din Moscova".

Mai întâi noi nu aveam planul de a-l ataca pe Conducătorul Statului. Apoi noi aveam propria noastră experienţa în materie

revoluţionară, cum au demonstrat evenimentele de la 3 – 6 Septembrie 1940. Nu aveam nevoie de lecţii străine şi nici chiar de inspiraţii. Dar pentru noi, ordinea morala prevala. Nu puteam face niciun rău Conducătorului Statului, pentru ca nu voiam să rămânem sperjuri în faţa istoriei şi a lui Dumnezeu, cum a făcut Regele Carol II cu Constituţia de până atunci, fapt care a fost înfierat de Căpitan în scrisoarea lui către Vaida.

15. CRESCENDO AL TERORII

Pentru perioada premergătoare loviturii pregătite de Mişcare contra Conducătorului Statului, aşadar după 1 Ianuarie 1941, se observa o creştere a ilegalităţilor şi a actelor de teroare, după autorii cărţii. Evenimentele, cum spun ei, se precipita. În realitate nu s-a petrecut nimic grav în aceasta faza, pe care să o numim a prerebeliunii.

Metoda detractorilor Mişcării e simpla, extrem de simpla, încât poate fi uşor demascata. Amesteca, claie peste grămadă, întâmplări din diferitele momente ale guvernării legionare. Am arătat cum o intervenţie a mea, conform ordinului Generalului Antonescu, către Generalul Petrovicescu, de a se preda pistoale legionarilor din poliţie, fapt petrecut în Septembrie 1940, este strămutat ca şi cum s-ar fi întâmplat cu puţin timp înainte de 21 Ianuarie 1941 (p. 15).

— Armele ce şi le-au procurat legionarii, în cursul evenimentelor din Ianuarie 1941, pentru a apăra instituţiile publice contra militarilor trimişi de Antonescu, le aşeza ca şi cum ar fi fost capturate cu mult înainte şi ca dovada a intenţiei lor de a ataca conducerea Statului (p.15).

— Înlocuirea lui Alecu Ghica de la Direcţia Generală a Siguranţei, prin trimiterea unei grupe de soldaţi să ocupe localul, e în aşa fel prezentata ca şi cum ar fi avut loc înainte de ciocnire. În realitate, Alecu Ghica a fost surprins în exerciţiul legal al funcţiei lui de o trupa militară la 21 Ianuarie şi ca să se apere de aceşti intruşi care executau un ordin ilegitim, a cerut sprijinul legionarilor.

Tot astfel, rezistenta ce-a opus-o Colonelul Zavoianu la înlocuirea lui, după întâmplările de la Jilava, e expusa în aşa fel încât pare a se fi întâmplat în cursul aşa-zisei rebeliuni.

Toată ţesătura de acuzaţii contra Mişcării e hibrida. Dovezi,

argumente, întâmplări petrecute în faze diferite ale guvernării noastre sunt aşezate pe acelaşi piedestal, ca şi cum ar aparţine aceleiaşi conspiraţii legionare, de a răsturna conducerea Statului. Aproape nu e rând care să nu cuprindă o mişelie. Mai citam câteva exemple, căci nu ne putem ocupa de toată aceasta maculatura în două volume, destinata sa justifice lovitura de Stat a Generalului Antonescu şi să otrăvească opinia publică.

— În lumea satelor, se fac promisiuni de împroprietăriri demagogice, „omul şi pogonul". Aceasta formula e veche de pe timpul ultimelor alegeri parlamentare din 1937. Căpitanul a înfierat pe atunci cu toată vigoarea ticăloşia partidului la putere, care ne-a atribuit aceasta lozinca.

— Comentând execuţiile de la Jilava ale asasinilor Căpitanului, în 26 – 27 Noiembrie 1940, se spune în carte ca aceasta ucidere „reprezintă un act a cărui gravitate era excepţională. Opinia publică nu se sfieşte să-şi arate indignarea".

În realitate opinia publică, nu aceea din jurul Preşedinţiei, a fost mulţumită de acest deznodământ deşi săvârşit în marginea legalităţii, pentru ca cei mai odioşi asasini pe care i-a cunoscut până atunci istoria României şi-au primit justa pedeapsa.

— Desfiinţarea poliţiei legionare, este interpretata cu aceeaşi rea credinţă. În loc să fie privita aşa cum era în realitate, o măsură destinata sa termine cu confuzia creata între atribuţiile celor două poliţii, este privita cu cea mai mare suspiciune. Din faptul ca un număr redus de elemente ale poliţiei legionare au fost încadrate în Poliţia „Capitalei", autorul cărţii trage concluzia ca dizolvarea poliţiei legionare a fost o farsa, pentru a acoperi o nouă implantare de elemente legionare în personalul oficial al Statului.

16. DESCINDERI LA LOJILE MASONICE. OPERAŢIA STÂNGA

Nu spun lucruri noi în acest capitol. Repet ceea ce am scris în volumul II al cărţii Era Libertăţii.

La pagina 16, se spune următoarele: „Apare atunci comunicatul din 13 Ianuarie referitor la descinderea de la Sediul masonilor şi comunicatul dat de Horia Sima".

Este adevărat ca s-au făcut descinderi la lojile masonice, sub

conducerea chestorului Stânga de la poliţia sociala. Aceste descinderi n-au fost ordonate nici de mine, nici de Generalul Petrovicescu şi nici de Radu Mironovici, pe atunci Prefect al Poliţiei Capitalei. A fost un abuz al Comisarului Stânga. Am explicat odiseea materialului găsit la aceste descinderi, care nu reprezintă de altfel nicio importanta deosebita. „Secretele" masonice cuprinse în documentele lor erau bine cunoscute din publicaţia buletinului antiiudeo-masonic al Dr. V. Trifu. Am predat acest material lui Mihai Antonescu, în calitate de Ministrul al Justiţiei. Mai târziu, acesta s-a simţit obligat să publice ceva din acest material, nu complet, lipsind din el nume care nu conveneau regimului.

Chestorul Stânga fusese numit de Colonelul Zavoianu. Era legionar din grupul studenţesc de la Iaşi. În cursul guvernării noastre, a fost captat de Alexandru Rioseanu, Subsecretar de Stat la Interne, omul de încredere al lui Antonescu şi, din acest moment, a servit acestuia. Misiunea lui Stânga, comandata de Rioseanu era sa săvârşească cât mai mute acte ilegale, arestări, descinderi, maltratări de evrei, confiscări de monede străine, pentru ca Roşieanu să le poată servi Generalului, iar acesta să se înfurie şi mai mult contra noastră.

Descrierile de la lojile masonice au servit aceluiaşi scop şi au fost înfăptuite de acelaşi comisar Stânga, aflat în solda lui Rioseanu. Când au început arestările, după 23 Ianuarie 1941, Stânga a fost luat sub ocrotirea lui Rioseanu. Nu a fost dat în judecata şi s-a bucurat de libertate în tot timpul regimului lui Antonescu.

La domiciliul lui Stânga s-au găsit un număr important de devize străine, dar deţinătorul lor, Stânga, n-a avut nimic de suferit.

17. PETRASCU ÎN FOCUL REFLECTOARELOR

Echipa antonesciana, ce-a lucrat la strângerea şi publicarea acestui material monstruos, şi-a rezervat ca efect final rolul ce l-ar fi jucat Petrascu în pregătirea aşa-zisei rebeliuni. Acesta i-a convocat la 16 Ianuarie 1941, la sediu, pe şefii de cuiburi din capitala, cărora le-a ţinut un discurs de o rara violenta contra Conducătorului. După o nota informativa trimisa lui Antonescu (probabil de Eugen Cristescu), Petrascu ar fi declarat următoarele:

„Divorţul dintre Legiune şi General este iremediabil. S-a săpat o prăpastie între Legiune şi Generalul Antonescu. Revoluţia legionara

este pătata de sângele legionar şi nu contează suferinţele Generalului Antonescu pe lângă suferinţele legionarilor. Legionarii sunt mulţi şi Generalul este singur. Ştim că vom fi dominaţi de militari, a adăugat dânsul. Ştim ca ofiţerii superiori sunt cu el, dar ofiţerii tineri sunt cu noi. În afară de asta trebuie să se ştie că avem numai la Bucureşti 21.000 de arme şi grenade şi din fiecare fereastra se va trage. Legionarii să se ţină strâns uniţi, căci numai unitatea îi poate scăpa de pericolul ce-i pândeşte" (p.17).

Acum, doar o superficiala examinare a acestui text va convinge pe oricine, chiar şi pe cei mai puţini preveniţi, ca nu poate fi autentic. Petrascu n-a rostit aceasta cuvântare sau cel puţin în forma în care e reprodusa de serviciile informative de la Preşedinţie. Şedinţa cu şefii de cuiburi ce-a ţinut-o la 16 Ianuarie 1941 era de rutina. Din când în când, Petrascu îi aduna pe responsabilii organizaţiei din capitala sau din provincie şi le vorbea, dându-le îndrumări. Şi în acest caz n-a făcut altceva decât să-şi îndeplinească misiunea ce cădea în atribuţiile lui de Secretar General al Mişcării.

Niciun grup revoluţionar, când vrea să dezlănţuie o revoluţie nu se apuca să o trâmbiţeze „urbi et orbi", prevenind, cum pretinde nota informativa, că ar fi făcut Petrascu la 16 Ianuarie 1941. Când am organizat revoluţia de la 3 Septembrie 1940, am pregătit-o în cea mai mare taina. N-am ţinut discursuri contra Regelui. E în afară de orice dubiu ca acest text este o grosolana falsificare a cuvântării rostite de Petrascu la 15 Ianuarie 1941, în faţa şefilor de cuib din capitală.

Cine pe lume poate fi atât de idiot încât să declare în faţa a sute de oameni, între care cu certitudine că se găseau şi informatori, ca „numai la Bucureşti avem 21.000 arme şi grenade şi că se va trage de la fiecare fereastra". Mai întâi ca acest stoc de arme nu exista. Era o minciună sfruntată. Legionarii din capitala, acei angajaţi în servicii publice, aveau cel mult câteva sute de pistoale, necesare serviciului ce-l îndeplineau. Informatorul Preşedinţiei n-a avut niciun scrupul să debiteze aceasta enormitate, ridicând la cifre astronomice stocul de arme de care dispuneau legionarii din poliţie.

Apoi, o grava contradicţie în sânul acestui discurs. Pe de-o parte, Petrascu spune ca „legionarii sunt mulţi, iar Antonescu e singur". Iar

mai departe adauga „Știm că vom fi dominaţi de militari. Ofiţerii superiori sunt cu el, dar ofiţerii tineri sunt cu noi”.

Contradicţia e evidenta. Dacă Antonescu e singur, cum ne pot domina militarii? Dacă e singur, înseamnă că nu are nici militari de grad superior şi deci nu ne poate domina. Faptul s-a verificat la 21 Ianuarie 1941 când o serie de comandanţi de corp de armata n-au dat curs ordinelor scelerate ale acestuia. A trebuit să intervină armata germana, pentru a-l scăpa pe Antonescu de o înfrângere iremediabila.

Petrascu a spus ceva, avertizându-i pe legionari asupra primejdiilor ce ne pândesc. A cerut unitate, pentru ca numai dacă vom fi uniţi, nu va reuşi planul acelor forte oculte care vor să-l separe pe General de Mişcare.

O alta informaţie absurda, urmează în continuare: „Spre a curma abuzurile, Conducătorul Statului decide „desfiinţarea comisarilor de românizare” (p.19). Am scris în volumele anterioare cum a luat naştere legea „Comisarilor de românizare”. A fost în întregime opera lui Antonescu, şi a Ministrului Economiei Naţionale, Leon. Miniştrii legionari in corpore s-au opus. Când Mihai Antonescu, la 19 Ianuarie 1941, m-a întrebat ce facem cu legea comisarilor de românizare, i-am răspuns stanţe pe de: „după mine puteţi să o desfiinţaţi”. Eram bucuros să scap de aceasta pacoste, care ne-a creat grele probleme. Deci Generalul este autorul acestei legi necugetate şi dacă a desfiinţat-o mai târziu, s-a făcut cu aprobarea mea. Nu e un merit al său, cum se pretinde în paginile acestei cărţi.

18. ASASINAREA MAIORULUI DÖRING

La 19 Ianuarie 1941, Duminica după amiaza, se petrece atentatul contra

Maiorului Döring, tocmai când ieşea de la hotelul unde locuiau toţi membrii misiunii militare germane. Acest atentat a servit ca pretext Generalului de a dezlănţui lovitura de Stat contra Mişcării, distrugând întreaga ordine constituţională existenta.

Iată cum este relatat atentatul în „Privirea Generală”, a cărţii, pagina 17:

„În plin centrul Capitalei se petrece un atentat-asasinarea Maiorului german Döring – la hotelul unde domicilia misiunea militară

germana, fără ca Siguranţa Generală şi Prefectura Poliţiei să aibă cel puţin un agent de supraveghere sau vreo informaţie de prevenire a atentatului".

Pretenţia responsabilului de redactarea cărţii e de o stupiditate fără margini. De când o armată trebuie păzită de agenţi de poliţie? Misiunea militară germana, în afară de orice dubiu, îşi avea serviciul ei special de informaţii, incomparabil mai bun decât paza ce o puteau oferi forţele de ordine din capitală. Şi apoi dacă era vorba de obligaţia Statului Român, în sarcina cui incumba datoria de a preveni vreun atentat contra misiunii militare germane? În sarcina Serviciului Secret al Armatei, condus de proaspătul numit, Eugen Cristescu, la care nici Generalul Petrovicescu şi nici alţi înalţi funcţionari legionari de la Poliţie şi Siguranţă nu aveau acces. Niciodată n-a fost solicitat vreun legionar să-şi dea concursul la refacerea Serviciul Secret al Armatei. Acest reduit era păstrat cu gelozie sub comanda Colonelului Rioseanu, Subsecretar de Stat la Interne, care primea ordine directe de la General, fără să mai treacă prin filiera titularului Misterului de Interne, Generalul Petrovicescu.

Dar s-a mai petrecut un fapt foarte grav cu grecul care l-a ucis pe Maiorul Döring, azvârlind suspiciunea direct asupra Colonelului Rioseanu. Acesta intrase în ţara cu un paşaport turc, care îi expirase cu câteva luni în urmă. Rioseanu, amabil, s-a grăbit să i-l prelungească, procurându-i timpul necesar ca să-şi pregătească atentatul. Lui Rioseanu, Generalul nu i-a aplicat nicio pedeapsa, în timp ce pe un om nevinovat total în afară de problema, pe Generalul Petrovicescu, l-a sancţionat cu expulzarea imediata de la Minister fără nicio ancheta.

Între timp s-au publicat o serie de documente ale Ministerului de Externe american, State Departament, din care rezulta ca agentul ce l-a împuşcat pe Maiorul Döring era în slujba Serviciului Secret American pentru sud-estul european, condus pe vremea aceea de Colonelul Donovan. România a căzut în sfera-i de acţiune. În complicitate cu Serviciul Secret Armatei Române şi cu anturajul antonescian, Colonelul Donovan l-a însărcinat pe agentul sau grec, strecurat în România, să ucidă un ofiţer german, nu-l interesa cine. Faptul în sine, căderea unui ofiţer german pe pământul României,

trebuia să servească de „detonator” ca să pună în mişcare firele loviturii de Stat ce-o pregătea de mai înainte.

Astăzi nu mai exista niciun dubiu la ce a servit acest atentat. Azvârlind răspunderea lui asupra neglijentei sau nepriceperii organelor Ministerului de Interne, Conducătorul Statului l-a destituit fulminant pe Generalul Petrovicescu şi pe colaboratorii lui cei mai apropiaţi. Au fost maziliţi, la scurt interval, atât Ghica, Directorul General al Siguranţei, cât şi Radu Mironovici, Prefectul Poliţiei Capitalei. Au urmat la rând o serie de prefecţi şi chestori legionari din tara. Aceştia nu au mai fost înlocuiţi, aşa cum prevedea legea, prin decrete apărute în Monitorul Oficial, ci au fost somaţi, pur şi simplu, să părăsească instituţiile ce le-au administrat până atunci, de ofiţeri care au venit în fruntea unor grupe militare. Procedeul lui Antonescu a avut toate caracteristicile unei lovituri de Stat. El era rebel, iar legionarii victimele unei noi agresiuni.

19. TRAGICELE ZILE DIN IANUARIE. O DEMONSTRAŢIE IMPOSIBILA

De la paginile 17 până la 25, „Privirea Generală”, expune cum a decurs aşa-zisa rebeliune legionară. M-am ocupat in extenso de aceasta problema în volumul II al lucrării mele Era Libertăţii. Cititorul va găsi în ultima parte a acestei cărţi toate datele şi toate informaţiile de care are nevoie pentru a obţine o imagine clară asupra evenimentelor.

Efortul penibil al autorilor Pe Marginea Prăpastiei de a demonstra vinovăţia legionarilor în evenimentele din Ianuarie 1941, nu duce la niciun rezultat. Demonstraţia e imposibila. De nicăieri nu reiese ca legionarii ar fi atacat Conducerea Statului. Nu se poate indica sau identifica niciun act de agresiune al legionarilor contra Generalului Antonescu. Când şi unde legionarii au dezlănţuit vreun atac contra lui Antonescu, contra colaboratorilor lui sau contra armatei?

În schimb se poate stabili cu precizie momentul şi tehnica loviturii de Stat a Generalului Antonescu contra Mişcării şi contra formelor constituite ale Statului.

În 20 Ianuarie 1941, Luni, a fost demis Generalul Petrovicescu. În 21 Ianuarie.

Marţi, în toată tara s-au produs acte de agresiune ale forţelor militare contra instituţiilor deţinute legal de legionari: prefecturi, chesturi, primarii. În capitala s-a aplicat acelaşi procedeu cu Directorul General al Siguranţei, Alexandru Ghica, şi cu Prefectul Poliţiei capitalei, Radu Mironovici.

Unde e rebeliunea? Rebel, cu toate semnificaţiile ce merita acest cuvânt, a fost Generalul Antonescu şi, împreună cu el, toţi acei colaboratori care l-au ajutat la aceasta întreprindere trădătoare. Exact ca pe timpul lui Carol, Generalul şi-a trimis plutoanele militare să ocupe instituţiile publice, iar dacă întâmpina rezistenta, să tragă în recalcitranţi.

Cine a ucis din primul moment şi pe cine? Generalul Antonescu. În mai multe puncte ale ţării au căzut tineri legionari care apărau ordinea legală a Statului, în care au fost numiţi prin decrete legale.

Dar Generalul Antonescu a fost rebel şi fata de Rege. A nesocotit semnătura Regelui Mihai, care figura pe decretul de înfiinţare al Statului Naţional-Legionar. Când Regele Mihai a încercat să vină de la Sinia la Bucureşti, pentru a media între Mişcare, şi General, a fost oprit pe drum de Rioseanu, arestat şi trimis înapoi la Sinaia.

Generalul Antonescu şi-a făcut în aceste zile trista faima de a fi săvârşit un dublu sperjur: fata de Legiune, căreia i-a oferit colaborarea şi fata de Capul suprem al Statului, Majestatea Sa Regele.

Autorii cărţii numesc „rebeliune" rezistenta ce-au întâmpinat-o militarii la ocuparea instituţiilor publice. Aceasta e cu totul altceva. Aceste ciocniri s-au petrecut „post festum". Generalul Antonescu a dat lovitura de Stat contra Statului Naţional-Legionar. În capitala şi în numeroase oraşe din tara, funcţionarii legionari chestori, prefecţi, primari etc., au refuzat să predea localurile ofiţerilor, care cereau să le ocupe pe baza unor ordine telefonice sau telegrafice. Masele legionare şi întreg poporul de la sate şi oraşe le-au sărit într-ajutor cu zecile de mii, baricadându-se în clădirile pe care le deţineau în mod legal. Victimele agresiunii antonesciene, legionarii, au reacţionat în anumite puncte ale ţării, refuzând să accepte somaţiile ilegale ale forţelor militare. Dar n-au tras în militari, ci doar au rezistat.

Aceste reacţii, juste şi legitime, le-au catalogat Antonescu şi

complicii lui, „rebeliune” şi, pe baza lor, au trimis miile de oameni în închisori şi la moarte.

În lipsa de dovezi autentice, cartea abunda în afirmaţii inexacte, în interpretări frauduloase, de un amestec de date, împrejurări şi momente.

Cele ce s-au petrecut în cursul acestor zile tragice nu pot fi trecute în capitolul „rebeliunii”, pentru motivul evident ca ele au avut loc după lovitura de Stat a Generalului Antonescu şi ca o reacţie contra sperjurului săvârşit de acesta.

De asemenea nu pot fi catalogate printre preliminariile „rebeliunii”, acele momente din guvernarea legionara care s-au petrecut înainte. De pildă, execuţiile de la Jilava sunt un capitol aparte, care îşi au explicaţia şi n-au nimic de-a face cu aşa-zisa rebeliune.

O metodă predilecta a autorilor acestei cărţii este, cum zice românul, de a amesteca borcanele. Fapte, întâmplări, cărţi, aparţinând altei serii de realităţi, dinainte sau după, sunt adunate grămadă şi contopite, ca şi cum ar face parte din acel plan conspirativ, al Conducerii Legionare, de a-l răsturna pe Antonescu. Încă de la origine, încă din primele zile ale colaborării cu Antonescu, vor să demonstreze autorii acestei cărţi, s-au elaborat premisele conspirative contra Generalului. Elucubraţii emanate din nişte creiere îmbâcsite de ura.

A existat o conspiraţie. Dar de partea cealaltă a baricadei, conspiraţia născută chiar în sânul anturajului antonescian. În jurul Generalului se concentraseră puternice forte care îl împingeau să întreprindă gestul fatal: desprinderea de Mişcare. Aici îşi dăduseră întâlnire Comunitatea Evreilor din România, serviciile anglo-americane, oameni politici din vechile partide, cercuri carliste, care pregăteau revanşa, după execuţiile de la Jilava şi, pe deasupra tuturor, chiar în centrul nevralgic al afacerilor Statului, trona Doamna Veturia Goga, care canaliza spre Conducător, toate aceste nefaste influente, relaţii dubioase, destinate să-l scoată din ţâţâni pe General.

În faţa acestui anturaj atotputernic, noi eram fără apărare. Generalul devenise prizonierul acestor influente oculte, care i-au schimbat cu 180 de grade orientarea lui politica din primele luni ale guvernării. Acum noi devenisem inamicul sau nr. 1, noi care l-am adus

la putere prin sângele vărsat şi sacrificiile noastre, care l-am proclamat ca pe mântuitorul ţării în nenumărate momente de exaltare patriotica.

20. ÎNTINAREA MEMORIEI CĂPITANULUI

Lucrarea de care ne-am ocupat până acum, intitulată Pe Marginea Prăpastiei, a avut ca tel principal să denigreze guvernarea legionara, una din cele mai fecunde şi oneste din istoria modernă a României.

Dar autorii acestei lucrări nu s-au mulţumit să descopere şi să înfiereze presupusele ilegalităţi săvârşite de legionari, ci au ţintit mai departe, vrând să demonstreze ca Mişcarea Legionara, în fundamentele ei, în esenţa ei ultima, era o mişcare străină de ethosul Neamului nostru şi nenorocirile ce le-a provocat în scurta guvernare, nu sunt decât reflexul propriei ei ideologii anarhice şi distructive. În acest scop, au căutat în literatura legionara texte declaraţii, lozinci, care să justifice punctul lor de vedere. Aşa se face că în această carte apar şi o mulţime de citate din scrierile de bază ale Legiunii, între care sunt mai des pomenite Circulările Căpitanului şi Cărticica Şefului de Cuib. Iată cum apreciază spiritele perverse care au conceput această carte doctrina Căpitanului:

— Contraziceri flagrante chiar în principiile aşa-zise „codreniste".

— Exclusivismul dus până la sectarism.

— Opunere categorica la pătrunderea elementelor de elita în cadrele legionare.

— Răzbunarea fata de toată lumea politica, responsabila de toate nenorocirile neamului românesc.

Cu acest procedeu, autorii lucrării sperau să demonstreze lumii, din toate straturile sociale care şi-au pus nădejdea în Legiune, ca s-au lăsat ademeniţi de o concepţie dăunătoare Neamului şi care trebuie combătuta cu ultima energie, pentru a salva viitorul patriei noastre. Eram la un pas, cum spune titlul cărţii, de a fi târâţi în prăpastie. Evenimentele ulterioare au demonstrat cine a târât Neamul în prăpastie, nu noi care ne-am sacrificat tot ce-am avut mai bun pentru a împiedica alunecarea lui în prăpastie, ci Antonescu cu clica lui de trădători.

Scribii de la Preşedinţie, care au compus această carte, nu s-au dat în laturi să întineze şi memoria Căpitanului. Pentru a da lovitura de gratie Legiunii, s-au gândit ca cel mai bun mijloc este să acopere de blam însăşi figura întemeietorului Legiunii, Corneliu Zelea Codreanu. În acest scop, au reprodus în această carte o scrisoare plină de infamii a lui Mihail Stelescu, către fostul sau şef, pe care-l trădase şi voia să-l ucidă. Reproducerea acestei scrisori este un act care-l descalifica pe Antonescu şi regimul său. Pe de-o parte, prin măsurile luate, voia sa nimicească fizic Mişcarea, trimiţând la moarte câţi mai mulţi membrii ai ei, iar pe de altă parte, prin atentatul moral săvârşit contra fondatorului Legiunii, să-l îngroape sub oprobriul opiniei publice. Două lovituri paralele, al căror scop final era lichidarea Mişcării Legionare, pentru a face pe placul duşmanilor Neamului.

21. CARACTERUL GENERAL AL LUCRĂRII

„Prefaţa" şi „Privirea Generală", din volumul I, au avantajul – dacă se poate întrebuinţa acest termen – de a concentra în paginile lor şi într-o ordine crescânda, toate culpele ce ni imputa noua: ilegalităţi, delicte, crime, pregătiri de rebeliune etc.

Restul cărţii Pe Margine Prăpastiei, amândouă volumele, nu sunt decât exemplificări presupuse ale acestor încălcări ale legii, abuzuri săvârşite de legionari, şi intervenţiile Generalului de a curma aceste acte de anarhie, incorectitudinile ce le-ar fi descoperit la diversele instituţii, extrase din procesele verbale ale Consiliilor de Miniştrii, în care se tratau problemele de ordine publica, documente sau scrisori provenind la terţe persoane, care se plângeau de comportamentul legionarilor. Nu ne puteam extinde cu expunerea asupra tuturor acestor infamii la adresa legiunii, ticluite de complicii Generalului, la redactarea acestei cărţi. Ar însemna sa publicam şi noi cel puţin o lucrare tot atât de mare, pentru a respinge toate acuzaţiile ce ni le aduc. De aceea ne-am limitat să răspundem, punct cu punct afirmaţiilor din „Privire Generală", unde, cum am spus, găsim ansamblul ticăloşiilor şi urilor de care au fost capabili aceşti oameni, care până mai ieri, au fost colegii noştri de guvernare. E un fluviu de acuzaţii, care mai de care de necrezut, având rostul să ne

înmormânteze în istorie.

Chiar se spune în „Prefaţa", „legionarii, prin acţiunea lor contra Generalului Antonescu, s-au sinucis". Legionarii nu se puteau sinucide, pentru ca n-au întreprins nimic contra Generalului. Mâinile noastre au rămas curate, suferind până la urma pentru a rămâne credincioşi jurământului ce l-am depus. S-a sinucis Generalul, luând calea atâtora calai ai tineretului legionar. Şi el a intrat în galeria tristelor figuri care au lăsat o dâra de sânge nevinovat în istoria Neamului: Armand Călinescu, Bengliu, Gherovici, Iamandi, Gabriel Marinescu şi alţii.

Dar nu s-a sinucis, ci, în orgoliul lui bolnăvicios, a târât toată tara în prăpastie, cum aşa de bine indica titlul acestei cărţi.

VIII. ÎN BĂTAIA FURTUNII

„Azvârlita de la guvernare prin trădarea lui Antonescu şi prin consimţământul Marelui Reich German, stăpân al Europei în acel moment, Mişcarea Legionara a intrat într-o noua perioada de prigoana, care a dăinuit până la căderea tiranului, în volbura evenimentelor de la 23 August 1944. Patru ani de închisori, suferinţe şi morminte, în care interval n-a slăbit nicio clipă teroarea regimului. O nouă furtuna istorica s-a abătut asupra Legiunii, care nu s-a mărginit la existenta ei, ci a smuls din temelii însăşi rădăcinile Neamului".

1. FRĂMÂNTĂRILE LEGIONARE DIN TARA

Ruptura provocata de Antonescu în sistemul constituţional al ţării a provocat grave nelinişti şi tulburări în organismul legionar. În cazuri de acestea, când conducerea legitima a unei mişcări este împiedicata să-şi exercite funcţiile ei de orientare şi comanda, apar fel de fel de iniţiative şi o serie de şefi improvizaţi, care vor să „salveze" Legiunea. La aceştia e greu să se distingă dacă sunt mânaţi de o pornire sincera, ca să ajute cu atitudinea lor ca Legiunea să-şi regăsească echilibrul politic sau dacă avem de-a face numai cu aventurieri, care vor să profite de tragedia tineretului naţionalist pentru a-şi satisface propriile lor ambiţii.

Bineînţeles că aproape toţi din cei ce şi-au afişat veleităţile de şefie în aceasta perioada tulbure plecau de la premisa ca conducerea anterioara, adică eu, am făcut greşeli şi de aceea Mişcarea a ajuns în situaţia grea de astăzi. Era o poziţie comodă, pentru că era agreata şi

de Antonescu. Generalul nu mai contenea sa declare ca el este dispus să colaboreze cu „legionarii buni", adică cu aceia care nu i-au făcut greutăţi nici în perioada guvernării legionare şi nici n-au fost amestecaţi în aşa-zisa „rebeliune". Cu trecerea timpului s-a adeverit ca aceasta declaraţie, des repetată, era numai un argument de circumstanţa, un truc destinat să-i înşele atât pe legionarii care credeau posibila o reluare a colaborării cu Conducătorul Statului cât şi cu cercurile germane, care sperau într-o reconstituire a vechii alianţe. Cum am scris mai înainte, Antonescu nu voia decât să câştige timp, până când, apropiindu-se războiul, chestiunea nu i-ar mai fi interesat nici pe germani.

În Martie 1941, eu făcusem încercarea de a înlesni o reluare a colaborării, trimiţându-i Generalului cunoscuta scrisoare prin Profesorul Gavanescul. Rezultatul a fost mai mult decât decepţionant. Ma expusesem inutil, pentru ca Antonescu mi-a răspuns într-o formă aşa de brutala încât îşi dezvăluise clar intenţiile lui de a continua prigoana până la nimicirea Legiunii. Bucurându-se în acel moment de sprijinul nelimitat al lui Hitler, Antonescu se considera un fel de semizeu al României, care putea să-şi azvârle fulgerele mâniei lui asupra unui tineret îngenuncheat, cu ajutorul armatei germane. El nu şi-a dat seama că eu megalomania lui bolnăvicioasă, în acel moment, risca ultima şansă de a salva viitorul României.

Drasticul răspuns al Conducătorului la scrisoarea mea moderata a întărit convingerea în cercurile căpeteniilor legionare, cruţate de valul de arestări, ca singurul impediment în reluarea colaborării cu Generalul aş fi eu şi ca după expulzarea mea definitiva din orice combinaţie politica, ar fi rândul lor să-şi încerce norocul. Colaborarea Legiune-General rămânea, deschisa, dar numai cu elemente agreate de Conducător, conform recentelor lui declaraţii. Au început atunci fel de fel de sondaje şi tatonări, între guvern şi căpeteniile legionare libere, ca să se ajungă la un nou acord de guvernare, oferindu-i Generalului satisfacţiile şi garanţiile ce le cerea. Această perioadă a început îndată după evenimentele din Ianuarie 1941 şi a ţinut până în toamna aceluiaşi an, dar fără rezultate apreciabile. Au fost perioade de discuţii mai intense şi altele când problema a fost pur şi simplu ignorata.

Fruntaşii legionari angajaţi în acţiunea de destindere îşi făceau iluzii, nepricepând jocul perfid al Generalului. Acesta, în adâncul conştiinţei sale, nu era deloc convins de oportunitatea unei reluări a colaborării cu Mişcarea. De ce să-şi complice existenta când era stăpân pe tara, transformând-o într-o vasta cazarma? îl avea pe Hitler, avea armata germana, şi mai dispunea şi de instrumentul războiului, care, prin natura lui, îi întărea poziţia de Conducător al Statului.

În paginile ce urmează, vom arăta cum s-au comportat diferitele sectoare ale Mişcării Legionare din tara, fie cei ce se aflau în închisoare fie cei ce se bucurau de libertate, fiind trecuţi pe lista „legionarilor buni".

2. CE S-A ALES DE GUVERNUL LEGIONAR?

Guvernul legionar, care a condus tara în colaborare cu Antonescu, de la 14 Septembrie 1940 până la 21 Ianuarie 1941, s-a fracţionat, căutându-şi fiecare membru al lui o orientare proprie. Eu m-am ascuns, mai întâi la Bucureşti şi apoi după multe peripeţii, am ajuns la Berlin. Miniştrii Vasile Iasinschi, Corneliu Georgescu, Constantin Papanace şi-au aflat refugiu la SD, în Bucureşti, a căror, casa se bucura de statut diplomatic. Mihail Sturdza, fostul Ministru de Externe s-a înapoiat acasă, de unde a fost ridicat de o patrula militară şi încarcerat la Malmaison. Aceeaşi soarta a avut-o şi Generalul Petrovicescu, fostul Ministru de Interne. Şi el credea, ca şi Sturdza, ca după retragerea noastră din instituţiile publice, situaţia se va normaliza şi foştii demnitari nu vor avea de suferit represalii. Generalul Petrovicescu a fost apoi târât la bara justiţiei şi condamnat. N-a fost cruţat de arestare nici Profesorul Traian Brăileanu, Ministrul Educaţiei Naţionale, deşi el n-a participat la nicio acţiune de strada.

Profesorul Ion Protopopescu s-a bucurat de un tratament de favoare. Generalul şi-a adus aminte de cuvântarea ce-a ţinut-o Profesorul în Consiliul de Miniştrii, din 27 Noiembrie 1940, după întâmplările de la Jilava, când s-a aliniat poziţiei Conducătorului. Antonescu l-a răsplătit, scutindu-l de urmărire şi condamnare. A stat la închisoare doar vreo două săptămâni şi apoi i s-a dat drumul. acelaşi lucru s-a întâmplat şi cu Alexandru Constant, Ministrul Propagandei. N-a intrat în lotul responsabililor de „rebeliune" şi, după scurta

deţinere, a fost eliberat. Dar Constant făcuse o greşeală de apreciere a situaţiei politice. A ţintit prea sus. A crezut ca acum i se deschid porţile unei noi perioade de activitate politica, devenind purtătorul de cuvânt al maselor legionare în tratativele cu Antonescu. În acest scop, a scos şi o revistă cu caracter legionar, care n-a avut viaţa lunga, deoarece contrazicea planurile lui Antonescu, care nu urmarea altceva decât să menţină Mişcarea într-o stare de permanenta represiune, pentru a împiedica orice renaştere a ei. Revista a fost suprimata, iar Constant s-a ales cu o aspra admonestare din partea Generalului, publicata în ziare. După aceasta lecţie, Constant s-a retras în activitatea lui profesionala, renunţând la aspiraţia de a mai juca şi un rol politic.

3. ORIENTAREA GRUPULUI CARLIST

Prin grupul carlist, îi înţeleg pe acei fruntaşi ai Legiunii care au colaborat cu Regele Carol II, până în momentul când acesta a fost silit de evenimente să renunţe la tron. În timpul guvernării noastre, cum era şi de aşteptat, ei n-au jucat niciun rol, nici în Stat şi nici în Mişcare.

Despre Augustin Bidianu n-am auzit să fi întreprins ceva pe plan politic. În tot timpul dictaturii antonesciene s-a retras la Sibiu, ocupându-se de familie şi de chestiunile lui particulare.

Doctorul Vasile Noveanu, nu s-a ocupat de profesia lui de medic, ci s-a mutat în Bucovina, unde era nevoie de întreprinzători în economie, după plecarea ruşilor. Cu ajutorul influentelor de la Bucureşti, a ajuns în posesia unor fabrici de zahăr şi de alte produse din aceasta provincie. Poziţia economică ce-a câştigat-o în Bucovina n-a folosit-o numai pentru sine, ci a adus la lucru în întreprinderile ce le patrona, o serie de elemente legionare din Capitala, care altminteri ar fi avut o alta soarta. Între aceştia se afla şi inginerul Nicolau, care a fost angajat la fabricile lui în tot timpul războiului.

Doctorul Noveanu a desfăşurat şi o anumită activitate politica, nu direct, ci prin intermediul lui Radu Mironovici. Comandantul Bunei Vestiri fusese şi el arestat şi condamnat pentru aşa-zisa „rebeliune”. A trecut prin mai multe închisori, printre care şi la cea din Aiud. Vasile Noveanu având relaţii la Preşedinţie, a intervenit pentru eliberarea lui Radu Mironovici, din motive politice. În eventualitatea unei destinderi şi a reluării colaborării cu Mişcarea, Radu Mironovici, pleda Noveanu,

ar fi singura personalitate legionara ce-ar putea strânge Mişcarea în jurul lui. Intervenţia lui Noveanu a dat rezultatul dorit. Lui Radu Mironovici i s-a scurtat perioada de detenţie şi a putut reveni ca un om liber la Bucureşti Activitatea politica ce a desfăşurat-o Radu Mironovici sub regimul antonescian şi rezultatele ei, le vom expune într-un alt capitol.

Radu Budişteanu, fostul ministru al Cultelor, nefiind urmărit, a putut să-şi reia activitatea lui profesionala, de avocat în Baroul Ilfov. La adăpostul profesiei lui, a făcut mult bine Legiunii. Şi-a dat seama de ticăloşia şi crimele regimului antonescian şi, în limitele tolerate de profesia lui, i-a ajutat pe legionarii trimişi în judecata, cu ordine de condamnare de la Preşedinţie. A pledat în nenumărate procese mari şi mici, reuşind în multe cazuri, să obţină achitarea inculpaţilor sau reducerea substanţială a pedepselor.

4. DESTINUL PROFESORULUI CODREANU

După evenimentele din Ianuarie 1941, Profesorul Ion Zelea Codreanu a considerat schimbarea peisajului politic din România ca o confirmare a atitudinii lui fata de mine, luata chiar din primele zile după victoria de la 6 Septembrie 1940, contestându-mi conducerea Legiunii şi cerând să fie proclamat el Şef al Mişcării. Am scris, în primul volum al cărţii Era Libertăţii, conflictul ce l-am avut cu Profesorul Codreanu în perioada guvernării noastre, culminând cu atacul de la sediu. Răsturnarea noastră de la putere nu avea alta semnificaţie pentru Profesor decât că se confirmase punctului de vedere: eram un uzurpator al destinelor Legiunii şi acţiunea mea nu putea duce decât la tragedia ce s-a abătut asupra ţării.

Atitudinea Profesorului l-a aşezat automat de partea lui Antonescu. Dacă eu eram cel rău, cel ce cutezasem să-l înfrunt în chestiunea conducerii legionare, Generalul, prin acţiunea lui militară, de expulzare a mea din guvern, devenise aliatul sau natural. Drumul părea acum deschis ca Profesorul să-şi realizeze aspiraţia lui de a deveni Şeful Legiunii şi de a juca un rol politic important sub comanda Generalului. Horia Sima era detestat de Antonescu, era detestat şi de nemţi, încât Profesorul Codreanu, rămânea legitima rezerva de reconstituire a Legiunii. Profesorul aştepta, dintr-un moment

într-altul, să fie chemat de Conducătorul Statului şi să se facă apel la el pentru a reconstitui Legiunea cu elemente necompromise în „rebeliunea" din Ianuarie 1941.

Pentru a-şi atrage bunăvoinţa lui Antonescu, Profesorul s-a întrecut în laude la adresa Conducătorului, iar pe mine m-a acoperit de cele mai grele acuzaţii. Eu devenisem, în limbajul Profesorului, un fel de Belzebut, iar Generalul Antonescu, care îi aresta şi îi împuşcă pe legionari, care umpluse închisorile cu ei, era ridicat în slava, proclamându-l un trimis al Cerului, un fel de Arhanghel. Între acuzaţiile ce mi le aducea Profesorul, erau multe dintre acelea recent procurate de serviciile de informaţii de la Preşedinţie, care au apărut ulterior şi în cartea Pe Marginea Prăpastiei. Între altele îmi azvârlea învinuirea că aş fi fost „un agent al lui Moruzov". Am explicat în volumul de amintiri Sfârşitul unei domnii sângeroase, cum am ajuns să cunosc acest personaj, în timpul detenţiei mele la Siguranţă, în Mai 1940, şi cum a apărut numele meu în cartoteca acestuia. Împuşcarea lui Moruzov la Jilava era interpretata de Profesor ca o acţiune preventiva a mea pentru „a astupa gura aceluia ce putea să vorbească şi să mă îngroape definitiv sub acuzaţii". În realitate, Moruzov a murit odată cu toţi cei închişi la Jilava, în noaptea de 26/27 Noiembrie 1940, în urma acelei reacţii provocate în cursul lucrărilor de deshumare a Căpitanului. Am aflat de moartea lui după ce execuţiile s-au săvârşit şi fără ştirea mea.

Declaraţiile Profesorului Codreanu, apărute în ziare, n-au avut însă efectul aşteptat de Profesor. Generalul Antonescu nu se grăbea să-i dea însărcinarea mult aşteptată. Avea alte planuri, care nu coincideau cu speranţele Profesorului. Acesta a fost utilizat de General doar pentru a-şi justifica energicele măsuri luate contra „rebelilor" şi pentru a alimenta chiar cu declaraţiile tatălui Căpitanului campania de presa contra legionarilor. Ce mai vreţi, spunea Generalul, dacă însuşi tatăl Căpitanului îl acuza pe Horia Sima? Un argument pe care l-a folosit adeseori şi în faţa germanilor.

Profesorul Codreanu putea să joace o carte mare în acel moment dramatic, dacă ar fi fost înzestrat cu darul conducerii. Dar nu pe calea ce apucase. Nu acoperindu-mă pe mine de insulte, căci

implicit insulta şi zecile de mii de oameni care crezuseră în mine şi mă urmaseră. Strategia urmata de Profesor nu putea da roade, când tara gemea de lanţuri. Toată lumea vedea cine e tiranul cine e „răul", cine arestează şi omoară. Alianţa Profesor-General era nenaturala. Contrazicea sentimentele unanime ale naţiei.

Profesorul ar fi trebuit să lase chestiunea mea de-o parte, să uite trecutul şi să se ocupe de trupul însângerat al Mişcării. Pretenţia lui de a lua conducerea Legiunii, acum în aceste ceasuri de restriște, s-ar fi verificat ca o aspiraţie legitima, dacă ar fi ştiut să interpreteze realităţile. El trebuia să-i adune în jurul lui pe toţi cei loviţi şi prigoniţi, pe toţi cei ce zăceau în închisori. El trebuia să ofere o speranţă mulţimilor dezorientate. Ştim că era greu de acţionat sub dictatura, dar Profesorul ca un om liber, se putea mişca cu uşurinţă, creând un potenţial de presiune contra tiranului, care voia sa perpetueze prigoana. Acesta ar fi fost meritul sau principal, care, realmente, i-ar fi creat o problemă lui Antonescu, determinându-l să-şi revizuiască poziţia fata de Mişcare. Eu eram departe, fugar peste hotare, şi prizonier al Puterilor Axei, fără să dispun de vreun mijloc de a interveni în ţara, în timp ce Profesorul se putea sprijini pe masa a o jumătate de milion de legionari, dacă ar fi ştiut să şi-o apropie. Dar prin faptul că oricând avea prilejul, ma ofensa şi mă ataca, fără să întreprindă efectiv ceva pentru salvarea a mii de fiinţe nevinovate, a avut ca urmare, înstrăinarea de aceia pe care pretindea să-i conducă. N-a reuşit să dea examenul de conducător. S-a cantonat o poziţie minora, aşteptând dezlegarea situaţiei de la Antonescu.

Este adevărat ca Profesorul a apărut pe la unele procese legionare, depunând ca martor în favoarea unuia sau altuia, dintre inculpaţii pe care îi cunoştea, uşurându-le situaţia, dar problema de baza rămăsese intacta. Ce se întâmpla cu totalitatea legionara? Rămâne mai departe sub cizma lui Antonescu sau iese la lumina, irupând din nou în domeniul politic? El n-a înţeles perfidia lui Antonescu, care făcea declaraţii de circumstanţa că vrea să lucreze cu Legiunea, dar amâna „ad kalendas graecas" sa ia o decizie. Profesorul, lipsit de perspicacitate, devenise un port-drapel al propagandei oficiale, fără să distingă incorectitudinea Generalului, care nu urmarea altceva decât

să câştige timp pentru a azvârli definitiv Mişcarea la periferia istoriei.

În vara anului 1941, Profesorul Codreanu suferise două lovituri grele din partea Generalului, care ar fi putut să-l trezească la realitate. În cartea Pe Marginea Prăpastiei, scribii de la Preşedinţie nu s-au mulţumit să mă acopere cu cele mai grave acuzaţii, dar s-au atins şi de persoana Căpitanului. Au reprodus în această carte mizerabila scrisoarea lui Stelescu către Căpitan, după trecerea în tabăra inamicilor Mişcării, în care acesta împroşcă cu venin şi ura, nobila figura a fostului sau şef. Era un semnal nu numai pentru Profesor, dar pentru orice legionar, ca regimul e dispus să meargă până la ultimele consecinţe în prigoana contra legionarilor, că e vorba de o luptă de exterminare şi nu o simplă încordare tranzitorie între două forte.

A doua lovitura primită de Profesor, s-a petrecut odată cu moartea fiului sau Horia Codreanu. Acesta venind noaptea târziu acasă a fost împuşcat de un comisar de strada, în virtutea dispoziţiilor de război. Horia Codreanu a fost înmormântat la cimitirul Bellu, şi, cum era de aşteptat, a venit multă lume să participe la doliul familial. Când se desfăşura ceremonia înmormântării, au apărut detaşamente de jandarmi, ascunse până atunci printre cruci, care au somat mulţimea sa se culce la pământ. Până şi Profesorul Codreanu n-a fost cruţat de umilinţă de a se trânti jos, sub ameninţarea armelor. Care a fost scopul acestei intervenţii? Se zvonise că vor veni mulţi legionari dintre cei ascunşi şi căutaţi de autorităţi la actul înmormântării şi, cu acest prilej, puteau fi prinşi şi arestaţi. După legitimările de rigoare, jandarmii s-au retras şi ceremonia a putut continua. Generalul Antonescu n-a respectat nici durerea unui tata, care-şi pierduse al treilea fecior.

Cele două întâmplări ar fi trebuit să-l determine pe Profesor la o schimbare de atitudine fata de regimul Antonescu, care nu urmarea altceva decât distrugerea totala a legiunii. Nu mai ştim dacă Profesorul Codreanu a devenit mai circumspect cu Antonescu, pentru ca peste câteva luni a murit, în 21 Noiembrie 1941.

5. MENTORII PROFESORULUI

Profesorul Codreanu avea în jurul lui doi oameni de încredere, cu care se consulta când întreprindea vreo acţiune politica. Aceştia erau Preotul Dumitrescu-Borsa şi Gheorghe Ciorogaru. Amândoi

făcuseră parte din grupul de la Berlin în perioada primului exil legionar din Germania, 1938 – 1940.

Odată cu biruinţa legionara s-au întors şi ei în România. Pe Gheorghe Ciorogaru, Doctor în Economie de la Universitatea din Heidelberg, l-am însărcinat cu conducerea secţiei economice a Mişcării, rugându-l să aştepte până se va ivi vreun prilej de a se face apel la cunoştinţele lui în opera de guvernare. Ciorogaru a lucrat un timp la secţia economică, dar, nemaiavând răbdare, crezând că exista din partea mea un refuz categoric de a-l utiliza în guvern, a părăsit aceasta instituţie şi s-a ataşat Profesorului Codreanu. De fapt, dacă nu ar fi fost amestecat în lovitura de la sediu, din Noiembrie 1940, Ciorogaru ar fi devenit Subsecretar de Stat la Economie, fiind un om bine pregătit în materie, în locul Petra, care nu era de categoria lui.

În ceea ce-l priveşte pe Preotul Dumitrescu-Borsa, s-a purtat amabil cu mine la început şi i-am înlesnit accesul la diferite Ministere, pentru a rezolva chestiuni, ce spunea el, se refereau la nedreptăţi ce le-ar fi suferit familiile de legionari în timpul regimului anterior. Dar nici el nu s-a mulţumit cu această poziţie ce i s-a părut minora în raport cu trecutul lui legendar. Preotul Dumitrescu s-a apropiat şi el de Profesorul Codreanu, crezând ca, prin sprijinul lui, va putea ajunge în situaţia ce-o avusese pe timpul Căpitanului, când fusese Secretar General al partidului Totul pentru tara", însoţindu-l pe Generalul Cantacuzino în toate deplasările lui prin ţară. Preotul Dumitrescu Borşa era la curent cu întâlnirile mele cu Profesorul şi îl încuraja pe Profesor să ceară proclamarea lui ca Şef al Legiunii. Odată obţinând Profesorul conducerea Legiunii, Preotul Borşa spera să devină a doua persoana din Mişcare, aspirând la postul de Secretar General.

Atât preotul Borşa cât şi Ciorogaru l-au sfătuit pe Profesor să intre cu forţa în sediul din Strada Gutenberg şi, odată instalat aici, toţi legionarii îi vor recunoaşte conducerea. Lovitura n-a reuşit, fiind reprimata în câteva ore de organizaţia legionara din capitală. În cursul cercetărilor, s-a adeverit rolul jucat de Ciorogaru şi Preotul Borşa, în organizarea loviturii de la Sediu. Aflându-se sub arest, au crezut că vor fi împuşcaţi ca răzbunare pentru moartea a doi legionari, care au căzut loviţi de gloanţele altor camarazi, în confuzia ce s-a produs atunci la

sediu. Nu li s-a întâmplat nimic. Nu puteam să uit trecutul lor de luptători, cu toate că acţiunile lor recente au făcut un imens rău Legiunii, zdruncinând stabilitatea interna a ei.

După căderea noastră de la putere, în urma loviturii de Stat a Generalului Antonescu, din Ianuarie 1941, Preotul Dumitrescu-Borsa a urmat linia de orientare a Profesorului Codreanu: cu Generalul Antonescu şi contra mea. Eu eram responsabil de toate calamităţile din Mişcare. Declaraţiile lui au apărut în ziare şi au fost publicate şi în cartea Pe Marginea Prăpastiei. În special s-a făcut mare tam-tam publicitar pe chestiunea afirmaţiilor Preotului-Borsa ca eu aş fi fost responsabil de acţiunile întreprinse în toamna anului 1938 de legionari, acţiuni care ar fi avut ca urmare asasinarea Căpitanului. Preotul Dumitrescu-Borsa uitase că a făcut şi el parte din Comandamentul de prigoana din aceasta perioada, ca locuia cu Vasile Christescu şi aprobase toate măsurile luate de acest Comandament, ca reacţie la teroarea crescândă a regimului. În viaţa mea politica, am întâlnit numeroase cazuri de camarazi care îndepărtându-se de mine şi contestându-mi locul ce-l ocupam în Mişcare, erau cuprinşi de un fel de amnezie, uitându-şi de propriile lor acte şi responsabilităţi. Aşa şi Preotul Borşa. Nu-şi mai aducea aminte de atitudinea lui în Comandamentul de prigoana, de energia cu care susţinea violenta în relaţiile cu echipa de asasini a guvernului şi mă indica pe mine ca unic făptuitor al acestor acte, când în realitate eu nu am făcut decât să transmit organizaţiilor de pe teren dispoziţiile Comandamentului de prigoana.

Preotul Dumitrescu-Borsa devenise o epavă umană încă din timpul refugiului din Germania. El era şeful grupului legionar din Berlin şi a dezertat din aceasta funcţie, rupându-se de grup, după pedepsirea lui Armand Călinescu, pentru a nu ei acuzat de tragicele întâmplări din tara.

Făcând declaraţii, s-a bucurat, firește de protecţia regimului antonescian şi a putut trăi în liniște şi pace toată perioada războiului. Dar prestigiul lui în lumea legionara se redusese la zero. Când mii de oameni sufereau din cauza prigoanei a antonesciene, atitudinea lui nu putea trezi decât amărăciune şi dezgust.

Gheorghe Ciorogaru a apucat o cale diferita. După ce a fost eliberat din ordinul meu, i-am trimis vorba sa se retragă din Bucureşti şi să se ducă în Oltenia, de unde era originar. Nu era o confinare, ci expresia grijii mele de a nu cădea victima vreunei răzbunări din cauza împuşcăturilor de la sediu, unde şi-au găsit moartea doi legionari de elita. Ciorogaru m-a ascultat. S-a retras în Oltenia, în localitatea de unde era originar, rămânând acolo în tot cursul războiului. N-a încercat, după informaţiile ce le deţin, să intre în graţia lui Antonescu, ci a păstrat tot timpul o ţinută decenta.

6. LILIANA PROTOPOPESCU

După căderea Preotului Vasile Boldeanu în mâinile poliţiei, în împrejurările pe care le-am expus în capitolul respectiv, conducea legiunii din prigoana a fost preluata de Doamna Liliana Protopopescu.

Între Liliana Protopopescu şi soţul ei era o mare diferenţă de caracter. În timp ce Profesorul Protopopescu, în momente grele pentru Legiune, înclina spre compromisuri şi alibiuri, Doamna Liliana era de o intransigenta eroica. Între cei doi soţi au existat adeseori fricţiuni pe această temă. Unul dintre cele mai amare momente din viaţa ei le-a trăit Doamna Liliana Protopopescu când a aflat ca, în cursul Consiliului de Miniştri ce s-a ţinut după întâmplările de la Jilava, 27 Noiembrie 1940, Profesorul Protopopescu făcuse declaraţii de ataşament pentru General, care voia sa profite de aceste tulburări, pentru a smulge şefia Legiunii.

După înfrângerea noastră, la 23 Ianuarie 1941, Profesorul Protopopescu, cum am scris mai înainte, n-a împărtăşit soarta celorlalţi miniştri, ci a fost eliberat după două săptămâni de arest, în urma indicaţiilor Generalului, care îşi adusese aminte de atitudinea lui, în acel memorabil Consiliu de Miniştri.

După arestarea Părintelui Boldeanu, conducerea Legiunii din tara a rămas fără succesor. Nu era prevăzut niciun locţiitor. În aceste momente grele, Doamna Liliana Protopopescu şi-a asumat răspunderea organizaţiei. Profitând de faptul ca ea nu era urmărită, beneficiind de protecţia de care se bucura soţul ei din partea guvernului, a început să înnoade fire în toată tara. În acest scop s-a folosit de legionarele din secţiunea feminină. Lucia Trandafir, şefa

secţiei feminine, fugise şi ea peste hotare, ajungând la Berlin. Cu ajutorul Doamnelor şi Domnişoarelor din organizaţia feminină, Doamna Liliana Protopopescu a reconstituit relaţiile cu provinciile, reuşind să asigure coordonarea diferitelor sectoare de activitate a Legiunii. Ea n-a uitat nici relaţiile cu Berlinul. În perioada cât a condus ea Mişcarea din tara eram informat cu multă precizie şi la timp de toate planurile regimului antonescian, care nu contenea sa ne administreze noi şi noi lovituri. Prin mijloace şi legături pe care numai Doamna Liliana Protopopescu le cunoştea, ajunsese să pătrundă până cercurile intime ale Preşedinţiei, transmiţându-ne la Berlin tot ce considera că era important pentru supravieţuirea noastră. Multe avertismente primite pe aceasta cale au servit echipei noastre de la Berlin ca să pareze intrigile ce le puneau la cale serviciile antonesciene, pentru a ne denigra în faţa autorităţilor germane, cu scopul de a lua măsuri şi mai aspre contra noastră.

Doamna Liliana Protopopescu, a fost un monument de inteligenta şi loialitate, aducând imense servicii Legiunii, într-o perioadă critica din existenta ei.

7. VIZITA LUI NEAGOE FLONDOR LA BERLIN

Neagoe Flondor era vlăstar din vestita familie a Flondoreştilor, a căror viaţă a fost strâns împletita cu istoria Bucovinei.

Un membru al acestei familii Baronul Flondor, a ajuns Ministru al palatului sub Regele Carol II. Fratele acestuia, Neagoe, a simţit atracţie pentru Mişcarea Legionara, unde şi-a câştigat destul de repede un loc de frunte. Căpitanul l-a răsplătit cu gradul de Comandant Legionar.

L-am cunoscut pe Neagoe Flondor în vara anului 1940. L-am vizitat la el acasă, în Strada Dorobanţi, şi, cu acest prilej, mi l-a prezentat pe Colonelul Rioseanu, care locuia în aceeaşi clădire. Mi-a spus de Rioseanu că este un intim al Generalului Antonescu, care, pe atunci, se afla internat la Mănăstirea Bistriţă. Am avut o conversaţie extrem de animata cu Colonelul Rioseanu, care şi-a manifestat simpatiile fata de Mişcare. Am discutat, în primul rând, cazul Generalului Antonescu, scos din circulaţie, prin internarea lui la Mănăstirea Bistriţă. L-am pus la curent cu intervenţiile mele la

Moruzov şi Urdăreanu, pentru a fi eliberat.

Nu-mi aduc aminte dacă Neagoe Flondor a jucat vreun rol în timpul guvernării noastre, dar după lovitura de Stat a Generalului Antonescu, din 23 Ianuarie 1941, a intrat din nou în acţiune, atât prin relaţiile lui cu Rioseanu, încercând să îmblânzească duşmănia acestuia fata de noi cât şi pe linia Palatului, prin fratele lui, Baronul Flondor.

În vara anului 1941, nu mai ştiu exact în care luna, sunt anunţat la Berlin, prin Mircea Dimitriu, ca a sosit în capitala Reichului Neagoe Flondor şi vrea neapărat să vorbească cu mine. Conform unei metode, de-acum des întrebuinţata, am fixat ziua şi locul întâlnirii în pădurea din jurul Berkenbrückului, care a mai văzut şi alţi oaspeţi clandestini:

Au mai fost la întâlnirea cu Neagoe Flondor, în afară de mine, Iasinschi şi Papanace. Am stat toţi patru pe iarba şi Neagoe Flondor ne-a făcut o expunere a situaţiei din tara, pe care o cunoşteam şi din alte izvoare.

Dat fiindcă Neagoe Flondor venise şi cu un plan de acţiune în ţara, am convenit ca însoţitorii mei să se retragă. Rămânând singur cu Neagoe Flondor, acesta mi-a comunicat că ar avea posibilitatea de a lua contact cu Palatul, prin mijlocirea fratelui său, Baronul Flondor. Ar putea transmite Regelui anumite idei şi puncte de vedere, care să modifice peisajul politic al României, întrerupând prigoana contra legionarilor. Am reacţionat sceptic la declaraţiile lui. Ne aflam în război şi Generalul Antonescu se bucura de toată încrederea Führerului. Regele nu dispunea de nicio posibilitate de a influenţa cursul evenimentelor. Doar atât l-am rugat pe Neagoe Flondor, ca să explice Regelui prin intermediul fratelui său, Ministru al Palatului, ca noi nu avem nicio vină în evenimentele sângeroase din Ianuarie 1941 şi ca toată operaţia aşa-zisei „rebeliuni”, a fost proiectata şi executata de Antonescu.

I-am explicat situaţia în care ne găseam noi la Berlin, prizonieri ai Marelui Reich, şi imposibilitatea în care ne aflam să întreprindem ceva ca să lămurim situaţia interna din România.

Ne-am despărţit întristaţi amândoi. Am apreciat loialitatea şi dragostea acestui om, care, venind dintr-o altă lume, s-a ataşat Mişcării Legionare. Legiunea lupta de fapt ca să apere şi marile tradiţii ale

acestei familii de cărturari bucovineni, înnobilaţi de împăratul Austriei.

8. ÎNCERCĂRI DE APROPIERE DE MIŞCARE

Am notat încercarea lui Antonescu de a se autoproclama Şeful Legiunii îndată după retragerea noastră din instituţiile publice, în 23 Ianuarie 1941, ca urmare a ultimatum-ului lui Hitler. Hotărârea lui a căzut în gol. Nu a avut niciun răsunet: nici în sânul Legiunii şi nici în ţară. Era şi firesc ca planul lui de a deveni Şeful Legiunii să nu trezească nici cea mai uşoară aprobare. După ce ataca pe legionari cu armata şi trage în ei, omorându-i pe cei ce opuneau rezistenta, se rupseseră legăturile morale între el şi tineretul ţării, încât o recunoaştere a conducerii lui era imposibila.

Completez aici ca, în vara anului 1941, s-au mai făcut două încercări de apropiere între Mareşal şi Mişcare, care s-au încheiat tot atât de lamentabil din motivele pe care le voi expune.

O primă cale ce-a ales-o Antonescu pentru a cuceri şefia Legiunii, a fost prin Profesorul Codreanu. L-a autorizat pe Profesor să ţină un Congres Legionar cu personalităţi neamestecate în rebeliune şi ostile lui Horia Sima. Congresul s-a ţinut la Craiova, avându-l ca regizor principal pe Preotul Dumitrescu-Borsa, primul sfătuitor al Profesorului şi agreat şi de cercurile antonesciene.

Au participat o serie de fruntaşi ai Legiunii aflaţi în această situaţie speciala, Congresul n-a dus la rezultatul aşteptat de General, deoarece când s-a pus problema acestuia ca viitor şef al Legiunii, Profesorul Codreanu a sărit ca ars, spunând:

— Asta nu se poate, căci doar eu sunt Şeful Legiunii.

De pe această poziţie, Profesorul n-a putut fi scos, cu toate stăruinţele unor participanţi, care susţineau candidatura Generalului. Congresul s-a încheiat cu proclamarea Profesorului ca „şef Spiritual al Legiunii", pentru a menaja susceptibilitatea Generalului, având calea libera de a fi desemnat mai târziu şef politic al Legiunii şi de a exercita efectiv comanda ei.

O a doua încercare a Preşedinţiei, mult mai serioasa şi mai bine pregătită, de a se apropia de Mişcare, s-a săvârşit prin Comandantul Bunei Vestiri, Radu Mironovici. Fiind adus la închisoarea din Deva,

prin luna Octombrie 1941, acesta a povestit unui grup de legionari cum s-a angajat în procesul de împăcare dintre Legiune şi General.

Iniţiativa, de asta data, a venit din partea unor generali, care colaborau cu Antonescu la efortul de război. Aceştia, spunea Radu Mironovici, şi-au dat seama de vidul lăsat în ţara de Mişcare, atât pe plan economic cât şi pe plan moral, afectând şi ţinuta trupelor de pe front, şi i-au cerut lui Antonescu să reconsidere problema legionara, în vederea unei apropieri.

Generalul (acum Mareşal) s-a lăsat convins şi le-a cerut să ia contact cu o personalitate legionara, în vederea unor discuţii prealabile. Generalii s-au fixat asupra lui Radu Mironovici, fiind unul dintre cei cinci întemeietori ai Mişcării, socotindu-l ca un om cu suficienta autoritate asupra întregii Legiuni.

În discuţiile avute cu Generalii, s-a ajuns la un perfect acord între cele două parţi. Radu Mironovici le-a comunicat că este oricând dispus să se angajeze într-o acţiune de înţelegere şi colaborare cu regimul actual.

A rămas doar să aibă loc întâlnirea lui Radu Mironovici cu Antonescu şi să se pună bazele înţelegerii. La început convorbirea cu Mareşalul s-a desfăşurat satisfăcător. Acesta i-a comunicat că este dispus să dea ocazie legionarilor să aducă energia lor în folosul ţării.

Mironovici i-a cerut însă lui Antonescu, ca în prealabil, ca o condiţie sine qua non, să dea dispoziţie ca legionarii să fie scoşi de sub acuzaţiile nedrepte şi cei ce se aflau în închisori, să fie eliberaţi şi reabilitaţi.

Generalul i-a dat asigurări că va da ordinele necesare ca aceste doleanţe să fie realizate în cel mai scurt timp posibil. I-a cerut să se pună imediat pe treaba pentru a regrupa în jurul lui, ca întemeietor al Legiunii, toate forţele vii ale Mişcării. Atunci Radu Mironovici a avut o tresărire şi văzând bunăvoinţa Mareşalului, s-a încumetat să mai ceara ceva.

— Mai este ceva, Domnule General, să-mi permiteţi să mă duc în Germania, să mă întâlnesc cu Horia Sima şi să-i cer aprobarea pentru acordul încheiat.

— Pe mine ca întemeietor, ma vor urma câteva elemente, dar el

este Şeful Legiunii şi fără acordul lui nu ma pot angaja la nimic.

Când a auzit Antonescu aceasta declaraţie, a avut un acces de furie şi a întrerupt conversaţia. Radu Mironovici a poposit din nou în închisoare şi înţelegerea nu s-a putut face.

Evident că am admirat atitudinea lui Radu Mironovici, dar, din punct de vedere tactic, a făcut o eroare. Putea să facă înţelegerea cu Antonescu, care ar fi avut ca urmare eliberarea legionarilor din închisori, chiar fără aprobarea mea. Radu Mironovici era un om loial şi distins şi ştiam că nu va întreprinde contra mea acţiuni stil – Preotul Borşa. Mai târziu ne-am fi înţeles şi ar fi primit aprobarea mea. Dar el nu-şi imagina ca simpla pomenire a numelui meu, în cursul convorbirii cu Antonescu, va duce la ruperea tratativelor.

IX. SFÂRŞITUL UNUI AN TRAGIC

„Anul 1941 se apropia de sfârşit, fără să înceteze o clipă teroarea contra Legiunii. A fost un an întunecat. De nicăieri nicio raza de speranţă. Aşa îşi răsplătea Noua Europa pe cei mai credincioşi aliaţi ai ei. Aşa îi răsplătea regimul din tara pe cei mai hotărâţi apărători ai patriei".

1. PRESIUNI DIN TOATE PĂRŢILE

Situaţia politica a grupului de legionari în Germania era grea. Eram supuşi unui regim de supraveghere poliţienească, cu scopul de a nu întreprinde nicio activitate care ar putea tulbura bunele raporturi ale Reichului cu Antonescu. Pentru a-i face pe placul acestuia, guvernul german a interzis şi relaţiile legionarilor cu familiile lor din tara. Dacă am fi încălcat aceste angajamente, eram ameninţaţi cu extrădarea.

Am mai avut amara surpriza sa constat ca Gestapo-ul îşi cauta informatori chiar şi în rândurile noastre. Petre Ponta, fiind căsătorit cu o germana, a fost solicitat de Legath să fie informatorul lor, amintindu-i că are obligaţii şi fata de patria lui adoptiva, unde locuia de zece ani. Ponta a refuzat politicos, justificându-se cu şederea lui în ţara aproape de mine, în timpul guvernării noastre, care-i interzice moralmente să facă acest serviciu. Alţii au fost mai slabi de înger şi au acceptat să furnizeze informaţii agenţilor lui Mull, şeful secţiei IV. Acum ce puteau să spună aceştia n-avea decât o importantă secundara.

Niciun legionar nu s-a gândit să întreprindă vreo acţiune spre tara şi nici cel puţin nu era criticata persoana Conducătorului. Izbucnise războiul din răsărit şi legionarii comentau operaţiile de pe front, bucurându-se de orice succes al armatelor germano-române. Nu tot aşa gândea Antonescu, care s-a folosit de război pentru a ucide cât mai mulţi legionari.

Dar dintre toţi legionarii refugiaţi în Germania, eu aveam situaţia cea mai grea. Eram supus la mari presiuni politice şi morale ca să renunţ la şefia Legiunii. Centrul de unde pornea aceasta campanie de intimidare a mea, pentru a ma obliga să trec altui fruntaş al Mişcării conducerea Legiunii, era Ministerul de Externe german. Cu aceasta intervenţie în afacerile interne ale Mişcării, funcţionarii din Wilhelmstrasse, care îl consiliau pe Ribbentrop să-l sprijine pe Antonescu, în evenimentele din Ianuarie 1941, urmăreau două obiective:

— Să-şi justifice punctul lor de vedere, demonstrând lui Ribbentrop şi Hitler ca însuşi Comandantul Mişcării îşi recunoştea culpabilitatea, prin actul renunţării la conducerea ei;

— Să înlesnească o eventuală reluare a colaborării între Mişcare şi General, plan pe care-l ţineau în rezerva, chiar după ce se convinseseră ca Antonescu fusese de rea credinţă, când le declarase, de atâtea ori, că e dispus să se înţeleagă cu „legionarii buni".

Nemaifiind Sima în fruntea Legiunii, urmaşul lui ar putea fi mai uşor agreat de General.

Acţiunile întreprinse contra mea din sfera Ministerului de Externe german veneau pe mai multe cai. Mai întâi în toate întrevederile avute cu Rademacher şi Legath la Berkenbrück, cel dintâi nu scapa niciun prilej să repete aceeaşi fraza: „Führerul nu va mai colabora niciodată cu Horia Sima, din cauza refuzului acestuia de a merge cu Antonescu la întâlnirea de la Obersalzberg din 14 Ianuarie 1941". Când rostea aceasta sentinţa, Legath tăcea, iar ceilalţi care erau cu mine, Iasinschi, Papanace, Corneliu Georgescu, se învăluiau de asemenea în tăcere. Eu, la rândul meu, ce era să spun? Cum mă puteam opune unei decizii a lui Hitler? Eram prizonierul lor, dar eram şi cel mai primejduit dintre toţi. Nu m-am aparat sub nicio formă, dar nici nu

le-am dat satisfacţia unui răspuns pozitiv. Renunţarea mea la şefia legiunii a rămas incerta.

În vara anului 1941, presiunile s-au multiplicat, devenind tot mai stăruitoare. Bietul Stoicanescu, de câte ori venea din expediţiile lui de la Berlin, îmi aducea vesti îngrijorătoare. Din cercurile germane, ataşate Ministerului de Externe, se filtrau aceleaşi atacuri împotriva mea, coincizând cu ceea ce declara Rademacher. În esenţă se repeta ca „o colaborare între Reichul german şi Horia Sima nu mai e posibila". Era o invitaţie clara de a părăsi Şefia Legiunii. Chiar şi în presa germana apăruseră notiţe şi articole cu un conţinut asemănător.

La acest cor de dezaprobări ale persoanei mele, s-au adăugat şi presiuni venite din mijlocul camarazilor mei. La Berlin locuia, în stare de libertate, legionarul Adrian Brătianu, cunoscut încă din primul nostru exil la Berlin, 1939 – 1940. Acesta lucra la emisiunea românească de radio şi avea legături şi cu funcţionarii din Ministerul de Externe. Pe aceasta filiera pătrundeau până la Berkenbrück informaţii destinate să-mi zguduie încrederea în viitorul Legiunii, atâta vreme cât m-aş crampona sa rămân în fruntea ei. Eram o carte arsa. Casa lui Adrian Brătianu era frecventată de Viorel Trifa şi acesta se întorcea cu sacul plin de ştiri defavorabile persoanei mele. Era aceeaşi placa, auzita de atâtea ori de la Rademacher, dar cu înfloriturişi nuanţe. Odată a venit cu comentarii auzite de la un înalt funcţionar al Ministerului de Externe, numit Wrede, referitor la scrisoarea ce i-am trimis-o eu Generalului, când am părăsit tara, trecând în Bulgaria, în Martie 1941. Wrede spunea ca scrisoarea a fost inoportuna şi a făcut mai mult rău relaţiilor germano-române. Nu pricepeam cum o scrisoare de loialitate fata de General, după toate cele întâmplate în România, putea să dăuneze intereselor Reichului în România. Aceste comentarii aveau alt scop: să întărească impresia, între camarazii mei, ca eu sunt un personaj supărător pentru politica Reichului în România şi trebuie să mă dau de-o parte.

Lovit din toate părţile, expus să provoc mânia lui Ribbentrop şi a înalţilor funcţionari din jurul lui, care fuseseră complici la decizia luata de Führer a-l susţine pe Antonescu contra noastră, cu ajutorul armatei germane din România, la o întâlnire avuta cu Rademacher şi

Legath, în 2 Noiembrie 1941, am făcut o declaraţie de acceptare a sugestiilor lor:

„Ma retrag de la conducerea Legiunii în momentul în care problema legionara se va rezolva în ţară. Odată reluata colaborarea cu Antonescu, rolul meu încetează şi altul va fi chemat să conducă destinele Legiunii. Generalul Antonescu nu va mai trata cu mine, ci cu succesorul meu. Eu voi continua să rămân în Germania".

Declaraţia mea i-a impresionat pe toţi cei prezenţi. Eram chiar la masa şi au ascultat-o toţi camarazii de la Berkenbrück într-o tăcere mormântala. Rademacher a luat cunoştinţă de declaraţia mea, crezând că se va întoarce la Berlin cu un trofeu diplomatic.

De fapt eu azvârlisem răspunderea înlocuirii mele asupra Ministerului de Externe german. Rămâne ca aceasta instanţă să obţină din partea lui Antonescu aprobarea reluării colaborării cu Mişcarea, după ce piedica principală, adică eu, cum credeau nemţii, dispărea de pe eşichierul politic. Drumul părea liber ca să se restaureze binomul Antonescu-Miscare. Dar aici s-au înşelat cercurile oficiale germane. Nu eram eu piedica principala pentru a ajunge la o nouă înţelegere, ci Conducătorul însuşi, care, de la izbucnirea războiului, renunţase la ideea de a-i mai avea alături de el pe legionari în guvern. Anumite încercări de apropiere cu legionarii din tara, cu excluderea celor din Germania, pe linia Profesorului Codreanu şi a lui Radu Mironovici, se dovediseră tot atât de sterile. În Noiembrie, când am făcut eu aceasta declaraţie, Generalul se fixase definitiv pe poziţia de eliminare totala a Mişcării din calculele lui politice.

2. CĂDEREA ODESEI

Ni s-au umplut inimile de bucurie când am aflat vestea ca după un lung asediu, care a durat peste două luni, Odesa a căzut în mâinile armatei române. Tot atunci am aflat ca Transnistria, ţinutul dintre Nistru şi Bug, va trece sub administraţia românească. Ne gândeam ca, la încheierea păcii, acest teritoriu va rămâne definitiv încorporat Statului Roman. Era o compensaţie pentru cei o sută de ani de ocupaţie rusească a Basarabiei şi pierderile grele ce le-am suferit în acest război.

Mai târziu, entuziasmul nostru pentru căderea Odesei ne-a

scăzut când am aflat preţul ridicat ce-a trebuit să-l plătească armata româna pentru aceasta victorie. Peste 120.000 de ostaşi au căzut în aceste lupte, o cifra enorm de ridicata în raport cu pierderile avute de armata germana pe întreg frontul de răsărit, până la acea data, 15 Octombrie 1941, de circa 200.000 de morţi.

Generalul Antonescu făcuse imensa greşeală de a refuza ajutorul militar oferit de Hitler la ocuparea Odesei. Numit la 23 August Mareşal al României, nu voia sa împartă gloria ocupării Odesei nici chiar cu germanii. El credea, după informaţiile primite, ca portul şi oraşul erau slab întărite şi dintr-o singură ofensiva vor cădea în mâinile ostaşilor noştri. S-au succedat nu una, ci patru ofensive, repetate la scurte intervale, până a putea fi alungaţi ruşii din Odesa. Ei au evacuat de bunăvoie întăriturile, la 15 Octombrie 1941, iar în dimineaţa de 16 Octombrie, trupele româno-germane, au constatat că nu mai aveau niciun inamic în faţa.

Ştirile despre masacrul fioros de la Odesa s-au filtrat puţin câte puţin în grupul legionarilor din Germania. Eram acaparaţi atunci de cursul general al războiului, de noile victorii germane în răsărit, pe care le auzeam aproape zilnic transmise de posturile de radio, în sunet de fanfara. Nu ne îndoiam ca Rusia va fi înfrânta în scurta vreme şi Hitler îşi va putea concentra toate forţele contra inamicului din Vest. Abia în iarna anului 1942, am început să avem îndoieli, întrebându-ne cum se va sfârşi acest război, de care depindea şi viitorul României.

3. UN CRĂCIUN LINIŞTIT

Dintre toate momentele trăite la Berkenbrück, mi-a rămas în minte, ca un popas odihnitor, Crăciunul Anului 1941. Nu ştiu cum se făcuse ca în mijlocul atâtor amărăciuni şi dureri, toţi cei responsabili de soarta noastră, începând de la şefii poliţieneşti de la Berlin şi de la Frankfurt/Oder, până la gazda noastră, ofiţerul SS Hartig, se întrecuseră să ne ajute în nenorocirea noastră, oferindu-ne câteva momente plăcute, cu prilejul Naşterii Domnului.

Mai întâi, n-am fost tulburaţi de consilierul de la Externe, Rademacher, care întotdeauna venea cu vesti rele când se deplasa să-şi vadă prizonierii. Chiar ştirile ce le primeam din tara, nu mai aveau cruzimea de altă dată. Pare că se domolise şi firea sanguinara a lui

Antonescu. Cine ştie, pierderile suferite la Odesa l-au determinat să fie mai tolerant cu legionarii. Ne-am bucurat de o pauză politica. La Rostock, de asemenea, după masa oferita legionarilor de Heinkel, reînviase optimismul. Se vorbea de iminente tratative cu Conducătorul din tara.

Gazda noastră, Haitig, ne-a oferit o masa deosebit de buna, care depăşea cu mult raţia obişnuită. Se vedea ca primise cartele suplimentare pentru a putea procura articolele necesare unui surplus de hrana. Ne-am trezit şi cu un pom de Crăciun, întocmit după toate regulile, cu serpentine, lumânări şi dulciuri. N-a lipsit nici vinul la masa de seară, care s-a prelungit până noaptea târziu, în Ajunul Crăciunului.

În ziua de Crăciun am avut alte surprize. De la Berlin au venit să ne viziteze şi să petreacă împreună cu noi Naşterea Domnului, Lucia Trandafir şi familia Arnautu. Aceşti legionari se bucurau de libertate. Nu ştiu prin ce împrejurări scăpaseră de sub controlul poliţiei, nefiind asimilaţi celor ce trebuia să fie internaţi la Rostock, deşi deţinuseră funcţii în ţara şi fuseseră amestecaţi în evenimentele din Ianuarie 1941. Arnautu avea un apartament la Berlin, iar Lucia Trandafir locuia împreună cu ei.

Bineînţeles că ne-au adus şi ei darurile lor: fel de fel de alimente, de care duceam mai mare lipsa. După masa de la amiază, am făcut tot grupul o lungă plimbare în împrejurimi, de-a lungul Spreei şi prin pădurile ce ne înconjurau. Glumeam, râdeam şi fredonam arii, ca şi cum lumea era a noastră. Frunţile se descreţiseră şi chiar interpretam aceasta mărinimie a autorităţilor, ca un semn al destinului. Se schimba ceva în relaţiile noastre cu superiorii de la Berlin? Se pregăteau să ne modifice statutul de refugiaţi, cu domiciliu forţat? Oamenii, în aceste împrejurări se leagă de orice speranţă, oricât de firava ar fi. Credeam că s-a spart undeva cercul de fier care ne strângea din toate părţile şi va răsări din nou soarele pentru noi.

X. 1942: ANUL STABILIZĂRII POLITICE

„În timp ce Anul 1941 s-a caracterizat, din perspectiva Legiunii, printr-o avalanşă de crâncene lovituri ce le-am primit din partea coaliţiei antonesciene-hitleriste, Anul 1942, îl putem denumi Anul

stabilizării politice. Situaţia Mişcării nu s-a îmbunătăţit nici în patrie şi nici în exil, dar, prinşi în vârtejul războiului, atât guvernanţii din tara cât şi cei ai Reichului, au socotit că ne-au administrat suficiente lecţii ca să ne cuminţim şi să nu le mai facem greutăţi. Mişcarea era paralizata prin aceasta dubla presiune şi nu mai reprezenta niciun pericol, nici pentru Antonescu şi nici pentru presupusele interese ale Reichului".

1. RELAŢIILE DINTRE NOI

Între grupul de la Rostock, garnizoana noastră de la Berlin şi conducerea centrala de la Berkenbrück, era un du-te-vino continuu. În principiu şi conform iscăliturii noastre pe documentele prezentate de Gestapo, orice contact între cele trei grupe legionare era interzis. Se putea călători dintr-un punct într-altul, dar numai cu aprobarea organelor de la Berlin. În realitate, situaţia era alta. Cu oarecare precauţii, circulaţia era libera. De la Rostock, mulţi camarazi se deplasau la Berlin, unde, prin mijlocirea celor ce locuiau aici – Tiana şi Petre Ponta în special – ajungeau uşor în contact, fie cu mine, fie cu alte căpetenii de la Berkenbrück. În aceasta perioada am fost trataţi cu liberalitate de organele poliţieneşti. Ele erau informate precis de mişcările noastre continue, dar se prefăceau ca nu văd, deşi, eram siguri, că îşi adunau documente pentru a justifica o eventuală agravare a condiţiei noastre de prizonieri politici. Hârtiile semnate de noi le dădeau dreptul să intervină în orice moment pentru a curma „abuzurile noastre cu ospitalitatea germana".

În aceasta perioada, postul de Ministru al României la Berlin a fost ocupat de un diplomat de cariera, Răul Bossie. Acesta, deşi numit de regimul antonescian, nu a depus un zel excesiv în urmărirea mişcărilor noastre. Era un om prea fin şi distins, ca să se transforme într-o unealta umila a lui Antonescu. Îşi făcea datoria de ministru în mod conştiincios, dar nu avea apucături de inchizitor. În modul acesta, informaţiile primite la Bucureşti, pe canalul Legaţiei, asupra „agitaţiilor" legionare, erau mai puţin alarmiste şi în aceeaşi măsură se răreau şi intervenţiile făcute la Berlin, pentru a determina înăsprirea măsurilor luate contra noastră.

De la început, s-a creat o divergenta între Himmler şi Ribbentrop pe chestia tratamentului ce trebuia să ni se aplice.

Himmler, mai bine informat, pleda în faţa Führerului pentru un tratament amical al problemei legionare, până ce împrejurările vor permite o reluare a colaborării cu Conducătorul Statului. Ribbentrop, de altă parte, era total acaparat de Antonescu, văzând în el un colaborator loial al Führerului. Atitudinea lui Ribbentrop era puternic influenţată de rapoartele ce le primea de la Bucureşti unde, funcţionarii mari şi mici de la Legaţie susţineau cu fanatism cauza lui Antonescu. Oamenii lui Himmler, destinaţi la supravegherea legionarilor, erau recrutaţi în general dintre ofiţerii crescuţi în SS şi, ca atare, erau mult mai apropiaţi de noi decât funcţionarii de la Externe. Cei dintâi, în măsura în care puteau şi nu încălcau ordinele, tolerau deplasările noastre dintr-un loc într-altul, cu atât mai mult cu cât erau interesaţi şi ei să afle anumite lucruri din tara, care puteau dauna intereselor Reichului. Ei se îndoiau de loialitatea lui Antonescu şi a anturajului său, un grup de profitori de ultima ora, care s-au substituit prin intrigi Mişcării Legionare la conducerea Statului. Ofiţerii SS, care erau în acelaşi timp şi comisari de poliţie, erau bucuroşi să afle informaţii asupra duplicităţii lui Antonescu, pe care le transmiteau apoi lui Himmler şi de la acesta lua calea Externelor sau a Cancelariei lui Hitler.

Cum cursul războiului cu ruşii se desfăşura favorabil Puterilor Axei, nici Antonescu nu-i putea cere mai mult lui Hitler, fiind convins ca ostilităţile se vor termina cu victoria Germaniei, cel puţin pe continent. El era ataşat de Hitler nu prin tratate, ci prin forţă impresionanta a Reichului, care se proiecta ameninţătoare asupra oricui ar încerca să i se opună. În acest moment obţinuse de ajuns: eliminarea Mişcării de la putere şi declararea legionarilor fugari în Germania ca prizonieri politici, ceea ce-i priva de dreptul de a avea un cuvânt de spus în afacerile interne ale României.

2. BOMBARDAMENT ENGLEZ LA ROSTOCK

Între 23 şi 29 Aprilie 1942, în toate nopţile, avioane engleze au bombardat, în valuri neîntrerupte, oraşul Rostock şi fabrica de avioane Heinkel. N-a fost cruţat nici cartierul din jurul casei unde locuiau legionarii. Apărarea, extrem de slaba. În primele nopţi, avioanele engleze au bombardat ţelurile fixate, fără să întâmpine vreo reacţie. Cu

repeziciune, s-a organizat şi apărarea şi, în ultimele nopţi, avioanele engleze au fost interceptate de aviaţia germana de vânătoare.

Pagubele, imense. Nenumăraţi morţi în centrul oraşului. Rostock a fost primul dintre oraşele Germaniei care a suferit bombardamente devastatoare. Barăcile unde locuiau legionarii s-au ales doar cu câteva geamuri sparte. Fabrica Heinkel fost pe jumătate distrusă. Producţia de avioane, întrerupta pentru câteva săptămâni. Numeroase avioane au fost lovite pe când se aflau încă pe şantier şi erau gata să iasă din fabrica. Pentru repararea halelor şi înlocuirea materialului distrus, au fost concentraţi la Rostock vreo două mii de meseriaşi calificaţi. Lucrul a început imediat şi urmele bombardamentului s-au eliminat repede, prin eforturile combinate ale celor veniţi ad-hoc şi ale vechilor muncitori.

Oraşul, o ruina. Legionarii noştri aveau mari dificultăţi ca să găsească o prăvălie. Circulaţia era extrem de grea. Tramvaiele nu funcţionau. Doar autobuzele şi acestea destul de rar.

3. REVISTA „AXA" REAPARE LA ROSTOCK

Un eveniment excepţional în viaţa grupului legionar confinat la Rostock, a fost reapariţia revistei Axa.

Axa a fost întemeiata, la începutul anului 1933, de către un grup de tineri intelectuali din Bucureşti, care s-au ataşat Mişcării în aceasta perioada de expansiune legionară. Echipa de direcţie era constituita din Mihail Polihroniade, Victor Vojen şi Alexandru Constant. Au devenit colaboratori permanenţi ai Axei, Ion Mota, Vasile Marin, Victor Puiu Gârcineanu, Alexandru Tell, Vasile Christescu, Virgil Rădulescu şi alte elemente de elita ale organizaţiei legionare din capitală. Au apărut în total 24 de numere din revista Axa în 1933. Odată cu prigoana dezlănţuită contra Legiunii în 1933 – 1934, a dispărut şi revista. Reapariţia ei în perioada 1934 – 1940 n-a mai fost posibila din cauza cenzurii guvernamentale, exercitata fără întrerupere în toţi aceşti ani.

Axa trebuia să reapară în timpul guvernării legionare. Cum spune Paul Costin Deleanu, se pusese la punct reluarea publicării revistei în cursul lunii Ianuarie 1941, dar viforul antonescian care s-a abătut asupra ţării în această lună a înăbuşit în faşă iniţiativa. Revista trebuia să reapară sub îngrijirea Doamnei Mary Polihroniade, sotia

fondatorului revistei, ucis la Râmnicu-Sarat, ea însăşi o distinsa intelectuală.

Redactorul Axei de pe ţărmul Marii Baltice a fost Pavel Costin Deleanu. În jurul lui s-au concentrat, aducându-şi contribuţia, toţi intelectualii de seama ai acestui grup.

După cum citim în Cuvântul înainte al redactorului, noua revista va menţine „cea mai deplină unitate principiala cu prima echipa de redacţie". Se va manifesta pe linia celor două note esenţiale ale celor 24 de numere apărute în 1933: stricta actualitate politica, de-o parte – linie de doctrina legionara în cele trei planuri, mişcare, popor, stat – de altă parte.

„Caietele revistei, spune redactorul, se vor îmbogăţi în plus cu o nouă perspectiva, impusa de evoluţia Mişcării: se vor publica lucrări specifice fazei de guvernare legionara din tara. Acestea vor avea în chip natural un caracter nu numai doctrinar, ci şi programatic".

Aflând de intenţia grupului legionar de la Rostock de a scoate o revistă, am şovăit la început să-mi dau asentimentul. În situaţia în care ne găseam, de oameni neliberi, supuşi anumitor condiţii de semiprizonierat politic, ameninţaţi permanent să ni se schimbe statutul în mai rău, mi-era teama de consecinţe. Dar, în urma insistentelor şefului acestui grup, Nicolae Petrascu, am acceptat în final să le dau aprobarea. Dar le-am atras atenţia ca, pe cât este posibil, să evite o confruntare justificativa cu guvernul de la Bucureşti, pentru a nu da prilej Antonescienilor să ne arate cu degetul autorităţilor germane. Echipa de redacţie s-a menţinut, în general, în cadrul acestor instrucţiuni. Rareori s-au strecurat în articolele colaboratorilor anumite aluzii la recentele evenimente.

Noua Axa a avut ca subtitlu „Caiete Legionare de istorie, doctrina şi arta". Au apărut în total trei numere, toate în primăvară şi vara anului 1942.

Pavel Costin Deleanu, redactorul publicaţiei, conştient de situaţia excepţională în care ne găseam, ţine să precizeze ca revista este „un buletin de circulaţie strict restrânsa la marginile grupului Rostock. Nu era destinat să fie difuzat nici în ţara şi nici în Germania".

În ce priveşte scopul apariţiei acestei publicaţii, Pavel Costin

Deleanu indica importanta ei „pentru menţinerea unităţii grupului legionar de la Rostock”.

„Totodată, însuşi numele Axei reprezintă şi cealaltă unitate, unitatea în timp, continuând, peste orice vicisitudine, o serie istorica de tradiţie legionară. Pe această cale, caietele de fata năzuiesc să constituie, în şirul periodicei lor apariţii un mijloc în plus al unităţii noastre, nu numai o expresie a ei, a acestei unităţi peste orice biruitoare, dar tocmai de aceea şi iarăşi atât de greu încercata”.

Redactorul nu uita nici condiţiile grele în care se întocmeşte revista. Cei ce scriu sunt oameni trudiţi de munca în fabrica. „Veghind în ceasuri târzii de noapte, după oboseala celor zece ore de greu lucru zilnic în fabrici… ne gândim totuşi cât putem mai riguros la temeiurile şi la perspectivele luptei noastre legionare”.

„În aceasta comunitate de monahism laic, care va sta poate în viitor, la baza instituţiilor de educaţie, şi concentrare comunitar-legionara, legionarii îşi storc ultima energie, spre a-şi rândui şi împărtăşi unul altuia gândurile”.

O singură părere de rău îl frământa pe redactor când contempla minunatele lucrări ale atâtor elemente de valoare, aşternute pe haine după aspra munca din fabrica” prea slabele mijloace tehnice de tipăritura nu sunt în stare să valorifice, nici calitativ şi nici cantitativ, decât în mica parte şi măsură, bogata, atât de bogata producţie”.

Dar nimic nu poate împiedica spiritul legionar să-şi piardă combativitatea şi încrederea în viitor. Paul Costin Deleanu, încheie cu o mărturisire de credinţă:

„Vom stărui însă, ca aceasta unitate a gândirii legionare în pribegie să continue sub orice formă, cât de precara, prin orice noi etape, cât de lungi şi oricât de anevoioase, pe oriunde va fi să ne poarte tragicul nostru destin, destinul poporului român.

Continuam linia istorico-politica a Căpitanului nostru, într-o desăvârşită unitate interioară, cei de aici, cu cei de pe front şi închisori, ca oamenii revoluţiei europene de pretutindeni să se poată întâlni în spiritul unitar al creatorilor mişcărilor de înnoire continentala”.

Caietul Nr. 1 cuprinde articole din cele mai variate domenii: istorie, doctrina, amintiri, probleme de educaţie legionara, probleme

economice şi politica externă. Un excepţional articol de educaţie legionara semnează Eugen Theodorescu: „Drumul până la gradul de legionar şi viaţa cuibului”. De remarcat apoi două articole cu caracter economic: „Organizarea economică a României Legionare”, de Dr. Ion Cenger, şi „Lucrările publice în Statul legionar”, de Inginer Dumitru Mihăescu. Alexandru Randa, specialist în istoria traca, dezvăluie rădăcinile trace ale culturii europene.

Caietul Nr. 2 este închinat zilei de naştere a Führerului Adolf Hitler, la împlinirea a 55 de ani de viaţă. Colaboratorii la acest număr scot în evidenta lupta titanica a lui Adolf Hitler contra comunismului, mai întâi în Germania şi apoi pe plan european, în campania lui din răsărit.

Numărul 3 al Caietelor este închinat aniversării a 15 ani de la înfiinţarea Legiunii Arhanghelului Mihail. Revista cuprinde numeroase articole închinate Căpitanului, între care unul semnat de Nicolae Petrascu, cu titlul „Misiunea Europeană a Căpitanului”. Sunt evocate în acest caiet şi figurile legendare ale marilor îndrumători ai Legiunii şi colaboratorilor cei mai apropiaţi ai Căpitanului:

— Ion Mota, de Nicolae Pârvu
— Inginerul Gheorghe Clime, de Petre Valimareanu
— Căpitanul Emil Siancu, de Vasile Hanu.
— Sub comanda lui Ion Bănea, de Nicolae Mândreanu
— Nicoară, de I.G. Dimitriu – Nicadorii, de Toader Iora.
— Nicadorii, de Toader Iorăş.

Articolul de fond este semnat de Corneliu Georgescu, având titlul „La a cincisprezecea aniversare a întemeierii Legiunii”. Pentru a respecta consemnul discreţiei, semnează cu numele de B.V. Gogu. Corneliu Georgescu expune pe larg în acest articol împrejurările în care a luat naştere Legiunea şi vicisitudinile prin care a trecut din primul moment. Evoca cu multă duioşie şi patetism figurile lui Hristache Solomon şi General Macridescu, care, deşi aparţineau unei alte generaţii, au aderat din primul moment la apelul Căpitanului. Ei au venit, spune Corneliu Georgescu, cu ochii ţinta spre zările viitorului legionar”.

Vorbind de prigoanele ce le-a îndurat Mişcarea Legionara din

primul moment al existentei ei, Corneliu Georgescu explica şirul de încercări prin care a trecut Mişcarea.

„Căpitanul ne-a indicat, deci, în mod intuitiv şi precis, seria de încercări prin care are de trecut Legiunea: suferinţa, jertfa sângelui, deznădejdea, pentru ca după parcurgerea întregii serii de încercări să urmeze biruinţa".

Corneliu Georgescu distinge cele trei mari epoci din istoria Legiunii:

Anii 1927 – 1937 reprezintă decada primei încercări, a muntelui suferinţei. Aceşti ani au fost martorii suferinţelor, din ce în ce mai înteţite pe care le-au îndurat legionarii.

A urmat epoca „pădurii cu fiare sălbatice", între sfârşitul lui 1937 până în 1940.

„Mii de legionari ucişi în aceasta prigoana de Călineşti, Benglii, Moruzovi, în beznele nopţilor. Nu ucişi, ci torturaţi, martirizaţi, fripţi pe jăratic, arşi cu vitriol. Căpitanul, cu el, Nicadorii şi Decemvirii, Clime, Bănea şi mulţi nenumăraţi, şi-au găsit moartea năprasnică în aceasta prigoana".

„Luminişul care s-a ivit o clipă", continua Corneliu Georgescu, la capătul acestui drum, n-a însemnat însă biruinţa. El a marcat doar hotarul dintre pădurea cu fiare", învinsa şi ea, şi cea de-a treia încercare, „mlaştina deznădejdii".

Starea în care se găsesc legionarii din tara şi din străinătate, după evenimentele din Ianuarie 1941, Corneliu Georgescu o considera ca fiind „mlaştina deznădejdii", prorocita de Căpitan. Aceasta e ultima stavila care sta în calea biruinţei finale.

„Lumea veche, îngrozita de perspectiva apropiatei biruinţe legionare, şi-a strâns rândurile şi a pornit cu multă vehementa, dar şi cu cea mai mare tenacitate atacurile ei împotriva a tot ce e legionar. Noi chinuri, noi asupriri, noi umiliri. Închisori câte n-au fost de când e neam românesc pe lume. Şi umiliri cumplite, satanice, care dor, cum doare o rană pe care o răscoleşti în fiecare zi cu ghimpi înveninaţi. Ura duşmanilor de moarte ai Legiunii, ura duşmanilor lumii noi, pentru înfăptuirea căreia Legiunea lupta, s-a revărsat puhoi asupra pământului românesc, căutând să înăbuşe în balele ei otrăvite tot ce

este tineret verde, tot ce este viitor românesc, tot ce este legionar".

Fără să se refere în mod explicit, Corneliu Georgescu înfăţişează tabloul fioros al prigoanei antonesciene, care a azvârlit întreaga ţară într-o noua perioada de neliniște şi tulburări, care va sfârşi în catastrofa de la 23 August 1944.

Dar cu tot acest calvar al întregii naţiuni, Corneliu Georgescu nu-şi pierde încrederea în victorie. „Mlaştina deznădejdii" va fi străbătută şi ea şi Legiunea va învinge măreţ şi definitiv. Pentru că aşa a prorocit Căpitanul. Şi Căpitanul n-a greşit niciodată.

4. SĂRATĂ. PLANUL DIABOLIC AL LUI ANTONESCU DE EXTERMINARE A LEGIUNII

În primul capitol al acestei parţi, am arătat ca noi, cei fugari în Germania, ne-am bucurat de o relativa stabilitate a situaţiei noastre. Nu tot aşa s-au întâmplat lucrurile în ţară. Furia lui Antonescu contra Mişcării nu mai cunoşteau margini. Obsedat de problema legionara, el voia să-i vadă pe toţi, mari şi mici, în lumea de dincolo, ca să nu mai fie expus, într-un viitor cât de îndepărtat să mai aibă de furca cu ei.

Războiul i s-a părut Conducătorului un prilej binevenit ca să scape de cât mai mulţi dintre ei. Şi într-o formă atât de înălţătoare şi patriotica, încât nimeni nu-l putea învinui de intenţiile lui asasine. N-a luptat tineretul legionar o epocă întreaga contra comunismului? Nu e şi războiul lor? Atunci, nimic mai simplu decât ca ei să plece şi să-şi facă datoria pe front. În tranşee vor pieri mulţi şi cum declarase el odată „va izbucni un nou război şi se va termina cu acest tineret gălăgios.

Legionarii, entuziasmaţi de campania militară din răsărit, n-au aflat decât târziu de planul diabolic al lui Antonescu. Ei nu erau chemaţi la arme ca să-şi facă datoria ca orice soldat, luptând cu vitejie fiind permanent în primejdie să-şi piardă viaţa pentru patrie. Statutul lor era fundamental diferit de al celorlalţi soldaţi. Legionarii destinaţi unei morţi sigure. Chiar de când a sunat goarna războiului miile şi zecile de mii de legionari chemaţi sub arme au format o categorie aparte. Ordine secrete cunoscute numai la comanda unităţilor, îi indicau ca duşmani ai neamului şi cereau ofiţerilor cu informaţiile să-i supravegheze permanent. Acest val de legionari au fost scoşi din

unităţile lor de rezerva, cărora aparţineau în timp de pace şi trimişi în primele batalioane care operau pe front. Conform ordinelor primite, legionarii îmbrăcaţi în haina militară trebuiau menţinuţi permanent în linia întâi de foc şi să fie folosiţi în cele mai periculoase misiuni, până la „reabilitarea post mortem".

Notam că nu era vorba de condamnaţi şi aflaţi în închisoare, ci de legionarii liberi, de acei cărora nu li se găsise motive de a trece prin fata Tribunalelor Militare şi de a primi vreo pedeapsa. Aceştia au fost mobilizaţi chiar de la începutul ostilităţilor şi încadraţi unităţilor cărora operau pe front, chiar dacă îşi făcuseră instrucţia în regimente care erau ţinute încă în rezerva, în interiorul ţării.

Aceste vesti, primite din tara, ne-au tulburat şi pe noi din Germania. Ele contrastau cu răspunsul drastic ce-l primiseră legionarii din închisori, la cererea lor adresata Generalului Antonescu de a fi trimişi pe front: „Prea târziu, Domnilor". Pe legionarii liberi i-a tratat cu maximum de severitate pentru a scăpa de cât mai mulţi dintre ei. Pe cei din închisori nu i-a eliberat şi nu i-a trimis pe front, dintr-un calcul perfid. Generalul credea ca războiul din răsărit va dura câteva luni, se orientase după cele ce auzise de la Hitler. Campania din Rusia se va termina triumfal, cel mai târziu în toamnă. El nu voia sa împartă cu nimeni din tara gloria victoriei. Legionarii din închisori erau destinaţi să stea acolo, privind de după zăbrele desfăşurarea maiestuoasa a evenimentelor. Hitler, împreună cu el, îşi vor face intrarea triumfala în Moscova, în fruntea armatelor biruitoare. Dacă le-ar da drumul legionarilor deţinuţi să participe pe front, i s-ar adumbri propriile lui merite căci poporul ar începe să exalte faptele de vitejie ale acestora, cum s-au întâmplat atâtea cazuri cu figuri care au intrat în legenda.

Dar războiul se prelungea… Asediul Odesei s-a terminat cu o înfrângere grava şi cu pierderi imense de vieţi omeneşti. În primăvara anului 1942, nici Moscova şi nici Leningradul n-au putut fi cucerite. Frontul se întindea, lua proporţii, ajungând la Don. Hitler cere noi divizii romaneşti pentru a acoperi întreaga lui lungime. De abia atunci Antonescu şi-a adus aminte de legionarii din închisori. De ce să stea aceştia la adăpost, când necesităţile războiului cresc? Şi atunci a semnat un nou decret prin care erau amnistiaţi cei ce primiseră o

pedeapsă până la cinci ani, dar cu obligaţia de a pleca pe front.

Concentrarea legionarilor eliberaţi din închisoare a început în luni 1942. Toţi au fost îndreptaţi spre „Centrul 5 de Instrucţie Sărată”, o localitate din sudul Basarabiei. Primeau 10 zile de permisie, ca să-şi vadă părinţii şi apoi trebuiau să se prezinte la Sărată.

Centrul de Instrucţie Sărată a fost înfiinţat în 10 iunie 1942, cu formarea primelor batalioane: 991 şi 992. Au fost formate în total 20 de batalioane, în cursul războiului, începând cu 991 şi sfârşind cu batalionul 1010. Efectivul unui batalion era de 600 de oameni. Deci, în total, 12.000 de suflete au trecut pe la Sărată, murind în cea mai mare parte.

Cu înfiinţarea acestui Centru, Antonescu a urmărit să distrugă atât persoana fizica cât şi fizionomia morala a legionarilor concentraţi aici. Tratamentul la care au fost supuşi a fost mult mai aspru decât al legionarilor care luptau de la începutul războiului, în primele linii, şi de a căror soarta am vorbit mai înainte.

Mai întâi, legionarii trimişi la Sărată au fost rupţi de familie. Nu aveau voie să scrie, să primească scrisori sau pachete. Nu primeau permisii şi nici măcar solda la care avea dreptul soldatul român. În al doilea rând, indiferent de gradele ce le-au primit când şi-au făcut armata, toţi purtau acum gradul de soldat. Ofiţerii, subofiţeri, caporali, dacă erau legionari, pierdeau automat gradul, devenind simpli soldaţi.

Instrucţia a fost extrem de aspra. După trei luni de instrucţie, pe o căldură de 30 de grade, în cursul verii basarabene, batalioanele erau trimise pe front, fiind ataşate diverselor divizii. Dar şi pe front, batalioanele de la Sărată erau supuse discriminării. Pierderile în morţi şi răniţi nu au fost înlocuite ca la alte unităţi. Batalioanele trebuiau să lupte cu efectivul rămas, până la totala lor nimicire.

Mai greu de suportat decât instrucţia draconica, cu marşuri obositoare în zăduful verii şi în viforul iernii, erau chinurile morale la care erau supuşi legionarii. Din primul moment de când intrau pe poarta acestui centru de instrucţie, erau consideraţi de către cadrele militare, duşmani ai neamului. De la caporal şi până la generalul comandant al Centrului, toţi îi tratau cu dispreţ şi cu cea mai mare severitate. Pentru ei nu exista o vorbă buna, un cuvânt de mângâiere, o

înţelegere umană a stării în care se aflau.

Pentru a-i umili şi mai mult, Antonescu dăduse ordin ca în aceste batalioane legionarii să fie amestecaţi cu pleava societăţii romaneşti: dezertori, borfaşi, hoţi de buzunare şi chiar elemente criminale, care aveau pe conştiinţă moarte de om. Planul iniţial era ca, înecaţi în aceasta masa de tâlhari şi bandiţi, legionarii să fie expuşi apucăturilor acestora, pentru a-i determina să răspundă provocărilor. Comandanţii centrului aveau instrucţiuni să nu intervină în certurile ce ar fi izbucnit iar când interveneau se arătau mai binevoitori cu borfaşii. Dar în acest punct au dat greş! Unitatea şi disciplina legionara au format un zid de granit, de care s-au izbit toate încercările de scandal ale acestor elemente detracate.

Mai mult decât atâta. Comportamentul legionarilor, în toate împrejurările, la instrucţie, în repaus, la masa, eleganta şi bunul simţ cu care îi tratau şi pe ei, care veniseră dintr-o lume interlopa, le-au impus respect considerându-i fraţi de suferinţă. Au început să-i asculte, să le ia exemplul lor de ordine şi disciplina. Nu-i mai furau pe ceilalţi soldaţi şi îşi făceau şi ei datoria în rând cu ceilalţi ostaşi. Batalioanele acestea mixte, de legionari şi delincvenţi de drept comun, în loc să devină centre de discordie şi de continue frecuşuri, s-au transformat, prin voinţa şi exemplul blocului legionar, în unităţi valoroase de lupta, un fenomen la care nu se aşteptau nici comandanţii centrului şi nici organele de la Bucureşti, care aşteptau alte rezultate. Când aveau un moment de răgaz, mai ales seara, legionarii le făceau şi educaţie patriotica, învăţându-i ce este comunismul şi pentru ce luptau în răsărit. În ciocnirile în care au participat aceste batalioane mixte, în anii 1942 şi 1943, rare au fost dezertările. Pedepsiţii de drept comun au murit alături de legionari şi nu s-au predat hoardelor roşii.

Dar ceea ce i-a durut mai mult pe legionarii concentraţi la Sărată, a fost când au aflat din gura comandanţilor locali ai Centrului, pentru ce au fost trimişi aici: „pentru reabilitare”. Aşa era ordinul Conducătorului. Ei se făcuseră vinovaţi de crime mari contra patriei, atât de mari încât numai prin moarte le pot ispăşi. Toţi erau destinaţi să fie reabilitaţi „post mortem”. Batalioanele acestea trebuiau azvârlite în cele mai primejdioase sectoare ale frontului, iar legionarii folosiţi cu

precădere şi în permanenţă în misiunile cele mai grele. Evident ca ei puteau să scape dintr-o încercare, două, trei, dar după ce se întorceau teferi, îi aşteptau o alta misiune, tot atât de grea. Şi asta indefinit, până ce îi secera moartea. Atunci abia familia de-acasă primea anunţul ca soţul sau fiul au murit pe front, cu menţiunea reabilitării „post mortem".

Legionarii nu puteau primi concediu, oricât de mult s-ar fi prelungit campania lor. Erau evacuaţi doar când fuseseră grav răniţi, ceea ce se întâmpla foarte rar, căci piereau aproape toţi în toiul luptelor. Chiar dacă ar fi făcut fapte de vitejie, nu li se acordau decoraţii şi nici nu puteau primi noi grade, reluând scara înaintărilor. Dacă vreun legionar, prin cine ştie ce întâmplare, se întorcea acasă şi afla Statul Major, era imediat trimis înapoi pe front, cu menţiunea că nu se „reabilitase", adică nu căzuse în lupte şi trebuia să îndeplinească şi aceasta „formalitate".

Nu se va şti niciodată nici numărul şi nici numele legionarilor ce au murit pe front în aceste condiţii tragice. Ei, care şi-au iubit patria mai mult decât viaţa lor, erau amestecaţi cu cele mai declasate elemente ale neamului şi loviţi în sentimentele lor cele mai scumpe.

Centrul de Instrucţie Sărată era o unitate închisa. Un adevărat lagăr de concentrare.

Ziarele nu scriau nimic de el. Familiile nu ştiau unde se aflau copiii lor scumpi. Toate legăturile erau întrerupte. În ţara, legionarii erau batjocoriţi de o presa hidoasa, iar pe front nu-i aştepta alta răsplată decât moartea. O moarte anonima, de care nu se pomeni nimic, orice fapte mari de vitejie ar fi săvârşit.

Conceput în modul acesta infernal, războiul ca instrument de exterminare al tineretului legionar-conflictul din răsărit şi-a pierdut baza morala, lovind şi nimicind tocmai pe aceia care erau crainicii creştinătăţii contra ateo-marxiştilor. Lipsit de coeficientul de securitate naţională al Legiunii, Generalul Antonescu a devenit prizonierul forţelor anti-naţionale, care au subminat tara, conducând-o la catastrofa de la 23 August 1944.

5. ÎNTÂLNIREA CU STUDENŢII DIN BERLIN

În luna Iunie 1942, după cât îmi aduc aminte, m-am întâlnit cu

un grup de studenţi legionari din Berlin. Aceştia se aflau de mai multă vreme în Germania, fiind înscrişi ca studenţi la Şcoala Politehnica Berlin-Charlottenburg. Întâlnirea a fost organizata de Constantin Stoicanescu şi cum era ritualul, pentru a nu ne simţi poliţia, ne-am adunat pe o pajişte în pădurea din jurul Berkenbrückului.

Evenimentele din Ianuarie 1941 i-au prins pe aceşti tineri la Berlin. Erau studenţi cu paşapoarte romaneşti şi ca atare nu cădeau sub rigorile măsurilor luate de guvernul german contra fugarilor legionari. Se bucurau de toată libertatea şi nu erau semnalaţi ca legionari nici de autorităţile din tara.

Am trăit cu aceşti tineri un moment de mare înălţare sufletească. Situaţia noastră nu era de invidiat. Eram trataţi de guvernul german ca nişte paria ai Europei naţionaliste. Şi totuşi aceşti tineri se expuneau pentru noi. Se organizaseră în cuiburi, ţineau şedinţe regulat şi păstrau legătura cu elementele noastre detaşate la Berlin: Constantin Stoicanescu, Nae Smarandescu, Tiana Silion şi Petre Ponta. Atitudinea lor dârza şi înflăcărată, continuând să creadă în idealurile Legiunii, era o încurajare şi pentru mine, cel mai lovit dintre toţi, atât de duşmanii din tara, cât şi de autorităţile de la Berlin.

Îmi aduc aminte de cinci dintre ei, cu care am vorbit de Mişcare şi de destinul ei tragic, victima a unei noi prigoane: Victor Carâp, Dionisie Ghermani, Marcel Ghinea, Gheorghe Cojocaru şi Ion Giosan. Era un tineret exuberant, cu ochii scăpători de energie şi dragoste de neam, care ne oferea acelora ce purtam în acel moment răspunderea pentru soarta Legiunii, o garanţie a viitorului.

Aşezaţi pe iarba, la umbra copacilor, discuţiile s-au prelungit şi ne-a fost greu să ne despărţim. Cine ştie când ne vom mai vedea! Le-am recomandat discreţie şi prudenta ca să nu audă nici agenţii lui Antonescu şi nici poliţia germana de întâlnirea noastră.

6. AJUTOARE DIN ALTE GARNIZOANE

Între timp, legionarii din alte tari s-au gândit la necesitatea de a intra în legătură cu Comandamentul de la Berlin, pentru a ne ajuta cu relaţiile lor politice în greaua situaţie în care ne aflam.

În Italia se stabilise familia Bucur. Poetul Ion Bucur murise în Noiembrie 1941, iar sotia lui, Doamna Maria Bucur, rămăsese la Roma,

unde izbutise să fie angajata la Radio-Italia, emisiunea românească, de la 1 Aprilie 1942. Doamna Maria Bucur era legionara din tara, intrând în Mişcare pe timpul când Nicoleta Nicolescu, comanda secţia feminină. Primind acest post la Roma, s-a gândit că ar putea fi de folos Mişcării şi în acest scop, a, făcut o călătorie la Berlin, pe la mijlocul lui Mai 1942, unde a întâlnit pe Tiana. Prin Tiana, l-a cunoscut pe Stoicanescu şi, prin acesta, a dat de urmele mele.

Ne-am văzut tot în pădurea de la Berkenbrück, care devenise locul conspirativ al întâlnirilor mele cu legionarii din străinătate sau din tara.

Doamna Maria Bucur ne-a povestit toată odiseea vieţii ei până ce a izbutit să plece din tara, cu soţul ei, atacat de tuberculoza, care-şi caută salvarea în climatul blând al Italiei. Au ajuns în primăvara anului 1941, dar boala soţului ei, poetul Ioan Bucur, n-a putut fi oprita, murind în Noiembrie 1941.

Ea era o legionara energica, dispusa la orice sacrificiu pentru Neam şi Legiune, deşi firava la înfăţişare. Era şi Stoicanescu de fata la întâlnire. Am stabilit cu toţii un sistem de a ne înţelege şi aviza, folosind tocmai funcţia ei la Radio-Roma. Ea era locutoare la emisiunea românească şi, în modul acesta, putea să intercaleze în cursul programului anumite cuvinte sau fraze care indicau un anumit sens. La Radio Berlin, emisiunea românească, aveam un alt vorbitor legionar, Nicolae Smarandescu şi, prin intervenţiile lor coordonate, aveam la îndemâna un mijloc rapid de a ne informa asupra evenimentelor în curs. Cei doi vorbitori, de la Roma şi Berlin ne-au adus mari servicii, fie prin informaţiile care ne parveneau fie prin dispoziţiile ce le transmiteam prin mijlocirea lor, pentru a fi puse în aplicare.

Stoicanescu s-a angajat să stabilească sistemul de comunicaţie între cele două posturi, cu un limbaj convenţional şi apoi ne-am despărţit cu mulţumirea sufletească că am găsit la Roma un punct de sprijin atât de preţios.

La scurt interval după aceea, a sosit la Berlin Mihail Enescu. El fusese trimis de fostul nostru ministru la Madrid, Radu Ghenea, cu o scrisoare de recomandare, indicându-ne ca, prin relaţiile şi cunoştinţele lui, ar putea fi util cauzei. Nu-l cunoscusem din tara, nu

auzisem nimic de el.

Ne-am întâlnit în aceeaşi frumoasa pădure de la Berkenbrück şi prin acelaşi sistem de legături. Fusese ataşat comercial la Madrid, numit de George Demetrescu, Director al Comerţului Exterior. A sosit la Madrid îndată după numirea lui Radu Ghenea, la începutul lui Decembrie 1940. După evenimentele din Ianuarie 1941, o demisionat odată cu Radu Ghenea considerându-se legionar, deşi prin legătura de familie aparţinea cercurilor liberale. Era cult, talentat şi versat în problemele diplomatice. Ceea ce l-a determinat să se ataşeze de Mişcare, a fost tragica soarta a unui prieten al lui, Ivanovici, tot ataşat comercial. Rechemat în ţara după lovitura de Stat a Generalului Antonescu a fost găsit spânzurat în cabina de Wagon-Lits în care călătorea. Enescu era ferm convins ca Ivanovici a fost omorât de agenţi ai Siguranţei, simulându-se o sinucidere. Faptul acesta l-a afectat atât de mult încât s-a decis să se pună total la dispoziţia Legiunii, ajutând-o cu relaţiile şi cunoştinţele sale.

Având în vedere ca, după defecţiunea lui Vojen, nu aveam la Roma pe nimeni care să ne reprezinte, împreună cu Stoicanescu, ce era de fata, ne-am gândit ca cel mai bun loc unde Mihail Enescu ar putea fi de folos Mişcării ar fi pe lângă guvernul italian. I-am dat misiunea sa apropie să se apropie de Mussolini, prin mijlocirea unei personalităţi a regimului fascist, pentru a-i explica situaţia în care ne aflam, rugându-l să ne ocrotească şi să intervină pentru noi, pe lângă Hitler, pentru a ne putea relua activitatea politica, ca oameni liberi.

Stoicanescu a stabilit apoi cu el un sistem cifrat de corespondenta. Mussolini şi căpeteniile regimului fascist, cât şi şefii Germaniei naţional-socialiste, aveau nume acoperite în scrisorile ce le trimiteau Enescu din Roma şi Stoicanescu de la Berlin, încât chiar dacă ar fi existat cenzura, nu se putea descoperi nimic.

Mihail Enescu mi-a făcut o excelentă impresie şi activitatea lui ulterioara în ambientul politic de la Roma a confirmat talentele lui diplomatice şi loialitatea lui în serviciul Legiunii.

7. GUVERNUL SPANIOL SE INTERESEAZĂ DE SOARTA NOASTRĂ

În timp ce diplomaţia italiana, avându-l în frunte pe Contele

Ciano, a păstrat tot timpul o atitudine rece şi distanta fata de Mişcare, susţinând şi dându-şi asentimentul la toate măsurile luate de guvernul german contra legionarilor refugiaţi pe teritoriul Reichului, nu aşa s-a purtat guvernul spaniol. Ministrul de Externe de atunci, Serrano Suner, pus la curent cu întâmplările din România de către fostul ministru la Madrid, Radu Ghenea, a decis ca, în măsura posibilului şi fără a călca uzanţele diplomatice, să ne dea o mâna de ajutor, în împrejurările grele în care ajunsesem.

În acest scop i-a dat instrucţiuni ministrului spaniol de pe atunci la Berlin, José Fânaţ, Conte de Mayalde, ca să ia legături cu conducerea legionara de la Berlin şi să vadă în ce măsură ne-ar putea fi de folos pentru a ieşi din ghetto-ul la care fuseserăm condamnaţi de cei doi dictatori. Avizata de la Madrid, camarada noastră Tiana Silion a izbutit să intre în legătură cu Contele Mayalde şi cu sotia acestuia, Ducesa de Păstrâna. Legăturile Tianei cu familia Mayalde au ajuns aşa de strânse încât avea acces oricând la ambasada spaniola şi putea să transmită cu uşurinţă „tot ce voiam să fie cunoscut de guvernul spaniol, referitor la starea noastră.

Gratie acestei legături, am putut şi eu să mă întâlnesc cu Contele Mayalde, în iarna anului 1942. A fost într-o noapte geroasa şi opaca. Luminile Berlinului erau stinse din cauza camuflajului. M-am întâlnit cu ministrul la un colţ de strada dinainte convenit, acesta venind însoţit de Tiana. Am intrat într-un local berlinez, unde se bea bere şi era mult fum. I-am explicat Contelui Mayalde, care vorbea franţuzeşte starea noastră şi cum am ajuns prizonieri politici ai Reichului. Era vădit impresionat. Mi-a promis ca ori de câte ori va avea prilejul, va aborda chestiunea legionara cu căpeteniile Reichului, pe care le cunoştea, între alţii, Himmler, Göring şi Ribbentrop.

Cu prilejul acestei întâlniri, i s-a întâmplat Contelui Mayalde şi un accident. Umblând pe străzile întunecate ale Berlinului, până ce a ajuns la locul de destinaţie, i-a alunecat piciorul şi şi-a frânt osul de la glezna. A trebuit să bolească câtva timp până ce s-a vindecat.

Ca urmare a acestei întâlniri, ne-a comunicat Contele Mayalde, prin canalul Tianei, ca a vorbit cu Himmler de situaţia noastră şi acesta i-a dat asigurări că suntem bine trataţi şi ca el personal, simpatizează

cu Mişcarea.

Tot în cadrul dispoziţiilor ce le luase Serrano Suner pentru ajutorarea Mişcării, a fost numit ca ataşat comercial la Bucureşti, un camarad de-al nostru falangist, Juan Manuel de la Aldea. Acesta primise misiunea ca, în măsura obligaţiilor lui diplomatice, să fie omul nostru de legătura cu Bucureştiul. Într-adevăr, în primăvara acestui an bogat în evenimente, tot prin Tiana Silion, l-am întâlnit pe Juan Manuel de la Aldea, în aceeaşi pădure de la Berkenbrück, care devenise un fel de centru conspirativ al Legiunii. Întrevederea a fost cordiala, ca între camarazi. Am stabilit şi un sistem de legătura cu el, care a funcţionat impecabil până la internarea noastră în lagăr. Juan Manuel de la Aldea ne transmitea ştiri din mediul politic al Bucureştiului, iar noi îi indicam puncte de reper ca să înţeleagă jocul perfid al lui Antonescu.

8. UN CURIER DIN TARA

Tot în aceasta primăvară, bogata în contacte cu legionarii liberi, a sosit la Berlin un curier din tara. Era o fată cunoscută de mine încă din prigoana carlista, Titi Gata. După numeroase peripeţii, străbătând pe jos mai multe frontiere, a ajuns la noi. Prin sistemul obişnuit, m-am întâlnit cu ea, călăuzită de Tiana şi de Stoicanescu, tot sub copacii de la Berkenbrück.

I-am întins mâna cu emoţie şi bucurie. Crescuta în cetăţuile Nicoletei Nicolescu, Titi Gata era o întruchipare vie a spiritului legionar. Nu se dădea în laturi de la nicio primejdie, când primea o misiune. Era fericită ca a ajuns în faţa noastră şi că are prilejul să destăinuiască rostul venirii ei clandestine la Berlin.

Ne-a spus ca după căderea Părintelui Boldeanu, s-au rupt legăturile existente cu organizaţia legionara din tara. Cu mare greutate şi numai parţial, firele tăiate au fost refăcute de Doamna Liliana Protopopescu, „Împărăteasa", cum o numeau fetele legionare care se adunaseră în jurul ei. Dar Doamna Protopopescu, deşi îi recunoştea priceperea şi străduinţă în reluarea contactelor cu grupurile legionare libere, nu poate să domine situaţia. Lipseşte un om, un bărbat, un legionar cu trecut, care să aibă ascensiune asupra tuturor forţelor libere şi să fie ascultat de toţi. Acest legionar de prestigiu, nearestat încă de organele antonesciene, care ar putea să îndeplinească misiunea

de şef al Mişcării Legionare din tara, exista, este Iosif Costea, fostul prefect al judeţului Hunedoara pe timpul guvernării noastre. Iosif Costea este gata să-şi asume aceasta răspundere, dacă primeşte împuternicirea cuvenita din partea mea. După aceasta peroraţie, Titi Gata scoate un sul de hârtie şi mi-l întinde. Era o hârtie ordinara de toaleta. Nu se vedea nimic scris pe ea. Ne-a spus ca sulul conţine un mesaj către mine din partea lui Iosif Costea.

Am luat sulul de hârtie, ne-am despărţit şi a rămas să-i comunic răspunsul după ce voi citi mesajul lui Costea.

Ajuns acasă, am tratat hârtia după indicaţiile lui Titi Gata şi într-adevăr a ieşit la vedere scrisul lui Costea. Era o scrisoare destul de lunga, în care acesta începe cu o mărturisire de fidelitate fata de mine. Explica mai departe ca, în cursul guvernării noastre, am avut rare ocazii să ne vedem, ceea ce l-a nemulţumit personal şi chiar crede ca lipsa noastră de contact a dăunat guvernării. Ar fi putut să-mi dea anumite sfaturi şi sugestii. Fără îndoiala că avea dreptate. Nu numai cu el, dar cu mulţi alţi legionari de seama n-am avut decât momente sporadice când am schimbat o vorbă, mai mult pe la diferite manifestaţii.

În continuare Iosif Costea îmi expune situaţia legionara din tara: condamnările la moarte, închisorile pline şi permanenta goana a autorităţilor de a pune mâna şi a-i imobiliza pe legionarii care n-au învăţat nimic din evenimente şi continua sa se agite. Mişcarea este blocată în interior şi doar fuga peste graniţe, şi aceasta cu mare greutate, mai este posibila. El nu propunea nimic, un nou plan de acţiune sau o nouă politica fata de regim, ci doar îmi cerea aprobarea ca să reorganizeze sistemul de legături şi să asigure autoritatea unui şef după dispariţia de pe teren a preotului Vasile Boldeanu. El, Costea, nu era urmărit deocamdată, dar totuşi trăia în clandestinitate la Bucureşti.

Atât pledoaria înflăcărată a lui Titi Gata cât şi patetica scrisoare a lui Costea m-au convins să procedez la schimbarea de şefie din tara, încredinţând destinele Legiunii lui Iosif Costea. La a doua întâlnire cu Titi Gata, i-am comunicat acesteia că se poate întoarce în ţara, comunicându-i lui Costea noua lui însărcinare. I-am recomandat

prudenta, ca să nu ajungă şi el după zăbrele ca Părintele Boldeanu. Paralel, am transmis Doamnei Liliana Protopopescu, pe alta cale, că l-am numit pe Costea şef al organizaţiei legionare din tara, rugând-o să predea acestuia legăturile ce le are. Nu era vorba de o decapitare. Doamna Protopopescu nu primise niciun mandat de la mine, ci din proprie iniţiativă, în golul ce exista la conducere, după arestarea Părintelui Boldeanu, s-a apucat să adune în jurul ei un nucleu de legionare din organizaţia feminină, pe care le folosea în contactele eu diferite puncte ale ţării. Era un interimat la conducere, căruia i-am pus capăt prin numirea lui Costea.

Experienţa Iosif Costea, în care îmi pusesem atâtea speranţe, n-a dat rezultatele aşteptate de mine. Costea îşi imaginase ca poate rezolva problema legionara din tara prin tratative cu regimul. În acest scop a încercat să ia anumite legături cu Preşedinţia Consiliului, oferindu-se ca interlocutor valabil, după ce primise de la mine răspunderea întregii organizaţii legionare din tara. Dar cum aceasta chestiune este mai îndepărtată în timp, o voi trata într-un capitol aparte, în care voi reveni asupra frământărilor prin care a trecut organizaţia din tara după episodul Costea.

9. ÎNLOCUIREA LUI LEGATH

Legath era comisarul însărcinat de Reichssicherheisthauptamt cu supravegherea noastră, încă de la venirea primelor grupe de legionari în Germania. Când am sosit eu la Berlin, la începutul lui Aprilie 1941, Legath împreună cu Rademacher reprezentau cele două ramuri ale guvernului german care aveau răspunderea politica a prezentei legionarilor pe teritoriul Reichului: Poliţia şi Externele.

Rademacher, deşi funcţionar la Ministerul de Externe, nu avea nimic din fâneţele unui diplomat. Era o bruta ce simţea o plăcere deosebita sa ne umilească. Dimpotrivă, Legath, deşi aparţinând corpului poliţienesc, era un om cult şi manierat. Era conştient că suntem nişte victime ale unor împrejurări nefericite, ne asculta explicaţiile cu bunăvoinţă şi, ori de câte ori putea, intervenea la superiorii lui în favoarea noastră.

De altă parte, pe Legath interesau informaţiile ce le primea de la noi, fie din tara, fie din cercurile Legaţiei romaneşti de la Berlin. Mircea

Dimitriu, cu care avea contact regulat, îi procura ştiri extrem de importante, pe care nu le putea afla prin serviciile proprii. În rapoartele ce le făcea superiorilor lui, Legath pleda cauza noastră şi dezvăluia intrigile şi reaua credinţă a guvernului român, care urmarea să-l împingă pe Hitler să ia măsuri şi mai drastice contra noastră.

Cei doi funcţionari nu se înţelegeau. Rademacher, urmând instrucţiunile lui Ribbentrop, ne ţinea mereu sub presiune, azvârlind pe masă, la fiecare întâlnire ce-o aveam, noi acuzaţii contra noastră. Legath tăcea, dar în rapoartele ce le trimitea lui Himmler înfăţişa sub un alt aspect problema legionara, arătând cursul real al evenimentelor trecute în a aşa-zisa „rebeliune". Rademacher era alimentat de la Wilhelmstrasse cu rapoartele ce le trimiteau din tara Legaţia germana şi care nu ne erau deloc binevoitoare.

Diferenţa de vederi dintre cei doi funcţionari care tratau problema legionara a mers crescând, până ce forurile superioare au decis să pună capăt tensiunii. Şi cum Germania se găsea în plin război în primăvara anului 1942, şi avea nevoie mai mult ca oricând de trupele româneşti, pe care Antonescu, pentru a-şi întări poziţia la Berlin, le punea generos la dispoziţia lui Hitler, sacrificatul a fost Legath, susţinătorul legionarilor. În balanţa războiului, Legiunea nu putea oferi nimic, în timp ce Conducătorul de la Bucureşti mobiliza noi contingente. Externele câştigaseră o bătălie fata de Himmler.

În locul lui Legath a fost numit de către SD, Comisarul Ahrens, cu aceeaşi însărcinare şi aceleaşi prerogative. Acesta primise misiunea sa supravegheze cu mai mare străşnicie grupul legionar din Germania. Schimbarea a avut loc cam pe la mijlocul lunii Iunie 1942. Într-o zi plăcută cu mult soare, s-au prezentat la Berkenbrück, Legath şi Ahrens. Legath ne-a comunicat ca el a primit o nouă însărcinare şi Herr Ahrens îi va urma în oficiul ce l-a avut el până acum, de contact cu conducătorii legionari, aflaţi ca refugiaţi politici în Germania. Legath ne-a asigurat ca nu s-a schimbat nimic în situaţia noastră, ca plecarea lui se datorează unor necesităţi de serviciu şi ca D-l Ahrens va asculta tot atât de atent şi binevoitor cererile noastre.

Mica cuvântare a lui Legath nu ne-a liniştit. Bănuiam ca schimbarea se datorează unei cauze mai profunde şi cum cunoşteam

relaţiile dintre Legath şi Rademacher, ne-am făcut convingerea ca înlocuirea se datorează unei presiuni din partea lui Ribbentrop.

Comisarul Ahrens era un om de circa 40 de ani, servind în poliţie încă înainte de preluarea puterii de către naţional-socialism. Ca şi Generalul Müller, Şeful Secţiei IV, nu avea o formaţie ideologica, nu aparţinea noii generaţii de poliţişti, membri ai SS-ului, cum era Legath. Era loial regimului şi nu-l interesa decât să fie un funcţionar conştiincios. Între Ahrens şi noi nu exista nicio afinitate sufleteasca şi niciodată n-am putut depăşi cu el marginea unor conversaţii oficiale. Era un poliţist înnăscut, grijuliu să nu calce ordinele primite şi să nu slăbească din ochi persoanele ce i s-au încredinţat spre supraveghere.

10. O VARĂ EXCEPŢIONALĂ

Când zic excepţională, nu ma refer la climat, ci la tratamentul de care ne-am bucurat din partea autorităţilor germane în vara anului 1942. Spre deosebire de sumbrele prevestiri ce ni le făcusem după înlocuirea lui Legath cu Ahrens, aceasta vara nu numai ca a decurs calma, dar a adus şi o îmbunătăţirea simţitoare a stării noastre de ostatici politici la Berkenbrück. Nu e vorba de viaţă materiala a grupului confinat în aceasta localitate, ci de o schimbare de atitudine a serviciilor germane fata de noi. Se observa clar tendinţa acestora de a ne scoate din izolarea în care trăiam, de a ne da impresia că suntem camarazi de-ai lor, prin atenţiile repetate cu care ne copleşeau, prin bunăvoinţa cu care rezolvau toate cererile noastre.

Şi acum vreau să aştern pe hârtie câteva din aceste gesturi de bunăvoinţă pentru soarta noastră, al căror tâlc nu-l înţelegeam atunci.

1) Îndată după numirea lui Ahrens, apare acesta însoţit de Geissler, care, cum am aflat abia atunci, lucra la Centrala tot în sectorul legionar, în virtutea funcţiei ce-o ocupase la Bucureşti. Au stat o zi întreaga la Berkenbrück. Au râs şi au glumit cu noi. Mutra posomorâta a lui Ahrens se îndulcise şi ea, arătându-ne multă prietenie. Faptul ca Geissler se descoperise a fi superiorul lui Ahrens, ne-a liniştit într-o oarecare măsură.

2) Întreg grupul de la Berkenbrück este invitat de către Wolf, şeful poliţiei de la Oder, prin luna Iulie, ca să viziteze expoziţia anticomunista de la Berlin, care fusese de curând inaugurata. Ceea ce

ne-a izbit neplăcut în cursul acestei expoziţii, a fost când am citit pe un panou, care expunea grafic acţiunile sovietice în diferite State europene de a provoca tulburări şi revolte, şi numele României, unde aşa-zisa „rebeliune" era trecută printre faptele imputate Moscovei. Probabil ca să-i facă plăcere lui Antonescu, a fost trecut şi numele Mişcării între „auxiliarii" comunismului. Cu aceasta mentalitate, în care reaua credinţă şi imbecilitatea îşi dădeau mâna, nu se putea înfrânge monstrul bolşevic. Ne-am întors acasă trişti şi preocupaţi.

3) Din partea lui Wolf, care avea o dubla funcţie, poliţienească şi administrativa, nu era săptămâna sa nu fim invitaţi să-l vizitam acasă. Era căsătorit şi avea două fetiţe. Favoritul era Constantin Stoicanescu, cu care se înţelegea foarte bine, deoarece acesta studiase artele frumoase şi cunoştea bine pictura clasica. Adeseori îl lua la Berlin şi cutreierau împreună muzeele.

De câteva ori, principalii conducători de la Berkenbrück, eu, Iasinschi, Papanace, Corneliu Georgescu şi Gârneaţa, am avut onoarea să fim oaspeţii lui Wolf. Venea la Berkenbrück, ne lua cu maşina şi petreceam o seară plăcută în familia lui. Chestiuni politice nu se tratau, dar insistenta cu care Wolf îşi arata prietenia fata de noi, ceea ce nu făcuse până atunci, ne-a lăsat nedumeriţi. Veniţi acasă, comentam cu pasiune „ce poate să fie".

4) Mai des am fost eu cu Iasinschi invitaţi la Frankfurt/Oder. Nimic deosebit, pe plan politic, decât doar o amabilitate crescândă a lui Wolf fata de oaspeţii lui. Acest joc de apropiere a continuat fără întrerupere toată vara, fără să dăm de tâlcul lui.

5) În cursul unei astfel de vizite, în casa lui Wolf, la care au fost invitaţi toţi conducătorii mai sus citaţi, gazda, la întoarcere, când ne aducea de la Frankfurt/Oder la Berkenbrück, a avut proasta inspiraţie de a ne arata un lagăr de prizonieri polonezi, aşezat undeva prin apropiere. Ne-a spus că face o vizită de rutina. Ne-a îngăduit să-l însoţim. Nu ne-a făcut plăcere. Erau nişte cuşti de metal, cu gratii, ca la Sing-Sing, din New York, cu un coridor între ele. Wolf păşea înainte, primea raportul şi prizonierii polonezi stăteau smirna până ce trecea.

Ajunşi acasă ne-am pus întrebarea dacă Wolf n-a primit cumva ordinul de a ne arata un lagăr de concentrare, ca să ne avertizeze că

am putea şi noi ajunge acolo, dacă nu suntem cuminţi.

6) o singură dată m-am bucurat eu, fără prezenta celorlalţi atenţia speciala a lui Wolf. Am fost luat cu maşina împreună cu sotia lui şi am luat masa de amiaza tustrei, într-un restaurant din Berlin. După masa am intrat în hall-ul unui hotel elegant, unde ne-am aşezat la o masă şi am luat o cafea. Nu prea înţelegeam rostul acestei vizite. În curând a venit un domn în civil, de vârsta lui Wolf şi mi l-a prezentat, spunându-mi că este un prieten de-al lui, probabil tot din poliţie. Am stat circa o oră şi apoi ne-am înapoiat la Berkenbrück.

Mai târziu am auzit din tara ca poliţia românească ar fi în posesia unei fotografii de-a mea, aşezat într-un fotoliu, într-un local de lux. Să fi fost fotografiat cu acest prilej şi apoi poliţia germana să fi strecurat fotografia poliţiei romaneşti pentru a-l înfuria pe Antonescu, arătând-o, ca o proba vie, cum trăiesc eu la Berlin? Să fi servit aceasta vizita ca o piesă de şantaj contra Conducătorului, pentru a-l obliga să facă noi concesii economice sau militare? Totul este posibil.

7) În sfârşit, pe la sfârşitul lui August s-a lămurit „misterul" acestei scurte perioade de gratie în relaţiile dintre noi şi autorităţile germane. Din izvoare sigure aflasem ca în vara acestui an, Generalul Antonescu, acum Mareşal, a avut o reuşită a bolii de care suferea încă din tinereţe. Criza a fost atât de grava încât existau temeri că ar putea să şi moara. Cercurile germane, în frunte cu Hitler, erau îngrijorate, gândindu-se la aceasta eventualitate. I-au trimis medici specialişti, medicamente şi o soră de caritate, care să se îngrijească de Mareşal, locuind permanent cu el. Atunci şi-au adus aminte şi de noi şi s-au gândit că ar trebui să şteargă urmele umilinţelor de până atunci, schimbându-ne tratamentul. Eram rezerva politicii lor în România pentru eventualitatea ca Mareşalul n-ar supravieţui. Gratie îngrijirilor avute, Mareşalul s-a refăcut şi şi-a reluat ocupaţiile obişnuite. În aceeaşi măsură a scăzut şi interesul pentru soarta noastră.

11. INTENSA ACTIVITATE LEGIONARA

Grupul de la Rostock dădea semne de oboseala şi dezorientare. După aproape doi ani de munca istovitoare în fabrica şi codiţii de viaţă apăsătoare nici nu era de mirare. Mai întâi, însuşi faptul de a locui împreună sute de inşi în dormitoare colective, predispuse la supărări

şi nervozităţi. Hrana era acceptabila, redusa la limita de exigenta a întregului popor german în război. Mâncarea se pregătea în comun de către ai noştri, ceea ce însemna o îmbunătăţire substanţială a calităţii ei. Grupul funcţiona disciplinat. Orele de sculat, de lucru şi de dormit, erau reglementate. Legionarii erau încadraţi în cuiburi, care ţineau şedinţe săptămânal şi la aniversările Mişcării se întruneau cu toţii la reuniuni pe garnizoana.

Ceea ce provoca tensiuni şi nelinişti în grup, era lipsa de legături cu tara. Erau interzise nu numai contactele politice, dar şi încercările de a afla ceva despre familiile din tara. Totul trebuia să se treacă prin filtrul Gestapo-ului. Bineînţeles că mai ajungeau la urechile legionarilor ştiri din tara, prin terţe persoane venite în Germania. Aceste persoane îi întâlneau pe camarazii noştri rămaşi în libertate la Berlin şi, pe firul acestora, se mai afla câte ceva referitor la stările din tara sau despre soarta familiilor.

Un alt motiv de nelinişte şi desigur cel mai important, era nesiguranţă în care trăia grupul. Cât mai au de gând să ne tina nemţii ăştia prizonieri la Rostock? Ce păcate am săvârşit ca să ne trateze atât de vitreg? Am luptat pentru ei, am făcut atâtea jertfe şi ca rezultat pentru loialitatea noastră, suntem trecuţi în categoria inamicilor Reichului, şi pentru ce? Pentru a face pe placul unui Conducător descreierat care oferă, pentru a ne prelungi carantina noastră politica, tot sângele nostru, tot sângele unei generaţii care de douăzeci de ani lupta contra comunismului. Minţile camarazilor noştri din grup se tulburau şi nu găseau explicaţia. În ţara, inamicii Puterilor Axei guvernează în România, iar prietenii lor sunt ţinuţi în surghiun la Rostock.

Informat de aceasta stare de spirit, dăunătoare unităţii grupului, mi-am zis că trebuie să intervin cu ceva pentru a restabili încrederea în destinul Legiunii, peste vicisitudinile ce s-au abătut momentan asupra noastră. Odată lămurite perspectivele viitorului, viaţa în comun va fi mai uşor de suportat şi va scădea şi agitaţia care-i tulbura pe legionari. Planul meu era ca să convoc la Berlin grupe de legionari dintre elementele cu mai mare influenta, pentru a sta cu ele de vorba, explicându-le situaţia în care ne aflam şi imperioasa necesitate ca să

rezistam presiunii la care suntem supuşi de coaliţia antonesciano-hitlerista. Ce e val, „ca valul trece", Legiunea va rămâne.

Îmi asumam un risc considerabil. Iscălisem şi eu declaraţia prin care îmi luam angajamentul de a nu desfăşura nicio activitate politica, atârnând asupra mea, ca şi asupra tuturor, ca o sabie a lui Damocles, alternativa de a fi extrădat. Totuşi cum imperativul unităţii legionare mi s-a părut mai important decât eventualele represalii, am păşit la acţiune.

Cum am procedat? Am ales ca loc de întâlnire, vechea locuinţă a lui Petre Ponta, din Sondershausenstr. 84. Reuniunile cu legionarii aduşi de la Rostock se desfăşurau noaptea. Eu plecam seara de la Berkenbrück, însoţit de unul dintre tinerii camarazi de aici, fie Borobaru fie Smultea, iar grupul ales să mă întâlnească cobora în aceeaşi seară de la Rostock la Berlin. Dispoziţiile le dădusem prin Nicolae Petrascu. El organiza plecările, cuprinzând 5 – 6 legionari, alegând, cum am spus, elementele de conducere de la Rostock. Noaptea ne înghesuiam şi unii şi alţii, în modesta locuinţă a lui Petre Ponta. Bucuria revederii era mare, căci pe mulţi nu-i mai văzusem din tara. Nu ştiu cum făcea Petre Ponta cu sotia lui, Alice, ca să servească şi o cina la atâţia oameni care îi calcaseră casa.

Întâlnirile colective s-au petrecut din a doua jumătate a lunii Septembrie 1942 şi au continuat toată luna Octombrie. Aproximativ de două ori pe săptămână ma vedeam cu alţi şi alţi camarazi, încât as putea calcula la vreo sută de legionari pe toţi cei ce s-au perindat prin casa lui Ponta. În general, fruntaşii legionari de la Rostock manifestau o sănătate sufleteasca robusta. Îi comparam cu o pădure de stejari, bine înfipţi în pământul ţării, cu toate că fuseseră smulşi de năprasnicele întâmplări prin care au trecut şi transplantaţi într-un mediu ostil.

N-am dezbătut probleme politice cu ei, pentru a nu trezi speranţe deşarte. Eu însumi nu vedeam nimic clar în viitorul apropiat. Am făcut mai mult apel la forţa morala a legionarului care trece victorios prin toate încercările pe care ni le prevestise Căpitanul. Vom trece şi prin aceasta mlaştină a deznădejdii şi vom ieşi biruitori la lumină. Trebuie să suportam cu răbdare, gândindu-ne la războiul în

care sunt angajate Puterile Axei şi la jertfele soldaţilor de pe front. Am fi vrut şi noi să fim alături de ei, chiar în unităţi germane, dar ni s-a refuzat cererea pe motive politice, pentru a nu-l supăra pe Conducător.

Şedinţa se prelungea până aproape de ziua şi unii moţăiau pe scaune. Când începeau să circule trenurile, ne luam fiecare drumul înapoi. Eu spre Berkenbrück, iar ei cu primul tren se îmbarcau pentru Rostock, pentru a nu lipsi de la apel. Acolo îi aştepta munca în fabrici, în timp ce noi, cei de la Berkenbrück, ne puteam odihni pentru a compensa noaptea de veghe.

Aceste întâlniri au dat roadele cuvenite, compensând oboseala şi riscurile. Cum mi s-a comunicat după încheierea acestor şedinţe, s-a produs o reînviorare în grup, o luare de conştiinţă a poziţiei legionare, ale căror efecte s-au prelungit şi când legionarii de la Rostock au fost internaţi la Buchenwald.

12. COMPLOTUL DE LA ROSTOCK

În vara anului 1941, aflasem ca un ofiţer, Argeşanu, fiul Generalului Argeşanu împuşcat la Jilava, s-ar pregăti să vină în Germania, pentru a săvârşi un atentat împotriva mea, ca răzbunare pentru uciderea tatălui său. Nu i-am dat importanta, pentru ca cine se încumeta la acest act, nu-şi anunţa dinainte planul. Ori, ştirea aceasta se răspândise atât în ţara, cât şi în Germania.

Dar difuzarea ei avea un alt tâlc, cum s-a adeverit mai târziu. Nu era vorba de băiatul lui Argeşanu, ci de o conspiraţie în toată regula, uneltita de Siguranţă Româna, în speţă de şeful ei, Eugen Christescu. Versiunea Argeşanu servea numai ca să justifice atentatul contra mea, în caz de reuşită. Nu erau amestecaţi nici guvernul român, nici organele lui, ci împuşcarea mea s-ar datora unui act de răzbunare personală.

Antonescu şi anturajul lui constataseră ca, cu toate măsurile de nimicire ale Mişcării Legionare, cu toată prigoana feroce ce o dezlănţuiseră, Legiunea rezista, mândra, demna şi netemătoare. Şi atunci au ajuns la concluzia că destrămarea ei nu este posibila atâta vreme cât trăieşte şeful ei. Nu m-au putut prinde în ţara, ca să-mi facă de petrecanie, cum era dorinţa lor fierbinte. Am scăpat în Germania. Aici trăiam într-o semilibertate şi încătuşat din punct de vedere politic.

Dar masele legionare din închisori, de pe front, din tara, gândeau altfel. Ei vedeau în faptul că trăiam, o speranţă a renaşterii Legiunii din propria ei cenuşa. Doar s-a mai întâmplat acest lucru şi pe timpul Regelui Carol. Şi cine ştie dacă Hitler nu are alte intenţii cu mine, care se vor dezvălui la momentul oportun! Erau speculaţii care nu corespundeau realităţii, dar nimic nu împiedica lumea sa creadă în ele. Cu Horia Sima viu, totul este posibil.

Aceste neliniști și îngrijorări, îl frământau şi pe Conducător şi oamenii lui de încredere. Nedreptatea ce ne-o făcuse, sângele vărsat şi sperjurul în care trăiau permanent, le chinuiau conştiinţa, dacă mai aveau un rest din ea. Dictatura lui Antonescu, chiar după un război victorios, nu era fără umbre. Conducătorul nu putea dormi liniştit, gândindu-se ca s-ar putea produce o schimbare de atitudine chiar la forurile germane. El ştia că erau cercuri ale partidului naţional-socialist care ne simpatizau, care regretau ruptura şi care ar dori să se refacă înţelegerea, ceea ce el refuza categoric, temându-se de consecinţe.

Generalul, acum Mareşal, făcuse câteva încercări nereuşite de a capta Mişcarea, aducând-o sub ascultarea lui. Nu a întâlnit ataşamentul cuvenit, izbindu-se în toate sectoarele Mişcării de întrebarea „ce spune Comandantul", sau „ar trebui consultat Comandantul de la Berlin.

Cercurile conducătoare de la Bucureşti au ajuns la convingerea ca o supunere totala a Mişcării la ordinele mareşalului nu era posibila atâta vreme cât eu trăiam. Reprezentam o primejdie permanenta pentru sistem, chiar în situaţia precara în care ne aflam. Nu exista decât o singură dezlegare. Să dispar. Bineînţeles că astfel de planuri nu se expun explicit. Nu este de presupus ca Antonescu l-a chemat pe Eugen Christescu şi i-a dat ordin să rezolve problema. Au fost preambuluri, discuţii, aluzii, pe care şi le-a însuşit Şeful Siguranţei, luându-şi în final angajamentul să săvârşească operaţia. După toate probabilităţile, Antonescu, Ica Antonescu şi alţi colaboratori intimi au ştiut de operaţia întreprinsa în Germania pentru a-mi pecetlui soarta, dar întreaga răspundere cădea, dacă s-ar descoperi ceva, asupra lui Eugen Christescu. Iar acesta şi-a luat şi el măsurile de apărare, propagând versiunea Argeseanu.

În ceea ce priveşte tehnica loviturii, Eugen Christescu s-a bazat pe existenta unei reţele de agenţi care se formase la Rostock, chiar de la constituirea grupului. Încă din vara anului 1941, sosiseră la Rostock câţiva români pe care nu-i cunoştea nimeni că ar fi legionari. Nu cunoşteau cântecele noastre, nu erau familiarizaţi cu stilul legionar de manifestare, cu şedinţele noastre. Erau atenţi să vadă ce fac ceilalţi legionari şi căutau să se adapteze la viaţa grupului.

Conducerea grupului şi în primul rând Petrascu, ştiau ca Gestapo-ul îşi avea informatorii lui la Rostock. De aceştia nu se preocupau prea mult, căci nu aveau cu ce să dăuneze Mişcării. Legionarii îşi făceau datoria cu vârf şi îndesat în fabrici şi birouri şi urmăreau cu entuziasm victoriile armatelor germano-române în Rusia. Mai periculoşi erau agenţii trimişi de Siguranţă Româna. Era logic de presupus ca guvernul român, în afară de informaţiile ce le primea prin Legaţie asupra activităţilor legionare, voia să afle ce se întâmpla în interiorul grupului de la Rostock. La Berkenbrück nu putea să-şi strecoare agenţi, comunitatea fiind limitata la persoane care se cunoşteau între ele. Dar la Rostock, situaţia era alta. Aici erau îndrumaţi şi acceptaţi toţi fugarii români care se declarau legionari şi persecutaţi politici… Grupul era mare, ajunsese în număr la aproape 400, încât agenţii trimişi din tara se puteau pierde în masa lor.

A fost stranie atitudinea Gestapo-ului ori de câte ori conducerea de la Rostock semnala ca un nou sosit în grup nu aparţine Mişcării şi ca nu putea fi primit în comunitate. Wilms, funcţionarul de la poliţia locala însărcinat cu supravegherea legionarilor, refuza orice discuţie şi ordona să fie încadrat. În modul acesta nu se putea face o triere, nu se puteau elimina cei suspecţi, după ce organele de conducere ale grupului constatau că au de-a face cu nişte intruşi care nu cunosc Legiunea. Se întreba lumea dacă eu acest procedeu Gestapo-ul nu favoriza infiltraţiile de agenţi din tara şi ce scopuri urmarea?

Eugen Christescu şi-a dat seama că operaţia atentatului nu se putea realiza numai cu elemente recrutate în ţara şi trimise în Germania, ca şi cum ar fi legionari. Ei reprezentau ceva străin de grup, de mentalitatea lui şi relaţiile lor erau limitate. Era greu să-şi recruteze complici. Şi atunci a extins sfera complotului, căutând să acapareze şi

să cointereseze şi anumiţi legionari. Bineînţeles, nu legionari de prima linie, nu figuri remarcabile ale Mişcării, căci acestea nu se puteau preta la astfel de acte, dar totuşi care ar fi dispuşi să execute atentatul. Aceşti legionari s-au încadrat în Mişcare abia în 1940, luaţi de valul de entuziasm al Statului Naţional-Legionar. Nu li se putea tăgădui calitatea de legionar, dar nu e mai puţin adevărat ca formaţia lor spirituala şi politica lasa mult de dorit.

Cu timpul s-a produs un fel de osmoza între noii veniţi, catapultaţi direct din tara, cu scopuri subversive, şi proaspeţii legionari, care aderaseră, fără să ştie nimeni, la proiectul lui Eugen Christescu. Petrascu şi şefii de cuiburi au observat cu îngrijorare crescânda cum între noii sosiţi şi aceştia legionari marginali s-au înnodat relaţii de prietenie. De unde şi până unde aceasta întrepătrundere între două categorii de elemente care nici nu se cunoscuseră înainte? Aveau ceva interese comune?

Organele de conducere ale grupului au observat apoi un alt fenomen îngrijorător. În grupul de la Rostock, ca în orice comunitate, după doi ani de munca istovitoare şi şedere forţată în acelaşi mediu, s-au produs nemulţumiri. Legionarii-protestatari nu aveau nimic comun cu cele două grupe, dar conducerea grupului a constatat că anumiţi indivizi din sânul lor se amestecau în aceste certuri, le susţineau, le aţâţau. În special, proaspeţii legionari erau foarte activi, jucând rolul de agenţi provocatori. Criticau administraţia legionara, criticau „politica" legionara, îi acuzau pe şefii noştri de incapacitate, făcându-i responsabili că i-au adus pe legionari în situaţia de astăzi. Acţiunea nemulţumirilor, aţâţaţi de elementele aflate în slujba Bucureştiului, a creat la un moment dat o stare periculoasa în grup, ceea m-a determinat în toamna anului 1942 sa intervin, cu colocviile nocturne ţinute în casa lui Petre Ponta de la Berlin.

Semnele de agitaţie multiplicându-se, conducerea grupului, în frunte cu Petrascu, au luat hotărârea să-i pună sub urmărire pe presupuşii agenţi, încă din luna Septembrie 1942. La vremea aceea, când au început cercetările, se credea ca agenţii lui Eugen Christescu şi complicii lor aveau doar misiunea sa întreprindă o acţiune lenta de destrămare a grupului. Dar chestiunea era mult mai grava. Unul din

bănuiţi, Serbu, dispăruse la un moment dat din lagăr şi se aflase că fusese în călătorie la Varşovia. S-au descoperit apoi în sertarele celor semnalaţi a fi dubioşi scrisori compromiţătoare, care dovedeau legăturile lor cu Siguranţă Româna şi un sistem de comunicare prin cifru. Dovezi erau suficient de numeroase pentru a nu se mai tolera acţiunea de destrămare a acestui grup de agenţi.

S-a format atunci o echipa de legionari, în frunte cu Popa Emil şi Romulus Opriş, care au început să ancheteze cazul. La interogatoriile ce au avut loc, s-au descoperit lucruri mult mai grave decât ceea ce se bănuia la început. Exista în interiorul grupului o reţea de agenţi care întreţineau neliniştile şi tulburările. Dar aceste agitaţii nu reprezentau decât o faţadă, îndărătul căreia se pregătea asasinarea mea şi a altor fruntaşi ai legiunii de la Rostock. Descoperirea complotului, în toată amploarea şi grozăvia, s-a întâmplat chiar în ziua morţii Căpitanului, 29 Noiembrie 1942. Între cei vizaţi să fie suprimaţi, se aflau Petrascu şi alte elemente, cunoscute prin intransigenta lor. Atentatul, precedat de nemulţumirile anterioare din grup, din ce în ce mai virulente, trebuia să apară ca expresie a unui sentiment de revolta al unor legionari care nu mai puteau suporta consecinţele nefaste ale unei conduceri incompetente. Destule suferinţe, în ţara şi aici. Horia Sima era principalul responsabil şi el trebuia să plătească dezastrul ce l-a lăsat în urma după „rebeliunea" de la 21 Ianuarie 1941! Momentul psihologic al loviturii era bine pregătit, ca să asigure o amplă adeziune în sânul Legiunii. În ţara s-ar fi aflat ca Horia Sima a fost împuşcat chiar de propriii săi camarazi, fără niciun amestec străin, plătind propriile lui greşeli.

Cercetările întreprinse de Emil Popa şi Romulus Opriş, ajutaţi de Niţă Ghimbasanu şi Pasca Vasile, au durat de la 30 Noiembrie la 8 Decembrie 1942 şi, în cursul lor, s-au descoperit toate complicităţile. Principalele figuri care au avut contact cu Siguranţă Româna şi care au primit instrucţiuni direct de la Eugen Christescu, au fost următorii:

1) Burducea Ion. Un tânăr legionar din Timişoara, care servise în timpul guvernării ca agent la Chestura din acest oraş. Acesta a fugit în Germania, a intrat în grup şi s-a remarcat foarte curând ca element de discordie. Nu era mulţumit cum merg treburile la Rostock. Critica

pe toată lumea, comportându-se ca agent provocator. Petrascu nemaiputând suporta atitudinea lui, a cerut autorităţilor locale ale Gestapo-ului să-l îndepărteze din grup. Acestea au aprobat cererea lui Petrascu, adică să nu mai locuiască în grup, dar i-au dat voie să-şi caute o cameră în oraş. În schimb i-au permis să lucreze mai departe la biroul desenatorilor din fabrica Heinkel. În modul acesta, Burducea continua să aibă legături cu legionarii şi să-şi îndeplinească misiunile încredinţate de Bucureşti, cu avantajul de a scăpa de sub controlul grupului.

Burducea se îndeletnicea cu agenţi în sânul grupului. Întreţinea legături atât cu elementele străine de Mişcare care se aciuiseră în grup cât şi cu acei legionari proaspăt intraţi în Mişcare, care căzuseră în tentaţia de a intra în serviciul Bucureştiului.

2) Serbu Gheorghe. Era un muncitor din Ardeal. Un om simplu, care a căzut în capcana agenţilor ce operau la Rostock. Serbu a devenit suspect prin faptul că dispăruse de câteva ori din grup. După propriile lui mărturisiri, odată a fost la Varşovia, unde s-a întâlnit cu un comisar al lui Eugen Christescu. Adeseori călătorea clandestin la Berlin. Odată a fugit din grup şi s-a întors după două luni fără ca Gestapo-ul să se sesizeze de dispariţia lui. La ancheta – după arestarea lui – a declarat că a fost la Bucureşti, unde a primit instrucţiuni în vederea atentatului. I-au dat bani şi i-au promis o viaţă uşoară în viitor. Trebuia să facă parte din echipa de execuţie.

Prin Serbu s-au descoperit toţi complicii de la Rostock, atât cei trimişi direct de Siguranţă, pentru a se infiltra în grup, cât şi cei recrutaţi dintre legionari.

3) Musat. Pare a fi fost cel mai periculos. Netăgăduit că era trimis de Siguranţă Româna. A intrat în comunitatea legionara, dar constatând atmosfera suspiciune ce se crease în jurul lui, după un scurt timp a părăsit singur grupul, fără a interveni Petrascu sau Gestapo-ul. A stat câtva timp la Rostock, dar părându-i-se că ar putea fi descoperit, dacă ar rămâne în apropierea lagărului de legionari, a preferat să se mute în alta localitate, nu departe de Rostock. Era un agent de categorie superioară. Isteţ şi bine pregătit în profesia lui. N-a putut fi prins în timpul anchetei de la Rostock şi şi-a pierdut urma

când a simţit primejdia. Aparţinea echipei alese de Eugen Christescu să săvârşească atentatul.

După datele obţinute de grupul de ancheta, se fixase şi ziua când trebuia executat atentatul, 6 Decembrie 1942. Echipa aleasa sa ma ucidă, trebuia să mă pândească în pădurea ce ducea de la Berkenbrück la Fürstenwald unde îmi făceam plimbarea obişnuită.

În noaptea aceleaşi zile trebuiau şi la Rostock să fie ucişi cu cuţitele cei pusi pe listă a fi elemente de credinţă.

Complotul a sărit în aer, în urma arestărilor şi a anchetei celor implicaţi. Stranie din nou atitudinea Gestapo-ului. După încheierea cercetărilor, cu toate declaraţiile obţinute de la agenţii interni şi externi, lotul celor culpabili a fost predat la Gestapo în seara de 8 Decembrie 1942. Wilms, delegatul poliţiei pentru grupul Legionar, a reluat cercetările pe cont propriu. Era nemulţumit de descoperirile noastre. Dar în loc să reia ancheta prezumtivilor complotişti, având toate dovezile la îndemână, Wilms a inversat rolul şi i-a chemat la cercetări pe legionarii ce au descoperit reţeaua agenţilor şi planul lor criminal. S-a alarmat şi centrala de la Berlin, care a trimis un comisar special să-l asiste pe Wilms la interogatoriile ce le lua camarazilor noştri. A sosit la Rostock şi un funcţionar al Ministerului de Externe, cu misiunea de a-i face un raport amănunţit asupra celor întâmplate. Aproximativ un număr de 30 de legionari au trecut prin fata organelor de ancheta ale Gestapo-ului de la Rostock, în frunte cu Petrascu şi membrii biroului de ancheta.

De ce aceasta nelinişte a cercurilor germane de la Rostock şi Berlin? Erau prea puţini interesaţi de ceea ce se întâmpla cu legionarii şi erau enorm de interesaţi să nu-l supere pe Antonescu, tocmai în acea perioadă critica a frontului. De aceea au făcut toate eforturile ca să înăbuşe afacerea, mergând până acolo încât să afirme ca complotul a fost o înscenare a noastră. În 18 Decembrie 1942, a început exodul legionarilor la Buchenwald. Cu internarea lor în lagăr, s-a închis brusc şi dosarul conspiraţiei urzite de Eugen Christescu.

După mărturisirile lui Serbu, atentatul trebuia să aibă loc în pădurea Fürstenwald. Autorul principal trebuia să fie Musat. Bazat pe aceste informaţii, Ovidiu Găina s-a gândit ca, împreună cu alţi

camarazi, să exercite câteva zile o supraveghere a liniei ferate de la Berlin la Fürstenwald. Dar dacă Musat, care nu fusese prins, se gândește să tragă în Horia Sima? El ar trebui să ia trenul de la Berlin, să se dea jos la Fürstenwald şi de acolo să meargă prin pădure, în întâmpinarea lui Horia Sima. Găina a făcut o echipa împreună cu Anchidim Useriu şi Mircea Orendovici şi fără să mai ceara permis de la autorităţi, au luat trenul de la Rostock la Berlin. Şi de acolo la Fürstenwald. Au petrecut o zi întreaga umblând dintr-un tren într-altul, şi dimineaţa şi după amiaza.

Era o linie locala, şi trenurile erau dese. Aveau cu ei şi fotografia lui Musat, pentru a-şi împrospăta figura lui, căci dispăruse de la Rostock de câteva luni.

În după amiaza acelei zile, Ovidiu Găina dându-se jos din tren în gara Fürstenwald, l-a văzut pe Musat în mulţimea care cobora. S-a apropiat de el cu Useriu. Când l-a văzut Musat, a început o goana nebuna prin mulţime. În zadar l-au căutat. Dispăruse.

Au mers atunci spre pădurea Fürstenwald, ca nu cumva să se îndrepte acolo. Au cutreierat pădurea în lung şi în lat, dar n-au mai găsit pe nimeni. Văzându-se descoperit, lui Musat i-a fost teama să-şi pună planul în aplicare.

O întâmplare asemănătoare am păţit-o şi eu la Berkenbrück. Făceam plimbări lungi în fiecare zi la Fürstenwald. Erau cărări şi drumuri de pământ care tăiau pădurea în toate direcţiile. Mergeam însoţit de camarazi mai tineri, de obicei Smultea şi Borobaru. Într-una din aceste plimbări, zărim cam la două sute de metri, venind din direcţia Fürstenwald, doi indivizi. Mergeau repede, venind spre Berkenbrück. Când i-am văzut, ni s-a părut ca unul dintre ei ar fi Stanicel, iar celălalt, Eugen Teodorescu, care mai fuseseră în vizita la Berkenbrück. Pare că aveau înfăţişarea şi statura lor. Ne-am bucurat de întâlnire şi am grăbit pasul. Dar spre mirarea noastră, cei doi presupuşi camarazi, când ne-au observat venind spre ei, la un capăt de pădure, în loc să-şi continue mersul, au făcut stânga împrejuri şi au luat-o înapoi în direcţia de unde au venit. Noi, de buna credinţă, am crezut că nu ne-au recunoscut, că le-a fost teama sa nu se întâlnească cu altcineva, care ar putea să-i denunţe autorităţilor. Adeseori

legionarii din grup veneau la Berlin fără să aibă permis de la Gestapo. Atunci am alergat tustrei după ei, pentru a-i ajunge şi a le lua teama că ar fi altcineva decât noi, cei de la Berkenbrück, cu care probabil voiau să se întâlnească. Cine ştie ce ştire importanta aveau să ne aducă. Am început, să le strigam şi numele. Dar ei, în loc să se oprească, cum era şi firesc, au început să alerge şi ei, nedorind să dea fata cu noi. Am înteţit fuga şi strigatele. La o cotitura, cei doi indivizi, mărind şi ei viteza, au ieşit din linia noastră dreapta. I-am descoperit din nou fugind, ca nişte apucaţi. Noi nu ne-am lăsat mai prejos. Atunci, spre a-şi pierde urma, au intrat în pădure şi au dispărut printre copaci. Ne-am oprit din fuga şi ne-am întors acasă.

În acel moment, nu aflasem încă nimic de complotul de la Rostock. Nu i-am dat întâmplării importanta care i se cuvenea. Presupuneam mai degrabă că sunt nişte străini care nu voiau să fie recunoscuţi. După ce am fost pusi la curent cu ancheta de la Rostock, ne-am dat seama că ne-am întâlnit cu doi agenţi din Bucureşti, care au venit la Berkenbrück să facă o recunoaştere a locurilor, în vederea atentatului plănuit.

XI. FUGA ÎN ITALIA

„Fuga mea în Italia, în 16 Decembrie 1942, a provocat un val de tulburări, atât în relaţiile noastre cu Puterile Axei, cât şi în sânul Legiunii. Am intrat într-o noua faza a persecuţiilor ce le-am îndurat în ţara şi în exil, sub patronajul acestor puteri, care au dăinuit aproape doi ani şi s-au încheiat abia în ziua capitularii României, 23 August 1944".

1. UN PROIECT POLITIC

Plecarea mea clandestina în Italia nu s-a petrecut la întâmplare şi n-a fost nicio hotărâre luata necugetat. A fost un proiect de mai mult timp frământat în mintea mea şi doar realizarea lui a fost precipitată de anumite elemente.

La despărţirea mea de Mihai Enescu la Berlin, i-am dat acestuia însărcinarea de a găsi o portiţă de pătrundere direct la Mussolini, pentru a-i solicita sprijinul său. De Ministerul de Externe italian nu ne puteam apropia, deoarece şeful acestui departament, Contele Ciano, ne era duşman declarat şi n-avea afecţiune nici pentru poporul românesc. Simpatiile lui erau îndreptate spre poporul maghiar.

Mihai Enescu a realizat acest plan într-un timp record. A găsit repede personajul dispus să ne deschidă calea spre dictatorul italian. Era ziaristul Mario Appelius, agreat al regimului şi un intim al lui Mussolini. La plecarea din Berlin, Enescu şi Stoicanescu stabiliseră un fel de cifru, pe care să-l folosim în schimbul de scrisori. Mussolini, Hitler, Ciano, Ribbentrop etc., aveau alte nume, încât cine citea scrisorile lor n-aveau de unde să descopere adevărata identitate. Bineînţeles că şi eu mă numeam altfel şi fiecare din figurile principale ale Mişcării. Mi-aduc aminte ca interlocutorul lui Enescu, Appelius se numea Chemaru, în schimbul de scrisori dintre Enescu şi Stoicanescu.

Mario Appelius avea acces direct la Vila Torlonia, unde locuia Mussolini. Toate informaţiile ce le primea din Germania, semnate de Enescu, privitor la starea noastră de prizonieri politici, ajungeau pe masa de lucru a lui Mussolini. Acesta, citindu-le, şi-a manifestat indignarea pentru comportamentul germanilor fata de nişte camarazi în suferinţă, care au ajuns în situaţia în care se găsesc gratie sprijinului de care s-a bucurat Antonescu din partea forţelor germane din România. S-a interesat de legionarii refugiaţi în Italia şi a dat dispoziţii să fie sprijiniţi material de către partid. Într-o convorbire avuta cu Appelius pe această temă, Mussolini şi-a exprimat dorinţa de a se mari grupul legionarilor care se aflau în Italia, pentru a se crea un fel de echilibru politic între el şi Hitler, când tratau afacerile interne din România. Voia şi el să aibă un cuvânt de spus în ţara noastră şi prezenta unui grup numeros de refugiaţi români ar fi dat mai mare greutate intereselor italiene în România. Notez ca aceste preocupări s-au manifestat de Mussolini în vara anului 1942 şi începutul toamnei, când soarta războiului nu se deteriorase. Pe toate fronturile Axa era în ofensiva. Profitând de aceasta stare de spirit, Enescu i-a sugerat lui Mario Appelius ideea de a se forma un fel de bloc al ţarilor latine de structura naţionalistă, România, Italia, Franţa şi Spania, care să contra-balanseze puterea imensa a celui de-al Treilea Reich. I-a făcut şi un memorandum, care i-a fost trimis pe aceeaşi cale Ducelui. Ideea i-a surâs şi lui Mussolini, văzând în Mişcare un viitor aliat al ideii lui imperiale, de dominaţie fascista, în bazinul mediteranean.

Scrisorile trimise de către Enescu, de la Roma, lui Stoicanescu, la

Berlin, pe mai multe adrese, le citeam cu nesaţ şi eu, bucurându-mă ca din partea celuilalt partener al Axei Mişcarea conta pe un anumit sprijin. Nu eram total la discreţia diplomaţiei nefaste a lui Ribbentrop, ci, la un moment dat şi într-o anumită împrejurare, cuvântul lui Mussolini putea să se audă la Berlin, cerând eliberarea noastră din starea de semiprizonierat politic în care ne aflam.

Pe atunci, pe la începutul lui Septembrie, a încolţit în mintea mea pentru prima dată gândul unei plecări în Italia. Îmi ziceam ca dacă Mussolini e interesat să aibă un lot mai mare de legionari în Italia, pentru a exercita o anumită presiune la Berlin şi cum era greu, aproape imposibil ca legionari de oarecare nivel, care se aflau în Germania, să treacă Alpii sau să îndrumam elemente din tara direct spre Italia, nu rămâne decât o singură soluţie valabila: ca eu însumi să întreprind acest pas riscant. Prezenta Şefului Legiunii la Roma ar compensa în larga măsura lipsa unui grup numeros de legionari în Italia, care să-i poată servi lui Mussolini ca factor de echilibru al politicii Axei la Bucureşti. Aceasta soluţie mi s-a părut cu atât mai binevenita cu cât nu eram agreat la Berlin. Eram considerat ca un fel de balast de guvernul german, ca un tulburător permanent al relaţiilor cu Antonescu. Prin plecarea mea în Italia, dispărea acest indezirabil şi regimul antonescian nu mai putea imputa, zi şi noapte, Reichului că îi găzduieşte la Berlin pe duşmanii lui, care uneltesc împotriva Conducătorului, în timp ce el oferă, dintre toţi aliaţii, cea mai importantă contribuţie militară la menţinerea frontului din răsărit.

Acestea erau socotelile ce mi le făcusem. În acel moment, bazat pe scrisorile lui Enescu, în care acesta explica politica lui Mussolini fata de Mişcare. Nu ne considera numai refugiaţi, ci parteneri şi aliaţi în Noua Ordine Europeană, pentru a îndigui influenta germana, după sfârşitul războiului.

2. ÎNCĂLCAREA ANGAJAMENTULUI FATA DE GERMANIA

Când am fost adus în Germania, după fuga mea în Italia, am fost supus anchetei de rigoare în faţa unei comisii ad-hoc. Cu acest prilej, Generalul Müller mi-a imputat că mi-am călcat angajamentul fata de guvernul german. Formal, aşa este. Abia descalecaţi la Berkenbrück, am fost obligaţi cu toţii să semnam o hârtie prin care ne luam

angajamentul să nu desfăşurăm nicio activitate politica şi nici să întreţinem legături cu tara. Dar Generalul Müller uita ca aceasta semnătură ne-a fost smulsa sub ameninţare de represalii. Nu mai eram oameni liberi.

Primii care şi-au călcat cuvântul în relaţiile dintre noi, au fost germanii înşişi. Eu am fost invitat în Germania ca oaspete al lor şi mi s-a garantat, înainte de a pleca, libertatea fizică şi politica. Ori, ajuns la Berlin m-am trezit prizonierul lor, fapt care s-a evidenţiat şi prin internarea noastră la Rostock şi Berkenbrück.

Înainte de a pleca în Italia, am meditat şi asupra acestei probleme. Ma purtam incorect fata de Germania, care ne-a acordat ospitalitate, după tulburările din Ianuarie? Am ajuns la concluzia că nu săvârşeam un act neloial fata de guvernul Reichului, deoarece acest guvern se purtase cum nu se poate mai dezonorant fata de noi: uitau că i-au pus la dispoziţia lui Antonescu diviziile staţionate în România, pentru a ne constrânge la capitulare; în al doilea rând, când ne-au oferit azil politic în Germania, pentru ca apoi ajungând pe pământul ei, să ne trezim degradaţi la categoria de prizonieri ai lor.

Continuând acest şir de idei, mi s-a părut ca şi interesele ţării noastre reclamau o schimbare de atitudine. În definitiv, ce vor nemţii cu noi? Numai să servim ca piesa de şantaj în relaţiile lor cu Antonescu? Am verificat de nenumărate ori ca pentru ei nu contam decât ca un instrument de presiune contra Generalului, când acesta dădea semne de emancipare de sub tutela lor de fier. Atunci agitau spectrul Gărzii de Fier şi Generalul se potolea ca prin farmec, satisfăcându-le toate interesele. Cum eram noi prizonierii lui Hitler, tot aşa şi el era prizonierul lor, deoarece puterea lui în România se datora – contrar aparentelor – exclusiv bunăvoinţei lui Hitler. Acesta a fost preţul ce a trebuit să-l plătească, când s-a despărţit de noi, atacându-ne şi eliminându-ne de la putere.

În consecinţă, am ajuns la concluzia că înseşi supremele interese ale ţării reclamau să ieşim din aceasta stare de servitute şi să ne recâştigăm libertatea de acţiune, pentru a putea întreprinde ceva folositor neamului. Aproape doi ani am aşteptat, zi de zi, şi clipa de clipa, să intervină o schimbare în atitudinea Reichului fata de noi. Am

urmărit cu multă speranţă semnele de bunăvoinţă cu care am fost trataţi în vara anului 1942 de către autorităţile germane, dar şi aceste prevestiri au trecut fără să intervină o îmbunătăţire substanţială în statutul nostru.

3. PREGĂTIRI PENTRU EVADARE

Odată ce am ajuns la concluzia că nu mai e de stat în Germania şi ca însăşi interesele neamului reclama sa părăsească aceasta tara, din timp, adică tot pe la începutul lunii Septembrie, m-am ocupat intens de pregătirile de plecare.

O părăsire a teritoriului german, cu consimţământul Reichului, nu era de conceput. Cu cât războiul se prelungea, Antonescu devenea mai exigent şi mai arogant şi cu atâta creştea şi însemnătatea zălogului ce-l ţinea guvernul german în mână, adică pe mine şi camarazii mei. Această posibilitate exclusa, trebuia să-mi îndrept atenţia spre celălalt partener al Axei, spre Mussolini, pentru a obţine, prin favoarea lui, un mijloc de a dispărea din Germania. Primul om pe care l-am pus în cunoştinţă cu proiectul meu, a fost Constantin Stoicanescu. Nu era numai de o perfecta loialitate, dar era şi un element întreprinzător. Ştiam ca el îşi va da toată silinţa să-mi procure un paşaport cu care să pot trece pe nesimţite frontiera pe la Brennero. În primul rând, el i-a scris lui Enescu, cerându-i să vorbească cu Mario Appelius, pentru a-l sonda asupra eventualităţii de a mi se elibera un paşaport prin Legaţia italiana de la Berlin. Contactul s-a făcut. Mario Appelius a fost pus la curent cu intenţia mea de a veni în Italia şi i-a prezentat şi cererea mea de a obţine un paşaport italian, via Berlin. Mario Appelius a fost bucuros de planul meu de a veni în Italia, dar s-a arătat rezervat asupra eventualităţii de a fi prevăzut cu un paşaport italian. A cerut timp ca să sondeze terenul în sferele partidului. După puţin timp, l-a convocat pe Enescu şi i-a comunicat că n-a putut obţine aprobarea necesara nici de la Vila Torlonia – Secretariatul lui Mussolini – şi nici de la vreun for al partidului. L-a solicitat pe Enescu să-mi transmită să trec munţii în Italia prin mijloace proprii şi odată ajuns la Roma, va avea el grija sa primesc „soggiomo" de refugiat. Guvernului italian îi era teamă ca dacă se descoperă complicitatea lui, să nu vina în conflict cu Hitler.

Cazând aceasta soluţie, n-am renunţat la proiect. L-am însărcinat pe Stoicanescu să-mi procure un paşaport de la vreun român, care poate să obţină cu uşurinţă o viza în Italia şi e dispus să mi-l cedeze. Mai departe, era treaba lui Petre Ponta, desenator tehnic, care ne-a ajutat şi altă dată, schimbând fotografia adevăratului posesor cu a mea. Stoicanescu s-a ocupat intens de aceasta chestiune, dar, de câte ori venea de la Berlin, îmi comunica numai vesti negative. Cu toate cercetările lui, nu reuşise să obţină un document care să întrunească toate condiţiile cerute pentru trecerea frontierei. Tensiunea provocata de căutarea unui paşaport valabil a durat tot cursul lunilor Octombrie şi Noiembrie, fără să fi ajuns la o dezlegare acceptabila. Eram năpădiţi de neliniște şi eu şi Stoicanescu.

4. CE LAS ÎN URMA

Nu m-am decis cu inima uşoară să fac acest pas. Ma gândeam la consecinţele lui, la reacţia germana, dar şi la tulburarea ce se va produce în sânul grupului legionar. Eram mai puţin preocupat de atitudinea autorităţilor germane: cine ştie dacă dispariţia mea nu-i va conveni lui Hitler, nemaiexistând pe teritoriul Reichului aceasta piesa de şantaj, adică propria mea persoana, în relaţiile cu Antonescu. Eram mai îngrijorat de agitaţia ce se va produce în grup, la auzul fugii mele în Italia.

Punctul critic al expediţiei era Papanace. Cum va încasa aceasta ştire? Cum îi cunoşteam firea şi apucăturile încă din vara anului 1940, va începe din nou campania de agitaţie contra mea, declarându-mă inconştient şi iresponsabil? Totul depindea de fermitatea lui Mussolini; dacă Ducele îmi va acorda protecţia necesara, potolind irascibilitatea germana, agitaţia de oriunde ar veni, nu se va putea întinde, lipsindu-i terenul de propagare.

În partea anterioară a lucrării, am pomenit de întâlnirile ce le-am avut cu legionarii de la Rostock în casa lui Petre Ponta, în cursul lunilor Septembrie şi Octombrie 1942. Aceste reuniuni, cum am explicat în capitolul respectiv, au avut o alta origine. Prin exhortaţiile mele voiam să întăresc unitatea grupului Rostock, ameninţat de fenomene de dezagregare. Cum aceasta perioada a coincis cu pregătirile mele pentru evadarea în Italia, aceste întâlniri au servit

paralel şi la pregătirea morala a grupului Rostock să reziste presiunilor ce s-ar putea exercita de către autorităţile germane, în momentul când as dispărea în Italia. Bineînţeles că n-am făcut nici cel puţin aluzie la acest plan în întâlnirile mele nocturne, ci le-am vorbit exclusiv de starea noastră precara şi de necesitatea de a ne menţine strâns uniţi în faţa încercărilor prin care trecem.

5. UN RĂSPUNS AMBIGUU

În luna Noiembrie, cum pregătirile de plecare (procurarea passului) păreau să meargă spre o dezlegare favorabila, prin Enescu i-am transmis aceasta ştire lui Mario Appelius, cu rugămintea de a mai cere încă odată avizul lui Mussolini.

Acesta l-a vizitat imediat pe Duce, transmiţându-i vestea primită de la Berlin. Pe aceeaşi cale, am primit următorul răspuns:

„Din punct de vedere militar, momentul nu este cel mai potrivit. Dar, din punct de vedere revoluţionar, e bine să fie aici".

Ca să înţelegem talcul acestui mesaj, trebuie să luăm în considerare ce înţelegea Mussolini prin „momentul militar". El se referea la debarcarea anglo-americană în Africa de Nord, în 8 Noiembrie 1942, care ameninţa însăşi securitatea Italiei în Mediterana. Peisajul militar se schimbase de la o zi la alta cu aceasta debarcare. Din Vest şi din Est forţele aliate înaintau spre centru, urmărind să prindă ca într-un cleşte slabele efective italo-germane.

Mussolini era preocupat în acest moment de consecinţele invaziei pentru Italia şi pentru regimul fascist. Momentul militar nu era favorabil, deoarece Ducele era avizat mai mult ca oricând la ajutorul german. Totuşi, nici în acest ceas de cumpănă pentru destinul Italiei, el nu şi-a uitat cuvântul spus înainte. Mussolini a fost la începuturile lui un revoluţionar şi simţea atracţie faţă de toţi oamenii de aceasta formaţie şi de toate întreprinderile riscante şi temerare. De aceea a adăugat „din punct de vedere revoluţionar, e bine să fie aici".

Mesajul lui Mussolini m-a pus pe gânduri. Deşi el nu opunea nicio obiecţie directa la trecerea mea în Italia, „momentul militar" putea să aibă consecinţe asupra relaţiilor mele cu guvernul acestei tari. Se puteau ivi complicaţii neprevăzute la data când am primit prima aprobare de la Mussolini. Presiunea germana putea să se intensifice în

aşa măsură, încât Mussolini, forţat de situaţia militară, să mă abandoneze. Intrase în jocul destinului un nou factor, care putea răsturna toate calculele politice ce mi le făcusem, cu saltul meu în Italia.

6. O VESTE ULUITOARE

Stoicanescu, noapte de noapte, călătorea la Berlin ca să găsească o soluţie cu „passul" meu. Câte n-a încercat bietul om şi de câte ori se întorcea zdrobit de oboseala, anunţându-mi o nouă încercare nereuşită. Parca era un făcut. Ajunsesem la marginile disperării.

Timpul trecea. Intrasem în luna Decembrie. În mijlocul acestor încordări zilnice, care ne măcinau nervii, cade peste noi o alta nenorocire. Din sursa sigura aflam ca, în scurta vreme, vom fi mutaţi de la Berkenbrück, undeva prin sudul Germaniei, prin Thuringia. Wolf, şeful regional al Gestapo-ului de la Frankfurt/Oder, căruia aparţineam administrativ, l-a informat confidenţial pe Stoicanescu de aceasta schimbare de domiciliu. Stoicanescu şi Wolf ajunseseră buni prieteni. Wolf era o fire de artist şi n-avea nimic comun cu tipul de poliţist al regimului şi chiar suferea din cauza angrenajului în care era prins. Cum am spus mai înainte, cutreieram împreună muzeele din Berlin pentru a admira comorile de arta din ele. În cursul unei astfel de vizite, Wolf s-a scăpat la vorba şi din prietenie şi compasiune, i-a comunicat lui Stoicanescu ca probabil aceasta va fi ultima călătorie ce o vor face împreună la Berlin, deoarece forurile superioare au decis schimbarea domiciliului nostru. La întrebarea lui Stoicanescu dacă vom fi trataţi în aceleaşi condiţii, Wolf a stat pe gânduri, nu i-a dat nicio asigurare, dar din tristeţea cu care îl privea, Stoicanescu a dedus ca situaţia grupului se va înrăutăţi. O alta agravare nu era posibila decât că ne vom pierde libertatea de mişcare.

Situaţia era alarmanta. Toate planurile noastre de a face saltul peste munţi pentru a căuta ocrotire politica sub autoritatea lui Mussolini, se spulberaseră. Şi n-aveam nimic pregătit. „Passul" după care alerga disperat Stoicanescu, se îndepărtase în neant, ca „fata morgana". Se apropia şi iarna cu paşi repezi, ceea ce excludea o evadare pe alte căi.

7. O ÎNTRECERE CU TIMPUL

Stoicanescu reuşise să scoată de la Wolf şi o alta informaţie, tot atât de importanta, şi anume, când va avea loc strămutarea noastră de la Berkenbrück?

Ahrens i-a spus lui Wolf ca a stăruit la forurile de la Berlin ca evacuarea sa se facă cât mai repede, într-o săptămână maximum, ca să nu se filtreze vreo indiscreţie. Acestei propuneri i s-a opus Geissler, superiorul lui Ahrens, din consideraţii umanitare. Să fim lăsaţi să petrecem Crăciunul în pace şi îndată după sărbători să fim ridicaţi şi transportaţi la noul domiciliul. Aceasta înseamnă că am câştigat mai bine de două săptămâni de răgaz, în care timp puteam să facem toate sforţările pentru a găsi „passul" salvator. După Crăciun, aşadar, trecerea mea în Italia, nu mai era posibila. După toate posibilităţile, în noua reşedinţa, ni s-ar fi tăiat toate legăturile cu exteriorul, cel puţin pentru grupul de la Berkenbrück.

Stoicanescu, împins din spate de scurtul interval în care se decidea soarta noastră, alerga ca un nebun pe la Berlin să găsească persoana dispusă să-mi cedeze „passul". Eu sufeream enorm, dar el suferea mai mult, căci, vrând-nevrând, era responsabil de reuşita expediţiei. Numai el putea să ma salveze de la captura Gestapo-ului, înainte de a se închide cercul de fier în jurul nostru. Acum, toate celelalte consideraţii căzuseră. Era mai mult decât evident ca guvernul german îşi bătea joc de noi, de trecutul şi sacrificiile noastre pentru Puterile Axei, considerându-ne o simplă piesa de şah în jocul din ce în ce mai straniu cu Antonescu. Ca să-i ofere o nouă satisfacţie acestuia, era dispus să ne închidă în cine ştie ce lagăr, pentru a nu-i mai da acestuia prilejul să-l bombardeze cu note de protest privitor la ingerinţele legionarilor în relaţiile dintre cele două tari.

8. VLADIMIR CLAIN

În întunericul ce ne înconjura acum din toate părţile – aveam senzaţia că sunt alungat din spate de muma pădurii din poveştile romaneşti – se iveşte o luminiţă. Stoicanescu descoperă o persoană dispusă să-mi cedeze „passul".

Vine cu acest „pass" şi mi-l arata. Titularul era un student în arheologie, originar din Bucovina, Vladimir Clain. Făcuse studii la

Roma şi acum se afla la Berlin, tot pentru a urma cursuri în aceeaşi specialitate. Pentru prima oară auzisem de el. Dar paşaportul ce-l avea, emis de autorităţile româneşti, nu era numai pe numele lui. Îl avea împreună cu sotia lui, fiind căsătorit. O complicaţie neaşteptată, pentru ca nu putea intra în funcţie Petre Ponta pentru a schimba fotografia lui cu a mea.

Ce este de făcut? Era ultima oportunitate ce mi se oferea înainte de termenul fatal. M-am decis să folosesc paşaportul aşa cum e, fără nicio schimbare. Dar trebuia să-mi găsesc o tovarăşă de călătorie, care să semene cât de cât cu sotia lui Clain. Ea nu ma putea însoţi fiind în stare înaintata de sarcină. Am recurs atunci tot la admirabila noastră camarada Tiana Silion de la Berlin, care a acceptat fără nicio şovăire oferta de a figura ca sotie în călătoria mea la Roma.

Pentru a călători în Italia, era nevoie de o viza care se obţinea cu greutate. Cererea se transmitea la Roma şi de acolo se obţinea aprobarea după câteva săptămâni. Dar noi nu aveam timp de aşteptat. După Crăciun, dispăream în necunoscut. Salvarea a venit de la Doamna Clain. În starea în care se afla, nemaiexistând niciun dubiu asupra naşterii, s-a prezentat la Legaţia italiana din Berlin, solicitând o viza de favoare care să nu mai treacă prin formalităţile obişnuite. Voia să-i nască copilul la Roma, oraş de care se simţea legata. Consulul italian, emoţionat de dorinţa ei, i-a eliberat viza fără nicio dificultate.

Fireşte ca persistau încă mari riscuri. Controlul de la frontiera. Nu numai eu, dar nici Tiana nu era în regulă cu fotografia. Un ochi de vameş vigilent ar fi putut descoperi că semnalmentele reale nu coincid cu cele de pe fotografia comuna. Trebuia să ne lăsăm în voia Domnului, căci nu mai puteam da înapoi.

9. ÎN FAZA FINALĂ

Cum timpul era limitat, am început fără întârziere pregătirile de plecare. Mai întâi am făcut o călătorie la Berlin, pentru a ma întâlni cu Tiana şi a examina împreună paşaportul. Ne-am consultat şi asupra micilor ajustări ce trebuie adăugate fizionomiei noastre, pentru a corespunde cât de cât fotografiei.

Apoi l-am căutat pe Petre Ponta, pentru a-l înştiinţa asupra apropiatei mele călătorii în Italia. I-am dat instrucţiuni cum să se

comporte la un eventual interogatoriu al poliţiei. El nu ştia nimic, ceea ce de altfel corespundea realităţii, căci nu participase în nicio formă în acţiunea întreprinsa de Stoicanescu, în căutarea unui „pass".

L-am avizat apoi pe Nicolae Petrascu să vină la Berlin. Cu el am avut o lungă consfătuire, examinând ce reacţii va produce în grupul de la Rostock fuga mea în Italia. Numai el trebuia să ştie de planul meu, ferindu-se să facă o indiscreţie. A fost înduioşătoare despărţirea noastră, presimţind amândoi că nu ne vom vedea pentru multă vreme.

Dar cum să afle Enescu ziua sosirii mele la Roma? Stoicanescu stabilise un ingenios sistem de informare reciproca între Berlin şi Roma. Vorbitorii emisiunilor de radio în limba română de la Berlin şi Roma erau camarazi de-ai noştri: Nicolae Smarandescu la Berlin şi Doamna Maria Bucur la Roma. Adeseori, când voiam să comunicăm ceva la Roma, o ştire urgenta, foloseam acest canal şi invers, de la Roma la Berlin. Într-o schimbare în finalul emisiunii, după o înţelegere prealabila, cei doi vorbitori puteau transmite o ştire de interes pentru noi. Procedeul l-am folosit înainte şi funcţiona perfect. După ce am fixat ziua sosirii mele la Roma, Stoicanescu i-a dat lui Smarandescu mesajul ce trebuia să-l intercaleze la sfârşitul emisiunii. Smarandescu nu era informat de plecarea mea în Italia, dar cum realizase de mai multe ori aceasta operaţie, nu bănuia ce se ascunde în spatele cuvântului-cheie, introdus în emisiune.

Din grupul conducătorilor de la Berlin nu l-am avizat decât pe Vasile Iasinschi. Dar, în acelaşi timp, l-am dezlegat de obligaţia de a recunoaşte ceva, dacă va fi supus vreunei anchete.

Cu Borobaru Traian aveam un alt plan. El trebuia să dispară odată cu mine de la Berkenbrück, pentru a încerca să treacă pe la Villach în Italia. N-am găsit niciun document potrivit pentru el, încât n-am avut altă soluţie decât să-l las să-şi încerce singur norocul.

10. O CĂLĂTORIE FĂRĂ INCIDENTE

Pe cât de încordata şi dramatica a fost existenţa mea în aceste trei luni de lupta pentru a-mi găsi o ieşire din prizonieratul german, pe atâta de calma a fost călătoria mea în Italia. Totul a decurs, cum ar zice neamţul, „planmässig", fără cel mai mic incident.

O problemă ce trebuia rezolvata înainte de plecare era cum mă

desprind de grupul camarazilor mei de la Berkenbrück, înainte de a se descoperi lipsa mea. Nu era vorba numai de a ma urca în trenul cu destinaţia Roma, ci de a calcula exact timpul de care aveam nevoie pentru a trece frontiera de la Brennero. Odată scăpat în Italia, puteam fi dat lipsa la apel.

Trenul Berlin-Roma pleca pe la orele 8 seara. Ajungeam la Brennero a doua zi, pe la orele 13. Controlul la vama e de presupus că ar fi durat o oră. Deci, la orele două după amiaza trenul se punea în mişcare în direcţia Bolzano-Florenta-Roma. Sosirea la Roma era prevăzută pentru orele 12 noaptea. Acesta era itinerarul.

Am fixat ziua plecării în 15 Decembrie 1942. La cumpărarea biletelor, pentru mine şi Tiana, am preferat să luăm o cabină wagon-lits, pentru a fi singuri, evitând eventual a fi identificaţi de cine ştie ce însoţitori. Seara, la ora 8, trebuia să fim la gara Alexander Platz, de unde pleca trenul spre Roma. Dar cum să ajung aici în timp util, când masa ni se servea la ora 6, de la care nu putea lipsi? Geniul Stoicanescu a rezolvat şi aceasta problema. A vorbit cu doi prieteni de-ai noştri, scriitorul Sorin Pavel, care lucra la Legaţie, şi cu Inginerul Grigorescu, de la Camera de Comerţ germano-româna din Berlin, ca la orele 7 seara să fie cu maşina (Grigorescu avea maşină), pe Autobahnul care trecea pe lângă Berkenbrück, ca să mă îmbarce şi cu cea mai mare viteza sa ma depună la Alexander Platz. Înainte de a veni la Berkenbrück, cei doi însoţitori trebuiau să o ia pe Tiana de la casa ei.

După masa de seară, luată în cea mai mare graba, am ieşit din casa ca şi cum nimic anormal nu s-ar fi întâmplat. Aveam obiceiul ca, însoţit de cineva, să fac câte o plimbare prin sat. De asta data avându-l cu mine pe Borobaru. Am alergat spre sosea şi, într-adevăr, trasa la marginea ei, am descoperit maşina lui Grigorescu. Stoicanescu şi Tiana erau înăuntru. Ne-am urcat repede şi maşina şi-a luat zborul spre Berlin. Cu câteva minute înainte, am ajuns în staţie şi ne-am urcat în trenul spre Roma, instalându-ne în cabina noastră. De pe peron, Stoicanescu, Borobaru, Sorin Pavel şi Grigorescu ne făceau semne de adio. Trenul s-a pus în mişcare ducând cu el un fragment de istorie legionară.

Înainte de a pleca, m-am înţeles cu Iasinschi ca el să nu dea

alarma asupra absentei mele decât începând de la masa de amiaza de mâine. Atunci numai să înceapă să se neliniştească, întrebând unde pot să fiu? Neapărând, se va adresa lui Hartig, spunând că n-am venit nici la dejun şi nici la prânz. Îi va comunica ca odată cu mine, a dispărut şi Borobaru. Odată trecută ora două, din ziua de 16 Decembrie, trenul ieşea din raza de acţiune a autorităţilor germane.

Tot ca o pregătire a fugii mele i-am scris o scrisoare lui Himmler, în care îl anunţam ca plec în Italia. Nu trebuia să creadă că am luat direcţia spre tara sau că am dezertat la vreun inamic al Axei.

Îi explicam motivul plecării mele, fără să pomenesc ceva din corespondenta noastră cu Mario Appelius, prin nesiguranţă în care ma aflam după descoperirea complotului de la Rostock. Eram ameninţat în existenţa mea fizica, iar autorităţile germane nu păreau dispuse să mă apere de agenţii trimişi de Siguranţă Româna.

În final i-am comunicat ca las şefia Legiunii lui Vasile Iasinschi, conformându-mă dorinţei exprimate de atâtea ori de către Ministerul de Externe german. I-am mulţumit pentru ajutorul ce mi l-a dat pentru ca atât eu cât şi camarazii mei să-şi poată găsi refugiu în Germania. Am stabilit cu Stoicanescu ca scrisoarea către Himmler să fie pusă la posta abia de a doua zi după plecarea mea, pentru a fi primită după ce ajunsesem în Italia.

Pe drum, îndată după plecare, a venit conductorul trenului, ne-a cercetat biletele, le-a găsit în regulă şi ne-a urat noapte bună. Am trecut cu bine cea dintâi proba şi cea mai uşoară. Am încercat să aţipim pe canapea, dar nu s-a lipit somnul de noi. Ne uitam cu îngrijorare unul la altul, ginindu-ne la frontiera. Acolo va trebui să ne dăm jos şi să trecem pe la control. Şi era ziua, orele unu, când se trecea pe la control, după mersul trenurilor. Nu mai e departe ceasul când va trebui să ne înfruntam cu cerberii de la vama. Sunt funcţionari obişnuiţi sau controlul călătorilor se face sub supravegherea poliţiei? Am trecut în Austria, oprindu-ne la Innsbruck şi apoi trenul lua direcţia Brennero. Nu mai e mult, dar şi îngrijorarea noastră creştea. Trenul intra molcom în gara. Ne uitam pe geam. Forfota pe peron. Uniforme germane şi italiene. În acest moment Tiana are o inspiraţie. Conductorul tocmai venise pentru a ne anunţa sa coborâm. Tiana adusese în bagajele ei o

bucată mare de slănină, de tip bacon, ca merinde de drum. I-o oferă conductorului şi îl roagă să ne ia el paşaportul şi să-l treacă la control, noi fiind obosiţi. Conductorul n-a văzut nimic anormal în cererea Tianei, părându-i-se că suntem oameni de treaba. I-a dat paşaportul din mâna şi n-a uitat bucata de slănină. Serviciul, prompt şi conştiincios. Înainte de a suna plecarea trenului, conductorul vine în compartimentul nostru şi ne întinde paşaportul ştampilat, atât de germani cât şi de italieni. Se vede că avea el legăturile lui.

Ce surpriza pentru noi! Noi care treceam prin toate frigurile ne-am trezit cetăţeni onorabili, care n-au nevoie nici de a da ochi cu vama, graţie unei bucăţi de slănină. Lumea din Germania suferea de foamete.

Am respirat uşuraţi când am văzut ca trenul se pune în mişcare. Ce se mai putea întâmpla cu noi? Nu ne gândeam ca pe drum mai pot interveni alte controale, când, după Florenţa, se urca un domn în civil şi ne cere paşaportul. Să se fi petrecut vreun denunţ? Din nou ni s-a accelerat pulsul. Ia paşaportul, îl examinează, vede viza italiana şi ni-l restituie. Era un control de rutina la care erau supuşi toţi călătorii. Ne-am uitat lung unul de altul şi am zis: „Uf, am scăpat şi de asta".

Se apropie ora 12 noaptea. Roma nu mai e departe. Nu vedeam nimic căci era camuflaj. În sfârşit trenul intra în gara. Dar gara propriu-zisă căzuse victima unui bombardament aliat. Când ne-am dat jos din tren, am văzut nişte baraci de scânduri. Mai trebuia să trecem ultima proba: să fim aşteptaţi la gara. A înţeles Maria Bucur semnalul de la Berlin şi i-a transmis şi lui Enescu vestea sosirii noastre în acea seară?

În sfârşit şi aceasta enigma se lămureşte. Enescu şi Maria Bucur ne aşteptau la poarta pe unde ieşeau călătorii. Bucurie şi îmbrăţişări. Ni se părea că e prea frumos ca să fie adevărat. Germania lugubra, cu mizeriile şi umilinţele ei, rămăsese în urmă. Aici respiram un alt aer. Deşi era Decembrie, o boare dulce ne învăluia, dându-ne o senzaţie de libertate şi fericire. Dar a fost numai un vis care a durat prea puţin.

11. PRIMA ZI LA ROMA

O primă chestiune ce trebuia rezolvata, era unde să locuiesc în timpul şederii mele la Roma. Nu ma puteam duce la hotel şi nicio

camera particulara nu puteam închiria, căci se cereau peste tot hârtii. Era vreme de război. Enescu Mihai mi-a oferit generos propria lui locuinţa, dar aceasta avea inconvenientul că era cunoscuta la Berlin. Pe urmele adresei lui Enescu, puteau să vină emisari ai Gestapo-ului şi în loc de chiriaş, ar fi dat peste mine. Am respins aceasta soluţie.

Tot Doamna Maria Bucur a salvat situaţia. Mi-a oferit camera ei, iar ea îşi va găsi un loc de dormit la nişte cunoscuţi de-ai ei. Ziua va veni să vadă ce fac şi dacă nu am nevoie de ceva. În modul acesta am tăiat şi cea mai îndepărtată legătura cu Berlinul. Dacă m-ar fi căutat cineva, s-ar fi gândit la Enescu sau la ceilalţi camarazi din grupul legionar de la Roma şi puţin probabil că ar fi controlat-o pe Maria Bucur.

Dar cum să procedez fata de legionarii din Roma? Intru în contact cu ei, ma arat, sau rămân ascuns până se va lămuri situaţia mea? În discuţia avuta cu Enescu, acesta a fost de părere că e mai prudent să nu ma arat nimănui, deoarece exista primejdia de a se strecura vreo indiscreţie până la Legaţie şi aceasta ar putea să alarmeze Bucureştiul înainte ca guvernul italian să ia o decizie. M-am alăturat părerii lui şi aşa se face că prezenta mea la Roma n-a fost ştiută de grupul legionar din Roma, din care făceau parte Profesorul Gazdaru, Coseriu, Caranica Nicolae, Stoica, Răuta, Uscatescu, Popovici, Mircea Popescu, Şerban Germani şi alţii. Profesorul Gazdaru era şeful politic al grupului, iar Caranica, şeful garnizoanei.

O singură excepţie am făcut cu studentul Gheorghe Caraiani, originar din Bulgaria. Acesta venise la Roma în toamna anului 1942 şi era cunoscut de Enescu şi Doamna Maria Bucur ca om de încredere şi caracter. Aveam nevoie de un însoţitor, deoarece atât Doamna Maria Bucur cât şi Enescu erau ocupaţi cu treburile lor, pe la Radio, pe la Legaţie şi contactele ce le aveau cu cercurile politice italiene. Nu puteau lipsi nici măcar să-i vadă pe românii din colonie, doar pentru a afla eventualele ştiri cât şi pentru a nu trezi bănuieli prin absenta lor îndelungata.

Caraiani mi-a fost un tovarăş nepreţuit în scurta mea şedere la Roma. Am cutreierat pe jos o mulţime de locuri, vrednice de a fi văzute, între care Forul şi Columna lui Traian. Seara ma conducea acasă şi a

doua zi reluam vizitele pe colinele Romei. În fiecare zi descopeream alte şi alte frumuseţi ale Cetăţii Eterne, renăscând parca la o alta viaţă.

Existau lipsuri alimentare în Italia, dar totuşi, lumea nu suferea de foame. Situaţia economică era mult mai bună decât în Germania. Mi-aduc aminte ca în cursul peregrinarilor noastre, am flămânzit. Caraiani m-a invitat să intrăm într-o cofetărie. Am rămas surprins când am văzut ca puteam comanda câte prăjituri vrem, ceea ce în Germania nu exista. Doar să plătim… Ne-am înfruptat amândoi cu vreo duzina de prăjituri.

Timpul era călduţ şi aceste excursii, în lungul şi în latul Romei, mi-au rămas în suflet ca o oază de lumina în mijlocul frământatei mele vieţi.

12. ÎNTOARCEREA TIANEI LA BERLIN

Dar ce facem cu Tiana? A fost de un nepreţuit ajutor până la sosirea mea la Roma, dar nu putea rămâne aici. Trebuia să se întoarcă la Berlin pentru a şterge urmele expediţiei. Absenta ei de la serviciu ar fi trezit bănuieli şi apoi paşaportul trebuia restituit soţilor Clain. Nu puteam să-i expunem pe aceştia urmăririlor, după ce şi-au asumat riscul de a ne împrumuta paşaportul lor.

Tiana trebuia să plece cât mai neîntârziat. Dar înapoierea peste munţi nu se putea face fără a avea o viza germana. Eroina acestei isprăvi a fost tot Doamna Maria Bucur. Cum ea lucrase la Legaţia Româna şi avea cunoştinţe pe acolo, a reuşit să obţină de aici „o nota verbala", cum se obişnuieşte de la un consulat la altul, când se cere o viza urgenta. Cu aceasta nota verbala, chiar în dimineaţa de 17 Decembrie a însoţit pe Tiana la Legaţia germana, obţinând de aici, de la serviciul consular, viza de întoarcere în Germania. Tiana n-a dormit decât o noapte la Roma. În cea mai mare graba, şi-a făcut pregătirile de plecare şi chiar cu trenul de seara, care pleca în aceeaşi zi, 17 Decembrie, a luat direcţia Villach în loc de Brennero. Alesese ruta Viena-Berlin. În ziua de 18 noaptea era la Viena, unde l-a căutat pe Dr. Iosif Dumitru, care-şi avea reşedinţa obişnuită în acest oraş. În ziua de 19, era la Berlin şi s-a prezentat la lucru, la serviciul de informaţii al Dr. Dietrich.

A fost o performanta excepţională. Paşaportul lui Clain a făcut

minuni. Ne-am plimbat cu el de la Berlin şi Roma şi de la Roma la Berlin, fără cel mai mic incident. Tiana l-a restituit posesorilor lui legitimi şi era în aşteptarea evenimentelor.

13. ENESCU ÎL INFORMEAZĂ PE MARIO APPELIUS

Tot în aceeaşi zi când Tiana îşi lua zborul spre Berlin, 17 Decembrie 1942, Enescu a cerut telefonic să-l vadă pe Mario Appelius, pentru a-i comunica o veste importanta. Acesta l-a primit îndată în casa lui, unde avea obiceiul să se întâlnească cu el ori de câte ori acesta voia să-i vorbească.

Mihai Enescu l-a pus în cunoştinţă pe Mario Appelius de sosirea mea la Roma, rugându-l să transmită Ducelui ştirea. Mario Appelius a plecat imediat la Vila Torlonia, pentru a-l anunţa pe Duce de prezenta mea la Roma. S-a întors cu răspunsul ca Mussolini nu se afla la Roma şi că va întârzia câteva zile. Dar Appelius a avut grija să-i lase o nota, pe care Secretarul lui a pus-o pe masa lui de lucru. Ducele ne va aviza ce avem de făcut îndată după întoarcere. Până atunci nu putem face altceva decât să aşteptăm. Mario Appelius avea telefonul lui Enescu, încât îl va aviza imediat ce primeşte vreun semnal de la Vila Torlonia.

Pentru câteva zile, aşadar, eram un fugar şi la Roma. Rupsesem contactul cu guvernul german şi nu-l înnodasem nici cu guvernul italian. Nutream însă cele mai mari speranţe ca Mussolini ma va ajuta şi în scurta vreme ma voi bucura de ocrotirea regimului fascist.

14. SITUAŢIA CRITICA A FRONTULUI

Cât timp am rămas în Germania, aflasem de debarcarea anglo-americană în nordul Africii, dar ştiam prea puţin de luptele de la Stalingrad. Comunicatele militare germane nu împărtăşeau populaţiei situaţia exacta a frontului: străpungerea liniilor germane de către diviziile sovietice şi încercuirea armatei a VI-a a lui Paulus, între Don şi Volga. În conversaţiile cu Enescu, acesta mi-a vorbit cu îngrijorare de frontul din răsărit. Perioada de succese şi victorii germane s-a terminat. Hitler a suferit o grea înfrângere pe Volga şi în Caucaz. Două armate romaneşti ar fi încercuite de avalanşa sovietică.

Ştirile acestea m-au întristat. Alianţa României cu Puterile Axei nu dăduse roadele aşteptate: înfrângerea definitivă a Rusiei comuniste. De acum Reichul va trebui să reziste şi asaltului din răsărit în timp ce

anglo-americanii se pregăteau să debarce în Apus. Hitler nu reuşise să evite lupta pe două fronturi. Care va fi soarta României în câţiva ani?

Situaţia militară a lui Mussolini mi s-a părut şi mai grea. Italia nu poseda resursele industriale şi umane ale Germaniei. Va rezista regimul fascist ofensivei aliate în Mediterana?

Un lucru era cert: Mussolini era mai mult ca oricând avizat la ajutorul dat de Hitler. El îşi pierduse libertatea de mişcare şi trebuia să se supună directivelor de la Berlin.

În această situaţie, de partener minor al coaliţiei, cum va reacţiona la auzul ştirii ca ma aflu la Roma? îşi va întinde mâna ocrotitoare asupra mea sau va ceda presiunilor de la Berlin, care, bănuiam, nu vor întârzia sa se producă, fără a şti în ce forma. Iată cum dezastrul de la Stalingrad, combinat cu ameninţarea din Mediterana, vor afecta, presupuneam şi situaţia mea personală. Se va ţine Mussolini de cuvânt, punând pe primul plan interesul revoluţionar al Europei naţionaliste sau va prevala în decizia lui factorul militar fi politic, determinându-l să se alipească şi mai strâns de Hitler, unica lui salvare?

Zilele ce le-am mai petrecut în libertate la Roma mi-au fost adumbrite de aceste consideraţii politico-militare, care puteau avea repercusiuni şi asupra sortii mele şi a întregii Mişcări.

15. UN SEMNAL NELINIŞTITOR

Din Germania nu primisem nicio ştire. Nu ştiam ce s-a petrecut după plecarea mea. De altminteri nu aveam nici când şi nici cum. Rupsesem toate legăturile, iar Tiana de abia ajunsese la Berlin.

Ceva totuşi am aflat şi nu de bun augur. În fiecare noapte ascultam la radio emisiunea românească de la Berlin. În seara de 17 Decembrie n-am mai auzit glasul de bariton al lui Nicolae Smarandescu, iar în seara de 18 am auzit o alta voce, când, în mod normal, trebuia să fie tot el vorbitorul. Nae Smarandescu dispăruse de pe ecran. Nici în serile următoare emisiunea n-a mai fost transmisă de el. Era un indiciu ca Smarandescu căzuse în dizgraţie şi dacă el, care exercita o funcţie inofensiva, fusese eliminat, ce s-a putut întâmplat cu ceilalţi?

Şederea mea la Roma începuse să devină incomoda. După

veştile rele de pe front, suspendarea lui Nae Smarandescu de la radio era un eveniment neliniştitor. Fusese el singur epurat, pentru a-i da satisfacţie lui Antonescu sau căzuse victima unor represalii mai extinse?

16. O VIZITA NEAŞTEPTATĂ

Cum am spus, eu nu locuiam la Enescu, ci în camera ce mi-o cedase Doamna Maria Bucur, pe alta strada. Dar care nu i-a fost surpriza lui Enescu când, într-o zi, să fi fost prin 22 Decembrie, bate la uşa Costi Stoicanescu, însoţit de o altă persoană, de un neamţ blond. Acesta nu era altul decât comisarul Wolf de la Frankfurt/Oder, care, cum am spus, avea grija administrativa a grupului confinat la Berkenbrück.

Veniseră cu avionul şi voiau să mai întâlnească pentru a ma convinge să mă întorc de bunăvoie în Germania. Eu nu eram la locuinţa lui Enescu, iar acesta le-a comunicat ca nu ştie unde ma aflu şi n-are niciun mijloc să-mi dea de urma. Evident, Stoicanescu nu credea cele spuse de Enescu, dar nu putea face mai mult deoarece fusese arteficiul principal al fugii mele. Nu putea să-l ia la rost pe Enescu, forţându-l să spună adevărul. El credea, şi pe bună dreptate, că am intrat în contact cu Mussolini şi am reuşit să obţin ocrotirea acestuia, ceea ce i-ar fi împiedicat pe germani să-şi exercite represaliile.

Cum i-a declarat Wolf lui Enescu, în caz că nu ma întorc, o serie de elemente apropiate mie sau complice la fuga mea vor fi împuşcate. Firește ca primul pe lista ar fi fost Stoicanescu. Dar împreună cu el ar fi fost executaţi Iasinschi, ca şef al grupului de la Berkenbrück, Traian Borobaru, Nicolae Petrascu şi alţi câţiva. Ceilalţi ar fi internaţi în lagăre de concentrare. Severitatea aceasta ar fi determinata de faptul ca auzind Antonescu de fuga mea din Germania, l-ar fi ameninţat pe Führer că-şi retrage trupele de pe front, pentru a putea face fata unei revoluţii interne. El credea ca eu m-am îndreptat spre România, unde plănuiam să răscolesc lumea. Întoarcerea mea e imperios ceruta de situaţia frontului din răsărit, unde au loc lupte grele.

Enescu s-a menţinut ferm pe poziţia ca el nu ştie unde ma găsesc şi nu poate interveni cu nimic pentru a satisface cererea guvernului german. Discuţia a durat mult şi a fost penibila. Wolf era

interesat personal să obţină revenirea mea în Germania, deoarece el însuşi era ameninţat de a fi pus pe lista neagra de către Kaltenbrunner, acuzat de neglijenta în serviciu.

Enescu mi-a trimis vorba sa nu mai trec pe la casa lui, de teama să nu fie supravegheata. Când ne-am întâlnit, mi-a povestit senzaţională întâmplare. Ei plecau a doua zi, tot cu avionul dacă nu primeau un răspuns pozitiv.

Ce să fac, Doamne? Afacerea luase o întorsătură grava. O serie de camarazi de-ai mei, dintre cei mai buni, erau ameninţaţi să fie împuşcaţi.

M-am gândit şi m-am frământat toată noaptea. Am ajuns la concluzia că eu toate primejdiile, nu puteam părăsi proiectul politic pentru care venisem în Italia. De la Vila Torlonia nu venise încă nicio ştire. Cum l-a informat Appelius pe Enescu, Ducele nu se întorsese încă în capitală. M-am decis să nu fac niciun pas, până ce nu cunosc decizia ce o va lua Mussolini referitor la persoana mea. Dacă ma voi bucura de ocrotirea lui şi acest lucru se va şti la Berlin, cu certitudine că nu va cuteza nici guvernul german să-şi pună în aplicare măsurile lui de represiune. Erau inutile, deoarece principala piesa de care aveau nevoie nu se afla în mâinile lor. I-am comunicat lui Enescu să se menţină pe poziţia iniţială şi să-i comunice lui Wolf şi Stoicanescu, ca el nu ştie unde ma aflu şi nu-i poate călăuzi să mă întâlnească.

17. UN FUNCŢIONAR AL DUCELUI

În sfârşit, mult aşteptată veste se anunţă la telefon. Era a doua zi de Crăciun, 26 Decembrie 1942. Mario Appelius îi comunica lui Enescu ca un funcţionar al Ducelui îl va întâlni pe D-l Horia Sima pentru a-i comunica acestuia răspunsul lui Mussolini. Întâlnirea va avea loc chiar în casa lui, pe la orele 12.

Cu emoţie şi îngrijorare, ne pregătim amândoi pentru a fi punctuali la întâlnire. După neaşteptata vizita a celor doi amici din Germania, ne întrebam amândoi dacă guvernul german n-a făcut presiuni asupra lui Mussolini şi ce urmări vor avea. Aveam presimţiri rele. Emisarul lui Mussolini vine după ameninţările ce ni le transmisese Wolf, în caz că nu ma întorc în Germania.

Cu inima grea, am intrat la Mario Appelius. Avea o casă

frumoasă. Ne-a primit într-un salon mare, cu numeroase ferestre şi cu mobila de preţ. După ce s-au făcut prezentările, Appelius ne-a spus ca emisarul Ducelui e pe drum şi va veni dintr-un moment într-altul. Conversaţia nu părea naturala. Appelius era vădit stânjenit, ca un om cu conştiinţa încărcată. Vorbele îi erau măsurate şi se uita mereu pe fereastră, ca să vadă dacă nu sosesc ceilalţi oaspeţi.

În sfârşit, vad că se opresc în faţa casei două maşini negre. Appelius se ridică şi deschide uşa. Intra un domn de statura mijlocie, brunet, cu ochii negri şi priviri iscoditoare. Mario Appelius se simte din ce în ce mai prost în rolul său. Casa lui servise de capcana. Emisarul Ducelui nu era altcineva decât Senise, chestorul poliţiei din Roma. Fără a se mai înnoda vreo conversaţie, ma invita să cobor şi să iau loc în maşină cu el. Nicio explicaţie. Îi întind mâna lui Appelius. Bietul om nu împlinise decât un ordin al Ducelui. M-a privit cu tristeţe la despărţire.

Am intrat în maşina alături de Senise. Enescu venea cu cealaltă. Am ajuns la Chestura Romei. Aici Senise m-a condus într-un birou, în care erau mai mulţi funcţionari, care lucrau pe la diverse mese. Abia aici mi-a comunicat că am fost reclamat de guvernul german şi trebuie să mă întorc în Germania. Mâine va veni un trimis de la Berlin, pentru a ma conduce mai departe şi voi pleca cu avionul. Pentru noapte nu-mi poate oferi un hotel. Trebuie să stau în acest birou păzit de agenţi.

Pe Enescu nu l-am mai văzut decât în trecere. Se arătase la un geam şi ne-am făcut semn cu mâna. Cum am aflat mai târziu, lui nu i s-a întâmplat nimic şi nici Doamna Maria Bucur n-a avut de suferit din partea autorităţilor italiene. A rămas mai departe la Radio.

Mai spre seara, m-am aşezat la o masă, am cerut o hârtie şi un condei şi i-am scris o scrisoare Contelui Ciano, Ministrul de Externe al Italiei. Îi ceream scuze pentru dificultăţile ce le-am creat guvernului italian prin venirea mea în Italia. Voiam, cu aceasta scrisoare, să-l scot din cauza pe Mussolini, arătând ca toată întâmplarea mi se datorează mie, fără niciun amestec italian. Fără îndoiala ca el nu ştia nici de legătura noastră din Germania cu Ducele, prin intermediul lui Mario Appelius. M-am menţinut pe această poziţie până la capăt şi niciodată n-am pomenit în anchetele din Germania, numele lui Mussolini.

18. ÎNTOARCEREA PRIZONIERULUI

Ciudata coincidenta. După indiscreţiile lui Wolf, echipei de la Berkenbrück i se acordase un termen de gratie, până după Sărbătorile Crăciunului, înainte de a fi strămutaţi în altă parte. Cu fuga mea în Italia, m-am bucurat doar eu singur de aceasta „vacanta", care a coincis într-adevăr, cu „după Sărbătorile Crăciunului". În 26 Decembrie, am fost capturat de poliţia italiana şi aşteptam să fiu readus în Germania, pentru a împărtăşi soarta celorlalţi camarazi, sau poate mai rău.

Noaptea de 26/27 Decembrie 1942, am petrecut-o la Chestura aţipind ba pe câte un scaun ba cu capul pe o masa, în biroul în care am fost sechestrat. Am fost păzit permanent de agenţi ai poliţiei din Roma.

A doua zi dimineaţă, mi s-a comunicat ca voi fi condus la aeroport. Într-adevăr am fost urcat într-o maşină cu agenţi şi am străbătut din nou Roma, dar într-o alta dispoziţie sufletească decât la venire. Atunci, câte iluzii şi speranţe, acum tristeţea neagra a despărţirii, cine ştie poate chiar de viaţă. Când am intrat în sala unde aşteptau pasagerii pentru Germania cursa Roma-München am dat de mutra necruţătoare a lui Ahrens, care mi-a comunicat că a fost însărcinat de Generalul Müller să mă însoţească la Berlin. Nu mi-a făcut nicio plăcere apariţia lui. Alegerea lui ca însoţitor al meu se datora faptului că dintre poliţiştii care ne aveau sub supraveghere, a fost singurul care a cerut să nu se întârzie cu mutarea noastră, pentru a evita riscurile unor evadări. Avusese dreptate şi acum se bucură de o faimă deosebita între superiorii lui. Ahrens avea ochi de poliţist şi din mâinile lui nu scăpa nimeni.

Intrând în avion, tot el mi-a arătat locul ce mi-l rezervase. El şedea ceva mai în spate decât mine şi pe latura cealaltă, ca să mă poată supraveghea. Ştiu ca, la un moment dat, mi-am adus aminte de nişte adrese de la Roma, notate în carnetul meu. L-am scos şi m-am uitat să văd dacă nu e vreuna ce-ar putea compromite siguranţa persoanelor cunoscute de mine. N-am întâlnit niciun nume susceptibil să fie anchetat în legătură cu escapada mea la Roma. Lui Ahrens, nu i-a scăpat din vedere operaţia şi se uita cu atenţia atât la carnet cât şi la mine.

Am trecut Alpii înzăpeziţi. Un spectacol grandios. Dar eu mă

gândeam la o dispariţie în aceasta zăpadă nesfârşită. Dacă aş fi găsit o fereastră sau o uşă deschisa n-aş fi ezitat să mă azvârl în linţoliul alb, atât îmi era de lehamite să mă mai întorc în mâinile Gestapo-ului. Presupuşii noştri camarazi, pe parcursul anilor petrecuţi în Germania, îşi schimbaseră firea şi apucăturile, devenind duşmani ai propriilor lor coreligionari. Ce stranie politica ducea cel de-al Treilea Reich! Înfrângerile suferite nu erau decât preţul ce-l plătea pentru erorile lui monumentale. În România lăsaseră frâu liber tuturor duşmanilor Axei, iar pe noi, pe adevăraţii lor prieteni, ne târau din lagăr în lagăr. Am coborât la München şi de aici am luat un alt avion pentru Berlin. În seara de 27 Decembrie, am fost condus la sediul central al Reichssicherheitshauptamt, în Alexanderplatz. Ahrens m-a introdus în biroul Generalului Müller, Şeful Secţiei a IV-a şi s-a retras. Generalul mi-a spus câteva cuvinte, dojenindu-mă pentru fuga mea şi pentru greutăţile ce i le-am creat Führerului, tocmai în acest moment de mare cumpănă pe front. Voi rămâne la sediul lor central, până ce Führerul va decide soarta mea. Din tot ce observasem la sosirea mea, din atitudinea ostila a Generalului şi a colaboratorilor lui şi severitatea măsurilor de paza, am tras concluzia ca numai două alternative îmi rămâneau deschise: sau ma predau lui Antonescu sau ma împuşcau.

19. LA SEDIUL GESTAPO-ULUI DIN ALEXANDERPLATZ

După scurta întrevedere cu Generalul Müller, am fost condus într-un birou amenajat să-mi servească şi de dormitor provizoriu. Într-un colţ era un pat. În camera mai era o masa şi mai multe scaune. Ferestre largi, care dădeau spre interiorul clădirii. Strada nu se vedea.

Personalul de paza era format din echipe de agenţi care se schimbau din 8 în 8 ore. Veneau întotdeauna doi şi au rămas permanent aceiaşi, în tot cursul detenţiei mele. Erau cam de vârsta mea, tineri simpatici, care s-au purtat corect cu mine, fără să manifeste vreo duşmănie. Mai mult chiar. Nu se simţeau bine în rolul ce li s-a încredinţat de superiori lor. Mi-au povestit multe întâmplări din viaţa lor de poliţişti, în lupta cu agenţii comunişti şi spionii aliaţi. Erau devotaţi lui Hitler şi credeau în victoria finala a Germaniei.

Generalul Müller venea din când în când ca să mă întrebe de sănătate. Ma îndemna sa mănânc şi să dorm.

Într-o zi, îndată după Bobotează, sunt chemat în biroul Generalului Müller. Erau mai mulţi domni adunaţi. Am remarcat prezenta unei dactilografe. Mi s-a comunicat ca Reichsfufirerul Himmler a ordonat o ancheta în legătură cu evadarea mea în Italia, pentru a servi ca baza informativa Führerului, în vederea deciziei ce o va lua. Era prezent şi un Volksdeutsche, care servea de Dolmetscher. Între cei prezenţi, se afla şi un reprezentant al Ministerului de Externe, un domn brunet, bine îmbrăcat, dar prea puţin atent la interogatoriul ce se desfăşură. Părea plictisit şi la un moment dat l-am surprins aţipind.

Generalul Müller punea întrebările, care se refereau precumpănitor la motivele fugii mele în Italia. Am evitat să amestec numele lui Mussolini, pentru a-mi uşura soarta, determinându-i să fie mai indulgenţi. M-am referit exclusiv la complotul de la Rostock, la nesiguranţă în care trăiam şi la pericolul de a cădea victima unui atentat. Nu am cruţat nici Ministerul de Externe german, explicându-le că am suferit nenumărate presiuni directe şi indirecte pentru a renunţa la conducerea Legiunii. Având în vedere ca guvernul german nu mai avea încredere în mine, considerându-mă „personna non grata" în politica lui externa, iar, de altă parte, simţindu-mă ameninţat de agenţii Siguranţei Române, m-am decis să-mi asum acest risc, plecând în Italia. Nu credeam ca dispariţia mea din Germania va provoca o reacţie de aceste proporţii. Dimpotrivă, socoteam ca trecerea mea peste frontiera, într-o ţară amica, va aduce o uşurare în relaţiile cu Antonescu. În acest scop, am şi lăsat conducerea Mişcării lui Iasinschi, pentru a ma conforma şi dorinţei Ministerului de Externe german, care, de nenumărate ori, mi-a cerut să mă retrag de la şefie.

Pledoaria mea s-a desfăşurat fragmentar, după întrebările ce mi se puneau. Dar, în linii generale, corespunde declaraţiei de mai sus. Am observat ca declaraţiile mele nu au rămas fără efect, mai ales asupra Generalului Müller şi a însoţitorilor lui din SS, prezenţi la interogatoriu. O parte din vina cădea şi asupra Ministerului de Externe german, căci până acum toate fulgerele lui Hitler au căzut asupra lui Himmler, făcându-l direct responsabil de fuga mea în Italia.

Când am ajuns la sfârşitul întrebărilor notate pe o hârtie,

Generalul Müller m-a privit cu o severitate extrema, spunându-mi pe un ton aspru şi tăios:

„Domnule Sima, ai răsplătit cu nerecunoştinţa ospitalitatea germana".

S-a ridicat în picioare. Şedinţa se încheiase. Am fost condus în camera mea.

20. „DIE ENTSCHEIDUNG WIRD FALLEN".

În închisoarea mea de la Alexanderplatz mi se îngăduia sa citesc gazetele. Îndată după ancheta la care am fost supus, citesc în Völkischer Beobacher, în litere mari, proxima vizita ce o va face Mareşalul Antonescu Führerului Adolf Hitler. Era fixata în ziua de 12 Ianuarie şi se anunţă că se va trata situaţia frontului şi problemele economice pendinte între cele două tari.

Am avut un cutremur. La aceasta întâlnire se va hotărî şi soarta mea. Până atunci sunt ţinut în acest provizorat, căci Gestapo-ul nu ştia încotro voi fi îndreptat: spre România, spre a fi luat în primire de călăii lui Antonescu sau dus în faţa unui pluton de execuţie german, cine ştie, poate chiar în curtea clădirii în care ma aflam, unde auzeam uneori împuşcături.

Cum era şi firesc, după acestei informaţii, am intrat într-o perioadă de agitaţie. Nu numai zilele ce mă despărţeau de această dată fatala, dar şi orele, dar şi minutele, deveniseră pentru mine un calvar. Când mă gândeam că n-am făcut nici cel mai mic rău acestor oameni, ci, dimpotrivă numai binele. Pe Antonescu l-am ridicat la putere, iar lui Himmler i-am deschis drumul unei penetraţii pacifice în România, asigurându-i dominaţia în sud-estul european. Şi acum sunt tratat ca inamicul lor, care tulbura, cu viaţa lui, armonia dintre cei doi Şefi de State. Pentru mine situaţia era tragica, dar pentru ei era grotesca. Iată cu ce probleme se ocupau ei când erau busculaţi pe toate fronturile de forţele sovieto-anglo-americane. Normal ar fi fost să se întâlnească pentru a găsi o nouă formula de colaborare în România între Mişcarea Legionara şi Conducător.

Eram la un pas de moarte. Cine ar putea să ma apere? Ma întrebam dacă Mussolini, când i-a restituit lui Hitler prizonierul, nu i-a pus condiţia sa nu se atingă de viaţa mea, cum era firesc din partea

unui şef revoluţionar de talia Ducelui, care făcuse acest serviciu colegului sau? În asemenea situaţii, oamenii se leagă şi de cele mai firave speranţe.

Generalul Müller mi-a confirmat temerile mele. Venind la mine, cu o zi înainte de vizita lui Antonescu la Berlin, mi-a spus pe un ton glacial şi dur ca la aceasta întâlnire „Die Entscheidung wird fallen", referindu-se la persoana mea. N-a mai adăugat nimic. Nici el nu putea să prevadă „ce decizie va cădea".

21. INTERNAT ÎN LAGĂRUL BUCHENWALD

Nu ştiam cum a decurs întrevederea Hitler-Antonescu – în afară de comunicatul oficial – dar asupra mea urmările n-au fost cele aşteptate de mine: Mareşalul nu s-a întors la Bucureşti nici cu promisiunea ca voi fi extrădat şi nici ca voi fi executat pe pământul Germaniei. Mai târziu, când s-au publicat documentele germane, am aflat ce s-a petrecut între cei doi dictatori, când au tratat chestiunea mea. Dar aceasta este istorie, iar eu scriu acum memorii.

La câteva zile după întoarcerea lui Antonescu la Bucureşti, Generalul Müller ma anunţă ca voi pleca de la ei într-o alta localitate, unde ma voi putea reface după zguduirile prin care am trecut în aceste zile. Nu-mi venea să cred. Eram convins ca numai cele două alternative îmi stăteau în faţa. Îmi ziceam ca Generalul Müller nu-mi spune adevărul pentru a-mi cruţa convulsiile finalului.

Dar n-a fost aşa. După ce mi-am făcut bagajul şi eram gata de plecare, cine apare în pragul uşii? Traian Borobaru! Şi el se afla arestat în Alexanderplatz şi forurile superioare deciseseră ca să-mi fie tovarăş de drum şi apoi să stea cu mine în „noua locuinţă". Evident ca datorită apariţiei lui Borobaru, gândurile mele negre s-au mai risipit şi am început să cred şi eu ca nu eram destinat să pier imediat. Câştigasem, dacă nu salvarea definitiva, cel puţin un răgaz, până când mi se va aplica totuşi una din cele două alternative. Eram într-o situaţie provizorie, fiind convins ca Antonescu va da un nou asalt ca să-l determine pe Hitler să mă lichideze, şantajându-l cu situaţia frontului. Decizia finala nu căzuse. Se amânase doar pronunţarea ei.

Am plecat cu două maşini spre noua noastră destinaţie, în Thuringia. Bine păziţi. Eu cu Borobaru într-o maşină, urmată de o alta

maşină cu agenţi. Amicul nostru Ahrens nu apăruse de asta data. La locul de destinaţie am intrat într-o pădure, înconjurata de sârma ghimpata şi santinele. Mai mergând puţin am descoperit poarta lagărului Buchenwald.

Ne-a luat în primire Colonelul Pistre, Comandantul lagărului. Ne-a salutat cu prietenie, ne-a strâns mâna şi ne-a spus ca noi nu suntem „Haftlinge", cum sunt aceia ce se plimba cu haine vărgate în interiorul lagărului, ci „Ehrenhaftlinge", adică prizonieri de onoare, ceea ce e cu totul altceva.

Mare ne-a fost surpriza când am fost conduşi de Pistre nu într-una din barăcile lagărului, ci într-o vilă, situata la marginea lui, pe un deluşor cu copaci. Era o clădire cu etaj, înconjurata bineînţeles cu sarma ghimpata. Afară păzeau santinelele. Aveam la dispoziţie întreg etajul, cu dormitoare şi o sală de mese. După aspect, ne aflam mai degrabă într-un loc de odihna decât internaţi într-un lagăr de concentrare.

Ni s-a pus l-a dispoziţie şi un soldat neamţ de ordonanţă, care se îngrijea de curăţenie şi să ne aducă masa. Nu ne aşteptam la acest tratament, prea bun în comparaţie cu antecedentele care pledau mai degrabă pentru un deznodământ funest.

Ce s-a petrecut la întâlnirea dintre Antonescu şi Hitler? Cei doi şefi de Stat au ajuns cumva la concluzia că situaţia războiului reclama o reexaminare a poziţie legionare, din perspectiva luptei de răsărit? Şi mie şi lui Borobaru, aceasta explicaţie ni s-a părut cea mai plauzibila. Ni s-au ridicat din nou, cum s-ar zice, acţiunile politice. Să fi fost şi mâna lui Mussolini la mijloc? Trebuie să aşteptăm, să vedem cum se va rezolva misterul.

Traian Borobaru, în vila de la Buchenwald, mi-a povestit păţania lui cu fuga. În seara când am dispărut eu de la Berkenbrück, a luat şi el trenul spre Viena. De aici, cu un alt tren s-a îndreptat spre Villach, de unde spera să treacă frontiera spre Italia. Dar n-a apucat să ajungă la Villach. A fost recunoscut şi capturat chiar în tren de către agenţi de poliţie, înainte de a coborî în gara. A fost readus la Berlin şi ţinut sub paza tot în clădirea de la Alexanderplatz. A suferit şi el anchetele de rigoare.

La Buchenwald au fost aduşi şi un mare număr de legionari de la Rostock, de a căror existenta n-am aflat niciodată nimic. Noi credeam că suntem singurii români internaţi în acest lagăr.

22. ÎN ÎNCHISOAREA LAGĂRULUI SACHSANHAUSEN-ORANIENBURG

Zilele treceau, săptămânile treceau, lunile treceau şi noi continuam să ne întrebam asupra semnificaţiei tratamentului de care ne bucuram, după furia ce le-am provocat-o nemţilor cu fuga mea în Italia. Intrasem în primăvară şi şederea noastră privilegiata în vila de la Buchenwald părea să se eternizeze.

Dar ne înşelăm. Pe la sfârşitul lui Martie, ni se comunica de către Colonelul Pistre că vom părăsi locuinţa unde ne aflam pentru a fi internaţi în alt lagăr. Iarăşi nelinişte şi bătaie de cap. Ni se agrava situaţia şi ce concluzii politice trebuie să tragem din terminarea „lunii de miere" a detenţiei noastre? Din nou emoţii şi somn agitat.

Într-o dimineaţă apare la vila noastră cine altul decât Ahrens. El a fost însărcinat de Generalul Müller să ne conducă în noul lagăr. Ni s-a spus doar că e undeva în apropiere de Berlin. Voia guvernul german să mă aibă mai aproape, pentru orice eventualitate, buna sau rea? Mutarea noastră într-un alt lagăr, când stăteam aşa de bine aici, ni s-a părut de rău augur. Din nou „câinele roşu" şi-a arătat colţii la Berlin voia sa ne sfâşie?

Am părăsit lagărul Buchenwald cu două maşini. Într-una şoferul, Ahrens şi noi doi, adică eu şi Borobaru. O alta maşină ne urma la mica distanta, pentru a ne tăia gândul că am putea să evadam. Drumul a fost lung. Din Thuringia până la Berlin e o distanta. Mi-aduc aminte ca pe drum ori de câte ori îi ceream voie lui Ahrens să mă cobor, pentru anumite necesităţi, el, stătea aproape cu mâna pe pistol, iar ceilalţi ne supravegheau de la o mică distanta.

Nu ne-am oprit la Berlin, ci am luat o alta ruta, care ducea direct la lagărul destinaţiei noastre. Am intrat pe poarta lagărului şi acum ne întrebam dacă ni s-a rezervat şi în incinta lui o locuinţă particulara, de felul celei de la Buchenwald. Am fost întâmpinaţi de Şeful lagărului, un ofiţer mai mărunt de stat, dar amabil şi binevoitor. Acum unde vom poposi? Nu am fost conduşi în lagărul mare, care forfotea de haine

vărgate, ci am intrat pe o portiţă scunda în interiorul unei clădiri care avea aspect de închisoare. Erau celule zidite, una lângă alta, la nivelul pământului şi toate împreună formau un patrulater, cu o faţadă şi două aripi. De jur-împrejur era o curte, unde se plimbau deţinuţii. Din exterior, clădirea şi curtea erau aparate de un zid înalt cu sârma ghimpata deasupra. Probabil că era încărcată cu electricitate.

Am fost conduşi în celulele rezervate noua, care se găseau la capătul aripii drepte, privita clădirea din interiorul curţii. Singura concesie ce ni s-a făcut a fost ca ni s-au pus la dispoziţie şase celule, între care se putea comunica. Două formau prânzitorul şi una lunga ca spălător. La mijloc era un coridor. De cealaltă parte, spre curte, erau alte trei celule, destinate să servească de dormitor.

Aici mi-am petrecut aproape doi ani din viaţa mea, din Aprilie 1943 până la sfârşitul lui August 1944. Din ce am aflat mai târziu, am fost evacuaţi de la Buchenwald nu din alte motive, ci pentru ca vila unde locuiam noi fusese rezervata unor înalţi oameni politici din Franţa, între care Blum şi Daladier.

XII. O PRIGOANA ÎN PRIGOANA

„Titlul acestei parţi aparţine lui Niţă Ghimbasanu, care a notat într-un jurnal din aceasta perioada, toate întâmplările de la Rostock şi Buchenwald.

Legionarii sufereau de doi ani una din cele mai crâncene prigoane din istoria Mişcării. Închisorile erau pline de tineret. Pe front erau trimişi cu ordine speciale ca să nu se mai întoarcă vii, „pentru reabilitare". În Germania, cele câteva sute de legionari care reuşiseră să fugă peste hotare erau trataţi ca inamici ai Reichului, pentru a da satisfacţie lui Antonescu. Chiar şi în restul Europei aflate sub controlul lui Hitler, erau pusi sub supraveghere şi împiedicaţi să se manifeste. După fuga mea în Italia, s-a adăugat o nouă prigoana, care s-a abătut asupra noastră în cadrul prigoanei preexistente. Deci, o prigoana în prigoana. Nu eram destul de loviţi şi năpăstuiţi până acum de coaliţia antonesciano-hitlerista. Cei doi dictatori s-au decis să ne administreze o nouă lecţie, pentru a ne scoate definitiv din circulaţia politica şi a nu mai tulbura bunele raporturi între Reichul german şi România".

1. O NOUĂ PRIGOANA

Prigoana existenta s-a înteţit după fuga mea în Italia. Cronologic, se poate spune ca fapta ce-a provocat agravarea situaţiei legionarilor atât în ţara, cât şi peste hotare, se datorează evadării mele peste pasul Brennero. Acum, am explicat în partea precedenta, ca internarea noastră în lagărul de la Buchenwald se întâmpla independent de actul săvârşit de mine. Am aflat chiar din gura poliţistului Wolf de la Frankfurt/Oder ca strămutarea noastră de la Berkenbrück era iminenta, ceea ce m-a determinat să grăbesc pregătirile de plecare.

Rămâne un semn de întrebare dacă aceeaşi măsură s-ar fi aplicat de Gestapo şi camarazilor din Rostock. Zvonurile care circulau pe la Rostock în toamna anului 1942 păreau să confirme că se pregătea o evacuare a lor foarte curând, în sudul Germaniei. Să fi existat un plan general ca, odată cu noi, cei de la Berkenbrück, total sau parţial, să fie şi ei strămutaţi într-un loc mai sigur"?

De altă parte, aflându-se în mijlocul camarazilor de la Rostock ca noi, cei de la Berkenbrück, am fi fost ridicaţi şi duşi undeva departe, fără a li se comunica noul nostru loc de confinare, s-ar fi putut dezlănţui o criza în relaţiile cu autorităţile germane. Pentru a stinge şi acest focar de nelinişte după toate probabilităţile, s-ar fi procedat la internarea elementelor mai recalcitrante. Progresiv, prin însăşi natura lucrurilor, Gestapo-ul ar fi fost silit să întreprindă alte arestări, pentru a-l potoli pe nebunul din tara. Nu trebuie să uităm ca guvernul român, prin agenţii lui din mijlocul nostru, era perfect informat despre starea de spirit a legionarilor din Germania.

În ţara, situaţia era alta. Incontestabil ca fără fuga mea în Italia, nu s-ar fi ajuns la convoiul de legionari internaţi în lagărul de la Târgu-Jiu. Aici responsabilitatea între cele două acte este clara. Dar puteam eu să-mi închipui ca bestialitatea regimului va merge atât de departe încât să-i culeagă din tara pe ultimii legionari rămaşi liberi, pentru a-i azvârli între sârmele ghimpate? Eu nu-mi făcusem planul să fug din Germania, pentru a trece frontiera în România. Tara era în război şi aceasta realitate impunea respect tuturor, chiar celor, cum eram noi, care sufeream cele mai mari nedreptăţi şi cruzimi. Atunci, de ce aceasta reacţie furibunda? La scurt interval după fuga mea din

Germania, se aflase cu precizie ca ma aflam în Italia. Deci, era exclusa intervenţia mea în România, căci nu posedam darul ubicuităţii. Şi atunci de ce acest ordin dement, de pe urma căruia chiar a doua zi de Crăciun, erau ridicaţi de la casele lor sute de legionari pentru a-i interna în lagărul de la Târgu-Jiu? Pentru Antonescu şi anturajul lui aceasta fuga era un prilej binevenit ca să dezlănţuie o prigoana în prigoana, a cărei recolta trebuia să fie un nou val de morţi „pentru patrie", în cunoscutele condiţii. Când a intrat convoiul de legionari pe poarta lagărului de la Târgu-Jiu, eu fusesem readus cu forţa, cu câteva zile înainte, în Germania. Deci Antonescu ştia că presupusul pericol revoluţionar nu mai exista din informaţiile guvernului german şi totuşi a persistat să azvârle în lagăr sute de oameni nevinovaţi. Nu pentru a se apăra de o răzvrătire internă, ci pentru a dispune de un nou pretext, pentru a trimite pe front, în prima linie a războiului, alte sute de tineri.

2. AM FĂCUT O GREŞEALĂ PLECÂND ÎN ITALIA?

Problema trebuie examinata sub toate aspectele şi implicaţiile pentru a avea un răspuns plenar. Mai întâi, motivul principal al fugii mele la Roma a fost de natura eminamente politica, fiind vorba de destinul Legiunii, de lupta ei pentru a crea neamului românesc o soartă mai bună. După ce trecuse vara lui 1942 şi semnele de dezgheţ n-au dus la rezultatele aşteptate de noi, am fost năpădit de grija de a şti dacă mai putem continua sa vegetam în situaţia de până acum: devenisem o simplă piesa de şantaj în angrenajul politico-militar al Marelui Reich German. De câte ori Hitler voia sa obţină o nouă concesie de la Antonescu, fie pentru front, fie de natura economică, agita spectrul Gărzii de Fier, a cărei ameninţare şi-o făurise Conducătorul însuşi, prin lovitura de Stat din 21 Ianuarie 1941. Ne găseam într-o stare insuportabila pentru onoarea şi demnitatea Mişcării.

Dar pentru a ieşi din aceasta stare aveam nevoie şi de un sprijin extern. Cine ne putea ajuta? Era clar că nu puteam ieşi din cadrul Puterilor Axei. Era declaraţia Căpitanului din 1937, care indica României drumul care să-l urmeze în politica externă şi care ne obliga să o respectam şi să o urmam. Şi atunci nu puteam aspira la un ajutor din altă parte decât de la celălalt partener al Axei, care era Mussolini.

Relaţiile ce le stabilise Enescu în Italia cu Ducele, prin mijlocirea lui Mario Appelius, ne-au trezit speranţe în posibilitatea unui sprijin din partea Italiei fasciste, pentru a scăpa de sub apăsătoarea tutela naţional-socialista. Soarele Italiei părea ca rasare şi pentru noi.

Între timp, până a găsi hârtiile necesare călătoriei mele în Italia, s-au ivit două complicaţii: mai întâi, debarcarea aliata în Africa şi apoi răspunsul ambiguu al lui Mussolini, când a aflat de intenţia mea de a-mi căuta refugiu în ţara lui. Aceste neprevăzute, evident că m-au pus pe gânduri, întrebându-mă dacă trecerea mea la celălalt partener al Axei nu va avea urmări negative pentru Mişcare. Dar în aceasta faza de nedumerire din cursul lunii Noiembrie a explodat ca o bombă ştirea filtrata de la Gestapo, prin mijlocirea lui Wolf, că se pregăteşte strămutarea noastră în altă parte a Reichului. Undeva prin sud, unde nu putea fi decât mai rău decât aici. Câştigasem un termen de gratie până după Crăciun. În acest răstimp trebuia să iau o decizie. Deşi ultimul răspuns al lui Mussolini nu era prea încurajator, m-am decis să urmez calea revoluţionară indicată de el. Era ultima oportunitate de a ieşi din poziţia umilitoare în care ne aflam în Germania. După Crăciun eram ameninţaţi să ne pierdem şi minimul de libertate de care ne bucuram până atunci, devenind, cine ştie, nişte prizonieri anonimi, într-un lagăr de concentrare.

Ştirea ce-am primit-o prin Wolf a fost decisiva pentru plecarea mea în Italia. Peripeţiile acestei călătorii le-am povestit pe larg în partea precedenta încât nu mai revin asupra lor. Ajuns la Roma, a intervenit o alta „neprevăzută”: de abia acolo am aflat de situaţia critica a frontului din răsărit, de nimicirea armatei a VI-a germane la Stalingrad. Evident, criza de pe frontul rusesc va afecta relaţiile dintre cei doi conducători, Hitler şi Mussolini, determinându-l şi pe Antonescu să iasă din poziţia de vasal şi să irumpă cu pretenţii şi incriminări fata de Hitler, la proximele lui întâlniri. Înfrângerea de la Stalingrad distrusese mitul invincibilităţii armatei germane şi bazat pe aceasta schimbare de perspectiva. În soarta războiului, Conducătorul se va crede suficient de tare să-i ceară lui Hitler rezolvarea problemei refugiaţilor legionari din Germania, în sensul dorit de el, adică anihilarea duşmanilor lui care şi-au găsit ospitalitate pe teritoriul

Reichului.

Mussolini, încolţit de realităţile războiului, cu aliaţii la porţile Italiei, a cedat presiunilor de la Berlin, consimţind să fiu arestat şi să iau cale întoarsă spre Germania. Din contactele ce le avusesem până atunci cu Ducele, pe linia Enescu-Mario Appelius, era greu de presupus ca, ajuns în Italia, nu ma voi bucura de nicio protecţie, ci voi fi tratat ca o monedă de schimb în relaţiile dintre cei doi dictatori. Trebuie să recunosc ca decizia lui Mussolini a fost puternic influenţată de Ciano, Ministrul de Externe al Italiei, care, deşi aparţinea regimului fascist, nu nutrea nicio simpatie pentru mişcările naţionaliste. Mussolini n-a opus nicio rezistenta, când i s-a cerut de la Berlin să restituie prizonierul la locul de unde a venit. Cine putea să prevadă capitularea lui Mussolini într-o chestiune care nu ma privea numai pe mine ca persoana, ci viitorul întregii Europe naţionaliste?

Şi dacă nu aş fi plecat în Italia, ce s-ar fi întâmplat? Am fi poposit cu toţii, întreg grupul de la Berkenbrück, la Buchenwald, în modul cel mai discret posibil, fără să ştie nimeni; în afară de paznicii noştri. S-ar fi aflat mai târziu că am fost evacuaţi de la Berkenbrück. Prin fuga mea în Italia, tot acolo am ajuns, tot la Buchenwald, dar într-un mod spectacular. Vestea despre internarea mea a făcut circuitul continentului. Prieteni şi duşmani au aflat de escapada mea în Italia şi au comentat evenimentul, dându-i versiunile ce le conveneau. Conducătorii direct interesaţi, Hitler şi Mussolini, au trecut prin momente de mare încordare, până ce „cazul" a fost rezolvat în conformitate cu interesele lor. În România, furia lui Antonescu n-a mai cunoscut margini. Nu-l mai interesa soarta războiului şi nici situaţia precara a frontului, ci cum să mă răpună. Tara întreaga s-a cutremurat din nou, în urma sutelor de arestări de legionari, care au pătimit apoi în lagăre. As putea zice dintr-un fapt anonim, realizat cu discreţia caracteristica poliţiştilor, s-a ajuns la o proiecţie europeană a internării noastre în lagăr. Reacţia guvernului german a luat dimensiuni neobişnuit de mari prin prigoana dezlănţuită contra legionarilor de la Rostock şi de pe întreg teritoriul Reichului. Şi aceştia au fost trataţi cu cruzime, trimişi să-şi petreacă restul exilului între sârmele ghimpate. Un fapt aparent secundar, fuga mea în Italia, a

dezlănţuit o furtună care n-a afectat numai Mişcarea, ci întreg complexul european dominat atunci de Puterile Axei.

3. ASALTUL DE LA MARIENEHE

De plecarea mea au ştiut autorităţile germane în 16 Decembrie 1942. Cu o repeziciune fulminanta, aproape isterica, şi-au descărcat mânia nu numai asupra camarazilor din grupul Berkenbrück, ci şi împotriva legionarilor de la Rostock, care nu puteau fi învinuiţi de complicitate pentru fuga mea în Italia. De ce aceasta furie oarba contra unor oameni care s-au purtat loial şi corect până atunci, contribuind cu munca lor neprecupeţita la efortul de război al Germaniei? După toate probabilităţile, ca să-i demonstreze lui Antonescu ca guvernul german nu are nimic comun cu evadarea mea – cum era şi real – şi este dispus, după aceasta întâmplare, la cele mai aspre măsuri contra refugiaţilor legionari, pentru a-i ţine sub cel mai sever control, împiedicându-i să săvârşească alte acte dăunătoare înţelegerii de baza germano-române. Guvernul german se aştepta din partea guvernului român la o reacţie neobişnuit de dura şi pentru a-şi demonstra buna lui credinţa, potolindu-l pe nebun, i-a luat-o înainte, ordonând arestarea şi internarea legionarilor în lagăre. Nici nu se aflase în ţara ce era cu mine, unde am plecat şi dacă nu m-am îndreptat spre România, când la Rostock s-a dezlănţuit urgia autorităţilor germane.

În 19 Decembrie 1942, la orele 5 dimineaţa, în faţa baracilor unde locuiau legionarii, în cartierul Marienehe, îşi face apariţia Gestapo-ul cu o companie de soldaţi. Pun paza la toate ieşirile la toate barăcile. La orele 5 jumătate, locatarii se scoală şi se pregătesc să plece la lucru, cum era obiceiul. Dar soldaţii de paza îi opresc să iasă, spunându-le pe un ton poruncitor să rămână în casă. Pe baza unei liste sunt declaraţi arestaţi 50 de legionari, în frunte cu Petrascu. Restul camarazilor sunt lăsaţi liberi să plece la lucru. Cei arestaţi sunt concentraţi în sala de mese. De aici, fiecare legionar, încadrat de doi agenţi, e condus în dormitorul său. După ce i se face percheziţie, i se îngăduie să-şi ia lucrurile personale şi să coboare din nou în sala de mese.

La orele 11, legionarii arestaţi, cu calabalâcul la spinare, sunt îmbarcaţi în autobuze şi transportaţi, cu puternica paza militară, la

restaurantul „Sporptalast”. Aici sunt încartiruiţi în sala cea mare a restaurantului. Uşile sunt păzite de soldaţi.

După masa, pe la orele 5, intra pe uşa, în sala cea mare a restaurantului, un alt grup de legionari, în frunte cu Comandantul Bunei Vestiri, Mile Lefter. Bucurie, apărând fete cunoscute de camarazi, dar şi consternare, căci nimeni nu ştie care-i cauze se datorează aceasta brusca schimbare în atitudinea autorităţilor germane. În total, numărul legionarilor arestaţi s-a mărit acum la 130, aproape jumătate din efectivul camarazilor internaţi la Rostock. Agenţii poliţiei locale trec apoi la operaţia de identificare a legionarilor arestaţi. Fiecare trebuie să-şi declare datele personale şi să predea legitimaţia ce-a primit-o de la fabrica Heinkel.

La ora 11 noaptea, li se comunica de către şeful Gestapo-ului din Rostock ce se va întâmpla cu ei. „Mâine după amiaza, la ora 15, 30 vor pleca spre gara. Vor fi îmbarcaţi în trei vagoane. Trenul lor va pleca la 6 şi un sfert. Vor călători până în Thuringia. Acolo vor fi internaţi într-un lagăr. De ce s-au luat aceste măsuri, li se va comunica acolo. Cel ce va căuta să fugă, va fi împuşcat. Camarazii rămaşi la Marienehe vor veni mai târziu”.

În 20 Decembrie 1942, după amiaza, întreg grupul legionar arestat la Sporptalast iese în strada, unde îi aşteaptă mai multe autobuze. De jur-împrejur, soldaţi cu puşca în poziţie de tragere, supraveghează îmbarcarea. În fiecare autobuz iau loc şi câţiva soldaţi. Nu sunt conduşi la gara de călători, ci la gara de mărfuri. Aici legionarii sunt îmbarcaţi în trei vagoane de clasa a III-a. Un compartiment din marginea vagoanelor este ocupat numai de soldaţi. Compartimentele rezervate legionarilor sunt ferecate. Ei bănuiesc că sunt ataşaţi unui tren de marfă. Conform celor anunţate, convoiul se pune în mişcare îndată după orele 6.

În dimineaţa de 21 Decembrie, trenul trece prin staţia Magdeburg. De aici începe Thuringia, locul lor de destinaţie. Pe la amiază, trenul intra în staţia Weimar. Se anunţa coborârea în aceasta staţie. Se deschid uşile şi cei 130 de legionari, cu bagajele în spinare, se aliniază pe peron, încadraţi de soldaţi. Din nou autobuze, care, după ce ies din oraş, trec printr-o pădure interminabila. Dar iată ca autobuzele

sunt interceptate de mai multe bariere păzite de soldaţi. În sfârşit, autobuzele se opresc în faţa unor baraci clădite în mijlocul acestei păduri. E Buchenwald.

Aici o altă lume. Coborând legionarii din maşini, vad oameni îmbrăcaţi în haine vărgate. Acum îşi dau seama că vor trebui să vieţuiască şi ei, nu se ştie cât timp, în aceleaşi condiţii. Sunt internaţi într-un lagăr de concentrare.

În faţa unei baraci, legionarii formează un careu. Vine Comandantul lagărului, un colonel SS, care le comunica:

„Dumneavoastră nu sunteţi arestaţi. Sunteţi aduşi aici pentru paza. Veţi locui aparte de ceilalţi deţinuţi. Unde veţi fi găzduiţi, vă veţi putea organiza Dumneavoastră în deplina libertate. Mâine, vi se va comunica motivul principal pentru care aţi fost aduşi aici".

Se întunecase bine afară, când legionarii sunt conduşi în baraca ce le-a fost destinata ca locuinţa, înconjurata de reţele de sarma ghimpata. E prima noapte petrecută de ei în lagărul Buchenwald, 21/22 Decembrie 1942.

4. DE LA BERKENBRÜCK LA BUCHENWALD

Grupul legionar de la Berkenbrück a suferit cel dintâi clocotul de mânie al Gestapo-ului pentru fuga mea în Italia. Îndată ce-a avut certitudinea ca eu am dispărut de la căminul de pe marginea râului Spree, Generalul Müller şi-a trimis trupele la Berkenbrück ca să-i pună sub arest pe cei rămaşi. Bineînţeles că au fost anchetaţi unul câte unul ca să scoată de la ei cum am plecat şi unde ma aflu. Au fost mai sever trataţi, ameninţându-i chiar cu împuşcarea, Iasinschi şi Stoicanescu, bănuiţi a fi complici la organizarea complotului. Borobaru fusese arestat în tren, înainte de staţiunea de frontiera Villach. Adus la Berlin, a fost şi el supus unui interogatoriu strâns, considerându-l imediatul meu colaborator. El a spus tot ce ştia referitor la persoana lui şi misiunea ce-a primit-o de la mine, fără să cunoască prea multe amănunte despre expediţia propriu-zisă în Italia. Iasinschi şi Stoicanescu au fost duşi la Berlin, la Alexanderplatz, şi acolo, mai multe zile în şir au fost supuşi la fel de fel de cercetări şi confruntări. Iasinschi era şeful administrativ al grupului de la Berkenbrück, omul de legătură al nostru cu autorităţile germane şi ca atare considerat

responsabil de ce se întâmpla în mijlocul nostru. Cum am scris în partea anterioară, Iasinschi l-a anunţat pe Wolf în 16 Decembrie ca eu n-am apărut nici la dejun şi nici la prânz şi nu ştie ce s-a întâmplat cu mine. El a dat o primă alarma, conform înţelegerii ce am stabilit-o cu el, în momentul în care ştia că eu trecusem frontiera. De Stoicanescu ştiau autorităţile ca el era intimul meu, omul de legătura cu Berlinul, prin care primeam informaţiile şi răspundeam la diferitele chestiuni care priveau siguranţă şi lupta noastră. Ei au fost hartuiţi mai mult şi siliţi să spună mai tot ce ştiau, sub ameninţarea de a fi împuşcaţi. Ca rezultat al acestei anchete, s-a organizat călătoria în doi, a lui Stoicanescu şi Wolf la Roma, pentru a ma întâlni pe mine şi a ma convinge să mă întorc de bunăvoie în Germania.

Grupul de la Berkenbrück, cu excepţia celor doi de mai sus, care au zăbovit în celulele de la Alexanderplatz, a fost transportat în graba la Buchenwald. Au fost încartiruiţi într-o clădire în afara lagărului mare, în pădurica denumita Fichtenhain, şi unde mai târziu s-a construit un lagăr special, populat exclusiv de legionari, cunoscut sub numele de lagărul de la Fichtenhain. În 27 Decembrie, Mile Lefter anunţa grupul legionar recent internat la Buchenwald ca toţi comandanţii legionari de la Berkenbrück sunt aici în lagăr. Locuiesc în altă parte şi n-au voie să ia contact cu noi. Mai târziu au fost evacuaţi de aici şi închişi la Dachau. În locul lor, a fost adusă mai târziu aici Principesa Mafalda, fiica Regelui Italiei, luata prizoniera şi adusa în Germania.

În legătură cu strămutarea grupului legionar de la Berkenbrück la Buchenwald sunt două fapte importante de menţionat.

1) Când au intrat pe poarta noii lor reşedinţe, în mijlocul pădurii personalul de paza i-a întâmpinat pe legionari cu exclamaţia: „V-am aşteptat de trei săptămâni. Totul a fost pregătit pentru primirea Dumneavoastră. Cum de veniţi aşa de târziu?”. Era o confirmare a confidentei făcute de Wolf că se hotărâse cu mult înainte internarea noastră în lagărul de la Buchenwald şi ca numai din consideraţii umanitare se întârziase, acordându-ni-se un fel de „Galgenfrist”. Corneliu Georgescu a auzit clar vorbele cu care au fost salutaţi legionarii la intrarea în clădirea rezervata lor la Fichtenhain şi mi-a

comunicat întâmplarea când ne-am întâlnit la Viena.

2) Dacă nu aş fi plecat în Italia, probabil ca întreg grupul, în frunte cu mine, ar fi rămas în clădirea ce ni s-a rezervat la Fichtenhain, până la sfârşitul captivităţii noastre. Dar, la 24 August 1944, lagărul Buchenwald a suferit un teribil bombardament al aviaţiei engleze. În cursul lui, a căzut o bomba chiar pe clădirea unde era ţinută ostatica Principesa Mafalda. Casa a fost pulverizata, iar Principesa şi-a găsit sfârşitul, lovita de o schija. Dacă am fi rămas noi toţi acolo, am fi avut aceeaşi soarta, murind până la unul. Cine ştie dacă plecarea mea în Italia n-a determinat autorităţile germane să ne împrăştie în mai multe lagăre pentru a ne supraveghea mai bine?

5. GOANA DUPĂ LEGIONARI

Guvernul german, în speţă Gestapo, nu s-a mulţumit cu arestarea „manu militari" a legionarilor de la Rostock, ci a extins raza operaţiilor asupra întregului teritoriu german şi chiar asupra anumitor tari ocupate în cursul războiului. Ordinul dat de Himmler era ca să fie descoperiţi şi ridicaţi toţi legionarii aflaţi în libertate, fie în Berlin fie în alte oraşe ale Reichului şi internaţi la Buchenwald. Aşa se face că, rând pe rând, populaţia legionara din acest lagăr şi-a mărit efectivele cu alte grupe de camarazi strânşi din diferite puncte ale teritoriului german.

Astfel, la 9 Ianuarie 1943, sosesc în lagăr 12 legionari care locuiau până atunci în libertate în capitala Reichului. Printre ei se aflau Petre Ponta, Arnautu, Nae Smarandescu, Sorin Pavel, Mircea Dimitriu, Adrian Brătianu. La 12 Ianuarie îşi fac intrarea pe poarta lagărului 6 legionari culeşi de la Viena, printre care era şi Dr. Iosif Dumitru. Ei se stabiliseră în acest oraş pentru motive de sănătate. Mai erau în Germania câţiva răzleţi pe la bai sau locuri de odihna, trimişi cu certificat medical. Şi aceştia au fost umflaţi de Gestapo, fără a ţine seama de starea sănătăţii lor. Între alţii, Toader Iorăş, scriitorul Gheorghe Racoveanu. Pe măsură ce se făceau trierile poliţieneşti şi autorităţile locale descoperiseră alte elemente dure, de la Rostock au venit alte grupe. În 20 Ianuarie 1943, soseşte un grup de zece legionari în frunte cu Ilie Olteanu. La începutul lui Februarie, un alt transport de 9 tineri, între care Costache Oprişan, Emil Popa şi Romulus Opriş au fost reţinuţi de Gestapo, pentru a da lămuriri în legătură cu complotul.

Au petrecut aproape trei luni în închisoarea din Rostock. În 25 Februarie 1943, îşi fac şi ei apariţia în fruntea unui grup de 14 camarazi. Grupul studenţilor legionari din Berlin, până atunci a fost cruţat de represalii, având toţi paşapoarte romaneşti. Totuşi sunt dibuiţi doi dintre ei, înşfăcaţi de Gestapo şi aduşi la Buchenwald, în 22 Aprilie 1943. În 12 Iunie 1943, apare Ghiţă Stoia, adus cu duba de la Rostock, făcând zece zile pe drum, prin diverse închisori.

Poliţia germana primeşte ordine să răscolească şi mediul românesc de la Paris, unde se aflau câţiva legionari. Sunt arestaţi şi aduşi sub paza la Buchenwald legionarii Graur şi Zaharia, care şi-au găsit mai târziu o moarte tragica în bombardamentul din 24 August 1944. Deşi numărul legionarilor din Franţa era mult mai mare, aceştia n-au avut de suferit nimic fiind ocrotiţi chiar de poliţia franceza din timpul ocupaţiei.

În Italia, nu s-au semnalat răpiri de legionari. Cel puţin atât a făcut regimul fascist, că nu a tolerat imixtiunea Gestapo-ului în afacerile lor interne. În ce priveşte Spania, unde legionarii refugiaţi acolo se bucurau de libertate şi desfăşurau o propaganda intensa, aceasta tara nu cădea în raza de imixtiune a Reichului german.

6. ODISEEA TIANEI

Camarada Tiana Silion, tovarăşa mea de drum până la Roma, s-a întors într-o formă precipitata la Berlin. Nimeni nu putea bănui că a făcut aceasta călătorie fulger peste munţi. Noi am ajuns la Roma în noaptea de 16 Decembrie şi a doua zi, seara, 17 Decembrie, ea îşi luase zborul înapoi spre Germania. În 18 Decembrie era la Viena şi în 19 Decembrie s-a prezentat la lucru, la serviciul de presa al Dr. Dietrich. Tiana ieşise de la postul de Radio-Berlin, emisiunea româna, lăsând locul de vorbitor lui Nicolae Smarandescu, iar ea şi-a găsit un alt loc, la serviciul de presa pentru străinătate de la Ministerul Propagandei.

Temându-se totuşi că ar putea fi căutată, Tiana n-a călcat în casa ei, ci a dormit la nişte cunoştinţe ale sale. A trimis-o pe sora lui Giosan, acasă la ea, să facă o explorare. Aceasta s-a întors cu rezultatul că n-a venit nimeni să se intereseze de ea, cum spunea gazda ei. Încurajata de aceasta informaţie, a revenit în locuinţa ei. Aici a fost arestata în ziua de 24 Decembrie 1942 şi condusa de agenţi la Centrala Gestapo-ului

din Alexanderplatz. A fost supusa unui interogatoriu sever. Anchetatorii aflaseră din altă parte de rolul ce l-a jucat în fuga mea în Italia şi i-au cerut să spună tot. Ea n-a declarat nimic la început, susţinând că n-a lipsit de la locuinţa ei. În cele din urmă Generalul Müller a confruntat-o cu Vasile Iasinschi, care era şi el arestat şi se afla într-o celula la subsol. Au fost pusi faţă în faţă într-un birou şi Vasile Iasinschi a rugat-o pe Tiana, cu lacrimi în ochi, să spună tot ce ştie, căci altfel va fi rău de toţi. În faţa acestei situaţii, n-a mai avut încotro şi a făcut declaraţii complete. Era un ordin de la un Comandant Legionar şi Şeful grupului de la Berkenbrück.

În cursul anchetei de la Alexanderplatz, Tiana a avut onoarea sa stea faţă în faţă şi cu Kaltenbrunner, urmaşul lui Heydrich la Reichssicherhetshauptamt. Acesta a rugat-o să nu ascundă nimic, căci sunt interesele militare ale Reichului în joc. Antonescu a ameninţat că-şi retrage trupele de pe front, dacă nu se clarifica problema legionarilor din Germania.

După ce a spus „tot ce ştia", Tiana Silion a fost condusa la închisoarea Charlottenburg, unde a stat vreo două luni, izolată de ceilalţi camarazi, într-o celula. A fost apoi readusa la Alexanderplatz pentru câteva zile, cu scopul de a i se face formalităţile de internare în lagăr. A fost trimisa în lagărul de femei Ravensbrück, unde a fost ţinută, sub paza severa, mai bine de patru luni. În sfârşit, în vara anului 1943 i s-a aprobat cererea să fie şi ea adusa la Buchenwald, alături de toţi legionarii internaţi în acest lagăr.

7. SCHIMBAREA LA LEGAŢIA ROMÂNA

Furtuna politica provocata de fuga mea în Italia a mai făcut o victimă, în afară de mediul nostru. Răul Bossie, Ministrul României la Berlin, a părăsit postul lui. Se pare că au fost presiuni de la Bucureşti pentru a-şi da demisia, fiind socotit de guvernul antonescian un excelent diplomat de şcoală veche, dar puţin înclinat să-i urmărească pe legionarii refugiaţi în Germania cu energia necesara. Bossie nu era un diplomat-politist, nu era dispus să se transforme într-o unealta a regimului. După toate probabilităţile, i-a convenit şi lui să plece de la Berlin după dezastrul de la Stalingrad. Văzând ca partida este pierduta pentru Hitler, s-a gândit să se retragă din acest punct critic al

diplomaţiei româneşti, pentru a nu fi surprins de evenimente.

În locul lui Bossie a fost numit, ca Ministru al României la Berlin, Generalul Ion Gheorghe, o figura necunoscuta în politica românească şi complet ştearsă şi din punct de vedere militar. Alegerea Generalului Ion Gheorghe corespundea însă intenţiilor şi planurilor celor doi Antonescieni. Era un militar obtuz, dispus să execute toate dispoziţiile ce le primea de la Bucureşti în materie de… urmărire a legionarilor. Îi ura pe legionari şi străşnicia lui antilegionara a fost factorul determinant al numirii lui la Berlin. Mareşalul ştia că are acum un om de nădejde în Germania, care nu se lasa înduioşat sau acaparat de alte consideraţii decât de „datoria lui patriotica", de a semnala guvernului german orice neregula în tratamentul aplicat acestor „rebeli".

Generalul Ion Gheorghe, în cursul celor doi ani de serviciu diplomatic la Berlin, 1943 – 1944, s-a remarcat printr-o intensa supraveghere a sectorului legionar. Nu scapa niciun legionar din raza spionajului său. Unde descoperea vreun legionar liber, îl semnala în Wilhelmsstrasse şi bietul om era îndată înşfăcat de agenţii Gestapo-ului şi se trezea în lagăr. În această privinţă, Generalul Ion Gheorghe era neîntrecut. Ca un ofiţer de pe front urmarea mişcările „inamicului" şi unde observa o apariţie suspecta în cadrul comunităţii romaneşti din Germania, nu se lasă până ce nu obţinea satisfacţiile de la autorităţile germane. Alţi generali au câştigat trofee pe front; el şi-a câştigat stima şi onoarea guvernului român prin numărul de legionari ce-i băgase în lagăr. Lupta contra Mişcării s-a desfăşurat cu atâta bravura, încât legionarii l-au poreclit „temnicerul din Germania".

În afară de aceasta notabila activitate în urmărirea „duşmanilor" regimului antonescian, Generalul Ion Gheorghe n-avea alte preocupări diplomatice. În tot timpul cât a funcţionat ca Ministru al României la Berlin, s-a limitat la chestiuni de rutina. În problema principală, ce îl interesa în acea vreme pe Hitler, ce se întâmpla în România şi dacă se poate conta pe loialitatea lui Antonescu şi a oamenilor săi, gura lui a rămas muta. Deşi dispunea de multe informaţii şi îşi dădea seama că ceva se coace în România, niciodată n-a avertizat guvernul Reichului de primejdia unei răsturnări interne, cu consecinţe grave pentru întreg sud-estul european. El era un devotat al lui Antonescu şi n-avea alta

grija mai mare decât cum să rămână în gratiile acestuia. Generalul Gheorghe era considerat la Berlin filo-german, sotia lui fiind de origine germană, încât avea acoperire şi fata de guvernul Reichului. Singurul lui câmp de activitate unde desfăşura un zel nemărginit era cum să combată mai eficace Mişcarea Legionară.

Generalul Gheorghe trebuie considerat responsabil de ruptura de la 23 August 1944, nu prin participare, ci prin omisiune, prin tăcerea lui vinovata, când putea să atragă atenţia forurilor competente germane asupra straniilor întâmplări din România.

8. ZGUDUIRI ÎN SÂNUL SS-ULUI

Cutremurul provocat de fuga mea în Italia nu s-a limitat la suflarea românească fie din Germania, fie din tara, ci a zguduit însăşi organizaţia lui Himmler. Şeful SS-ului, Reichsführer Himmler, a suferit o severă dojana din partea lui Hitler, considerându-l responsabil de actul săvârşit de mine. În acelaşi timp, Ribbentrop care întotdeauna ne-a acuzat în faţa lui Hitler, susţinându-l cu vigoare pe Antonescu, a ieşit triumfător din acest conflict. El avusese dreptate şi nu Himmler, care considera carnea legionara ca o rezerva în mâinile Germaniei.

La rândul lui, Himmler a cerut socoteala Generalului Müller, şeful Secţiei a IV-a, care comanda întreg aparatul poliţienesc, cunoscut sub numele de Gestapo. Generalul Müller a luat cu repeziciune fulminanta toate măsurile de internare ale legionarilor în lagăr. Dar atât pentru acoperirea proprie cât şi pentru a da un exemplu, Generalul Müller a făcut şi cercetările de rigoare pentru a stabili care din subalternii lui, însărcinaţi cu supravegherea noastră, s-au făcut vinovaţi de neglijenta. Cel mai rău a căzut comisarul Geissler, care, din motive umanitare, a amânat internarea grupului de la Berkenbrück, până după Crăciun. Îndată după interogatoriu, a poposit într-un lagăr de concentrare. Hartig, ofiţer SS, gazda noastră de la căminul de pe malul Spreei, a făcut câteva săptămâni de închisoare în celulele de la Alexanderplatz. În ceea ce-l priveşte pe Wolf, comisarul de la Frankfurt/Oder, se pare că nu i s-a putut imputa nimic. El a venit, împreună cu Stoicanescu la Roma, ca să mă întâlnească şi să mă convingă să mă întorc de bunăvoie în Germania.

Dintre poliţiştii însărcinaţi cu paza noastră, Ahrens a primit cele

mai mari elogii de la superiori lui pentru simţul lui de prevedere, fiind unicul care a cerut ca mutarea noastră la Buchenwald să se facă fără întârziere. Ecoul acestei afaceri nu s-a stins mult timp. Raporturile dintre Hitler şi Himmler au rămas reci şi distante, până ce evenimentele de pe front au restabilit încrederea reciprocă.

9. URGIA DIN TARA

Concomitent cu furia ce s-a dezlănţuit în Germania contra refugiaţilor legionari, în România s-a abătut aceeaşi furtuna. Mareşalul Antonescu nu s-a lăsat mai prejos decât Hitler. Cu o energie spectaculara şi-a trimis hoardele de poliţişti şi jandarmi să-i culeagă de pe întreg cuprinsul României pe legionarii care, din diverse motive, se bucurau încă de libertate şi pe toţi aceia care scăpaseră până atunci cu viaţa. Şi erau încă mulţi, căci legionarii erau o generaţie, şi oricât i-ar fi măcinat pe front cu ordine speciale, mai scăpaseră dintre ei. Toţi aceştia, deşi individual nu li se putea imputa nicio vină, n-au scăpat de acest nou val de prigoana, dându-se ca justificare fuga mea din Germania. Unde a fugit Horia Sima? Dar dacă a intrat clandestin în România şi tulbura iar ordinea publica, tocmai acum când suntem într-o situaţie grea pe front? Trebuie luate măsuri energice pentru a-l împiedica să-şi găsească complici în sânul legionarilor care mai trăiesc liberi în ţară. Antonescu şi anturajul lui tremurau la auzul acestei vesti, dar la data când au pus în aplicare ordinul de ridicare a legionarilor de la casele lor, aceasta teama se risipise. În zilele de Crăciun 1942, când s-au operat arestările de legionari, Antonescu primise asigurări de la Berlin ca eu nu m-am îndreptat spre Româna, ca fugisem în Italia şi aici fusesem capturat şi sunt pe punctul să fiu readus în Germania. Aşadar nu mai exista justificarea unei pretinse înapoieri a mea în România pentru „a face revoluţie", încât în mod normal ordinul de detenţie masivă a legionarilor trebuia revocat. Dar Mareşalul gândea altfel. Sima nu mai reprezenta un pericol intern. Nemţii au avut grija de el. Dar fuga lui ne oferă un prilej binevenit să lichidam şi ce-a mai rămas din falnica Legiune de odinioară.

Aşa se explica de ce dispărând cauza, n-a dispărut efectul. Mii de legionari au avut din nou de pătimit, unii în închisori, alţii în lagăre, alţii trimişi în graba pe front, în locurile cele mai expuse. O avalanşă de

arestări s-a abătut asupra ţării, fără să existe nici cel mai uşor indiciu ca legionarii ar conspira contra regimului. Cine se putea gândi, care era nebunul să creadă ca, în plin război contra comunismului, eu sau Mişcarea din tara n-am avea altceva mai bun de făcut decât să pregătim o lovitură pentru răsturnarea ordinii în Stat? Teama de la început, repede risipita, s-a transformat într-un pretext infam pentru a adăuga noi suferinţe la cele suportate până acum de legionari.

Nicu Iancu ne-a lăsat în amintirile lui o pagina memorabila a acestui nou acces de prigoana în cadrul prigoanei existente din tara. Nu mai am nimic de adăugat, căci viforniţa de la Crăciunul anului 1942, a fost magistral înregistrata şi expusa de acest neîntrecut mânuitor al condeiului şi observator perspicace. Din cartea lui, apărută în exil, Sub Steagul lui Codreanu, reproduc paginile în care îşi povesteşte propriile lui suferinţe, îndurate în lagărul de la Târgu-Jiu.

L a g ar u l d el a T a r g u J i u

În 26 Decembrie 1942 (a doua zi de Crăciun), din ordinul Mareşalului Antonescu am fost ridicat (din pat) şi condus la poliţie… pentru a da o declaraţie. Declaraţie, care până în ziua de azi n-am mai dat-o, din simplul motiv ca nimeni nu mi-a cerut-o, în schimb, fără să-mi dau bine seama cum, m-am trezit tocmai în lagărul de la Târgu Jiu, alături de alţi bătuţi de soarta ca şi mine, care, la timpul lor, în loc să se înscrie la liberali, la ţărănişti sau în orice alt partid „cumsecade", avuseseră „nefericita inspiraţie" de a deveni… legionari.

De ce ne-au dus în lagărul din Târgu Jiu, n-au găsit necesar să ne spună. Nici chiar în ziua când, după câteva luni de mizerie şi teroare petrecute aici, ne-au dat în sfârşit drumul, sub condiţia de a ne prezenta la regiment, pentru a fi trimişi pe front. Scornise Antonescu aceasta noua metoda de a scăpa, în masa, de legionari, metoda oarecum „eleganta", în acelaşi timp însă foarte promiţătoare de rezultat: trimiterea noastră, a tuturor a, cu sau fără cuvenita instrucţie prealabila, în prima linie de foc a celor mai aspre sectoare ale frontului, cu nobilul scop de a ne… reabilita (pe lumea cealaltă)!

Exceptând zvonurile contradictorii, dinadins lansate de însăşi administraţia lagărului (din ordin, desigur), nu s-a putut afla nimic precis asupra motivelor care l-au determinat pe Antonescu la aceasta

măsura arbitrara. La drept vorbind, prea multă bătaie de cap nu ne-am făcut noi din cauza acestei neştiinţe; eram doar obişnuiţi, încă de pe timpul guvernărilor „democratice" şi a dictaturii regelui-calau Carol, cu astfel de procedee barbare.

Locuitorii orăşelului Târgu Jiu îşi vor aduce aminte încă multă vreme de acel tren lung, încărcat până la refuz cu legionari, care, într-o zi mohorâta de iarna, s-a oprit în mica gara pentru a-şi deşerta încărcătura adunată de pe întreg cuprinsul Ţării Româneşti. Cu acel prilej, un bătrânel curios şi-a luat inima în dinţi şi l-a întrebat pe unul dintre jandarmii ce ne escortau de unde au strâns atâţia comunişti? „Ce comunişti, moşule, i-a răspuns jandarmul, ăştia nu-s comunişti, ăştia-s legionari cu mult mai răi decât comuniştii!"

Frumoasa părere pe care o aveau jandarmii despre noi, legionarii, se datora acelui „brain washing" ce le-a fost administrat, în mod constant, atât lor, cât şi poliţiştilor, din ordinul guvernelor ce s-au perindat la cârma ţării noastre. Datorită acestui lavaj cerebral, ca să-i spunem astfel, majoritatea slujbaşilor siguranţei şi ordinii publice romaneşti ne priveau, în mod fatal, ca pe nişte răufăcători de cea mai periculoasă speţă.

Repet: majoritatea, nu toţi, fiindcă şi în poliţie şi jandarmerie au existat oameni inteligenţi, capabili de a discerne negrul de alb; aceştia au refuzat a privi lucrurile prin ochelarii deformaţi prescrişi de oficialitate. De la un maior de jandarmi – despre care am amintit în altă parte a acestei lucrări – mi-a fost dat să aflu, cu lux de amănunte, despre modul în care erau îndoctrinaţi jandarmii în scopul de a se dezlănţui în sufletele lor o adevărată explozie de ura împotriva legionarismului. În acelaşi fel s-a încercat, de altminteri, influenţarea întregii opinii româneşti, cu ajutorul acelei „anumite" prese, lipsită de scrupule şi străină de durerile şi aspiraţiile neamului nostru. De-a lungul anilor, atât pe vremea guvernelor zise democratice, ca şi în timpul dictaturii regelui-calau Carol, am fost prezentaţi, potrivit cu necesitatea momentului, drept „neisprăviţi", „huligani", „falsificatori de bani", „terorişti", „trădători, vânduţi nemţilor", „agenţi în slujba comuniştilor" etc. În sfârşit, după lovitura de Stat a lui Antonescu din 1941, am mai dobândit alte două mândre titulaturi, şi anume acelea de

„rebeli" şi „borfaşi", ce ne-au fost conferite de însuşi Conducătorul Statului, în semn de speciala recunoştinţa pentru jertfele pe care – în incorigibila noastră buna credinţă şi elan idealist – le adusesem pentru a-l înscăuna la cârma ţării… Mai este de mirare dacă acel jandarm din escorta ne vedea, cu mintea lui obtuza, „cu mult mai răi decât comuniştii"?

Printre noi, cei care fuseserăm aduşi la Târgu Jiu, se găseau oameni de toate vârstele şi de toate categoriile sociale. De la ţărani şi până la profesori universitari. Şi nu numai civili, ci şi militari: ostaşi şi ofiţeri, între care unii cu piepturile strălucind de înalte decoraţii câştigate pe câmpurile de lupta din Răsărit, în războiul împotriva bolşevismului. Şi, pentru ca acest tablou degradant, pe care Conducătorul găsise de bine să-l ofere ţării, să câştige în elocventa, iată şi un mare mutilat de război! După toate semnele, „recunoştinţa Patriei" nu întârzia sa se manifeste nici fata de bravii noştri ostaşi, care întru recucerirea gliei strămoşeşti răpită de inamic, îşi lăsaseră bucăţi din trupul lor pe câmpiile îngheţate de dincolo de Nistru, dacă nu într-un alt mod, cel puţin sub forma unui „concediu" de odihna şi reculegere sufletească între sârmele ghimpate de la Târgu Jiu…

Primirăm, în sfârşit, ordinul ca să ne încolonam.

Scurt după aceea, uriaşul convoi de „proscrişi", păzit pe ambele flancuri de jandarmi înarmaţi până în dinţi, porni la drum peste colinele înzăpezite, ca într-o procesiune.

Domnea un ger năprasnic şi un vânt ascuţit bătea dinspre munţi. Cei din capul coloanei luptau din greu cu nămetii ce acoperiseră drumul. Coborârăm într-o vâlcea. Apoi începurăm a urca din nou.

După un timp oarecare, coloana se opri. De ce oare…? Am încercat să aflăm motivul, dar la întrebările noastre nu ni s-a dat niciun răspuns. În realitate nici nu ştiam încotro eram mânaţi. Nimeni n-a vrut să ne spună.

Am aşezat în zăpadă boccelele, ranitele ori cuferele ce le cărăm cu noi şi în care luasem strictul necesar, aşa cum ni se ordonase la plecare, şi ne-am pus pe aşteptat. Într-un târziu aflarăm, din om în om, ca înaintea coloanei ar fi ajuns la porţile lagărului şi ca „formalităţile de intrare" merg foarte încet.

După aproape o oră, întoiegiţi de frig, am pornit din nou, dar după câteva minute de mers, iarăşi am fost opriţi. Alta aşteptare, de vreo jumătate de oră, în frig şi în vânt…

Nu mai ţin minte cât a durat acest „poliod-na-Sibir" peste câmpuri înzăpezite şi îngheţate, până ce, în fine, am ajuns şi noi, cei care ne găseam mai la coada coloanei, în dreptul porţii lagărului.

— Asta-i lagărul, fraţilor, nu saga! Mare cât un sat, îşi dădu părerea un camarad la vederea acelei mulţimi de cabane ce se înşirau la dreapta noastră, până hat departe, pierzându-se sub zăbranicul cenuşiu al amurgului.

— Şi ce mai pădure de sârma ghimpata…!, observa un altul.

— Asta e pentru a ne apăra de bătaia crivatului, încerca să glumească Colonelul Gheorghe Rizescu, care deşi bolnav şi cu febra, nu-şi pierduse încă humorul.

Formalităţile la poarta lagărului mergeau încet. Dar cui putea să-i pese că eram lihniţi de foame şi ţepeni de frig…?

Camaradul Branea, care mărşăluise alături de mine, începuse să împartă cu cei din jur un măr şi o bucată de pâine pe care le luase în buzunarul hainei. Purta uniforma de ofiţer; aşa îl arestaseră. Pe piept îi atârnau cele două decoraţii câştigate la Sevastopol: Steaua României şi Crucea de Fier…

Câtva timp domni tăcere. Ne cădea greu să mai vorbim. Fiecare din noi era cufundat în propriile lui gânduri, care, fără îndoială, nu erau de fel trandafirii. Până ce un camarad în spatele meu, un bucovinean, începu să cugete cu glas tare, în limbajul caracteristic provinciei în care se născuse:

— Iaca, mă, tati câţi ghin la cârma ţării ni urăsc di moarte…? Care cum ghini, tat în noi da – liberalii, ţărăniştii, Carol, Antonescu – tati ni-o băgat în temniţi, ni-o bătut, ni-o calisit ni-a usis. Prisep ca ni urăsc di moarte comuniştii, prisep: ca ni blastăma jidovii, ca ni-a învăţat Căpitanul să fasem şi noi românii negoţ şi să nu ni mai lăsăm jăcmăniţi şi batjocoriţi de dânşii, dar nu pot prisepe, bre, ca în pieptul de ostaş român al lui Antonescu – care pl deasupra a mai îmbrăcat şi cămeşa verde – să bată aşa inima de hiara…

* * *

Nu am intenţia de a descrie viaţa ce-am dus-o în acest lagăr, ultimul prin care au trecut legionarii înainte de a pune comuniştii stăpânire pe tara noastră. De altminteri, condiţiile de viaţă din lagărul Târgu Jiu n-au diferit de acelea oferite de lagărele anterioare.

Exceptând decorul extern, Târgu Jiu a fost pentru mine cel puţin – o repetare a Vasluiului, prin care trecusem cu şase ani înainte şi de unde, cu voia lui Dumnezeu, am scăpat cu viaţa.

În timp ce, însă, închisorile şi lagărele prin care fusesem târâţi până aici le îndurasem din cauza ideologiei şi a convingerilor noastre politice, în completa disonanta cu acelea aparate de regimurile politice de care s-a bucurat tara noastră până la alungarea lui Carol – cel corupt şi sângeros – de asta data, era însuşi regimul naţionalist de dreapta al Mareşalului Antonescu care ne trimisese între sârmele ghimpate de la Târgu Jiu, alături şi în aceleaşi condiţii cu cei mai aprigi duşmani ai regimului: comuniştii.

Într-adevăr, la câţiva metri de cabanele noastre, dincolo de sârme, se aflau acelea ale comuniştilor. În zile cu soare îi puteam vedea plimbându-se de-a lungul sârmelor ghimpate, discutând problemele ce-i preocupau. Ei cel puţin ştiau pentru ce se găseau în acest loc, noi însă nu. I-am privit în repetate rânduri: păreau liniştiţi şi încrezători în viitorul ce-i aştepta.

În ce mă priveşte, nu-l cunoşteam pe niciunul dintre acei, de altminteri puţini corifei ai partidului comunist român în clandestinitate, internaţi aici, şi pe care aveam din când în când ocazia de a-i vedea în mod fugitiv, dincolo de sârmele despărţitoare. Un camarad mi l-a arătat într-o zi pe Bujor şi, dacă nu ma înşel, pe Gheorghiu-Dej.

Vrednic de menţionat şi nu mai puţin semnificativ îmi pare astăzi faptul ca în timp ce legionarii internaţi la Târgu Jiu, cel puţin o treime au fost trimişi de Antonescu – ce e drept, într-o formă aparent ireproşabila – în lumea celor drepţi, comuniştilor în schimb li s-a rezervat privilegiul de a ieşi nevătămaţi şi compleţi la număr din acest lagăr, pentru a putea sărbători mai târziu intrarea trupelor sovietice pe pământul României şi – ca ironie a sortii – pentru a asista, în continuare, cu explicabila satisfacţie, la executarea Mareşalului”.

(Din cartea Sub Steagul lui Codreanu, pp. 147 – 152).

Dar substanţa criminala regimului antonescian nu s-a mulţumit cu internarea a sute de legionari, în plina iarna, în lagărul de la Târgu Jiu. Spiritele negre care îl povăţuiau au imaginat ceva şi mai monstruos: cum să scape dintr-o lovitura de toţi legionarii concentraţi aici, printr-un semn al destinului. Nicu Iancu povesteşte în cartea lui o mişeleasca uneltire a oamenilor regimului, un episod înspăimântător, ce trebuia să aibă loc în acest lagăr şi care ar fi convertit acest loc într-un fel de Katyn al României.

Personalul de baza al lagărului, spune Nicu Iancu, era format în mare parte din soldaţi şi ofiţeri de rezerva. Răspunzător de cabana unde erau concentraţi o parte din legionarii internaţi, unde se afla şi Nicu Iancu, era un ofiţer de rezerva, mai în vârstă, de profesie învăţător. Se purta rău cu internaţii, răstindu-se la ei şi făcându-le mereu observaţii.

Într-o seară, la inspecţie, locotenentul-învatator venise ameţit. Împreună cu el era şi grupul reglementar de soldaţi, care se clătinau şi ei pe picioare. Locotenentul avea ochii plânşi. Unor camarazi, în care avea mai mare încredere, le-a comunicat o ştire stranie:

„În cursul nopţii avioane britanice se vor rătăci pe aceste locuri, lăsând câteva bombe, din care unele vor lovi, din nefericire, tocmai careul de cabane în care sunt adăpostiţi legionarii". La urma a adăugat: „Ca om, ca român, n-a putut să nu ne-o spună. Dumnezeu să ne aibă în paza…! Totuşi să nu ne pierdem capul, mai ales să nu fugim descoperiţi peste aria din fata cabanelor, căci mitralierele instalate prin împrejurimi, îşi vor executa fără cruţare misiunea primită…

Aceasta ştire ar fi putut părea o glumă de prost gust, dacă în cursul zilei n-ar fi avut loc nişte preparative curioase. Dincolo de sârmele ghimpate şi mai ales pe povârnişul ce domina lagărul se instalaseră arme şi se vedeau grupuri de soldaţi.

Însăşi faptul ca locotenentul şi soldaţii care îl însoţeau erau în stare de ebrietate, demonstra că se pregăteşte ceva. Neliniştea se observa şi printre soldaţi. Li se dăduse de băut ca, atunci când vor trage în legionari, care, sub teroarea bombelor, îşi vor căuta salvarea peste sârmele ghimpate, să execute ordinul fără ezitări şi mustrări de

conştiinţă. Apoi, versiunea cu avioanele britanice, care vor zbura deasupra lagărului, rătăcindu-se, se potrivea cu realităţile războiului. Începând cu anul 1943, tot mai multe avioane britanice îşi făceau apariţia pe cerul României, bombardând diferite obiective. Conducătorii lagărului legionar au ajuns la convingerea ca ştirea comunicata de locotenent, „Sub cel mai mare sigiliu", trebuia luată în serios. S-au sfătuit şi au luat măsurile de apărare, ca eventualele victime să fie reduse la minimum.

„Dumnezeu din ceruri, încheie Nicu Iancu povestirea acestui episod uluitor, a avut grija sa nu se săvârşească aceasta mişeleasca crima. Se vede ca a intervenit în ultimul moment ceva, vreun fapt neprevăzut, menit a zadarnici drăcescul plan".

10. NICI FEMEILE N-AU FOST CRUŢATE

Furia antonesciana nu s-a mărginit la bărbaţi, ci, unde a putut, a lovit cu sete şi în amaratele de femei, ai căror soţi legionari, trăiau în refugiu în Germania, în condiţiile binecunoscute.

Cum era de aşteptat, organele de securitate ale regimului şi-au pus ochii, în primul rând, asupra sotiei mele. Ea locuia în casa Doamnei Iasinschi, din strada Olari şi când au aflat de dispariţia mea din Germania, îndată s-au înfiinţat la locuinţa ei nişte agenţi ai Siguranţei, care i-au notificat că are domiciliu forţat şi că va sta permanent sub paza lor, până la noi ordine. Nu avea voie să iasă din casa şi toate treburile gospodăriei trebuia să le facă prin Doamna Iasinschi. Ce şi-or fi închipuit Antonescienii, e greu de priceput. Poate s-au gândit ca eu având intenţia de a veni în România, pătrunzând în ţara şi ajungând la Bucureşti ma voi abate pe la casa ei şi atunci fiind acolo, vor pune mâna pe mine. O mai mare nerozie nici nu se putea imagina. În cazuri de acestea, când eşti urmărit şi oricine ştie că primul lucru ce trebuie evitat, e contactul cu familia. În sfârşit, când li s-a comunicat de la Berlin că am fost capturat şi readus în Germania, le trecuse şi lor teama şi dăduse ordin ca agenţii să plece de la locuinţa sotiei mele. Sechestrul fusese ridicat.

Mai rău a suferit sotia lui Petrascu. Ea avea un copil mic de sân, care trebuia alăptat. Fără să se gândească brutele de poliţişti ca pun în pericol viaţa copilului, au ridicat-o pe Doamna Petrascu şi au

internat-o în lagăr. Cu mare greutate, după ce s-au făcut nenumărate intervenţii, care au ajuns până la Preşedinţie, Doamna Petrascu a fost eliberata şi a putut să se întoarcă acasă. Au fost multe cazuri de femei de legionari, ale acelora refugiaţi în Germania, care au suferit agresiuni în viaţa lor particulara, ca urmare a noii prigoane dezlănţuite de Antonescu.

11. MITRALIERE LA ÎNCHISORI

În Ajunul Crăciunului din 1942, deodată au apărut la toate închisorile din tara, unde erau deţinuţi legionari, întărituri speciale de jandarmi, înarmaţi cu mitraliere. Pe la Alba Iulia, Aiud, Suceava şi alte oraşe, mitraliere au fost puse în poziţie de bătaie, pe ziduri, cu direcţia spre curtea interioara a celulelor. S-a interzis ieşirea din celule, fără să li se dea vreo explicaţie. Unii gardieni simpatizanţi nu s-au putut abţine şi au spus în şoaptă unor legionari în care aveau încredere, ca măsurile luate se datorează faptului că „Horia Sima a intrat în România şi probabil a ajuns la Bucureşti. Cine ştie dacă nu veţi fi liberi în curând".

Aceasta stare de tensiune în închisori a durat vreo două săptămâni şi apoi s-a revenit la regimul normal. Fără îndoiala ca Antonescu, speriat de perspectiva întoarcerii mele în România, cum îşi imaginase în primul moment, s-a gândit şi la masa de legionari închişi, care puteau constitui o rezerva de acţiune a Mişcării, în cazul unei lovituri interne. Aceştia trebuiau să fie în mod special păziţi, pentru a nu încerca să evadeze şi să se asocieze „rebelilor" din afară. Evident ca Mareşalul, obsedat de problema legionara, îşi pierduse controlul realităţilor şi sub orice frunza ce se mişca în ţara, vedea ascuns un inamic.

Când Hitler l-a asigurat ca Horia Sima a fost readus în Germania şi se găseşte sub cheie, s-a potolit şi Mareşalul, revocând măsurile luate în închisori. Nu tot aşa a procedat cu lagărul de la Târgu Jiu. Legionarii internaţi aici au fost ţinuţi prizonieri iarna şi primăvara, iar când au fost finalmente eliberaţi, majoritatea dintre ei au fost expediaţi pe front cu ordine speciale „să nu se mai întoarcă".

XIII. VIAŢA ÎN LAGĂR

„Robia babilonica" a legionarilor în Germania a durat de la 21

Decembrie 1942 până la eliberarea lor în August 1944, după capitularea României. În total aşadar aproape doi ani petrecuţi între sârme ghimpate. Doi ani pierduţi pentru tinereţea lor, pentru studiile lor, pentru lupta lor politica. Pentru iluzia ca prizonieratul lor serveşte intereselor Reichului! Când, în realitate, aliniindu-se cu Antonescu în prigonirea legionarilor, Hitler pregătea triumful inamicilor lui în România şi în întreg sud-estul european".

1. LEIT-MOTIVUL INTERNĂRII ÎN LAGĂR

Autorităţile germane responsabile de internarea legionarilor în lagărele de concentrare au pus în circulaţie, când erau întrebate de aceştia de ce se găsesc între sârmele ghimpate, versiunea care le convenea mai bine şi era la îndemâna oricui să o verifice: „Horia Sima e de vină. Staţi din cauza lui aici". Cu acest răspuns închidea gura tuturor, căci până la urma legionarii aflaseră de fuga mea în Italia. De la mic la mare toţi slujbaşii Gestapo-ului ma acuzau pe mine de soarta nefericita a camarazilor mei. Analizând acest răspuns stereotip, trebuie să adăugăm următoarele observaţii:

— Internarea grupului de la Berkenbrück n-avea nimic comun cu fuga mea în Italia. Hotărârea fusese luata dinainte, independent de ce s-a întâmplat ulterior.

— După toate probabilităţile, odată primul pas făcut, adică noi cei de la Berkenbrück intraţi pe poarta lagărului, ar fi urmat şi alte internări, fie pentru a-i izola pe cei mai turbulenţi şi agitaţi, fie pentru a-i oferi lui Antonescu o garanţie suplimentara a prieteniei ce i-o poarta Führerul. Este cert ca aflându-se de internarea căpeteniilor de la Berkenbrück, frământările n-ar fi încetat, ci, dimpotrivă s-ar fi creat alte şi alte probleme în grupul de la Rostock. Până acum erau numai confinaţi într-un anumit oraş, dar după internarea în lagăr a grupului de la Berkenbrück, li se schimbase tuturor statutul politic. Toţi erau ameninţaţi să împărtăşească aceeaşi soarta. Avem exemplul celor rămaşi în Rostock, după internarea primului lot în lagăr. Rând pe rând alte serii de legionari au luat drumul Buchenwald-ului, până ce în primăvara lui 1944, a dispărut şi ultimul grup la Fichtenhain. Se iniţiase un proces care niciodată nu se poate şti unde se opreşte.

— Trebuie precizat ca internările care au urmat după fuga mea

în Italia, aparent au fost provocate de mine, dar în realitate aveau un substrat mai adânc: se schimbaseră radical relaţiile dintre Reichul german şi România. După Stalingrad, Mareşalul îl şantaja pe Hitler, descoperind că nu este invincibil. Nu-şi mai putea permite orice Führerul în România. Era avizat la bunăvoinţa lui Antonescu, care începea să privească spre alte orizonturi. Fireşte că nu se putea expune la o acţiune imediata, dar în chestiunea legionara putea să bată cu pumnul în masa, imputând guvernului german că îi ocroteşte pe teritoriul lui pe inamicii lui de moarte. În acest punct, guvernul german n-avea încotro. Trebuia să cedeze. I-a sacrificat pe legionari, pentru a-i capta bunăvoinţa Mareşalului într-o perioadă critica a războiului. Aşadar, cu sau fără fuga mea în Italia, s-ar fi ajuns la acelaşi deznodământ al situaţiei legionare din Germania, ţinând seama de obsesia politica a lui Antonescu, care îşi pusese în gând să distrugă Mişcarea Legionară.

Dispunem de numeroase declaraţii ale căpeteniilor poliţiei germane, care toate, fără excepţie, repetau ca un leit-motiv acuzaţia că sunt unicul responsabil de suprimarea libertăţii de care se bucurau legionarii la Rostock şi de internarea lor în lagăre. Tuturor li se spunea „suferiţi din cauza lui Horia Sima care nu şi-a ţinut angajamentele luate fata de Reich".

În ziua de 7 Februarie 1943, apare Generalul Müller la Buchenwald şi le vorbeşte legionarilor. Le spune că a fost şi la Rostock şi ceea ce le-a spus lor, le repeta şi acestora. Problema fundamentala acum este lupta contra bolşevismului. Cei de la Rostock au cerut să fie trimişi pe front. Le-a răspuns că sunt zeci de mii de germani care ar dori acelaşi lucru, dar procesul de munca din patrie reclama prezenta lor:

„Aţi fost aduşi în lagăr, le-a spus Generalul, pentru ca unii din legionari şi-au călcat obligaţiile impuse. Au căutat să fugă din Germania. Dumneavoastră plătiţi pentru ei".

Mai explicit a fost Colonelul SS Pistre, şeful lagărului, la 1 Iulie 1943. Fiind informat de unii legionari ca o parte din grup ar vrea să sărbătorească ziua de naştere a Comandantului, 3 Iulie, cu discursuri şi cântece, s-a repezit la Fichtenhain, pentru a interzice serbarea.

„Trebuie să ştiţi Dumneavoastră că sunteţi aici exclusiv din cauza fugii fostului Dumneavoastră Comandant Horia Sima. Cine-l poarta în suflet, îmi este indiferent, dar nu are voie să se manifeste pentru el. Se interzice de azi înainte să se mai cânte în acest lagăr cântece legionare, deoarece în tabăra mea se găsesc soldaţi nemţi din România, care n-au putut pleca în concediu până acum tocmai din această cauză. De abia acum, când i s-a comunicat guvernului român că nu mai exista Legiune în Germania, aceşti soldaţi au obţinut concediu".

„Ziua lui Horia Sima, 3 Iulie, nu se poate sărbători în Germania, după cum nici soldaţi nemţi din România, aflaţi în lagărul nostru, soldaţi care ţin la Dumneavoastră, nu-l pot sărbători".

Cuvântarea Colonelului, extrem de clara. Guvernul german a informat guvernul român ca Legiunea a fost redusa la tăcere în Germania. Nu mai exista politic, luându-i-se orice mijloc de manifestare.

„Nu mai exista Legiune". Dar tocmai în acest moment, afla Comandantul lagărului de intenţia legionarilor de a-l sărbători pe Horia Sima. Dar soldaţii germani din România plecând în concediu, vor duce vestea în ţara ca legionarii din lagărul Buchenwald se bucura de toată libertatea pentru a-şi manifesta ataşamentul pentru şeful lor. Se vor ivi complicaţii politice şi de aceea Colonelul Pistre a pus în vedere legionarilor din lagărul Fichtenhain să se abţină de la aceasta sărbătorire.

2. SONDERLAGER FICHTENHAIN

Când au intrat în lagărul Buchenwald, legionarii au fost cazaţi într-o baraca asemănătoare cu a tuturor deţinuţilor, construită din două parţi, fiecare având un dormitor de circa 60 de persoane şi o sală de mese. Între cele două aripi se găseau toaleta şi spălătorul. Legionarii s-au împărţit jumătate într-un dormitor, iar jumătate în celălalt. Au dus-o greu în aceasta baraca, pentru ca pereţii erau subţiri, apoi nici încăperile nu erau încălzite. Au dormit cu paltoanele şi au îngheţat de frig noaptea. S-au sculat ţepeni.

Dar n-au sta mult timp aici. A doua zi, 23 Decembrie, au fost mutaţi într-o baraca asemănătoare, dar de cărămidă, aşezată tot în lagărul principal. Interiorul casei era exact ca al baracii în care au

locuit până atunci, cu deosebirea că era mult mai spaţioasă, având şi etaj. Acum aveau la dispoziţie trei dormitoare şi mai multe dependinţe. Aveau şi o curte lunga, unde se puteau plimba.

În cursul inspecţiile făcute de Colonelul Pistre, Comandant al lagărului, li s-a comunicat în mai multe rânduri ca situaţia lor se va îmbunătăţi. Se va construi un lagăr special pentru legionari, în afara incintei principale şi separaţi de ceilalţi deţinuţi.

Într-adevăr în 24 Aprilie 1943, Sâmbăta Patimilor, a avut loc mutarea legionarilor în noul lagăr. Un autobuz de persoane i-a transportat în mai multe serii, fiind o bună distanţă până la noul lagăr. Maşina iese de pe poarta principala a lagărului prizonierilor şi, după un kilometru şi jumătate de drum, se opreşte în faţa unei porţi. Deasupra este scris pe o scândura cu litere mari negre: Fichtenhain. Aşa se cheamă lagărul special, clădit pentru uzul exclusiv al legionarilor.

E un teren de aproximativ de 1.000 de metri pătraţi, pe care sunt clădite cinci baraci, între molizi şi cărări. De jur-împrejur, sârma ghimpata încărcată cu electricitate. Spre deosebire de locuinţa lor anterioara, aici se găsesc şi două baraci rezervate atelierelor de lucru. Legionarii vor reîncepe munca, lucrând în aceste ateliere la repararea de binocluri pentru front. Dacă priveşti dincolo de şoseaua care trece pe lângă poarta, se vede un mănunchi de case de cărămidă, aruncate printre fagi. Aici au fost aduşi legionarii de la Berkenbrück, în frunte cu Vasile Iasinschi.

La sfârşitul lui Mai 1943, s-a construit o nouă baraca, mai frumoasă decât celelalte, împărţită în camere mici. Li s-a comunicat ca în aceste baraci vor locui legionarii căsătoriţi, cu nevestele lor, care vor fi aduse şi ele în lagăr. În 18 Iunie, vine cea dintâi femeie. Este Doamna Clain, sotia arheologului Clain, cu un copil de patru luni. În 23 Iunie au sosit trei doamne, sotii de legionari, împreună cu Tiana. Ele trebuiai să vină mai înainte, dar au refuzat să se despartă de Tiana, fiind împreună cu ea în lagărul de la Ravensbrück. Autorităţile au cedat în cele din urmă şi aşa se face că au intrat toate patru pe poarta lagărului Fichtenhain.

3. DE LA BUCHENWALD LA DACHAU

Se pare ca superiorii de la Berlin făcuseră planuri să-i ţină pe legionari nu numai în lagăr, dar şi separaţi în mai multe grupe.

Un număr însemnat de legionari au rămas să lucreze mai departe la Rostock, în timp ce alţii au fost internaţi la Buchenwald. Fruntaşii legionari de la Berkenbrück au poposit la Buchenwald, dar n-au fost amestecaţi cu cei aduşi de la Rostock. Contactul între ei era interzis. S-a aflat totuşi de către conducerea grupului mare că sunt şi ei undeva pe aproape. Mile Lefter a comunicat această veste în faţa frontului, în 27 Decembrie 1942.

„Toţi comandanţii de la Berkenbrück sunt aici în lagăr. Locuiesc în altă parte şi n-au voie să ia contact cu noi".

Cum am spus mai înainte, grupul de la Berkenbrück a fost repartizat într-o casă de cărămidă, tot în locul denumit Fichtenhain. Casa se vedea din lagărul construit mai târziu pentru legionari, fiind peste drumul care trecea pe lângă poarta. Dar n-au stat prea mult aici. După câteva luni au fost duşi la Dachau. Motivul principal părea a fi fost ca locuinţa lor era prea aproape de Sonderlager Fichtenhain şi se puteau înnoda contacte şi legături cu legionarii aduşi aici.

La Dachau legionarii de la Berkenbrück au fost găzduiţi într-o închisoare, cu curte interioara, unde erau liberi să se plimbe toată ziua. N-aveau comodităţile de la Buchenwald, ca să nu mai vorbim de Berkenbrück. Îmi spunea Corneliu Georgescu ca alături de ei, separat de un zid înalt, era un loc de execuţii. Unul dintre soldaţi i-a spus odată: „În noaptea aceasta am avut mult de lucru. 60 de capete tăiate". Ne imaginam în ce atmosfera au trăit cei internaţi aici.

Exista o deosebire între internaţii legionari şi cei ce aparţineau altor grupe. Mai întâi nu locuiau împreună, ci, de la început, au fost repartizaţi în baraci izolate. Apoi, nu erau obligaţi să poarte hainele vărgate ale celorlalţi. Legionarii aveau voie să-şi îmbrace hainele lor proprii. Când împrejurările permiteau, aveau libertatea sa se plimbe toată ziua în curtea împrejmuita de sârma ghimpata, cum era la Fichtenhain. Chiar la Dachau, în curtea interioara, legionarii se puteau plimba toată ziua. În ce priveşte masa, li se servea tuturor legionarilor, inclusiv mie şi celor veniţi de la Berkenbrück, mâncarea ce se dădea

soldaţilor din trupa de paza SS. Era o mâncare substanţială şi bine pregătită. Mai buna chiar decât a populaţiei libere. Acest tratament deosebit a determinat autorităţile germane ale Republicii Federale să nu recunoască şederea în lagăr a legionarilor, ca fiind echivalentul celorlalte detenţii. Ele nu se gândeau ca nu mâncarea e totul în viaţa unui internat, ci „angoisse-ul" ca nu ştii ce se poate întâmpla mâine cu tine.

Camarazilor internaţi la Dachau li s-a interzis, ca şi celorlalţi, orice comunicare cu exteriorul. Toată grija autorităţilor SS era sa nu se filtreze nicio ştire de la legionarii din Germania în România, pentru a nu provoca furia Mareşalului. Ei erau ca şi morţi, căci li se sechestrase nu numai identitatea politica, dar şi cea personală.

4. PETRASCU – ŢINTA PREDILECTA A ATACURILOR

Unul din legionarii care a avut mai mult de suferit în aceasta perioada critica a existentei noastre în Germania, a fost Nicolae Petrascu. El fusese şeful grupului de la Rostock şi ca atare a avut de suportat toată greutatea anchetelor ce s-au succedat pe ambele planuri: complotul de la Rostock şi fuga mea în Italia.

Pentru guvernul german, complotul de la Rostock, oricât de real ar fi fost şi oricâte probe s-ar fi putut procura pentru existenţa lui, constituia o complicaţie ce dauna relaţiilor lui cu România, mai ales în acea faza a războiului, când ruşii trecuseră la ofensiva. Şi atunci ordinul Berlinului a fost ca complotul trebuie muşamalizat. Autorităţile locale, şeful Gestapo-ului de la Rostock, Gaspar şi ajutorul lui, Willms, însărcinat cu paza legionarilor, s-au conformat acestui ordin. Anchetele ce le-au întreprins au fost lungi şi laborioase. În 26 Mai 1943, deci la o distanţă de 5 luni, Colonelul Comandant al lagărului comunica grupului ca Gestapo-ul de la Rostock a terminat ancheta, constatându-se că nu e nimeni vinovat. Au fost absolviţi legionarii care au anchetat cazul, dar odată cu ei şi complotiştii. Din cercetările Gestapo-ului nu se putea deduce decât o singură concluzie: că n-a existat niciun complot, ca totul a fost o înscenare şi ca grupul trebuie să-şi reia viaţa normala. Nimeni nu trebuie bănuit. Era evident ca aceasta sentinţă nu-i viza numai pe împricinaţi, ci tindea mai sus, ca să dea satisfacţie organelor competente ale guvernului român, care au

organizat proiectul criminal. Eşuând operaţia, trebuiau şterse urmele ei.

Petrascu fiind şeful grupului, trebuia să dea socoteala de cele întâmplate. S-a încercat să se smulgă de la el mărturisirea ca complotul de la Rostock a fost înscenat pentru a justifica fuga mea în Italia. Cele două acţiuni ar forma piesele aceluiaşi plan: pericolul unui atentat m-a determinat să părăsesc Germania, unde nu mă mai simţeam sigur.

Nicolae Petrascu a fost arestat odată cu toţi legionarii de la Rostock şi dus la Buchenwald cu primul transport, în 21 Decembrie 1942. Dar abia sosit aici, la 30 Decembrie 1942, a fost ridicat şi dus nu se ştie unde. De fapt a fost transportat la Berlin şi supus aici unei noi anchete; atât cu obiectivul de a descoperi cine e autorul complotului cât şi dacă n-a fost pus la curent eu proiectul fugii mele în Italia. În 19 Ianuarie 1943, Petrascu e readus în lagăr şi primit cu bucurie de marea majoritate a legionarilor.

În 21 Aprilie 1943, Petrascu este din nou ridicat şi dus nu se ştie unde. Mai târziu s-a aflat că a fost depus în acelaşi loc cu grupul fruntaşilor de la Berkenbrück, în lagărul Dachau, unde a stat până la sfârşitul captivităţii.

În timpul cât a stat la Buchenwald, mereu repeta ca o obsesie: „Mai băieţi, mai, să ferim viaţa Legiunii de rugina, căci o roade, o mănâncă…”. Se referea la agitaţiile ce începuseră atunci în lagăr.

5. CUM AM TRĂIT ÎN LAGĂR

A sosit momentul să mai vorbesc ceva despre mine. Am scris în partea referitoare, la fuga mea în Italia ca după o şedere de câteva luni la Buchenwald, într-o vilă confortabila, am fost ridicat într-o zi şi m-am trezit într-un loc mai puţin plăcut, în închisoarea lagărului de concentrare Sachsenhausen-Oranienburg, aşezat lângă orăşelul cu acelaşi nume, la vreo 60 kilometri la răsărit de Berlin. Asta s-a întâmplat prin primăvara lui 1943, sfârşitul lui Martie sau începutul lui Aprilie. Mi-aduc aminte ca începuse să înverzească natura. Am făcut călătoria de la Buchenwald într-o maşină, însoţiţi de nelipsitul Ahrens şi alţi agenţi. Odată cu mine a împărtăşit aceeaşi soarta şi Traian Borobaru.

Evident ca după şederea noastră la Buchenwald, unde am fost

trataţi ca nişte personaje politice de consideraţie, trecerea de la o stare la alta, de la o locuinţă acătarii, la celulele unei închisori, ne-a produs un şoc psihologic.

Ce să însemne aceasta schimbare? Am aflat mult mai târziu, după război, ca în locul nostru au avut onoarea să fie încartiruiţi aici alţi „Ehrenhaftlingen" ai Reichului, Blum, Daladier. Nu ştiu dacă necesitatea de a evacua aceasta vila l-a determinat pe Generalul Müller să ne scoată din poziţia privilegiata de până acum şi să ne azvârle în anonimatul unei închisori.

S-ar putea ca raţiunea schimbării să fie şi alta. Nu voiau ca prezenta mea la Buchenwald să fie semnalata, prin anumite indiscreţii, camarazilor din lagărul Buchenwald şi de aici să ia drumul ţării. Autorităţile germane urmăreau să şteargă orice urma de legionarism în Germania, pentru a-i da satisfacţie lui Antonescu, după întrevederea cu Führerul din 12 Ianuarie 1943. Aşa cum au procedat şi cu grupul de la Berkenbrück. După o scurta şedere la Buchenwald, au fost strămutaţi şi ei la Dachau.

Ceea ce scriu în continuare, n-am aflat în lagăr, ci după ce am fost pus în liberate şi mă aflam la Viena. Am aflat de la sotia mea şi de la alţi camarazi veniţi din tara. E o versiune care ar explica izolarea mea totală de ceilalţi camarazi. Pentru a-l linişti pe Mareşal, care şi atunci când frontul se prăbuşea n-avea alta obsesie – decât tot Horia Sima, i-au strecurat informaţia, pe cai confidenţiale, că aş fi fost executat. Ştirea n-a fost ţinută multă vreme în cercul intim al Preşedinţiei, ci a ieşit în afară. A ajuns oarecum publica, dând naştere la nedumeriri şi îndoieli. Într-o zi, prin vara lui 1943, legionarul Ţuţea, economist de vaza, este acostat de un prieten al lui, cunoscut pentru legăturile ce le avea cu cabinetul Mareşalului şi acesta îi spune cu un glas plângăreţ:

— Dragă Ţuţea, am aflat, îmi pare rău să-ţi spun, ca Horia Sima ar fi murit în Germania.

Atunci Ţuţea, cunoscut în lumea bucureşteană pentru fina lui replica şi capacitatea lui de ironie şi sarcasm, îi răspunde tot aşa, luând un aer de înmormântare:

— Îmi pare rău, prietene, îmi pare rău, dar nu este adevărat.

I-a strâns mâna şi a plecat, dându-şi seama că amicul său, în timp ce îi transmitea condoleanţe, se bucura în sufletul sau de moartea mea.

O gazeta locala din Germania, de undeva din nordul ţării, scrisese că am fost împuşcat pe când voiam să trec frontiera în Danemarca. Gazeta a circulat şi pe la Bucureşti – auzise şi sotia mea de cele scrise – producând satisfacţie în cercurile Preşedinţiei.

Până la urma Antonescu împărtăşea părerea că nu mai trăiesc. Izolarea în care trăiam nu permitea sa se strecoare nicio veste în afară, referitor la persoana mea. Nu ştiu în ce măsură Killinger sau alţi funcţionari ai Legaţiei germane au alimentat aceasta conspiraţie, destinata a acredita vestea morţii mele.

Târziu de tot, Generalul Chirnoagă aflase ceva care confirma convingerea ce şi-o făurise Mareşalul ca eu nu mai trăiesc. După război, fusese internat în lagărul Glasenbach, din apropiere de Salzburg şi aici, în cursul captivităţii lui, 1946 – 1947, avusese prilejul să stea de vorbă cu o doamnă, internata ca şi el pentru motive politice, care fusese trimisa de guvernul german ca infirmiera pe lângă mareşalul Antonescu. Cum am scris, în vara lui 1942, Mareşalul se îmbolnăvise grav şi existau temeri că ar putea să se prăpădească. Atunci, din ordinul lui Hitler, i s-au trimis lui Antonescu fel de fel de reţete şi medicamente şi, între altele, şi o infirmiera cu şcoala, care să stea permanent cu el şi să-l îngrijească. Aceasta infirmiera, având în vedere funcţiei ei, fusese acceptată în cercul familial al lui Antonescu. Lua masa cu el şi i se rezervase o cameră la Preşedinţie. Devenise un fel de înger gardian al Mareşalului, îngrijindu-se de sănătatea lui.

Odată, fiind la masa cu Mareşalul, a povestit ca Generalului Platon Chirnoagă este în lagăr, deodată trosneşte un dulap în sufrageria în care se aflau. Atunci Antonescu le spune:

— Acesta-i spiritul lui Horia Sima. Nu ne da pace nici aici. Închisoarea din lagărul Oranienburg-Sachsenhausen era formată din două aripi, clădite pe pământ. În mijloc, unde cele două aripi se împreunau, se afla administraţia închisorii, care cuprindea biroul personalului, bucătăria şi baia. Din centrul acesta, o uşă se deschidea spre curtea interioara şi o alta uşa dădea în afară, în lagărul

propriu-zis. Curtea interioara era împrejmuita cu un zid înalt de piatra, având deasupra cunoscuta garnitura de sârma ghimpata, încărcată cu electricitate. Din închisoare nu se putea evada decât în lagăr, de unde era peste putinţă să ajungi în libertate. Eram păzit aşadar, de două centuri de siguranţă: închisoarea propriu-zisă şi lagărul exterior.

În curtea interioara, între celular şi zid, ne făceam plimbarea zilnică. Nu puteam sta în aer liber mai mult de trei ore, căci mai erau şi alţi deţinuţi care trebuiau să facă mişcare. Exista un program al plimbărilor şi când intram noi în celula, ieşeau alţii. Nu ne-am întâlnit niciodată. Consemnul se păstra cu severitate. Cât am putut să ne dăm seama, închisoarea de la Oranienburg era rezervata unor arestaţi de categorie, „Ehrenhaftlinge", cum erau numiţi. Am aflat ca exact la extrema celeilalte aripi se aflau conducătorii mişcării ucrainene, Bandera şi Stetzko. Am mai descoperit un alt coleg al nostru de închisoare, fără a-l fi văzut vreodată, pe fostul Subsecretar de Stat de la Externe, Luther. Toţi cei închişi aici nu erau duşmani propriu-zişi ai Reichului, ci făcuseră oarecare greşeli politice, care i-au descalificat în ochii lui Hitler şi trebuiau să fie izolaţi pentru a nu mai produce neplăceri conducerii.

Mai târziu conducerea lagărului a aprobat să ni se instaleze în colţul unde se aflau celulele noastre, o masa de ping-pong, atât pentru distracţie, cât şi pentru a face exerciţii fizice. Am jucat multe partide cu Traian Borobaru, dar cu toate că am ajuns şi eu la o mare dexteritate în mânuirea mingii de ping-pong, n-am ajuns niciodată să devin campion.

Când au început bombardamentele asupra Berlinului, care atingeau uneori şi oraşul Oranienburg, conducerea lagărului, a dat dispoziţii să ni se construiască un bunker în curte, ca să nu cădem victime proiectilelor. Din acest moment, ori de câte ori se dădea semnalul unei „Grossalarm" la Berlin, ni se deschideau şi noua uşile să intrăm în bunker.

Cât am stat în lagărul Oranienburg-Sachsenhausen, n-am avut niciun fel de contact cu exteriorul. N-am ştiut ce s-a întâmplat cu ceilalţi camarazi, unde se găsesc şi ce regim li se aplică. În ce priveşte tara, făceam anumite deducţii din lectura gazetelor şi din emisiunile de radio.

Unica bucurie ce-am avut-o în perioada captivităţii mele la Oranienburg-Sachsenburg a fost strămutarea lui Randa în închisoarea noastră, în 20 Iulie 1943. Eu cerusem Generalului Müller să aprobe venirea lui aici, pentru motive strict ştiinţifice. Randa era cel mai mare specialist al nostru în problema traca. Am avut prilejul să discut cu el atât în afara cât şi în timpul şederii la Berkenbrück, chestiuni din trecutul îndepărtat al neamului nostru. Am rămas impresionat de profunzimea şi vastitatea cunoştinţelor lui în domeniul istoriei şi culturii popoarelor din răsăritul Europei. Având la dispoziţie atâta timp liber, mi-am făcut planul să-mi însuşesc şi eu ceva din trecutul poporului geto-trac, din care ne tragem şi noi. Randa îmi putea călăuzi paşii în imensitatea culturii trace, care a dat naştere atât culturii greceşti cât şi celei române.

Nu m-am înşelat asupra camaradului Randa. Mi-a recomandat o serie de cărţi, scrise de istorici germani şi francezi, care mi-au deschis ochii asupra acestei fabuloase moşteniri trace. Apoi pe baza acestor lecturi, aveam cu el lungi discuţii, completându-mi cunoştinţele mele cu noi sondaje şi idei necunoscute până atunci.

Aceste incursiuni în lumea traca mi-au fost de real folos şi sufleteşte, deoarece m-au ajutat să suport mai uşor captivitatea. Ma înstrăinasem de realitate, de gratiile închisorilor, de nedreptatea ce-o sufeream, plutind într-o altă lume, îndepărtată cu mii de ani în urmă. Nu mă mai gândeam la viitor, la ceea ce se poate întâmpla mâine, căci trecutul ce-l descopeream în cărţi ma fascina cu creaţiile lui monumentale. Am ajuns la concluzia că aparţineam unui neam mare, atât pe linia traca cât şi prin români. Tracii au creat cultura europeană, iar românii, cel mai mare imperiu al lumii. Să fim vrednici să descifram misterul istoriei noastre.

Mai cerusem Generalului Müller să-l aducă lângă mine şi pe Stoicanescu, fiind omul de nădejde în multe împrejurări grele. Dar aceasta cerere mi-a fost refuzata.

Am primit şi eu mai multe vizite de la Berlin. În vara anului 1943 m-a vizitat Generalul Müller, repetând declaraţia ce-o făcuse la Rostock şi la Buchenwald: stau aici pentru că mi-am călcat angajamentul luat fata de guvernul german de a respecta ospitalitatea

ce mi s-a acordat. Nu i-am răspuns, deşi aveam argumente ca să răstorn acuzaţia lui. L-am întrebat apoi de situaţia din tara şi dacă nu crede ca apropierea ruşilor de frontiera României ar impune o revizuire a politicii germane fata de Mişcarea Legionară. Noi am fi dispuşi să venim într-ajutor pentru a întări frontul intern din România. Mi-a răspuns ca aceasta chestiune „kommt nicht în Frage". Având ziarul Völkischer Beobachter pe masă, mi-a indicat un articol în care se analizau manevrele lui Mihai Antonescu în Italia şi în alte capitale europene, cu scopul de a scoate România din Axa. Citisem şi eu acest articol. Era un avertisment al guvernului german adresat Mareşalului Antonescu pentru a-l determina pe acesta să se separe de colaboratorul sau cel mai apropiat. Generalul Müller mi-a spus doar atât: „Vezi ce se întâmpla în România". Convorbirea aceasta am avut-o cu el înainte de căderea lui Mussolini, la 25 Iulie 1943. Din documentele publicate ulterior, rezulta ca Mihai Antonescu ceruse audienta lui Mussolini, în primăvara lui 1943, căutând să-l convingă ca Italia şi România să facă împreună o deschidere spre Anglo-Americani. Mussolini i-a comunicat convorbirea Führerului şi acesta l-a pus în garda pe Mareşal de duplicitatea colaboratorului sau principal.

Am mai avut la Oranienburg vizita unui comisar Wolf de la Centrala, care nu avea nimic de-a face cu Wolf al nostru de la Frankfurt/Oder. A venit însoţit de Ahrens. A fost o vizita de rutina, tot în vara anului 1943, după întrevederea cu Generalul Müller. Nimic deosebit.

Trebuie să recunosc că de la Berlin am primit toate cărţile ce le-am cerut după indicaţiile lui Randa. Erau cărţi rare, care nu se găseau decât în bibliotecile publice. Acest serviciu, cum s-ar spune, a funcţionat prompt şi conştiincios.

În sala de mese aveam o hartă mare pe perete a frontului din răsărit, pe care Randa în fiecare zi nota schimbările intervenite după comunicatele oficiale. Vedeam cu îngrijorare cum nemţii cedează din terenul ocupat şi puhoiul bolşevic înaintează. Dar cum nimeni nu ne întreba ce păreri aveam de aceste întâmplări îngrijorătoare, ne-am închis în mutismul nostru. Mai târziu, când frontul ajunsese la Uman, am încercat să iau contact cu Berlinul, dar n-am găsit pe nimeni să ne

asculte.

Cam acestea sunt întâmplările mai importante petrecute în viaţa noastră de lagăr. Eram pusi la index pe plan politic şi nimeni nu se interesa de soarta noastră, până ce într-o bună zi un eveniment năprasnic petrecut în România ne-a scos din uitare şi ignorare.

6. CRUZIMI INUTILE

De câte ori vizitau lagărul de la Buchenwald reprezentanţi ai poliţiei germane, trimişi de Generalul Müller, aceştia ţineau şi scurte cuvântări internaţilor legionari, amintindu-le ca ei sunt camarazii lor, ca lupta pentru aceeaşi cauza, contra bolşevismului, ca ei fac tot ce le sta în putinţă ca să le uşureze soarta, cerându-le linişte şi disciplina, căci aşa cer interesele Reichului.

Vorbele erau frumoase şi poate chiar sincere la unii SS-işti, dar faptele lor nu totdeauna concordau cu apelul lor la camaraderie şi cauza comuna.

Lăsând la o parte odioasa lor decizie, de a ţine în lagăre de concentrare o generaţie care a luptat în România pentru ataşamentul ei la puterile Axei, în timp ce era prigonita în ţara, se petreceau o serie de acţiuni din partea aceloraşi organe contra legionarilor care provocau grave nedumeriri.

Voi înşira aici câteva din agresiunile ce le-au suferit legionarii în perioada Buchenwald, fără să fi provocat ei cu nimic irascibilitatea Gestapo-ului.

Mai întâi culegerea din toată Germania a tuturor legionarilor, fără a ţine seama de situaţia speciala a fiecăruia: unii căsătoriţi, alţii bolnavi, alţii aflaţi la locuri de odihna sau alţii fiind chiar de multă vreme în Germania, bucurându-se de ocrotirea legilor. Toţi, fără excepţie, au fost arestaţi şi internaţi. Consemnul guvernului german era ca să dispară orice urma de legionar din Reich, pentru a-i da satisfacţie deplina lui Antonescu. Mişcarea Legionara trebuia stinsa ca entitate politica.

Dar şi când se aplică o astfel de măsură, se pot observa anumite reguli de umanitate, mai ales că era vorba de nişte camarazi. S-au petrecut cazuri de cruzime, care n-aveau nicio justificare de ordin politic sau poliţienesc.

Tiana, însoţitoarea mea la Roma, a fost internată în lagărul de femei Ravensbrück. Mai târziu au fost aduse acolo sotii de legionari, fie arestate odată cu sotii lor în Germania, fie fugite ulterior din tara. Ce pericol reprezentau aceste femei, aceste sotii de legionar, pentru interesele Reichului, pentru ca să fie şi ele aduse în acelaşi loc de osânda cu sotii lor? Când s-a construit la Fichtenhain baraca pentru familii, s-a dispus ca femeile măritate să fie aduse lângă sotii lor, în afară de Tiana, care nu era căsătorită şi deci nu cădea în aceeaşi categorie. Dar aceste brave sotii au refuzat să plece singure, lăsând-o la Ravensbrück pe Tiana, dând o lecţie de cavalerism şi nobleţe sufleteasca acestor brute de poliţişti. În cele din urmă au obţinut ca să vină şi Tiana cu ele.

Între soţiile internate era şi Doamna Clain, cu un copil de patru luni. Nici aceasta n-a fost cruţata şi a trebuit să ia calea lagărului. Numai nişte minţi obtuze puteau să accepte să transforme în prizonier al lagărului un copil de patru luni, ca să nu pună, probabil, în pericol interesele Reichului.

În transportul, legionarilor de la Rostock la Buchenwald se folosea de obicei trenul. Dar au fost cazuri când legionarii destinaţi să fie internaţi erau aduşi cu duba. În loc să facă o zi cu trenul, cu duba călătoria dura de la 10 la 15 zile. Duba era aceeaşi ca şi în România. Trecea în drumul ei pe la mai multe închisori, descarca deţinuţii şi lua alţii. Legionarii intrau la grămadă cu toţi condamnaţii de drept comun. Sufereau de foame, se umpleau de păduchi şi mai primeau şi câte o bătaie. În duba nu se făcea nicio distincţie că eşti prieten al Germaniei sau „Volksschädling”. Aşa li s-au întâmplat legionarilor Rahmistriuc Alexandru, Ghiţă Stroia, Ionescu Mihai, Anton Goranescu şi alţii.

Un caz detestabil s-a petrecut cu un legionar bolnav, Anton Roşu. Acesta a fost bătut groaznic la Prefectura de Poliţie din Bucureşti pe timpul lui Călinescu şi, din cauza chinurilor, avea absente mintale. Refugiindu-se în Germania, a fost internat la Rostock în spital, unde a stat mai bine de un an de zile. Ei bine, şi pe acest nefericit, care abia îşi mai recunoştea camarazii, l-a îndreptat Gestapo-ul la Buchenwald. Omul suferea destul în sinea lui. Ce nevoie mai era sa i se adauge în existenta lui zbuciumata sârmele ghimpate?

Doamna Alice Ponta, sotia lui Petre Ponta, cetăţeana germana, obţinuse permisiunea ca, din când în când, să-şi vadă soţul. Venind în Ajunul Crăciunului din 1943, anumiţi camarazi i-au strecurat pe furiş nişte scrisori ca să le trimită familiilor din tara. La întoarcere a fost arestata şi percheziţionată. I s-au găsit scrisorile. Nu conţineau nimic altceva decât nişte ştiri pentru cei din tara. Dar cum legăturile cu tara erau interzise, s-a considerat fapta ei de o excepţională gravitate. A fost arestata şi ţinuta 6 săptămâni în închisoarea centrala a Gestapo-ului din Berlin, interzicându-i-se orice legătură cu exteriorul, ca şi cum ar fi săvârşit un act de spionaj sau alte delicte contra Siguranţei Statului. Doamna Ponta a avut şi ea soarta celorlalte femei măritate, fiind adusa la Fichtenhain şi internata în baraca rezervata femeilor, în 3 Februarie 1944.

O atitudine de cinism, indiferenta şi neomenie dusă până la limita suferinţelor umane au arătat-o autorităţile lagărului fata de bolnavii de piept, desigur, după ce au consultat centrala de la Berlin. Nici acestora nu li s-a acordat asistenta cuvenita, deşi conducerea lagărului a cerut în repetate rânduri să fie internaţi într-un sanatoriu sau cel puţin într-un loc de odihna, unde să se bucure de aer întăritor şi de o hrană substanţială. Victima principala a acestui tratament barbar a fost tânărul Gigi Bădulescu, fiul unui general din armata româna. Neprimind îngrijirea cuvenita, a murit în lagăr, după ce şi-a scuipat plămânii, în vara anului 1944.

Un alt caz care a provocat indignare şi revolta între camarazii din lagărul Buchenwald a fost al doctorului Vasile Andrei. Acesta avea o veche tuberculoza, contractata în închisorile din tara. Câta vreme a fost la Rostock, a putut să o domine, cu medicamente, aer curat şi o mâncare mai bună. Dar după internarea lui în lagăr, boala de plămâni a lui Andrei s-a agravat. Varsă sânge şi slăbise că era de nerecunoscut. De mai bine de un an, Dr. Apostolescu şi Comandantul grupului au solicitat de la Berlin scoaterea lui Andrei din lagăr şi internarea lui într-un sanatoriu. Toate cererile lor s-au izbit de un refuz categoric. De asta data, la începutul lui Februarie, 1944, Vasile Andrei ajunsese la marginea puterilor, suferind de o hemoftizie acută. Dr. Apostolescu se temea de un deznodământ fatal. Atunci conducerea grupului a făcut un

efort suprem pentru salvarea lui Andrei. Comandantul grupului, dr. Iosif Dumitru, împreună cu dr. Apostolescu, Virgil Popa şi celelalte cadre conducătoare au decis ca toţi legionarii internaţi la Fichtenhain să declare greva foamei pe timp de cinci zile, ca o manifestaţie suprema de sprijin a cererii lor colective de strămutare a bolnavului într-un sanatoriu.

Dr. Iosif Dumitru, comandantului grupului, aduce la cunoştinţa autorităţilor lagărului hotărârea luata. Greva foamei începe la 6 Februarie şi se încheie la 11 Februarie 1944. Totodată, Dr. Dumitru adresează o scrisoare Reichsführerului SS Himmler, prin care explica motivele care au determinat gestul lor.

Ca să nu se interpreteze ca acţiunea lor de protest, a grupului de la Buchenwald, ar fi un act de sabotaj, dr. Iosif Dumitru anunţa în scrisoare ca lucrul în ateliere nu va fi întrerupt nicio clipă în aceasta perioada.

„Vă rugăm să interpretaţi gestul nostru numai ca un strigat de ajutor pe care-l adresam autorităţilor germane, ca manifestare a dragostei pe care noi o purtam şefului studenţimii legionare din România şi la împlinirea unei datorii fata de un camarad al nostru îmbolnăvit în lupta".

Rezultatul: vine colonelul Pistre, şeful lagărului, şi le comunica ca renunţarea la mâncare este considerată de Himmler sabotaj.

Ca urmare, Dr. Iosif Dumitru va fi încarcerat în bunker trei săptămâni, împreună cu toţi cei implicaţi în cazul Ponta. Din nou Tiana ia drumul închisorii.

Doctorului Andrei nu i s-a dat niciun ajutor salvator. Omul a scăpat cu viaţa din lagăr trecând aproape de moarte, datorită unei minuni. Nimeni nu înţelegea aceasta asprime a autorităţilor în tratamentul aplicat legionarilor internaţi.

7. ULTIMII MOHICANI

Grupul legionar rămas la Rostock stătea ca un ghimpe în ochii lui Antonescu. Convenţia cu guvernul german nu fusese total respectata. Aceştia n-au fost reţinuţi pentru a cruţa un număr de legionari de internare, ci pentru necesităţile de lucru de la fabrica Heinkel. Pentru a fi substituiţi, trebuiau aduşi alţi muncitori de

oarecare nivel, căci românii noştri, după o experienţa de aproape doi ani, ajunseseră la o anumită dexteritate în şlefuire pieselor pentru avioane.

În ziua de 27 ianuarie 1944, intra pe poarta lagărului Fichtenhain camarazii de la Rostock. Sunt 90 de inşi. Au mai rămas 4 acolo, fiind bolnavi. Vor fi aduşi şi ei de îndată ce se fac mai bine. Înghesuiala mare la Fichtenhain. Dormitoarele sunt răvăşite de sus până jos. S-au mai instalat în ele încă 94 de paturi. Lumea nu se poate mişca de înghesuiala. Aerul e greu, dar bucuria revederii e mare.

Niţă Ghimbasanu notează în caietul lui de însemnări zilnice: „Capul de pod legionar de la Rostock nu mai exista. Data de astăzi este finalul libertăţii legionarilor refugiaţi în Germania. Distanta dintre noi şi tara este mărita. Peste sârmele electrificate, pe acest pământ, nu mai avem pe nimeni „liber".

Generalul Ion Gheorghe, ambasadorul României la Berlin, putea să doarmă liniştit de acum înainte. Şi-a îndeplinit datoria fata de tara, cu o rara perseverenta. Nu mai sunt legionari liberi în Germania. Dar la celălalt capăt al firului telefonic, în România, se aduna nori ameninţători la frontiera de răsărit. Pe legionari i-a răpus Mareşalul Antonescu, dar ce va face cu bolşevicii?

XIV. EVOLUŢIA POLITICA A LEGIUNII DIN TARA

„Trebuie să ne oprim un moment din cursul întâmplărilor din Germania pentru a arunca o privire asupra Legiunii din tara, după numirea lui Iosif Costea la conducerea Mişcării".

1. SUCCESIUNEA COSTEA

Cum am scris mai înainte, în urma scrisorii trimise de Iosif Costea prin Titi Gata, l-am numit pe acesta Şef al Legiunii din tara. Răspunsul meu a ajuns tot prin Titi Gata şi Costea şi-a luat postul în primire. Doamna Liliana Protopopescu, care exercita un fel de conducere interimara, nu i-a făcut nicio dificultate.

În mandatul ce l-a primit de la mine, Iosif Costea a trecut prin două faze. În prima parte a activităţii lui de şef al legionarilor liberi din tara, s-a comportat ireproşabil. A condus Mişcarea cu fermitate şi loialitate, fără a face nicio concesie regimului. Cu mult tact şi prudenta, s-a strecurat în prigoana şi a izbutit să reia legăturile în toată tara.

În primăvara anului 1943, Iosif Costea, ameninţat să fie capturat, s-a refugiat, ca mulţi alţi legionari, în Banatul sârbesc. Planul lui era sa stea aici câtva timp şi apoi să treacă în Germania, având speranţa de a ma întâlni şi a mă pune la curent cu situaţia din tara.

Sosirea lui în Banatul sârbesc a coincis cu trecerea peste frontiera a Preotului Vasile Boldeanu, Comandant Legionar. Amândoi s-au întâlnit pe acelaşi teritoriu, care se afla sub administraţia germana.

În Banatul sârbesc, aveam pe atunci o puternica organizaţie, creata şi condusa de Pavel Onciu. Acesta reuşise să formeze în toate localităţile cu populaţie românească nuclee legionare. Toţi cei ce au trecut prin Banatul sârbesc s-au bucurat de ospitalitatea legendara a românilor din aceasta provincie. Nu era sat unde să nu se fi aciuit pâlcuri de fugari legionari din România, care fuseseră primiţi cu multă înţelegere şi dragoste. Familiile la care locuiau camarazii noştri se simţeau onorate de aceşti fugari de elita, care reprezentau faima unei mişcări eroice.

Cu apariţia celor doi şefi din tara, peisajul legionar din aceasta provincie a început să se tulbure. Atât preotul Boldeanu, cât şi Iosif Costea reclamau conducerea Mişcării din acest teritoriu aflat sub ocupaţie germana, pretinzând fiecare în parte ca el este singurul îndreptăţit să exercite comanda suprema în Banatul sârbesc. Onciu putea rămână cu partea administrativa, dar deciziile finale reveneau unuia dintre ei doi să le ia.

Părintele Boldeanu fusese arestat la o întâlnire ce-o avusese cu un legionar urmărit. I s-a făcut proces pentru activitate politica clandestina şi după pronunţarea sentinţei, a fost depus la închisoarea Văcăreşti. De aici a reuşit să evadeze printr-o stratagema şi de îndată ce şi-a recâştigat libertatea, s-a refugiat şi el în Banatul sârbesc. Aici cei doi şefi legionari din tara s-au întâlnit în acelaşi timp, cam în vara anului 1943. Părintele Boldeanu reclama conducerea Legiunii în Banat în virtutea funcţiunii ce-o îndeplinise în ţara, fiind mâna dreapta a lui Petrascu, care i-a încredinţat biroul organizării. Iosif Costea avea şi el atuurile lui.

După arestarea preotului Boldeanu, primise de la mine

însărcinarea de a se ocupa de treburile Legiunii pe toată tara. Poziţia cea mai dificilă o avea Pavel Onciu, care nu ştia acum de care din cei doi să asculte. În realitate, atât Costea, cât şi Părintele Boldeanu erau tributari în activitatea lor lui Pavel Onciu. Acesta cunoştea oamenii, fiind băştinaş şi controla întreaga organizaţie. Încercările celor doi şefi de la Bucureşti de a-şi crea organizaţii paralele, care să asculte numai de ei, au dat greş. Au prins ei câţiva legionari, dar grosul camarazilor au rămas cu Pavel Onciu. De fapt aceştia comiseseră o eroare de comportament legionar. Când treci dintr-o regiune într-alta, trebuie să se respecte ordinea şi ierarhia constituita. În Banatul sârbesc Pavel Onciu a dat un strălucit exemplu de organizator şi conducător. Peste 150 de legionari din tara s-au refugiat în Banatul sârbesc, unde au găsit adăpost şi îndrumare. Pavel Onciu veghea ca noii refugiaţi să nu rămână pe drumuri şi să fie imediat primiţi în casele românilor, unde găseau un pat şi o masa, până îşi făceau formele de plecare spre Germania.

Până la urmă, conflictul dintre cei doi şefi s-a rezolvat prin plecarea lor în direcţii opuse. Preotul, Comandant Legionar Vasile Boldeanu, a plecat în Germania, iar Iosif Costea a preferat să se înapoieze în ţară.

2. IOSIF COSTEA ŞI REGIMUL ANTONESCIAN

Un personaj din tara, prin care Iosif Costea încercase mai demult să intre în legătură cu Preşedinţia Consiliului, l-a căutat în Banatul sârbesc şi l-a convins să se înapoieze la Bucureşti, unde poate mijloci o înţelegere cu Mareşalul Antonescu. El, Costea, având în mâna toată organizaţia legionara din tara, poate să intre în tratative cu regimul pentru a se ajunge la un acord. Legionarii din tara, al căror număr nu era de dispreţuit, vor recunoaşte autoritatea Mareşalului, iar acesta s-ar angaja sa le respecte convingerile lor. Cu acest mesaj venise personajul din tara, iar Costea, impresionat de perspectiva unei reconcilieri cu regimul, în care el avea să joace rolul principal, a acceptat propunerea. Cu garanţiile cuvenite, a trecut frontiera înapoi la Timişoara şi de acolo a ajuns la Bucureşti. Aici într-adevăr i s-au deschis porţile care duceau la Preşedinţie.

Nu ştim din ce motive, tratativele duse de Costea n-au dus la

rezultatele dorite de el. Tot ce-a obţinut a fost să i se garanteze securitatea personala şi să fie scutiţi de urmărire o serie de figuri legionare cunoscute de el, ca oameni de încredere, care nu vor întreprinde nicio acţiune dăunătoare regimului. S-a ajuns, aşa zicând, la un „modus vivendi", între Costea, grupul ce s-a format în jurul lui şi autorităţile antonesciene.

De fapt acţiunea Costea de colaborare cu regimul a dat greş. Este adevărat ca el, până la sfârşitul războiului, s-a bucurat de protecţia autorităţilor, dar, pe plan politic, n-a obţinut nimic. Nicio funcţie importanta pentru el şi prietenii lui şi nici eliberarea celor din închisori. Prigoana şi-a urmat cursul ei, fără a se simţi în niciun moment efectele împăcării între Mişcare şi regim.

Cauzele eşecului nu trebuie atribuite lui Costea, ci situaţiei politice generale. El nu ştia încotro se îndrepta politica lui Antonescu, după Stalingrad, Mareşalul era convins ca Germania a pierdut războiul şi nu mai e altceva de făcut decât să ne căutăm scăparea la aliaţi. În aceasta perspectiva, nu era recomandabila o recuperare politica a Mişcării, chiar dacă se putea conta pe loialitatea lui Costea şi a prietenilor lui, deoarece ar fi produs o rea impresie în cercurile occidentalilor. Deci, nu se putea ajunge la o colaborare cu Mişcarea, care ar fi implicat şi golirea închisorilor de legionari. Acest pas era prea riscant, compromiţând şansele de înţelegere cu aliaţii. Costea nu avea informaţiile necesare ca să înţeleagă complexitatea momentului politic în care se afla România şi de aceea iniţiativa lui era condamnata sa eşueze.

3. ILIE ROTEA INTRA ÎN SCENA

Ilie Rotea era originar tot din judeţul Hunedoara, de unde se trăgea şi Iosif Costea. În prigoana din 1938 i-a condus din clandestinitate pe legionarii rămaşi liberi în judeţul său. S-a refugiat apoi în Germania în 1939 şi în primăvara anului 1940, s-a reîntors în ţara, cu misiunea de a recruta echipe pe legionari din judeţul Hunedoara, în vederea loviturii ce-o proiectasem la Berlin contra regimului carlist. Grupul de sub comanda lui n-a intrat în acţiune la 3 Septembrie 1940, deoarece postul de radio de la Bod nu dăduse semnalul convenit de mine, din motive pe care le-am explicat mai pe

larg în cartea Sfârşitul unei domnii sângeroase. În timpul guvernării legionare, a fost Prefect al judeţului Arad, unde s-a remarcat printr-o administraţie corecta şi eficace. După lovitura de Stat a Generalului Antonescu, Rotea a fost unul dintre puţinii prefecţi legionari care au scăpat să nu fie arestaţi şi condamnaţi. Este adevărat ca după biruinţa antonesciano-hitlerista contra forţelor legionare, la 23 Ianuarie 1941, neştiind exact cum s-au desfăşurat lucrurile la Bucureşti, a dat o telegramă de adeziune Generalului, care a şi fost publicata în gazetele timpului, vrând să demonstreze opiniei publice că mai sunt şi legionari de categorie, care condamna aşa-zisa „rebeliune".

Ilie Rotea a dus o acţiune paralela cu a lui Iosif Costea, tot în sensul vederilor acestuia, dar separată de el. O apropiere de regim, care să meargă atât de departe încât să înlesnească o participare a legionarilor în guvern şi să rezolve şi problema celor deţinuţi în închisori. Ilie Rotea a avut mai mult succes în tratativele lui cu Antonescu decât Costea. Nu l-a văzut pe Mareşal, dar a avut mai multe întrevederi cu Mihai Antonescu în cursul verii anului 1943 şi, se pare, destul de pozitive. Au analizat posibilităţile de colaborare şi s-a ajuns chiar la un proiect comun.

Ilie Rotea nu era urmărit de poliţie. Pleca şi venea de la Bucureşti când voia. Îşi stabilise reşedinţa la Timişoara, de unde făcea chiar incursiuni în Banatul sârbesc, pentru a se consulta cu prietenii de acolo. Rotea ţinea aceasta legătură şi pentru eventualitatea că ar fi nevoie să mă întâlnească undeva în Germania, pentru a-mi cere aprobarea pentru tratativele în curs. El, ca mulţi alţii, nu cunoştea exact situaţia în care ma aflam, crezând ca ma bucuram de o anumită libertate.

Cu toate că tratativele duse de Rotea se desfăşurau sub auspicii mai favorabile decât ale lui Costea, nici ele n-au dus la rezultatul aşteptat. Rotea trata cu omul al doilea al regimului, Mihai Antonescu, în timp ce Iosif Costea rămăsese pe o treaptă mai jos, neavând acces la Preşedinţie decât prin intermediari. Dar rezultatul final a fost acelaşi. Nu s-a produs acea rupere a gheţii între Mişcare şi regim, cum au sperat aceşti doi interlocutori, pentru acelaşi motiv. În perspectiva desprinderii de Axa, pentru a trece de partea aliaţilor, orice înţelegere

cu Mişcare ar fi fost un balast care ar fi îngreunat schimbarea de front, atât pe plan intern, cât şi pe plan extern.

Ilie Rotea s-a retras din combinaţie şi după 23 August 1944, s-a refugiat în Banatul sârbesc, de unde a emigrat mai departe la Viena.

4. DOUĂ DESTINE

Cei doi şefi legionari, Preotul Boldeanu şi Iosif Costea, s-au înfruntat pe pământul Banatului sârbesc pentru veleităţi de conducere locala. Conflictul s-a lichidat prin întoarcerea lui Costea în ţara, în împrejurările pe care le-am povestit mai înainte.

Iosif Costea s-a bucurat de o perioadă de linişte în ţara, ocrotit chiar de autorităţile antonesciene. Dar după instaurarea comuniştilor la putere, a fost şi el arestat cu toţi legionarii şi a pătimit o sumedenie de ani de închisoare. Părintele Vasile Boldeanu, odată ajuns în Banatul sârbesc, nu s-a mai gândit la o înapoiere în România. Era decis să rămână cât va putea mai mult în aceasta provincie, până ce împrejurările îi vor permite să-şi caute scăpare mai departe, spre Apus. Ar fi putut rămâne încă multă vreme în Banatul sârbesc, până la capitularea de la 23 August 1944, dacă nu ar fi săvârşit o greşeală în relaţiile cu autorităţile germane de ocupaţie.

A redactat un memoriu pe care l-a înaintat autorităţilor militare germane de la Becicherecu-Mare. În acest memoriu, după o serie de consideraţii generale asupra situaţiei războiului, atrăgea atenţia autorităţilor asupra rolului ce-l poate juca în actualele împrejurări Mişcarea Legionară. El preconiza utilizarea potenţialului de lupta legionar în ţara, în Banatul sârbesc şi în Germania. Memoriul a stârnit senzaţie atât prin conţinutul lui, cât şi prin semnatarul lui, Comandant Legionar Vasile Boldeanu, Secretar General al Mişcării Legionare.

Afacerea a răsuflat pe două cai. Memoriul a fost trimis la Berlin pentru verificare. De altă parte, agenţi de-ai lui Antonescu au aflat de existenţa acestui document, semnat de Vasile Boldeanu, fără să ştie precis despre ce este vorba. Mişcările Părintelui Boldeanu erau filate de Serviciul Secret al lui Eugen Cristescu, având în vedere funcţia ce-o exercitase în ţara şi fuga lui spectaculara din închisoare. Berlinul, atât Ministerul de Externe, cât şi organizaţia lui Himmler, nici nu voiau să audă de propunerea Comandantului Legionar Boldeanu,

considerând-o nu numai inoportuna, dar dăunătoare intereselor Reichului în România. Guvernul german, în acel moment, toamna anului 1943, se străduia să stingă orice urma de activitate legionara, nu numai de pe teritoriul Reichului, dar şi din toate ţările controlate de forţele lui. Propunerea lui Boldeanu, făcută cu cele mai bune intenţii, a căzut într-un moment cum nu se poate mai rău pentru Mişcare. Când legionarii erau târâţi în lagăre de concentrare, nu putea acelaşi guvern ca, la frontiera României, să tolereze manifestări de colaborare ale Legiunii cu Reichul german.

La început, autorităţile militare din Banatul sârbesc nu ştiau cine este exact acest Comandant Legionar Boldeanu. Aflaseră ei ca un mare personaj legionar s-ar fi refugiat pe teritoriul ce-l controlau. După ce l-au identificat şi conform ordinelor primite de la Berlin, l-au arestat şi l-au trimis sub paza în Germania, unde a fost internat şi el în lagărul de la Buchenwald, cam în luna Iunie 1944.

Fiindcă vorbim de destinul oamenilor, tocmai aceste peripeţii l-au salvat pe Preotul Boldeanu, de a nu cădea şi el victima represiunii comuniste. În lagărul de la Buchenwald a stat până la 23 August 1944, deci nu mai mult de două luni. A fost eliberat şi s-a ataşat guvernului de la Viena. După capitularea Germaniei, s-a refugiat în Franţa, unde a jucat un rol important în cadrul exilului, mai ales pe plan religios, ca Superior al Bisericii Ortodoxe Române de la Paris.

5. O TRAGEDIE

Ion Boian, originar din Bihor, se încadrase din frageda copilărie în Mişcare. Nu l-am cunoscut decât în primul refugiu de la Berlin, în toamna anului 1939. Era un anonim în rândurile Mişcării şi de abia din acest moment s-a ridicat peste mulţi alţii, dovedind a fi nu numai un om de sacrificiu, dar de o inteligenţă sclipitoare. Orice misiune i s-ar fi încredinţat, o ducea la bun sfârşit cu o precizie uimitoare. Era un fenomen care stârnea admiraţia tuturor celor ce-am lucrat cu el.

A participat la campania din primăvara anului 1940 şi apoi la revoluţia legionara din 3 Septembrie. În timpul guvernării noastre, a fost Şeful Serviciului de Ordine al Mişcării, după dizolvarea Poliţiei Legionare. A condus aceasta unitate cu competenta şi tact, câştigându-şi şi aprecierea Generalului Antonescu. După lovitura de

Stat a acestuia, m-a ajutat enorm ca să pot să scap de agenţii lui Rioseanu şi de patrulele militare, până ce-am găsit adăpost în Ardeal.

Prea încrezător în îndemânarea lui de a se strecura printre evenimente, a rămas în ţara, în loc să se refugieze în Germania ca toţi ceilalţi legionari, care au exercitat o răspundere în timpul guvernării noastre. Până la urma a fost descoperit şi arestat. I s-a făcut proces şi după normele primite de la Preşedinţie, a fost condamnat la mulţi ani de închisoare. Gratie abilităţii lui proverbiale, a izbutit mai târziu să înşele vigilenta gardienilor şi să fugă din închisoare. Era al doilea caz, după acela al Preotului Boldeanu. În vara anului 1943, se strecoară în Banatul sârbesc şi ia contact cu Pavel Onciu.

Nu ştiu ce calcule şi-a făcut, nu ştiu ce informaţii a primit din tara, ca după un scurt popas în satele din Banatul sârbesc, se hotărăşte să treacă înapoi frontiera. După spusele lui Pavel Onciu, pe care l-am chestionat, el susţinea ca Ion Boian a fost atras de perspectiva unei înţelegeri cu regimul, în genul Costea-Rotea şi nu voia sa rămână străin de aceasta oportunitate. A făcut o grava imprudenta. A trecut frontiera cu bine, însoţit de Pavel Onciu, au ajuns amândoi la Timişoara, fără incidente, dar pe străzile acestui oraş a fost recunoscut de un agent de poliţie şi arestat. De aici înainte începe noul sau calvar. Din nou în închisoare, unde rămâne şi după 23 August, ca sute de alţi legionari, care au fost predaţi de guvernul imediat constituit după capitulare în mâinile comuniştilor.

M-am întristat mult când am auzit de soarta lui, căci prezenta lui în Occident ar fi adus mari servicii Mişcării şi cauzei româneşti în general. Pavel Onciu a scăpat de arestare şi s-a reîntors acasă.

6. CURSUL SINGURATIC AL LUI HORAŢIU COMANICIU

Amestecat în nenumărate încercări ce s-au făcut în aceasta perioada de a se ajunge la un acord cu regimul antonescian, a fost şi Horaţiu Comaniciu.

Avocat la Miercurea Ciuc şi şef al judeţului Ciuc, la refacerea Mişcării între anii 1935 – 1937, Horaţiu Comaniciu şi-a făcut un nume în rândurile legionarilor prin celebrul „Cântec al Românilor Secuizaţi”, care a răsunat de la un capăt la altul al ţării. Între cântec şi Horaţiu Comaniciu se crease o corespondenţă atât de puternica, încât oricine

intona acest imn, îşi aducea aminte şi de acest nume. Organizaţia de Ciuc pe care o conducea, nu era prea importanta, numeric sau electoral, deoarece majoritatea populaţiei era formată din secui.

Considerat totuşi o figura proeminenta a Mişcării, în prigoana din Aprilie 1938, a fost ridicat de acasă şi internat în lagăr. Până la urmă, locul de osânda al legionarilor s-a nimerit a fi tocmai capitala judeţului pe care-l condusese el, Miercurea-Ciuc.

A scăpat cu viaţa din lagăr şi după eliberare, în primăvara anului 1940, s-a retras din viaţa politica, exercitându-şi profesia de avocat. N-am auzit şi n-am dat de el până la biruinţa legionara din 6 Septembrie 1940. Nu ştiu ce-a făcut în vara anului 1940, dacă s-a ataşat grupului procarlist Noveanu sau dacă a participat la reuniuni şi activităţi pe care le inspiram eu.

Cert este ca îndată după formarea guvernului, la 14 Septembrie 1940 m-am pomenit cu Horaţiu Comaniciu călcând pragul Preşedinţiei. Era o figură remarcabila, un om cult şi de maniere ireproşabile. Faima lui nu se stinsese, chiar dacă se auzise prea puţin despre el în perioada 1938 – 1940. Tocmai atunci îmi organizam biroul meu. Cine să fie şeful cancelariei mele, adică omul care să rezolve toate actele care, era de presupus, ca ma vor asalta din toate părţile? Traian Borobaru era secretarul meu particular şi avea alte funcţii, diferite de un director de cabinet. Aşa se face că am propus Generalului ca să fie numit Comaniciu Secretar al vicepreşedinţiei. Generalul Antonescu a fost plăcut impresionat de prestanţa lui Comaniciu şi şi-a dat imediat aprobarea.

Am avut cu Comaniciu, nu un incident, ci o neînţelegere în cursul scurtei noastre guvernări. Se ivise un loc vacant de Prefect în judeţul Tutova. Când se întâmplau astfel de schimbări, trebuia acţionat repede. În 24 de ore trebuia să dau răspunsul cine să fie noul prefect. Altminteri, exista primejdia ca Generalul să numească un militar în locul vacant şi inevitabil se ajungea la conflict cu organizaţia legionara locala. Am avut multe cazuri de acestea.

Pe cine să propun Generalului? N-aveam niciun nume cunoscut la îndemâna şi atunci m-am gândit la Horaţiu Comaniciu. Eu presupuneam ca postul de Prefect al judeţului îl aranja mai bine pe

Comaniciu decât să fie directorul de cabinet al Preşedinţiei, reprezentând un grad administrativ mai înalt. Dar n-a fost aşa. Horaţiu Comaniciu s-a simţit lezat în prestigiul său. De la Preşedinţie ajunsese într-un obscur oraş de provincie. Nu trăise el o viaţă la Miercurea-Ciuc? Până la urma a plecat, dar cu amărăciune în suflet. El credea ca prin cine ştie ce intrigi sau influente a fost îndepărtat din centrul puterii şi azvârlit undeva la periferie. Nu era nimic real. Am acţionat dintr-o necesitate tehnica, pentru a preîntâmpina o decizie sui-generis a Generalului, numind la Tutova un favorit al său, ieşit din rândurile armatei.

Din perioada când am lucrat împreună la Preşedinţie, am rămas cu cele mai bune impresii despre Comaniciu. Mi-a adus mari servicii, descărcându-mă de maldărul de hârtii care intrau în cancelaria mea, sub forma de petiţii, memorii, cereri de ajutoare şi alte intervenţii.

Lovitura de Stat a Generalului Antonescu l-a surprins la Tutova. Nu s-a întâmplat nimic important în acest judeţ, nicio înfruntare cu armata. Ordinele lui Antonescu au fost executate fără nicio împotrivire. Nu dispuneam în acest judeţ de nicio organizaţie puternica şi apoi nici Comaniciu nu era o structura de luptător. A predat ofiţerilor instantaneu atribuţiile ce le deţinea şi s-a retras. O nota bună pentru el, când Generalul Antonescu a dat ordin să fie arestaţi toţi „rebelii". La Tutova, n-a existat rebeliune.

Comaniciu s-a retras la Bucureşti, unde a început tatonările pentru a se orienta în noua situaţie. În primul rând s-a gândit să-şi asigure siguranţă personală. Prin relaţiile ce le-a înnodat, a reuşit să scape de orice urmărire. A fost considerat de poliţie ca un element prudent, dispus să se supună autorităţii Conducătorului Statului. A intrat în categoria legionarilor aşezaţi, care accepta fără murmur şi şovăire noua ordine. Dar Comaniciu a făcut un pas mai departe. Nu s-a mulţumit să se elibereze de orice suspiciune că ar fi rebel sau ostil Statului, ci a încercat să se apropie de regim, oferindu-şi serviciile, pentru a juca şi el un rol politic în noua conjunctura. Rezultatele avute n-au fost prea încurajatoare, de altfel cum au păţit toţi acei legionari care şi-au imaginat ca o reluare a colaborării cu Antonescu ar fi posibila. În faza victorioasa a războiului, până în toamna anului 1942,

Conducătorul Statului nu voia sa împărtăşească gloria militară cu nimeni. El şi numai el a făcut acest război, recucerind Basarabia şi Bucovina de Nord şi fiind pe punctul de a primi defilarea trupelor la Moscova, alături de Hitler. Cu aceasta mentalitate, Antonescu nu era dispus să-i reabiliteze pe legionari. Au fost anumite încercări de apropiere, dar care n-au ajuns la un punct de consistenta. Generalul nu avea nevoie de legionari, simţindu-se suficient de puternic să domine situaţia.

După Stalingrad, situaţia s-a schimbat.

Cei doi Antonescieni s-au gândit la legionari, dar nu pe planul unei colaborări la guvern, ci mai mult ca auxiliari în structura administrativa a ţării, cum i s-a îngăduit lui Alexianu utilizarea legionarilor în aparatul de conducere al Transnistriei. Din aceasta perioada, primăvară şi vara lui 1943, datează contactele lui Costea şi Rotea cu oamenii regimului.

Antonescu naviga în aceasta perioada spre alte ape externe. Cauta contacte cu anglo-americanii pentru a ieşi din război, făurindu-şi convingerea ca războiul este pierdut pentru Axa. Dacă putea neutraliza ostilitatea legionarilor, prin mijlocirea unor fruntaşi ai lor, cu atât mai bine, căci manevra lui de desprindere de Axa nu mai era periclitată de nimeni în interior. Dar aceasta tendinţă a lui era contra-balansată de alte temeri şi influente, anume cum ar fi văzută apropierea lui de legionari de anglo-americani? Nu vor considera aceasta înţelegere, chiar pe un plan minor, ca un act de ostilitate contra lor? Ceea ce prevala atunci în politica externă a regimului era captarea bunăvoinţei aliaţilor occidentali, pentru ca România să poată face saltul cuvenit în tabăra lor. Până la urmă, teama de a nu-i indispune pe occidentali, l-a determinat pe Mareşal să continue vechea politica fata de legionari, de represiune şi izolare.

Horaţiu Comaniciu nu s-a angajat în aceasta perioada post-Stalingrad, primăvară şi vara lui 1943, în aceasta direcţie. Orientându-se după situaţia generală a războiului, şi-a dat seama că Antonescu va pierde partida. Şi atunci s-a gândit să-şi caute un alt protector. Cine putea să dispună de soarta ţării în faza de tranziţie de la Axa spre aliaţi? Un singur om era indicat de destin: Maniu.

Preşedintele partidului naţional-ţărănesc era cunoscut pentru convingerile lui democratice şi pentru ostilitatea ce-a arătat-o permanent înţelegerii României cu Axa.

Din 1943 Comaniciu a cultivat relaţiile cu Maniu, considerându-l omul predestinat să salveze România. A avut numeroase întrevederi cu Maniu, în care i-a adus aminte de înţelegerea cu Codreanu, oferindu-se a mobiliza întreaga suflare legionara în eventualitatea unei schimbări interne, pentru a pune la dispoziţia partidului naţional-ţărănesc forţa tineretului românesc. El a mers mai departe, susţinând ca atât el, cât şi toţi cei ce îl vor urma, se vor încadra în partidul naţional-ţărănesc, renunţând la vechile credinţe şi idealuri, depăşite de evenimente. Maniu, fără îndoială, a fost plăcut surprins de aceasta adeziune şi l-a consacrat pe Comaniciu ca interlocutorul lui valabil, în relaţiile cu legionarii. Comaniciu fusese, aşa zicând, înfiat de Maniu, dându-i misiunea de a orienta cadrele Mişcării spre partidul naţional-ţărănesc.

Fără îndoiala ca Horaţiu Comaniciu şi-a luat un angajament care-i depăşea puterile. Nu deţinea niciun mandat din partea mea, cum i-am transmis lui Costea, şi nici nu exercitase în Muşcare o funcţie de prim rang, ca Părintele Boldeanu.

Nu avea autoritate să se adreseze întregii Mişcări din tara. Şi atunci a căutat relaţii şi prietenii între legionarii liberi, pentru a-şi întări poziţia fata de Maniu, ca purtător de cuvânt al întregii Mişcări. Se pare ca şi Costea Iosif a aderat la linia lui în 1944 şi l-a asigurat de tot sprijinul său. Cu Costea, au intrat în combinaţie cu Comaniciu şi alţi aderenţi ai lui, cum au fost profesorul Vintan de la Timişoara şi inginerul Veteleanu.

Comaniciu a mers prea departe în ofertele lui de colaborare cu Maniu: Mişcarea Legionara sa dispară şi membrii ei să se înscrie în partidul naţional-ţărănesc. Era o schimbare de identitate politica, care n-a găsit ecoul cuvenit în masele legionare. Legiunea avea un ideal, o credinţă şi acest ideal nu putea fi smuls din suflete, pentru a fi substituit cu prestigiul lui Maniu. Mai ales după martiriul Căpitanului şi a sutelor de victime ale terorii carliste şi antonesciene, Legiunea poseda şi un depozit sacru, care nu putea fi uitat sau renegat.

Comaniciu şi-a pus în aplicare înţelegerea cu Maniu după

răsturnarea de la 23 August 1944, dar invazia sovietică a ţării a pulverizat atât aceasta iniţiativă cât şi partidul naţional-ţărănesc.

7. UN COMPLOT ÎN ÎNCHISOARE

Şeful Serviciului Secret Român, Eugen Cristescu, după nereuşita complotului de la Rostock, din toamna anului 1942, de a ma suprima pe mine şi o serie de fruntaşi legionari, cu mintea lui iscoditoare, de poliţist cu experienţa, a uneltit o alta lovitura împotriva mea. De asta data şi-a ales ca teren de acţiune închisorile din tara, unde zăceau sute de legionari, aşteptând de câţiva ani să treacă acest coşmar.

Planul lui era bine întocmit. Ce îşi propunea el? L-am scăpat pe Horia Sima în Germania, dar ce-ar fi să-l aducem în România, convingând guvernul german că-l detesta proprii lui camarazii din închisori, din cauza suferinţelor ce le îndura de pe urma rebeliunii patronate de el? Planul li s-a părut interesant şi celor doi Antonescieni, încât, fără îndoială, l-au încurajat să-l pună în aplicare.

Eugen Cristescu a căutat între fruntaşii legionari la Aiud un personaj dispus să intre în aceasta conspiraţie, în schimbul libertăţii şi a altor avantaje de care s-ar bucura. Cel ce s-a oferit să facă jocul Siguranţei, a fost Preotul Palaghita, un caracter fluid, dispus la toate tranzacţiile în schimbul libertăţii. Preotul Palaghita nu putea suporta viaţa din închisoare şi se zbătea să-şi găsească o portiţă de scăpare. Când a fost desemnat să joace rolul indicat de Siguranţă, n-a şovăit nicio clipă, văzând în propunerea ce i se făcea un semn al destinului.

Momentul acesta de cumpănă, destul de critic, atât pentru legionarii din închisoare cât şi pentru soarta mea, a fost consemnat de Marin Bărbulescu, în cartea lui de amintiri, Centrul Studenţesc Legionar Timişoara. În ce consta planul lui Eugen Cristescu? Legionarii din închisori şi în primul rând cei de la Aiud, să dea declaraţii de desolidarizare de mine, indicându-mă trădător al Legiunii şi culpabil de cele întâmplate în ţară. Ei înşişi, cei închişi nu ar fi decât nişte victime ale acţiunilor mele criminale. Dacă s-ar obţine un număr masiv de declaraţii de condamnare a mea, acestea ar putea servi guvernului român ca un argument impunător de a cere de la guvernul german extrădarea mea. Pus în faţa acestei situaţii neaşteptate a sutelor de declaraţii ale propriilor mei camarazi, care ma învinovăţeau de toate

nenorocirile abătute asupra ţării, asupra Legiunii şi asupra propriilor lor vieţi, guvernul german n-ar putea refuza extrădarea mea. Acesta era planul lui Eugen Cristescu şi, trebuie recunoscut, de o subtilitate diabolica. Nu regimul cerea predarea mea României, pentru a fi judecat, ci propriii mei prieteni şi legionari.

Nici acest plan n-a putut fi adus la îndeplinire din cauza dârzei atitudini a legionarilor închişi la Aiud. Preotul Palaghita şi-a găsit anumiţi ortaci dispuşi să-l urmeze, dar marea majoritate a fruntaşilor legionari s-a opus planului dezavuării mele. Între cei ce şi-au dat seama imediat de nenorocirile ce le-ar putea aduce Legiunii planul Cristescu-Palaghita, se aflau Ilie Niculescu, Preotul Puşcaş, Ilie Ghenadie de la Timişoara, Marin Bărbulescu şi o mulţime de cadre mai tinere.

Preotul Palaghita era susţinut de Direcţia închisorii, conform ordinelor primite de la Eugen Cristescu. A fost scos din închisoare de câteva ori, pentru a se întâlni cu funcţionari ai Siguranţei şi a pune la punct împreună desfăşurarea operaţiei. La Aiud se plimba liber din celulă în celulă, pentru a convinge să se semneze declaraţia concepută de el, în schimbul unei revizuiri a sentinţelor lor. Rezultatele ce le-a obţinut au fost nesatisfăcătoare. Foarte puţini s-au angajat să-şi pună iscălitura pe actul prezentat de Palaghita. Conducătorii ostili dezavuării mele s-au sfătuit cum să răspundă acestui atentat contra persoanei Comandantului. Trebuia găsită o formula elastica, care să evite o luare de atitudine directa pro Horia Sima, pentru a nu provoca reacţia Direcţiei de la Aiud. Au ajuns la concluzia că trebuie data o declaraţie, dar care trebuie formulata în aşa fel încât să nu cuprindă nicio aluzie la persoana mea, nici pro şi nici contra. Şi atunci au redactat un text care se marginea sa repete vechea lor postura, că vor să meargă pe front pentru a-şi face datoria către tara şi se vor supune legilor ţării. Când s-a trezit Directorul închisorii cu maldărul de declaraţii, a crezut că sunt cele aşteptate în conformitate cu planul Siguranţei. Când le-au citit, şi-au dat seama toţi cei implicaţi în aceasta conspiraţie ca şi acest plan de nimicire al Legiunii a eşuat.

XV. RUPTURA

„Situaţia mea în prizonieratul german era una dintre cele mai

grele. Eram încolţit între ura feroce a lui Antonescu, care pândea orice moment prielnic ca să mă nimicească şi nefericita politica germana, ce-şi îndepărtase prietenii din România pentru a-i înlocui cu duşmanii Axei. Numai gândindu-mă la starea în care ma aflam, cu sabia lui Damocles permanent deasupra capului meu, ma şi cuprindeau fiorii. Dar cum aceste primejdii mortale n-au fost de-ajuns, s-a deschis un al treilea front ostil în rândurile propriilor mei camarazi. O parte din legionarii internaţi s-au constituit într-un grup aparte, cu scopul să-şi salveze viaţa şi libertatea lor, cu preţul sacrificării mele".

1. PETRASCU PREDA COMANDA LUI MILE LEFTER

Abia intraţi la Buchenwald, Nicolae Petrascu, în Ajunul Crăciunului, preda comanda grupului Comandantului Bunei Vestiri, Mile Lefter. Deşi nimeni nu-l silea, din proprie iniţiativă a făcut acest gest pentru a întări coeziunea grupului. El fusese prea amestecat în ultimele întâmplări şi se expusese prea mult în relaţiile cu autorităţile germane. Fusese supus de Gestapo la numeroase interogatorii în cazul complotului, împreună cu toţi acei legionari care participaseră la cercetări, încât nu se bucura de o bună apreciere la germani, pentru a trata cu conducerea lagărului. Ţinând seama de noile împrejurări, de bunăvoie s-a descărcat de aceasta răspundere, pentru a nu îngreuna situaţia grupului internat.

Nu tot acelaşi comportament deschis şi loial a arătat Mile Lefter, în timpul cât a exercitat şefia grupului. Abia instalat la conducere, a adoptat o orientare diferita de sentimentele majorităţii celor internaţi. Pe de-o parte făcea mereu apel la disciplina şi respectul ierarhiei; pe de altă parte nu scapa niciun prilej ca să azvârle asupra mea răspunderea internării în lagăr.

Evident ca atât Mile Lefter cât şi cei ce împărtăşeau vederile lui sperau într-o uşurare a situaţiei lor, chiar la scoaterea din lagăr prin atitudinea adoptata. Formula lor era simpla: cei ce rămân cu Horia Sima, se expun unui tratament mai aspru din partea guvernului german, cine ştie, o deţinere fără termen în lagăr în timp ce legionarii ce se leapădă de el, se vor bucura de o anumită bunăvoinţă şi s-ar putea să li se scurteze chiar perioada de şedere între sârmele ghimpate.

Punctul de vedere al lui Mile Lefter şi al camarazilor care l-au urmat coincidea cu poziţia oficială a guvernului german, transmisa atât prin Ministerul de Externe cât şi prin Gestapo, şi anume ca Horia Sima este vinovat de internarea legionarilor. Mile Lefter în loc să reprezinte opinia lagărului legionar fata de autorităţile germane, devenise un fel de purtător de cuvânt al acestora, a ceea ce afla de la conducerea lagărului sau de la alţi mandatari ai Berlinului. În modul acesta spera el să câştige favoarea nemţilor. Horia Sima intrase în conflict cu guvernul german, provocând arestările şi internările; datoria noastră este să schimbăm radical aceasta politica, pentru a recâştiga bunăvoinţă şi ocrotirea Berlinului. Preţul nu putea fi decât sacrificarea Comandantului de până acum al Legiunii. Numai aşa nemţii ne vor crede şi ne vor deschide calea libertăţii.

2. SUB COMANDA LUI MILE LEFTER. DECLARAŢII ŞI INCIDENTE

Cei ce s-au despărţit de mine în perioada internării legionarilor în lagărul Buchenwald, nu trebuie condamnaţi. Situaţia noastră era într-adevăr lipsită de orice perspectiva. Nu mai aveam pe nimenea decât pe Bunul Dumnezeu. Era firesc să se producă reacţii, acuzându-mă de starea în care am ajuns. Aceştia nu vedeau alta salvare decât ruptura de mine. Unica şansă, îşi imaginau ei, ca să iasă din lagăr.

Lui Mile Lefter e mai greu să i se acorde circumstanţe atenuante. Petrascu s-a dat de-o parte şi a trecut răspunderea comenzii Comandamentului Bunei Vestiri Mile Lefter. Din acel moment, el a contractat obligaţii faţă de toţi cei internaţi şi principala lui grija trebuia să fie menţinerea unităţii şi coeziunii grupului. El nu mai aparţinea nici lui şi nici nu se putea orienta în exercitarea comenzii după opiniile unora şi altora, chiar dacă în forul lui interior ar fi fost cu poziţia adoptată de cei răzvrătiţi. Una era convingerea lui intima – Horia Sima e vinovat de starea noastră – şi cu totul altceva funcţia ce-o exercita. Având aceasta răspundere, el trebuia să ţină seama de psihologia generală a grupului, de curentele de idei care îl brăzdau, de existenta unor legionari, şi nu puţini, care refuzau să mă pună la index. În consecinţă, aşadar, el, ca şef al grupului, aparţinea tuturor şi trebuia

să-şi exercite comanda cu moderaţie, cu prudenta, fără a se alia cu unii contra altora.

Ori, Comandantul Bunei Vestiri Mile Lefter a făcut marea greşeală să se identifice cu poziţia acelora care îmi tăgăduiau dreptul de a mai conduce Mişcarea, uitând ca el nu e un simplu soldat de front, ci ca încorporează însuşi destinul Legiunii, care nu trebuie fărâmiţat prin dezagregări interne. Prin atitudinea lui partizana, periclita viitorul Mişcării, deoarece misiunea ei nu se încheia cu internarea noastră în lagăr.

Mile Lefter, chiar de la începutul conducerii lui, a alunecat în direcţia acelora care căutau o portiţă de ieşire din lagăr şi nu vedeau alta posibilitate decât în repudierea mea. Provocând aceasta sciziune, ei vor capta bunăvoinţa guvernului german, vor fi semnalaţi ca adevăraţi prieteni ai Germaniei şi, până la urmă, vor fi pusi în libertate, pentru a contribui la efortul de război al Axei. Dar Comandantul Bunei Vestiri nu a analizat toate aspectele problemei. Ce se întâmpla cu acei legionari internaţi care refuza să-şi câştige libertatea cu acest preţ? El era convins ca odată luând poziţie contra lui Horia Sima, imensa majoritate a legionarilor de la Buchenwald îl va urma fără murmur şi şovăire. Era Comandant al Bunei Vestiri şi şef al grupului din acest lagăr.

Când a întâmpinat rezistenta la propunerea lui, a forţat nota pentru a-şi impune punctul de vedere şi până la urma a provocat grave incidente în sânul grupului. Opoziţia a fost mult mai tare şi mai numeroasa decât şi-o imaginase, creând un climat de răzvrătire generală contra conducerii lui.

Bineînţeles că în acuzaţiile ce mi le aducea Mile Lefter pentru a-i determina pe legionari să se rupă de mine, dispunea de un puternic argument, procurat de autorităţile germane. Astfel, Generalul Müller vizitând lagărul în luna Februarie 1943, a declarat textual:

„Aţi fost aduşi în lagăr pentru ca unii din legionari au încălcat obligaţiile impuse. Au căutat să fugă din Germania. Dumneavoastră plătiţi pentru ei".

Colonelul Pistre, Comandantul lagărului, de nenumărate ori a repetat aceeaşi declaraţie, transmisa de superiorii lui. Astfel, la 1 Iulie

1943, în faţa frontului legionar, a spus următoarele: „Trebuie să ştiţi că sunteţi aici exclusiv din cauza fugii fostului dvs. Comandant, Horia Sima. Cine îl poartă în suflet îmi este indiferent, dar nu are voie să se manifeste aici”.

Bazat pe încrederea de care se bucura atât la Berlin, cât şi în faţa Comandantului lagărului Buchenwald, Colonelul Pistre, Mile Lefter a bruscat sentimentele marii majoritari a legionarilor internaţi, manifestându-şi zgomotos detaşarea lui de conducerea Legiunii.

Aceasta atmosfera de suspiciune, izolare şi distanţare fata de legionarii care continuau să-şi mărturisească ataşamentul fata de mine, cultivata permanent de Comandantul Bunei Vestiri, Mile Lefter, a provocat o stare exploziva în grup, care a dus la ruptura raporturilor dintre cele două entităţi, Mile Lefter şi-a pierdut încrederea grupului şi n-a mai putut exercita funcţia de conducător al legionarilor închişi în lagăr.

3.3 IULIE

Punctul culminant al tensiunii create în lagărul de la Buchenwald de către Comandantul Bunei Vestiri a avut loc în jurul datei de 3 Iulie 1943.

Cu prilejul zilei mele de naştere, o parte din legionarii internaţi au luat iniţiativă sa sărbătorească acest eveniment printr-o şedinţă festiva, cu cuvântări şi cântece. Evident ca iniţiativa lor era inoportuna. Nu-mi făcea niciun serviciu, căci actul conceput de ei ranea susceptibilitatea cercurilor germane, care erau cu ochii pe mine. Dacă aş fi fost în preajma lor, i-aş fi rugat să renunţe la acest omagiu. Mile Lefter avea dreptate să se opună acestei manifestaţii, dar în modul cum a procedat de a împiedica reuniunea proiectată, a fost nefericit inspirat. Nu s-a mulţumit să spună legionarilor ca el se opune actului festiv, ci, ca să fie sigur că nu va cuteza nimeni să treacă peste ordinele lui, a cerut audienta Colonelului Pistre, în ziua de 1 Iulie, pentru a-i expune problema ce-l frământă şi pentru a se degaja de orice răspundere. În memoriul ce l-a prezentat, a evocat starea de spirit din lagăr şi l-a rugat pe Colonelul Pistre să intervină cu autoritatea lui pentru a interzice manifestaţia din 3 Iulie.

Într-adevăr, în acea zi, 1 Iulie după amiaza, Colonelul a apărut în

faţa frontului legionar cu două precizări:

1) Staţi aici din cauza fugii lui Horia Sima în Italia.

2) Se interzice orice manifestaţie pentru Horia Sima şi se interzice a se cânta cântece legionare.

„Ziua lui Horia Sima nu se poate sărbători în Germania".

Aparent Mile Lefter, care umbla în tot lagărul cu Colonelul şi asista la toate convorbirile acestuia, căpătase satisfacţie. Dar în urma lui s-a dezlănţuit furtuna protestelor. Toţi legionarii aflaseră ca intervenţia Colonelului Pistre a fost efectul plângerii făcute de Lefter în dimineaţa acestei zile.

Pentru atitudinea lui greu de conceput, legionarii din dormitorul în care locuia Mile Lefter, în semn de protest şi-au luat hainele şi bagajele şi s-au mutat în alte dormitoare. Mile Lefter a rămas doar cu acele elemente, care de mai multă vreme s-au rupt de grup şi duceau o viaţă aparte.

Ca urmare, Comandantul Bunei Vestiri Mile Lefter nu şi-a mai putut exercita comanda în lagăr, pierzând suportul marii mase a legionarilor internaţi, care nici măcar nu-l mai salutau.

4. LIMPEZIREA APELOR

În ziua de 3 iulie 1943, se petrece un nou eveniment, care duce la o clarificare definitivă a relaţiilor dintre grup şi Comandantul Bunei Vestiri, Mile Lefter.

Seara, legionarii sunt convocaţi în sala de mese pentru a asculta şi a aproba o adresa către Comandantul lagărului, Colonelul Pistre şi un memoriu adresat Excelentei Sale, Heinrich Himmler. Adresa este citita de Comandantul Legionar Iosif Dumitru. Iată cuprinsul ei:

„Domnule Obersisturmbahnführer.

1) În legătură cu dispoziţiile pe care Dumneavoastră ni le-aţi comunicat în ziua de 1 Iulie, va aducem la cunoştinţa următoarele:

Pentru ziua de 3 Iulie, n-am intenţionat să întreprindem nicio acţiune care să contravină dispoziţiilor Dumneavoastră de până atunci. Dorinţa noastră a fost doar să ne îngăduim câteva minute de bucurie, în care să cântam cântecele noastre, aşa cum am făcut şi până acum. Înţelegând să ne supunem tuturor dispoziţiilor Dumneavoastră, am renunţat şi la această dorinţă şi vom sărbători ziua de 3 Iulie numai în

sufletele noastre, aşa cum Dumneavoastră ne-aţi permis

2) Până acum nimeni dintre noi n-a călcat dispoziţiile pe care Dumneavoastră ni le-aţi dat şi suntem cu toţii hotărâţi să păstrăm şi de acum înainte cea mai desăvârşită linişte şi ordine în grup şi va asiguram de o normala convieţuire cu oamenii care prin faptele lor s-au rupt sufleteşte de noi şi care prin plângerile lor nejustificate şi tendenţioase împotriva noastră v-au cauzat neplăceri inutile.

3) Sentimentele noastre de credinţă fata de Führer şi de Germania naţional-socialista sunt şi vor fi cele pe care faptele noastre de până acum le-au dovedit şi care rezulta din memoriul alăturat.

Totodată vă rugăm să binevoiţi a înainta Reichsführerului SS Himmler, alăturatul memoriu.

Heil Hitler!

Sonderlager Fichtenhain, 2. VII.1943".

Celălalt text, adresat lui Himmler, a fost citit de George Racoveanu şi avea următorul conţinut:

„Excelentei Sale Reichsführerului şi Şef al poliţiei germane, Heinrich Himmler.

Excelenta.

S-au împlinit şase luni de zile de când, un grup de peste două sute de legionari români, ne aflam închişi în lagărul de la Buchenwald-Weimar, izolaţi desăvârşit şi de camarazii noştri de la Rostock şi de conducerea Mişcării Legionare.

Vreme de şase luni de zile am tăcut şi am aşteptat cu înţelegere şi încredere. Astăzi, rupem tăcerea. Astăzi, trebuie să vorbim. Fără îndoiala ca în buna ordine legionara şi în împrejurări normale, intervenţia aceasta a noastră n-ar fi cu putinţă. În situaţia speciala în care ne aflam însă, iată-ne siliţi să vorbim: se petrec în jurul nostru fapte a căror importanta îndreptăţeşte suficient ieşirea noastră din rezerva, pe care până acum n-am părăsit-o.

Excelenta, încă din primăvara anului 1941, noi am făcut prin fapta dovada înţelegerii ca adevărul tuturor lucrurilor are astăzi un singur nume: Victoria. Ca, deci, toate celelalte „adevăruri" trebuie jertfite acestui mare adevăr, în slujirea lui, în slujirea victoriei. În numele ei noi legionarii dintre sârmele ghimpate şi ţevile puştilor din

Buchenwald, luam astăzi cuvântul. Întrebarea pe care ne-o punem noua şi respectuos o supunem şi Excelentei Voastre este aceasta: cui slujeşte situaţia în care ne aflam noi astăzi?

Excelenta, se afla în grupul acesta de peste 200 de legionari – dintre care unii au comis greşeli şi în sânul căruia s-au strecurat, cum era şi firesc, şi elementele care nu-i fac cinste – luptători încercaţi, oameni cu trupul acoperit de rani, căpătate pe câmpul de luptă, oameni care de dragul unei credinţe s-au despărţit chiar de pământul ţării lor. Toţi aceşti oameni trăiesc pentru împlinirea unui testament: testamentul politic al lui Corneliu Codreanu. De la calea împlinirii acestui testament nu se poate abate nimeni în Legiune, orice s-ar întâmpla.

În lupta cu toată lumea veche a României, cei mai buni dintre noi au căzut. Trupurile lor au fost la răspântiile drumurilor, cu lămurirea „trădători de tara", adică oameni vânduţi Germaniei lui Adolf Hitler. Căci trădători de tara am fost înfăţişaţi noi sub regimul lui Carol II, trădători de tara suntem arătaţi chiar şi acum, între sârmele ghimpate ale lagărelor Germaniei naţional-socialiste. Lumea veche, jidovita, francmasona, democrata, anglofila, nu dezarmează nici acum. Ea conspira şi hrăneşte nădejdi, făcând dovada ca fără Mişcarea Legionara, România nu se poate regăsi, căci Mişcarea lui Corneliu Codreanu nu este în România o moda. Ea este împletita cu însuşi destinul României. România se va regăsi numai atunci când testamentul politic al lui Corneliu Codreanu va fi înfăptuit – înfăptuire care rămâne alfa şi omega problemei politice romaneşti.

Excelenta, nu veţi lua în nume de rău faptul ca în aceste ceasuri de amărăciune care ne-a năpădit sufletul, aici în lagăr, în vecinătatea duşmanilor ordinii noi a Europei, ne vom aduce aminte nu numai de greşelile noastre, ci şi de mândriile noastre. Mişcarea Legionara îşi revendica – în scurt – onoarea de a fi smuls prin trecutul de lupte şi jertfe, încoronate cu actul de la 3 Septembrie al lui Horia Sima, România, dintr-un sistem de prietenii fatale şi de a se fi alăturat Puterilor ce stau acum în lupta, pentru o nouă ordine a lumii. Nici duşmanii noştri cei mai înverşunaţi nu mai contesta aceasta fapta luminoasa a noastră.

Victoria aceasta a plătit-o scump Mişcarea: a căzut însuşi întemeietorul. (Fără îndoiala ca dacă Corneliu Codreanu şi-ar fi limitat lupta lui la însănătoşirea vieţii publice româneşti, în politica externă el rămânând alături de Paris şi Londra, niciodată n-ar fi ieşit porunca pentru uciderea lui).

Este bine să accentuam ca şi lupta României celei tinere împotriva bolşevismului – lupta cu armele – nu-şi are începutul în Iunie 1941, căci în Ianuarie 1937 cădeau în Spania lui Franco, alături de camarazii lor germani şi italieni, cei mai buni dintre bunii Legiunii: Dr. Ion Mota (ctitor, împreună cu Corneliu Codreanu al Mişcării Legionare) şi Dr. Vasile Marin. Trupurile lor, în drumul spre patrie au fost cinstite, în Februarie 1937, de Germania naţional-socialista, printr-o parada militară la Berlin. Iar astăzi, noi, fraţii lor, stam în lagărele Germaniei naţional-socialiste, la fel cu duşmanii ei.

Excelenta, să nu ne fie interpretate drept lipsa de luciditate politica aceste mărturisiri de ordin sufletesc.

Mişcarea Legionara a luptat şi a jertfit pentru România. Nu pentru Germania. Şi în grija ei de a nu furniza nici măcar pretexte pentru acuzări unei lumi necinstite şi germanofobe – lumii României vechilor partide, care o arătau a fi „vânduta" – Mişcarea Legionara s-a ferit de legături mai strânse cu Berlinul şi Roma.

Dar ataşamentul ei fata de Germania naţional-socialista şi de Italia fascista şi l-a afirmat clar, cu toată dârzenia şi în 1936, şi în 1937, şi în 1940, şi în Ianuarie 1941. Ataşamentul acesta al ei nu izvora numai din judecata politica. Fapte pe care noi le-am trăit şi de care o fireasca jena ne împiedica a vorbi, stau chezăşie pentru afirmaţia noastră.

Iată de ce noi astăzi ne întrebam: cui foloseşte situaţia de astăzi? Căci în sufletele noastre şi în credinţele noastre nu s-a schimbat nimic – absolut nimic de natura a determina luări de noi poziţii. Mai mult: orice s-ar întâmpla, nu va putea abate Mişcarea Legionara de la calea ei.

Excelenta, mărturisim că ne simţim profund îndatoraţi pentru grija şi atenţiile cu care conducerea lagărului ne copleşeşte: hrana, distracţii etc. Dar toate acestea nu pot ucide suferinţa morala. Ca doar

de aceasta e vorba, nu de cea trupească. Legionarii lui Codreanu închişi în lagăr în Germania lui Adolf Hitler! Situaţia aceasta – firească pentru noi într-o ţară demoplutocratica din lume – e insuportabila în Germania naţional-socialista. Situaţia aceasta trebuie să ia sfârşit.

Suntem luptători şi vrem să fim utili cauzei. Astăzi, în eventualitatea nevoii de întărire a vreunui front intern ori extern; mâine, în opera de construcţie, pe care, după victoria din răsărit o va conduce Germania naţional-socialista. Familiarizarea noastră, cu problematica acestei opere de construcţie, nu dintr-un regim de lagăr poate veni. Ţinerea noastră departe de grijile şi de nădejdile care trebuie să fie şi ale noastre, trebuie să înceteze. Ea nu poate folosi decât duşmanilor noştri comuni, lansatori de zvonuri şi de false interpretări.

Excelenta, dacă sinceritatea acestei mărturisiri, acute cu încredere, va avea darul să contribuie şi la crearea condiţiilor unei întronări de raporturi fireşti între autorităţile germane şi grupul legionarilor români din Germania, noi vom avea mulţumirea de a fi dat sens unei porunci lăuntrice a sufletului nostru de luptători, care credem în misiunea lui Adolf Hitler şi a Germaniei naţional-socialiste.

Trăiască Adolf Hitler!

Trăiască Victoria!”

Memoriul către Himmler a fost semnat de aproape 180 de legionari internaţi la Fichtenhain-Buchenwald.

L-am reprodus în întregime, pentru a scoate în evidenţă linia de demnitate şi onoare naţională ce-l străbate de la un capăt la altul. Semnatarii nu cer pentru ei nimic în mod special, ci proclama necesitatea de a înceta regimul anormal şi absurd la care sunt supuşi între sârmele ghimpate şi să fie restituiţi libertăţii pentru a putea fi de folos în războiul din răsărit, şi mâine, la refacerea ţării.

5. SPRE O NOUĂ CONDUCERE

Memoriul, cu semnăturile celor 180 de legionari, a avut şi o alta urmare asupra conducerii grupului. Mile Lefter l-a asigurat permanent, în convorbirile ce le-a avut cu Colonelul Pistre, ca numai o mâna de agitatori, un număr infim, îl mai poarta în suflet pe Horia Sima. Dar iată ca memoriul înmânat lui Himmler dezvăluia adevărata stare de

lucruri: proporţia era inversa. Marea majoritate a legionarilor din lagăr continuau să-l recunoască pe Horia Sima şi numai un grup restrâns şi marginal îi contestau dreptul de a mai conduce Legiunea. De abia atunci şi-a dat seama Pistre că a fost greşit informat.

În seara de 3 Iulie, având memoriul sub ochi, îl cheamă în biroul sau pe Mile Lefter şi pe Randa. Le face aspre reproşuri pentru ca nu l-au informat corect şi ca urmare i-a ridicat lui Lefter comanda grupului.

În seara de 3 Iulie, după audienta la Colonel, apare în faţa frontului numai Alexandru Randa. Acesta comunica legionarilor ce i-a spus Colonelul: ca de azi înainte nu mai este nimeni şef în acest grup. Toţi sunt egali. Tot ce au de raportat, să i se dea lui şi el va transmite cererile lor conducerii lagărului. La apeluri, alinierea o va comanda Alexandru Randa şi apoi va trece şi el în front.

Din decizia Colonelului Pistre, rezulta ca Alexandru Randa va exercita conducerea interimara a grupului, până ce se va găsi o nouă soluţie.

Situaţia lui Mile Lefter devenise penibila. După ce s-a produs divorţul sufletesc între el şi marea majoritate a legionarilor acum însuşi Colonelul Pistre îl deposedează de titlul ce-l avea până acum, dându-şi seama că şi-a pierdut autoritatea în grup şi nu mai este ascultat.

6. UN OM PROVIDENŢIAL

În 17 Iulie 1943, în urma unor incidente avute în lagăr, Colonelul Pistre, anunţa două măsuri excepţionale:

1. Cei ce s-au declarat împotriva lui Horia Sima se vor concentra într-o singură baraca, dormitorul A. Ceilalţi, care au semnat memoriul, vor ocupa restul baracilor. Despărţirea va fi stricta. Nu se admit treceri dintr-o tabără într-alta, fără permisiunea conducerii. Mile Lefter fiind de mai înainte în dormitorul A, a rămas cu grupul nesemnatarilor.

2. Numeşte ca şef al grupului majoritar pe Comandantul Legionar, Iosif Dumitru.

Numeşte ca şef al dizidenţilor pe Comandantul Legionar, Nicolae Şeitan.

3. A anunţat măsuri aspre contra tuturor acelora care vor

provoca incidente.

Un legionar originar din Banat, Pe pici, i-a acuzat în gura mare pe ceilalţi camarazi din grupul mare că sunt agenţii Angliei. A fost prins şi bătut de câţiva tineri. Colonelul i-a arestat şi i-a dus la ancheta. A anunţat că nu va tolera bătăi în lagăr şi îi va pedepsi cu toată severitatea pe făptuitori.

Primul act al noului şef, Iosif Dumitru, a fost în faţa Colonelului să se solidarizeze cu camarazii arestaţi.

„Camarazi, a spus Iosif Dumitru, ne solidarizam cu camarazii noştri arestaţi. Cei ce s-au separat de noi, ne-au acuzat mereu ca noi suntem agenţii Angliei. Mereu ne-au provocat. De multe ori nu le-am răspuns. Îl anunţ pe dl. colonel ca în acest grup va domni o adevărată disciplina".

Lecţia administrata lui Pe pici era îndreptăţită, căci nu se adresa numai lui. Acuzaţia de „agenţi ai Angliei" era şoptită şi difuzata de mulţi din grupul mic, atât pentru a face rău celorlalţi, cât şi pentru a se pune bine cu nemţii, arătând ca ei sunt adevăraţii lor prieteni.

Mile Lefter suporta greu noul climat sufletesc din lagăr. Deşi acum locuia împreună cu cei ce împărtăşeau convingerile lui, ar fi vrut să plece undeva departe, pentru a nu mai da fata cu aceia care nu-l agreau şi care au contribuit la destituirea lui de la şefia lagărului. În acest scop, a făcut o cerere Colonelului în care arata ca suferea de reumatism şi ar vrea să fie strămutat undeva în Germania, într-un loc de cura, pentru a-şi îngriji boala. Nu i s-a aprobat cererea de a fi scos din lagăr, ci i s-a făcut doar favoarea de a fi mutat într-o baraca de peste zidul lagărului Fichtenhain, unde stătuseră pe vremuri legionarii bolnavi.

Neputând suporta izolarea din aceasta baraca, a acut o nouă cerere, ca să fie mutat la Dachau, împreună cu camarazii de la Berkenbrück. Cererea i-a fost aprobata şi de Crăciunul anului 1943 a fost transportat la Dachau.

După aceste zguduiri interne, care ameninţau să destrame unitatea grupului legionar din Buchenwald, s-a trecut sub conducerea lui Iosif Dumitru, la o perioadă de refacere şi reorganizare. Iosif Dumitru şi-a ales un eminent colaborator în persoana avocatului Virgil

Popa pe care l-a numit şef de garnizoana. Dar salvarea unităţii grupului se datorează în cea mai mare parte tactului, bunului simţ şi fermităţii Comandantului Legionar, Iosif Dumitru. A fost mai mult decât un şef înzestrat cu calităţi excepţionale, un om providenţial. Fără de prezenta lui în lagăr, criza conducerii s-ar fi putut ameliora temporar, dar nu s-ar fi ajuns la stabilitate şi armonie.

Dr. Iosif Dumitru a făcut parte din primul cuib legionar creat la Bucureşti, în toamna anului 1927. Am avut şi eu onoarea să fac parte din acest cuib, prin cunoştinţa ce-am înnodat-o la Căminul Studenţesc Sf. Voievozi, cu Andrei C. Ionescu, întemeietorul acestui cuib. Am luptat împreună cu Iosif Dumitru în perioada studenţească, 1927 – 1930. De atunci, drumurile noastre s-au despărţit. Eu am plecat în Ardeal ca profesor de liceu, iar el a rămas la Bucureşti. A urmat cursurile de medicina veterinara, promovându-se Doctor în aceasta specialitate. Ne-am revăzut în vara anului 1940, în perioada colaborării cu Regele Carol. A participat la toate frământările din aceasta epoca şi a ajutat la concentrarea Legiunii într-un ultim efort pentru a-l dărâma pe tiran. În timpul guvernării noastre, a fost Secretar General la Ministerul Agriculturii, în ramura specialităţii lui. A fugit în Germania, pentru a scăpa de valul urgiei antonesciene. S-a stabilit la Viena, servind ca punct de întâlnire pentru legionarii care ajungeau în acest oraş. Între Berlin, unde se desfăşurau activităţile noastre principale şi Iosif Dumitru de la Viena se stabilise o coordonare de idei, planuri şi acţiuni, extrem de folositoare în anii 1941 – 1942, când ne-am bucurat de o relativa libertate.

În Ianuarie 1943, a căzut şi el victima raziei întreprinse de Gestapo contra tuturor legionarilor din Germania, pentru a stinge orice urma de activitate politica a Mişcării. A fost internat în lagărul de la Buchenwald, unde a urmărit cu tristeţe şi amărăciune acele frământări sterile ale unor camarazi. Iosif Dumitru a fost întotdeauna solidar cu aceia care susţineau necesitatea de a se menţine inalterabila conducerea anterioara a Mişcării. Dar niciodată n-a încercat să uzurpe conducerea lui Mile Lefter şi abia după ce acesta a pierdut încrederea grupului, a intrat în acţiune, fiind inspiratorul celor două memorii, către Colonelul Pistre şi Himmler. Dezvoltarea ulterioară a

evenimentelor l-a ridicat în fruntea grupului, fiind recunoscut ca şef atât de marea majoritate a legionarilor internaţi cât şi de conducerea lagărului Buchenwald. Bucurându-se de aceasta dubla recunoaştere, şi-a câştigat cele mai mari merite, fiind până la urma apreciat chiar de autorităţile germane.

În momentele grele, care puneau în primejdie însăşi existenta ei, Mişcarea Legionara s-a bucurat de apariţia unor personalităţi excepţionale. Iosif Dumitru a făcut parte din rândul acestora. Ca un Făt-Frumos s-a luptat cu tendinţele nebuloase şi unele chiar răuvoitoare ale unor camarazi, care s-au lăsat acaparaţi de propaganda duşmană. A aparat cu îndârjire principiul unităţii şi al ierarhiei legionare, fără de care nu exista acţiune politica eficace şi nici victorie.

Fără temeinica pregătire a lui Iosif Dumitru în materie de doctrina legionara, fără de aplicarea principiilor moştenite de la Căpitan, cu tact şi perseverenta, grupul s-ar fi destrămat, sub presiunea atmosferei din lagăr, şi poate n-am fi putut nici reacţiona după ocupaţia sovietică, formând guvernul naţional de la Viena.

Iosif Dumitru rămâne în istoria Legiunii mai mult decât un conducător de elita, simbol al indestructibilităţii ideii legionare, care-şi trage rădăcinile din Neam şi Dumnezeu.

7. COMPONENTA GRUPULUI DIZIDENT

După socoteala făcută de Niţă Ghimbasanu, în memoriile lui şi după declaraţiile altor camarazi internaţi în lagărul Buchenwald, grupul dizident se compunea din aproximativ 50 de persoane.

Acest grup nu era omogen. Nu forma o structura, o unitate organică. Numitorul lor comun era repudierea lui Horia Sima. Acesta era firul care îi unea pe toţi. Toţi credeau, sau aproape toţi, ca numai urmând aceasta cale, despărţindu-se de şeful lor de până atunci, vor ieşi dintre sârmele ghimpate.

Mentalitatea lor trebuie înţeleasă. Le era teama sa nu le rămână oasele prin lagăr. Era o logică uşor de propagat şi de crezut. Cei ce rămân cu Horia Sima sunt condamnaţi să nu mai iasă de aici vreme îndelungată; cei ce se rup de el, au şansa să fie eliberaţi.

Acest grup trebuie privit puţin mai de aproape, în intimitatea lui, pentru a-i înţelege componenta. O primă observaţie ce trebuie

făcută e amalgamul grupului mic cu agenţii de la Rostock. Trebuie să distingem între complotiştii propriu-zişi, aceia pe care i-am notat în capitolul respectiv şi care nu erau decât 3 – 4 şi agenţii strecuraţi de Siguranţă Româna în lagărul Rostock, atât pentru a culege informaţii cât şi pentru a întreţine o atmosferă de nemulţumire şi discordie permanenta. Aceştia au fost descoperiţi şi au mărturisit filiaţia lor cu serviciul lui Eugen Cristescu. Dar ce face Gestapo-ul? Şi pe aceştia îi internează în lagărul Buchenwald ca şi cum ar fi toţi legionari. De ce aceasta măsura? Pentru a înăbuşi complotul de la Rostock? Pentru a-l menaja pe Antonescu şi guvernul din tara! Ancheta complotului s-a terminat cu o declaraţie oficiala de „non lieu" în faţa frontului legionarilor din Buchenwald. După cercetările autorităţilor de la Rostock n-ar fi existat un complot, ci oamenii anchetaţi sunt nevinovaţi. „Nu e nimeni vinovat", au proclamat sentenţios emisarii lui Himmler. Ca atare, vor împărtăşi şi cei bănuiţi pe nedrept soarta celorlalţi.

Dacă îi scoatem pe aceştia din grup, ca fiind străini de el, mai rămân aproximativ 40 de inşi care por fi număraţi printre legionari. În sânul acestora se formase un bloc de 10 legionari macedo-români. Aceştia s-au separat, pentru ca Constantin Papanace, din grupul de la Berkenbrück, luase atitudine categorica împotriva mea. Constantin Papanace, după asasinarea lui Pihu Grigore şi a altor fruntaşi legionari de origine româno-macedoneana, rămăsese şeful lor necontestat. Acum, aceşti tineri legionari, de origine din Macedonia, făceau o greşeală de interpretare a doctrinei legionare. „Omul nou", preconizat de Căpitan, se trăgea dintr-o provincie oarecare, cum era şi firesc, dar se ridica peste particularităţile locale. Nu mai era moldovean, basarabean, oltean, ardelean, bănăţean, macedonean, ci un român care îmbrăţişa totalitatea neamului nostru. Pentru el, interesul ce-l purta camarazilor lui, nu era provincia din care se trage, ci ce face el, cum reacţionează în faţa evenimentului, cum se comporta când se pune o problemă de destin pentru neamul său. Legionarul e înzestrat cu o viziune globală a istoriei naţionale. El îmbrăţişează orice fracţiune de românism cu egala dragoste, considerând-o a fi parte integrantă din substanţa naţiunii. Legionarul nu e numai un român oarecare, care

poarta acest nume, ci un supraromân, un vizionar al totalităţii naţionale, un spirit lucid care absoarbe şi reflecta toate valorile neamului.

Aceşti tineri români de origine din Balcani au rămas prizonieri ai unor forme provinciale de gândire şi de acţiune. Ei au crezut şi l-au urmat pe şeful lor, aşa zicând înrudit cu ei, şi n-au descoperit traiectoria spirituală a Mişcării, care reclama solidaritatea cu persoana care întrupa în acel moment viziunea de ansamblu a naţionalismului românesc, peste provincii şi interese locale. Evident, nu toţi tinerii macedoneni s-au ataşat directivelor lui Papanace. Unii dintre ei au rămas în grupul mare, iar la formarea guvernului de la Viena, au intrat în armata naţională şi au luptat alături de camarazii lor.

Dacă scoatem şi acest grup, deviat spre provincialism, mai rămân aproximativ 30 de legionari care se pot numi dizidenţi efectivi. Dintre aceştia, cel puţin jumătate, erau figuri minore, care au ajuns în Germania târâţi de valul impetuos al evenimentelor. Aceştia nu aveau pregătirea necesara ca să înţeleagă fenomenul legionar.

Figurile principale ale dizidenţilor sunt doar câteva. Spre surprinderea mea, s-a ataşat acestui grup Căpitanul Comănescu de la Timişoara, fost chestor în acest oraş în timpul guvernării noastre. Alta senzaţie a fost Ilie Olteanu de la Sibiu, o personalitate marcantă a economiei româneşti şi un erou al luptei noastre, în perioada anilor 1938 – 1940. M-a durut mult despărţirea de grup a lui Gheorghe Sârbu, care a luat conducerea Răzleţilor, după plecarea inginerului Nicolau. În sfârşit, a trecut în grupul mic şi Profesorul I.G. Dimitriu, cu care am avut mai multe convorbiri în pădurile de la Berkenbrück şi mi-a făcut o excelentă impresie. Avocatul Victor Bărbulescu, fost şef de judeţ la Râmnicu-Vâlcea, nu numai ca a trecut de partea dizidenţilor, dar a avut năstruşnica idee să înfiinţeze un partid naţional-socialist în lagăr. Dintre fraţii de Cruce, Dumitru Taranoiu, ajutorul lui Smultea, a preferat să-şi ia libertatea de acţiune.

E de netăgăduit ca grupului dizident i s-au ataşat şi figuri legionare de prima linie şi dacă au ales aceasta cale, cauza trebuie căutată în teroarea ce se exercita asupra lor. La eliberare, după 23 August 1944, unii dintre ei şi-au revizuit atitudinea şi au jucat roluri

importante în angrenajul guvernului de la Viena.

Relaţiile dintre noi s-au restabilit instantaneu şi niciodată n-am adus vorba de atitudinea lor anterioara. Ştiam şi eu ce înseamnă lagărul, apăsarea permanenta sub care trăieşte individul, nesiguranţa zilei de mâine. Cu aceasta experienţa, nu puteam decât să-i întâmpin cu cea mai mare bunăvoinţă pe toţi aceia care voiau să contribuie la succesul guvernului de la Viena. Camaraderia noastră şi trecutul comun de lupta depăşeau animozităţile create de suferinţele ce le-am îndurat pe nedrept. Căpitanul Comănescu a jucat un rol important în formarea armatei naţionale. Ilie Olteanu mi-a fost un consilier permanent, deşi n-a acceptat nicio funcţie. Şi atâţia alţii care m-au ajutat din tot sufletul la închegarea activităţilor guvernamentale, fie în administraţie, fie în armată. Ilie Olteanu, de fapt, nu mi-a fost ostil, ci s-a separat de grup, pentru a protesta contra liniei anti-crestine a naţional-socialismului german. Era un creştin revoltat de păgânismul ce-l manifestau anumite cercuri hitleriste şi a plătit atitudinea lui cu săptămâni de internare în bunkar.

8. BIRUINŢA LOIALITĂŢII

În cursul lunii Ianuarie 1944 se întâmpla un eveniment capital în viaţa lagărului Fichtenhain, care schimba radical fizionomia lui morala. În noaptea de 26/27 Ianuarie soseşte la Buchenwald grupul de la Rostock, rămas liber până atunci. Sunt peste 90 de camarazi, care sosesc cu trenul şi sunt debarcaţi la Weimar. De aici cu autobuzele în lagăr.

„Capul de pod de la Rostock nu mai exista, notează Niţă Ghimbasanu. Data de astăzi este finalul libertăţii legionarilor refugiaţi în Germania. Peste sârmele electrificate, pe acest pământ nu mai avem pe nimeni liber”.

Lagărul Fichtenhain forfoteşte de înghesuiala. Paturile în dormitoare gem. Fiecare dormitor număra peste 80 de oameni. Aer greu. Multă gălăgie. Gălăgia revederii.

Ceea ce îi surprinde şi îi bucura mai mult pe legionarii din lagărul mare, de sub conducerea lui Iosif Dumitru, este sănătatea morala a noilor veniţi. La Rostock au stat sub comanda lui Gheorghe Costea. Ca şef de garnizoana a fost numit de acesta Petre Valimareanu.

Amândoi au întreţinut o atmosferă de ordine, disciplina şi speranţa în viitorul Legiunii. Cei din lagărul mic, grupul separatiştilor, au crezut ca noii sosiţi vor veni grămadă la ei, unde era şi loc mai mult. Dar s-au înşelat. După o secunda de orientare, Costea şi Valimareanu au dat ordinele cuvenite şi întreg grupul de la Rostock, cu câteva excepţii, au intrat în grupul mare. Numărul celor loiali s-a ridicat la peste 300, iar ceilalţi au pierdut şi mai mult din greutatea lor specifica de contestatari.

Atitudinea grupului Rostock era cu atât mai semnificativa, cu cât se întâmpla într-un moment de maxima depresiune politica pentru Mişcare. Toate legăturile noastre cu exteriorul au fost tăiate. Viaţa legionara din Germania a fost stinsa până la ultimele ei rădăcini. Nu mai puteam face nicio mişcare. Antonescu obţinuse o nouă satisfacţie din partea guvernului german. Nu mai existau legionari în Germania, ci doar puşcăriaşi, păziţi cu străşnicie ca să nu abia niciun fel de legătură, nici în Germania şi nici în ţară. Cu cât situaţia pe front se agrava, cu atât mai mult guvernul german îşi arata complezenta fata de Mareşal, pentru a-l păstra mai departe ca aliat, lovind şi mai mult în propriii lor prieteni. Era o politică pe care nimeni dintre noi nu o pricepea. Cum se întrebau legionarii care au semnat memoriul către Himmler: cui foloseşte aceasta politica?

Loialitatea legionarilor din grupul Rostock era proiectata asupra persoanei mele. Când am aflat de atitudinea lor mai târziu, m-am simţit umilit. Cine ştie, poate nu meritam atâta dragoste şi credinţa. În realitate, aceasta loialitate, care trecea victorioasa peste toate neînţelegerile, disperările şi suferinţele, nu se adresa mie, ci principiilor legionare. Eu eram doar un punct de convergenta al acestor principii, pe care ei le onorau. A fost o lecţie de comportament legionar, în faţa unei coaliţii vrăjmaşe, constituita din cea mai mare putere europeană şi dintr-un tiran fără scrupule, lipsit de orice viziune a destinului national. Aceasta alianţă nefireasca şi absurda nu putea duce decât la prăbuşire.

9. ATMOSFERA APĂSĂTOARE DE LA DACHAU

Dizidenta din lagărul Buchenwald n-ar fi luat cursul abrupt pe care îl cunoşteam acum, fără de încurajarea ce-a primit-o permanent

din lagărul Dachau.

După cum ştim, grupul conducătorilor de la Berkenbrück a fost mai întâi transportat la Buchenwald, în clădirea ce ne fusese destinata încă din Noiembrie 1942, aşadar înainte de fuga mea în Italia. Mai târziu au fost repartizaţi în lagărul Dachau, conform unei dispoziţii centrale, pentru a evita contactul între masa legionarilor şi conducătorii lor. Aici s-a produs ruptura totala între acei conducători legionari care ma considerau responsabil de înrăutăţirea situaţiei lor de refugiaţi politici şi ceilalţi, care continuau să-mi păstreze loialitatea.

Motorul dezagregării de la Berkenbrück a fost Constantin Papanace. Acesta nu s-a mulţumit să-şi exprime o opinie, să-şi arate nemulţumirile şi să reclame explicaţii pentru starea în care a ajuns, ci a împins lucrurile la extrem, cum îi era obiceiul.

„Horia Sima este vinovat de starea în care am ajuns. În consecinţă, el trebuie să plătească şi nu mai poate fi Şeful Legiunii".

Dar Papanace a mers şi mai departe, creând o prăpastie între cele două grupe. Nu a formulat numai o acuzaţie ocazionala legată de moment, adică fuga mea în Italia, cu consecinţele ei dezastruoase, ci pe acest fapt a creat o întreagă doctrina a rupturii, reamintind şi propagând toate greşelile ce le-aş fi făcut eu de când mă cunoaşte.

Evident ca eu nici nu-mi puteam imagina ca un om cu care am împărtăşit multe din primejdiile prigoanei şi cunoştea „ab ovo" tot cursul evenimentelor, să se transforme într-un procuror al trecutului de care el nu era străin. O metodă ieftina şi comoda de a atâta zâzaniile într-un grup de oameni nenorociţi, purtaţi din lagăr în lagăr.

Cu zelul lui de presupus apărător al purităţii legionare şi al autenticei Mişcări, aşa cum a lăsat-o Căpitanul, a câştigat repede audienta în grupul de la Berkenbrück, acum izolat la Dachau. I s-a alăturat lui din primul moment vechea fractura de la Berlin, care, în vara anului 1940, sub comanda lui Papanace, se organizase pentru a sabota acţiunea mea din tara, întâmplări pe care le-am povestit în lucrarea Sfârşitul unei domnii sângeroase. Aceştia au fost: Viorel Trifa, fostul preşedinte al Uniunii Studenţilor Romani şi Creştini, apoi inginerul Nicolae Horodniceanu, fost administrator al patrimoniului legionar, Virgil Mihăilescu şi Gheorghe Dragomir-Jilava, fost şef al

muncitorilor din judeţul Prahova. La aceştia s-au adăugat Comandantul Bunei Vestiri Ilie Gârneaţa şi Dumitru Groza, Şeful Corpului Muncitorilor Legionari. Acesta din urmă, de teama să nu fie extrădat regimului din tara, din cauza rolului ce l-a jucat în evenimentele din ianuarie 1941.

De cealaltă parte a baricadei au rămas Comandantul Bunei Vestiri, Corneliu Georgescu, Vasile Iasinschi, Constantin Stoicanescu şi Ilie Smultea fostul Şef al Frăţiilor de Cruce.

S-au petrecut anumite schimbări în compoziţia acestui grup. În luna August 1943, Nicolae Petrascu e ridicat de la Fichtenhain şi dus la Dachau. La Crăciunul aceluiaşi an, Mile Lefter, la propria lui cerere, e mutat la Dachau, iar târziu de tot, în Mai 1944, soseşte din lagărul Dachau la Fictenhain, Gheorghe Dragomir-Jilava.

Cu aceste schimbări, dintr-o parte într-alta, lagărul Dachau îşi menţine componenta până la sfârşitul captivităţii.

Trebuie să adaug la lista acestora câteva elemente din vechea fracţiune de la Berlin, alăturată lui Papanace, care acum se aflau în lagărul Fichtenhain-Buchenwald. În Primul rând Nicolae Şeitan, Comandant Legionar, fost prefect al judeţului Constanta. Apoi Nicolae Smarandescu, fost Secretar General la Agricultura şi apoi locutor la Radio Berlin şi Adrian Brătianu, funcţionar la Ministerul de Externe german. Aceştia s-au ataşat din primul moment grupului dizident. O excepţie a făcut Stelian Stanicel, fost Secretar General la Prefectura Poliţiei Capitalei, care a rămas cu grupul loial şi s-a purtat brav până la capătul captivităţii noastre.

Confruntarea dintre cele două grupe a mers la Dachau atât de departe încât, în cele din urmă, au rupt raporturile dintre ele. Se vedeau, mâncau împreună, dar nu-şi mai ziceau nici „bună ziua”. Papanace ajunsese la ceea ce voia el: să provoace o ruptura totala în grupul de la Berkenbrück, încât reconcilierea sa nu mai fie posibila.

Diagnosticul mentalităţii ce-a insuflat-o Papanace grupului dizident, îl găsim reflectat în declaraţiile făcute de Gheorghe Dragomir-Jilava la venirea lui în lagărul Buchenwald-Fichtenhain, în Mai 1944. Dragomir-Jilava era un om simplu, fără mare cultura, considerând tot ce spunea Papanace litera de Evanghelie. Afirmaţiile

lui nu-i aparţineau, ci reproduceau aidoma gândurile lui Papanace. Găsim în memoriile lui Ghimbasanu un fragment al discuţiilor avute de acesta cu Dragomir-Jilava.

— Nene Ghiţă, acum dacă ai venit, sigur că nu vei locui împreună cu agenţii şi trădătorii.

— Nu-i nimenea agent, nu-i nimenea trădător. E o stare creata de lagăr, de mediu. Toţi suntem legionari.

— Gândeşte-te, nene Ghiţă, ca aceştia au lovit în Comandant.

— Ce Comandant… Aste-s copilării. Să nu trădezi Mişcarea, jertfa Căpitanului şi a celorlalţi martiri.

— Ştii cine-i vinovatul? Horia Sima. El a trădat. El va răspunde de situaţia grea în care a aruncat Mişcarea Legionară. Şi-a călcat cuvântul de onoare fata de nemţi, a fugit în Italia. În urma acestei nesăbuiri, s-au arestat în ţara 7 – 8.000 de legionari; grupul din Germania băgat în lagăr şi mai groaznic decât orice, a rupt legăturile de prietenie între noi şi nemţi.

— Şi tot grupul Berkenbrück s-a răcit de Horia Sima?

— Tot.

— Da, badea Vasile Iasinschi?

— El a reprobat în scris, la 1 Ianuarie 1943, fuga lui Horia Sima în Italia.

— Dar badea Corneliu Georgescu?

— Nici nu vrea să audă de Horia Sima.

— Dar Groza?

— Groza e cel mai înverşunat duşman al lui Horia Sima. De ce? Pentru ca omul acesta care a luptat la 3 Septembrie 1940, după „rebeliune", Horia Sima la învinovăţit de anumite acte.

— Constat după afirmaţiile ce le faci ca, din grupul Berkenbrück, nu mai e nimeni alături de Horia Sima.

— Mai sunt doi prosti: Petrascu şi Stoicanescu.

— Dumneata, nene Ghiţă, pe cine vezi atunci şeful Mişcării Legionare, pe Papanace?

— Papanace, pus alături de Horia Sima, nu se poate compara. Horia Sima nu-i poate sta lui Papanace nici la degetul cel mic.

Să presupunem ca nu l-am pune pe Papanace Şef al Mişcării

Legionare, atunci vom pune pe unul chiar mai tânăr în Mişcare, însă corect şi capabil.

— Dar alături de Horia Sima, în ţara, sta toată suflarea legionară.

— Fleacuri, basme.

— Împotriva lui Horia Sima a existat un complot în Decembrie 1942.

— Sunt invenţii prăpăstioase de-ale lui Stoicanescu.

— Cum poţi vorbi aşa când eu am trăit în miezul cercetărilor? Şi asasinii şi agenţii sunt aici, locuieşte împreună cu ei.

— Las ca ştiu eu mai bine. Ni s-au adus la Dachau, printr-o legătură, declaraţiile ulterioare de la aceşti nevinovaţi. Au fost torturaţi mai rău ca pe vremea inchiziţiei".

Din citirea acestui dialog, rezulta cu claritate, insidioasa prelucrare a conştiinţelor, realizata de Papanace în cursul captivităţii de la Dachau. Trecuse peste orice limita de camaraderie fi bun simţ, încât rupsese toate punţile de împăcare între cele două grupe.

10. SFÂRŞITUL EXPERIENŢEI PAPANACE

Cei ce şi-au pus nădejdile în judecata politica a lui Papanace, au recoltat o amara decepţie. Ei şi-au închipuit, aşa cum i-a învăţat Papanace, ca eu cât vor striga mai tare împotriva mea, acuzându-mă de starea lor actuală, prizonieri în lagărele germane, cu atât vor creste şansele lor de a se salva. Poarta spre libertate li se părea deschisa doar prin filtrul campaniei anti-Sima.

Incontestabil ca autorităţile germane şi-au descărcat răspunderea asupra mea. „Sunteţi aici din cauza fugii lui Horia Sima în Italia", aveau obiceiul să declare. Ei au luat aceasta afirmaţie de buna şi au amplificat diapazonul ei până la stridenta.

Dar efectele acestei campanii de ponegrire a mea nu se vedeau. Nici n-au fost scoşi din lagăr şi nici n-au fost invitaţi să colaboreze cu Mareşalul Antonescu, cum îşi imaginau unii. Nu s-a schimbat nimic în statutul lor. Au pătimit şi ei alături de noi, până la sfârşitul captivităţii noastre.

De ce nu se putea face o excepţie cu ei? Pentru ca Hitler îşi luase angajamentul fata de Antonescu să stingă orice urma de activitate legionara în Germania, pentru a nu mai zice acesta că îi ocroteşte pe

duşmanii lui la Berlin. „Nacht und Nebel”, era formula utilizata de Gestapo, pentru a indica ce tratament să se aplice celor destinaţi a fi tăiaţi de orice legătură cu exteriorul.

Şi într-adevăr, în ţara nu se ştia nimic sau aproape nimic de viaţă legionarilor din Germania. Căzuse peste ei cortina de fier a lagărelor.

O colaborare cu Mareşalul Antonescu era de neimaginat în perioada 1943 – 1944, când el cauta cu disperare un contact cu aliaţii, pentru a se desprinde de Axa. Prezenta legionarilor – la orice nivel – alături de el, i-ar fi încurcat numai socotelile. De aceea veghea cu o străşnicie extrema ca situaţia lor, din tara sau din Germania, să nu sufere vreo schimbare. În modul acesta, el câştiga libertate de acţiune ca să-şi azvârle antenele de partea cealaltă, pentru a descoperi locul de ancorat al corăbiei lui. Legionarii din tara, în perspectiva noii politici a lui Antonescu, trebuiau să rămână mai departe în închisoare sau în formaţiile speciale, unde „să se reabiliteze după moarte”. Cei din Germania trebuiau să fie de asemenea supravegheaţi de aproape, pentru a nu întreprinde acţiuni dăunătoare planurilor lui. Garantul izolării totale a legionarilor din Germania era însuşi Hitler, care, pentru a nu-l pierde pe Antonescu ca aliat, n-avea alta moneda de schimb decât grupul legionar din Germania. Azvârlindu-i pe legionari în lagăre, el credea că i-a dat lui Antonescu o garanţie de prietenie şi de sinceritate netăgăduite. Era un fel de „non plus ultra” al relaţiilor dintre cei doi dictatori.

Pe măsură ce zilele şi lunile treceau, în acelaşi tempo, scădeau şi iluziile de eliberare ale grupului dizident. Unii, înşelaţi de lunga aşteptare, s-au întors înapoi, mărturisindu-şi eroarea de apreciere a evenimentelor.

11. DOUĂ PROFEŢII

În lunga captivitate de la Buchenwald, doi oameni, două spirite lucide, şi-au păstrat echilibrul interior, căutând ca, prin atitudinea lor, să calmeze neliniştea din grup. Au fost Virgil Velescu şi Iosif Dumitru. Aceştia vedeau departe şi împărtăşeau gândurile lor în masa legionarilor.

Velescu le spunea mereu: „De aici numai Roosevelt ne mai

scoate". Cunoscând opacitatea nemţilor în materie politica, spre deosebire de alte domenii unde excelează, el şi-a dat seama că Hitler nu avea isteţimea necesara sa corecteze cursul greşit al politicii germane din România. „Câta vreme Antonescu tine frontul alături de noi, nu ne atingem de el", excluzând orice combinaţie cu legionarii. Velescu, în funcţie de mentalitatea germana, nu vedea eliberarea noastră decât printr-o catastrofă militară, care să afecteze şi soarta ţării noastre. De abia atunci Hitler îşi va aduce aminte de prizonierii din lagăr, de care nici nu voia să audă până atunci.

Profeţia lui Velescu s-a îndeplinit. Nu exact în sensul indicat de el, nu Roosevelt era autorul direct al schimbărilor din România, ci oamenii din România, românii noştri care, la sugestia aliaţilor, l-au răsturnat pe Antonescu. Numai o catastrofă politico-militara, petrecută în România, putea să-l determine pe Hitler să recurgă la sprijinul legionarilor.

Iosif Dumitriu susţinea altceva. Referindu-se la eventualitatea ieşirii din lagăr, el afirma ca „de aici nu ne va scoate decât Horia Sima" şi nu agitaţia sterila a acelora care credeau ca punându-mă pe mine la index, autorităţile germane le vor zâmbi amabil şi îi vor conduce în libertate. Calculul lui era înrudit cu al lui Velescu, deşi se refereau la personaje diferite. „Nu vom ieşi din lagăr decât în momentul în care germanii vor fi siliţi de evenimente să facă apel la noi. Dacă se întâmpla ceva în România de natura sa pună în primejdie şi frontul, atunci nu-i rămâne guvernului altă soluţie decât să-i introducă în golul deschis pe legionari. Dar de ce Horia Sima? Pentru ca numai el ar putea să mobilizeze forţele necesare, capabile să se opună invaziei sovietice în România, fiind cunoscut de toată suflarea românească. În acest caz, el va fi primul care va fi scos din lagăr, pentru a lua contact cu forurile competente. Noi vom ieşi după el, pentru a-l ajuta în acţiunea ce o va întreprinde".

Aceste două profeţii au menţinut moralul multor legionari din lagăr. Nu erau ficţiuni, nu erau invenţii ale unor minţi exaltate, ci o consecinţă previzibila a realităţilor războiului.

XVI. PRĂBUŞIRE ŞI LIBERTATE

„În condiţiile politice în care ne aflam în Germania, prizonieri în

lagărele de concentrare, nu aveam nicio ieşire în perspectiva. Eram condamnaţi fără drept de apel, prin acordul Hitler-Antonescu. Trebuia să se întâmple ceva extraordinar şi neobişnuit de grav pentru ca să ne recuperam libertatea. Nici Hitler şi nici Antonescu n-au prevăzut şi nici nu s-au gândit cel puţin ca regimul din România se îndrepta cu paşi repezi spre propria lui nimicire. Prăbuşirea Mareşalului Antonescu a avut ca urmare saltul în libertate al legionarilor încarceraţi".

1. DEZNODĂMÂNTUL DE LA 23 AUGUST

S-a scris enorm de mult asupra lui 23 August 1944, unii condamnând lovitura de Stat a Regelui Mihai, alţii luându-i apărarea. În realitate, cu rare excepţii, toţi dau o versiune parţială a evenimentelor se ocupa mai mult de amănuntele loviturii şi nu văd cauzele profunde care au determinat mersul inevitabil spre catastrofa.

Vom încerca să concentram în câteva linii factorii care au jucat un rol decisiv la schimbarea de front din România. În realitate, nu actul de la 23 August e important, ci antecedentele lui, modul în care cei ce deţineau atunci frânele puterii, în Germania şi în România, au împins tara în sclavia bolşevică.

I. Politica lui Hitler

Cauza principala a dezastrului din România a fost politica nefericita a lui Hitler. De fapt, Cancelarul Germaniei nu era un om politic. Era mai mult un expert în problemele militare. Pe câmpul de bătălie a obţinut succese remarcabile, gratie unor intuiţii strategice care le depăşeau pe cele ale generalilor lui. Dar bătăliile militare ce le-a câştigat, le-a pierdut pe plan politic. În acest domeniu, orientarea lui era deficitară. El l-a asimilat greşit pe Clausewitz, care spunea ca „războiul nu e decât continuarea politicii cu alte mijloace". Pentru el politica se baza exclusiv pe relaţii de forţă. Dădea anumite lovituri şi dacă ieşeau, le considera ca succese politice. Toate victoriile lui s-au bazat pe forţa sau pe ameninţare cu forţa. De exemplu, ocuparea Renaniei, anexarea Austriei, rezolvarea favorabila a crizei Sudetilor, ocuparea militară a Cehoslovaciei. Când a atacat Polonia, era convins ca totul se va desfăşura după calapodul anterior, adică anglo-francezii nu vor cuteza sa intre în conflict. După capitularea Franţei, în Iunie 1940, era convins că e stăpânul Europei şi poate dispune de harta

continentului nostru cum voia. Observam aşadar cum politica hitlerista devenise o anexa a războiului, a factorului militar şi nu invers cum cerea Clausewitz.

Concepţia politica a lui Hitler se baza exclusiv pe aplicarea forţei. Cum notează Mihail Sturdza în cartea lui de memorii, întrebând odată un înalt funcţionar german de ce guvernul ţării lui nu cauta să-şi asigure prietenii între popoarele Europei acesta i-a răspuns:

„Wir brauchen keine Freunde. Wir haben Panzerdivisionen".

Când a izbucnit conflictul din România între Antonescu şi Mişcare, Hitler a rezolvat problema după acelaşi calapod. Antonescu are armata. Noi avem nevoie de armata în războiul ce-l plănuisem contra Rusiei. În consecinţă sacrificam Mişcarea şi dam ajutor lui Antonescu. Diviziile germane din România au primit ordin să-l sprijine pe Antonescu, participând activ la dezarmarea legionarilor. Nefiind un om politic, Hitler nu s-a gândit ca prin aceasta decizie alunga de la conducerea Statului Român întreaga ţară, sufletul neamului, masele româneşti, care abia se descătuşaseră din tirania carlista.

În cursul celor patru ani de război, Hitler a rămas rob aceleiaşi formule simpliste. Cu Antonescu şi contra legionarilor, fără să-şi dea seama că Conducătorul nu avea niciun sprijin în popor. Era ca un om singur, atârnat deasupra abisului. Suportul lui Antonescu era armata germana din România şi nu invers. Când acest suport va slabi sau va dispărea, soarta lui era pecetluita. Cine să-l susţină? Pe popor nu se putea baza, iar armata româna era contaminata de agenţii aliaţilor. Până în ultima clipa, ajuns în ajunul loviturii de Stat din România, Hitler credea atât în loialitatea lui Antonescu cât şi în capacitatea acestuia de a se menţine la putere.

Dacă ar fi fost un om politic, Hitler şi-ar fi dat seama că numai Mişcarea Legionara reprezenta o contra-pondere suficientă pentru a se opune încercărilor de dezagregare ale frontului român. Dar el a procedat tocmai invers de cum ar fi judecat orice conducător cu simţul realităţilor. Legionarii în lagăre, iar Antonescu primit cu onoruri, chiar cu două săptămâni înainte de a fi arestat.

În ordinea de mărime a cauzelor prăbuşirii de la 23 August, trebuie rectificată opinia de până acum: Hitler a fost principalul

făuritor al dezastrului din România. De altminteri, ca şi principalul făuritor al dezastrului celui de-al Treilea Reich.

II. Un conducător nebun şi perfid

Căpitanul spunea de Generalul Antonescu:

„Antonescu poate fi un bun general, dar vai şi amar de Statul Român dacă va ajunge pe mâinile lui". Profeţia lui s-a adeverit. Statul Român, ajuns pe mâinile lui Antonescu, a devenit o tară a nimănui. Toţi trăgeau din toate părţile, împingându-l în prăpastie. Pe germani nu-i interesa poporul, ci cum să scoată din România cât mai multe beneficii economice şi în primul rând preţiosul petrol. Când a izbucnit războiul, Hitler se gândea doar la diviziile tot mai numeroase ce le putea obţine de la Antonescu pentru frontul din răsărit. În perioada de victorii din Rusia, Antonescu i-a satisfăcut toate cererile, fără să se gândească la eroziunea economică şi biologica a ţării. Sângele tineretului curgea din belşug în campaniile din Rusia, începând din Basarabia şi până în Caucaz. Cu acest preţ se ţinea la putere (suportul german), şi, în definitiv, cine murea pe front: „generaţia rebelilor legionari".

După dezastrul de la Stalingrad, Antonescu îşi făcuse planul să se despartă de Axa şi să treacă, cu acelaşi titlu, adică Conducător al Statului Român, în tabăra aliaţilor. Loialitatea lui Antonescu fata de Hitler se transformase acum în duplicitare şi perfidie. Din acel moment, Mareşalul l-a însărcinat pe Mihai Antonescu, Ministrul de Externe, pentru a lua legături cu Legaţiile străine, cu scopul de a căuta o ieşire din război. A dat frâu liber opoziţiei Mihai a ocrotit-o chiar pentru a putea lua contacte cu aliaţii, în vederea încheierii unui armistiţiu. Dar ceea ce e mai grav, în interiorul ţării a tolerat formarea de centre de spionaj, alcătuite de agenţi români şi chiar de agenţi străini, paraşutaţi în România. A numit în administraţia Statului şi mai ales în serviciile externe oameni dispuşi să colaboreze cu anglo-americanii şi chiar cu sovieticii. Cazul cel mai cunoscut este al lui Niculescu-Buzeşti, căruia i s-a încredinţat direcţia cifrului şi care, mai târziu, a ajuns Ministru de Externe al României, în primul guvern al lui Sanatescu.

Conspiraţia pătrunsese adânc la toate nivelele Statului. Nici Hitler nu aflase nimic. Doar rareori mai scapa din tara vreun

avertisment. Dar Hitler nu-l lua în seamă, primind vesti liniştitoare de la Killinger.

III. Carenţa serviciilor germane din România

Pe cât de eficace era activitatea serviciilor de spionaj anglo-americane şi sovietice din Bucureşti, pe atât de lamentabila, aproape inexistenta, era intervenţia serviciilor germane din România. Killinger, Ministrul Germaniei la Bucureşti, cu întreg staff-ul lui de funcţionari, căzuse victima campaniei de dezinformare, organizata în jurul lor chiar de guvernul român. Până în ultima clipa, conspiraţia de la Bucureşti s-a bucurat de complicitatea involuntara a lui Killinger şi a funcţionarilor lui. Un personal adormit, care n-avea alta preocupare decât să-l asigure pe Hitler de „loialitatea" lui Antonescu.

Mai stranie ni se pare atitudinea grupului etnic german din România. Aceştia aveau mari posibilităţi să informeze corect şi la timp Berlinul. De ce au preferat să tacă decât să-şi asume răspunderea unor dezvăluiri alarmante asupra a ceea ce se pregăteşte în România, e un mister! Chiar Andreas Schmidt s-a mulţumit ca, din când în când, să facă declaraţii de loialitate Conducătorului!

IV. O clasa politica înstrăinată

După îndepărtarea Mişcării de la putere, Generalul a devenit prizonierul forţelor care conspirau contra Puterilor Axei. După dezastrul de la Stalingrad, el însuşi s-a convertit în patronul suprem al operaţiei de schimbare a alianţelor, acoperind cu autoritatea lui toate întreprinderile care minau frontul din răsărit.

Cu Antonescu în fruntea Statului, opoziţia nu-şi asuma niciun risc, căci el însuşi urmarea acelaşi plan, de a ieşi din conflagraţie. Nu numai ca aşa-zisa opoziţie nu risca nimic, dar mişcările de apropiere de inamic erau încurajate şi acoperite de autoritatea Statului.

Din nefericire pentru tara noastră, nici în rândurile clasei conducătoare, a partidelor de opoziţie, nu se găsea niciun lider care să-şi dea seama de valoarea strategica a României şi să o negocieze în relaţiile cu aliaţii. România reprezenta poziţia-cheie în sud-estul european şi această poziţie putea fi valorizata pentru salvarea independentei naţionale. Maniu şi Brătianu erau nişte ignoranţi în materie de politica externă, având încredere oarba în „marile"

democraţii occidentale, care, la vremea aceea, cum spunea Căpitanul, deveniseră nişte anexe ale comunismului.

Începând de la Hitler şi trecând prin Antonescu şi până la Maniu şi Brătianu, toţi au făcut jocul Sovietelor, condamnând poporul român la sclavie.

În acest timp de restrişte, cum priveau ei Mişcarea? Un zălog pe care Antonescu îl ţinea în închisori pentru a-l preda aliaţilor, ca un mijloc pentru a capta bunăvoinţa biruitorilor. Mentalitatea partidelor era aceeaşi. Şi pentru ele, legionarii arestaţi nu erau decât o garanţie a loialităţii lor fata de „principiile democratice". Legionarii n-au fost eliberaţi după 23 August, ci au continuat la Aiud, fiind trecuţi în lotul bolşevic, chiar de către partide. Se schimbase regimul?

Dar nu se schimbase regimul lor de eterni deţinuţi ai închisorilor romaneşti.

2. UN FULGER ÎN CAPTIVITATE

Nu aflasem nimic de întâmplările din tara, în seara de 23 August 1944, data loviturii de Stat şi a arestării lui Antonescu. Nici a doua zi, 24 August, n-am fost mai bine informaţi, deşi ascultam emisiunile germane de radio. Ne urmam programul nostru obişnuit cu plimbarea de 3 ore şi lecturile noastre. Eu mă adâncisem în cărţile de istorie şi trăiam cu înfrigurare isprăvile legendare ale nemuritorilor traci. Citisem numeroase opere ale savanţilor germani şi aproape nu mai percepeam realitatea sinistra în care trăiam, cu gratii de fier la ferestre, cu sârma ghimpata şi electrificată, care înconjura curtea închisorii. Începusem să mă acomodez vieţii celulare în aşa măsură, încât nici nu mai încercam să speculez asupra viitorului nostru.

Alexandru Randa avea grija sa mute steguleţele frontului, după fiecare comunicat militar, tot mai înapoi, tot mai spre Germania. Aflasem ca armata sovietică pătrunsese în Basarabia, în primăvara lui 1944, şi se stabilise frontul la nord de Iaşi. Dar nici prin gând nu-mi trecea ca s-ar putea produce schimbări politice spectaculare în România. Dimpotrivă, îmi ziceam, ca acum, când pământul ţării noastre este ameninţat, toată naţia, cu partide şi Antonescu, vor forma un bloc inexpugnabil de energii, capabil să oprească invazia bolşevică. Alianţa cu Germania mi se părea acum mai imperativa ca oricând, căci

numai cu ajutorul ei armata româna va putea rezista presiunii din răsărit.

Raţionamentul meu se baza pe o premisa logica: flacăra patriotismului ţâşneşte cu tărie elementara din toate inimile româneşti, când neamul se găseşte în primejdie. Instinctul national e mai tare decât orice realitate şi orice divergenta. Îndrăzneam chiar să gândesc ca Antonescu e dispus să înceteze prigoana contra legionarilor şi să accepte colaborarea noastră pentru întări frontul intern.

Cât de departe eram de realitate! În România, întreg Statul începând de la conducătorul suprem, era în plina descompunere şi aluneca vertiginos spre alianţa cu Moscova. Toate mi le puteam închipui, dar aceasta soluţie funesta mi se părea de neconceput. Niciun om şi mai ales nicio naţiune nu se îndreaptă spre propria lor pieire. Aceasta soluţie nu mai era un act politic, ci un act de sinucidere colectiva.

În după amiaza zilei de 24 August, când totul părea că se desfăşoară după calapodul normal în prizonieratul nostru, apare plutonierul – şeful închisorii, şi îmi comunica că sunt chemat să merg la Berlin ca să-l văd pe Generalul Müller. Cum de ani de zile de când dădeam ochii cu autorităţile Reichului, întotdeauna mi se comunica ceva rău, o deteriorare a situaţiei noastre, şi de asta data n-am presimţit nimic bun. Ma gândeam ca Antonescu, profitând de situaţia grea a frontului din răsărit, i-o fi cerut lui Hitler, în termeni ultimativi, să mă trimită în România. Nu era exclus, căci nebunul era obsedat de prezenta mea în Germania mai mult decât de situaţia catastrofală a frontului. Nu mi s-a comunicat pentru ce sunt chemat. Am plecat imediat într-o maşină, însoţit de Borobaru, cu un ofiţer de SS, pe care nu-l cunoşteam.

Apoi la sediul central al Gestapo-ului din Alexanderplatz, am urcat imediat în biroul Generalului Müller, unde fusesem în timpul anchetei mele după întoarcerea din Italia. Am avut surpriza sa aflu în biroul Generalului Müller, pe cine credeţi? Pe Andreas Schmidt, Şeful grupului etnic german din România. Mi-au întins mâna amândoi, cu multă afecţiune şi după o scurta introducere. Generalul Müller îmi întinde o gazeta berlineza, unde, pe prima pagină, citesc cu mirare,

scris cu litere mari, un comunicat asupra loviturii de Stat a Regelui şi arestarea lui Antonescu. Se mai spunea în acelaşi comunicat că s-a constituit în ţara un guvern national român, care a luat conducerea ţării şi va continua războiul alături de Germania.

În sufletul meu se zbăteau două tendinţe: pe de-o parte nenorocirea ce se va abate asupra ţării cu aceasta lovitura, tocmai în plina ofensiva sovietică în Moldova; pe de altă parte, eram bucuros ca presimţirile mele negre nu s-au împlinit. Se îndepărtase primejdia de a fi predat lui Antonescu, acum cazând el însuşi în nenorocirea ce mi-o pregătise mie.

În continuare, Generalul Müller m-a întrebat – Andreas Schmidt traducea – dacă aş fi dispus să iau conducerea acestui guvern national şi să continui lupta alături de Germania. A adăugat ca tratamentul ce l-am suportat până acum nu trebuie să joace un rol important în decizia ce o voi lua. E vorba de destinul Europei întregi şi trebuie trec peste nedreptăţile ce le-am suferit.

Am răspuns imediat ca în faţa noii situaţii create în România şi a ruperii alianţei cu Germania, eu nu pot decât să-mi fac datoria în spiritul testamentului lăsat de Căpitan. Trecutul nu interesează în faţa tragediei prin care trece România.

Führerul trebuie să fie sigur ca voi lupta cu ultima energie şi cu toate forţele de care dispun pentru a restaura alianţa cu Germania şi a feri poporul român de invazia bolşevică.

Ca urmare a acestei declaraţii, Generalul Müller mi-a comunicat ca în astă seară voi pleca cu trenul spre Prusia Orientala, la Cartierul General al Führerului pentru a vorbi cu Himmler şi cu Ribbentrop. Andreas Schmidt ma va însoţi şi va asista la toate convorbirile mele, al căror obiectiv este formarea unui guvern national care să ia conducerea României.

M-am despărţit de Generalul Müller cu multă prietenie. Am stabilit cu Andreas Schmidt gara de unde pleca trenul spre Prusia Orientala şi ora întâlnirii şi apoi eu m-am înapoiat cu aceeaşi maşină spre lagărul Oranienburg, pentru a-mi lua strictul necesar în vederea călătoriei.

3. CU TRENUL SPRE PRUSIA ORIENTALA

Întors în lagăr, i-am comunicat lui Alexandru Randa, tovarăşul meu de suferinţă, convorbirea avuta cu Generalul Müller şi iminenta noastră plecare, chiar în seara aceea, spre Cartierul General al Führerului, în Prusia Orientala. Pe de-o parte eram bucuroşi de întorsătură, căci scăpăm de închisoare, dar, de altă parte, ne gândeam, şi cu strângere de inimă la soarta nefericitei tari, invadată de armatele roşii.

Am început îndată să ne facem bagajele. Nu aveam cine ştie ce, dar, în cursul celor doi ani de detenţie, ni se strânseseră o mulţime de lucruri, în special cărţi, manuscrise şi dosare, de care nu voiam să mă lipsesc. Fiecare şi-a îngrămădit lucrurile ce le avea în geamantanele proprii şi am făcut o revizie de ultima ora prin toate celulele. Erau şase în total. Dispuneam de un apartament în aripa stânga a închisorii şi acum ne despărţeam cu greu de el, căci o parte din viaţa noastră se scursese între aceste ziduri. Uitându-ne la hainele ce le aveam, ne-am dat seama că erau de proasta calitate, necălcate şi chiar mototolite. Ghetele, cămaşa şi cravata salvau aparentele.

Ne-am despărţit cu efuziune de plutonier, şeful închisorii, care ne-a „betroit" cu multă solicitudine. În cadrul regulamentului şi al ordinelor primite, s-a purtat extrem de cuviincios cu noi, înlesnindu-ne viaţa cu tot ce putea. N-a lipsit de la despărţire nici şeful lagărului, un ofiţer mărunţel de statura, dar de o rara distincţie. Ma întrebam adeseori cum de un astfel de om a ajuns să conducă un lagăr de concentrare. Nu ştiu care va fi fost soarta lor, după capitulare.

Bagajele le-am lăsat în grija plutonierului, până ce se va întoarce cineva dintre noi să le ridice. Am plecat toţi trei la Anhalterbahnof, de unde pleca trenul spre Prusia Orientala.

La gara ne aştepta Andreas Schmidt. Aveam locuri rezervate în „Wagon-Lits". Eu cu Borobaru într-o cabina de două paturi, iar Andreas Schmidt cu Randa în alta cabina. Ni s-au dat şi merinde de drum. Cu tot războiul şi apropierea frontului de granitele germane, trenurile funcţionau normal. Întreg personalul îşi făcea datoria ca şi cum ar fi trăit în vremuri de pace. Berlinul cumplit bombardat, dar lumea, cât am putut observa în trecere din maşină, îşi vedea de

treburile ei zilnice, ca şi cum n-ar fi fost expusa sa suporte noi atacuri.

În cabina noastră, am stat mult de vorba cu Borobaru, comentând brusca noastră libertate. Prăbuşirea din tara ne-a săltat pe noi în libertate. Dar ce vom putea face ca să oprim invazia bolşevică? În acel moment nu ştiam cât de adânca era ruptura din tara. De nicăieri, din niciun sector al ţării nu se ivise o reacţie, o forţă capabila sa îndiguiască penetraţia inamica. Speram că se va produce o rezistenta de ultima ora, împiedicând ca toată tara sa cada în mâna bolşevicilor. Speram ca să poată fi salvat cel puţin lanţul Carpaţilor. În spatele munţilor, ne vom putea organiza şi rezista avalanşei de tancuri sovietice. Dar situaţia era mult mai grea decât ne-o puteam închipui. A fost o prăbuşire interna totala şi din acest naufragiu nu s-a putut salva nimeni.

Înainte de culcare, pe o bucată de hârtie, am scris ordinul de înaintare în grad al lui Traian Borobaru, de la legionar la Comandant Legionar. Era cea dintâi avansare ce-o făceam de când fusesem proclamat Şef al Legiunii. În timpul guvernării noastre, n-am avut nici atâta vreme disponibila ca să răsplătesc cu grade pe cei ce s-au purtat eroic la 3 Septembrie, riscându-şi viaţa pentru salvarea patriei. Cu Borobaru împărtăşisem anii de închisoare şi m-a ajutat mult ca să pot suporta umilinţa şi nedreptatea pe care le sufeream tocmai din partea camarazilor noştri germani.

4. ÎNTREVEDEREA CU HIMMLER

Am plecat în seara de 24 August 1944 din Berlin şi am ajuns în dimineaţa de 25 într-o gara din Prusia Orientala, de unde trebuia să ne continuam drumul cu maşina până la Cartierul General al Führerului. În gara ne aştepta un trimis al Reichsführerului, cu o maşină. Eram însoţit de Andreas Schmidt, Borobaru şi Randa.

Timpul era splendid. Am intrat în pădurea care adăpostea barăcile Comandantului Suprem al teatrului de operaţiuni. Am trecut prin mai multe controale. (După atentatul contra lui Hitler, paza se înăsprise). Ofiţerul însoţitor se oprea la fiecare bariera şi arata soldaţilor de paza împuternicirile ce le avea.

Am fost conduşi la baraca unde-şi avea reşedinţa Reichsführerul SS Himmler. Fiind dimineaţa, mai întâi ni s-a servit un dejun copios,

din care n-a lipsit nici cafeaua adevărată, în locul Ersatzului obişnuit.

Pe la orele 11 am intrat în biroul Reichsführerului, numai eu împreună cu Andreas Schmidt, care-mi servea de Dolmetscher. M-a primit cu multă amabilitate şi chiar cu căldură. Himmler era de înălţimea mea, dar brunet. Purta cunoscuţii lui ochelari. Eu eram stângaci şi nu ştiam cum să mă comport în faţa lui. N-am intrat direct în politica, ci conversaţia a alunecat în alte direcţii. Mai întâi mi-a comunicat informaţiile ce le primise de la Buchenwald. Un raid al aviaţiei anglo-americane, săvârşit în ziua de 24 August, a atacat lagărul şi a făcut victime numeroase şi printre legionari. După ştirile primite azi dimineaţă telefonic ar fi fost peste 70 de legionari ucişi. M-am speriat când am auzit. În ce priveşte răniţii, iarăşi numeroşi, a dat ordin să fie trimişi şi trataţi în sanatoriile SS. Şi-a exprimat sincerul lui regret pentru cele întâmplate. „Ce tragedie pentru Mişcarea Dumneavoastră după atâtea suferinţe!"

A abordat apoi un alt subiect, al originii poporului român. Nu era prea bine informat. Ne considera mai mult „valahi" decât români, resturi din Balcani care au trecut Dunărea şi au înaintat cu turmele de oi până în Transilvania. Mi-am dat seama că era tendenţios informat. Cât am putut şi timpul scurt mi-a permis, i-am vorbit de strămoşii noştri traci, cel mai vechi popor din Europa, înrudit cu germanii, căci triburile trace se extindeau până în patrulaterul Boemiei. Am continuat cu colonizarea romană şi cum din amestecul celor două popoare a luat naştere poporul românesc. Cine a avut interes să ne defaime şi să ne transforme într-o adunătură venita din Balcani?

În sfârşit am abordat şi domeniul politic. I-am declarat – Schmidt traducea – ca eu sunt gata să-mi asum răspunderea unui guvern care să continue lupta poporului român alături de germani. Am condamnat evenimentele din tara, ruperea alianţei cu Germania, care nu vor avea alt rezultat decât pierderea independentei naţionale şi înrobirea poporului nostru sub dictatura Moscovei. Întâmplările din trecut nu ma afectează. Singurul meu regret este că nu am fost eliberat cu o lună de zile înainte, căci aş fi putut împiedica dezastrul actual din România. Noi vom lupta cu aceeaşi ardoare contra bolşevicilor ca şi în trecut şi nu ne vom da înapoi de la nicio jertfa pentru a-i ajuta pe

camarazii noştri germani. Vom împlini testamentul Căpitanului, care a fost asasinat pentru ca a declarat ca „în 48 de ore de la victoria legionara, România va avea o alianţă cu Puterile Axei”.

Himmler a fost vădit impresionat de declaraţia mea clara şi categorica şi m-a asigurat din partea lui de întreg concursul pentru a organiza o linie de apărare în România, care să oprească invazia bolşevică.

Conversaţia noastră a durat aproximativ două ceasuri. La orele unu, am trecut cu toţii în sala de mese. Himmler era însoţit de o suita numeroasa, formată din mai mulţi ofiţeri SS, cu înalte grade şi cu pieptul plin de decoraţii. Decorul era impresionant. Noi, eu, Borobaru şi Randa, nu aveam nici haine cuviincioase. Eu am fost aşezat la dreapta lui Himmler, Andreas Schmidt la stânga, şi ceilalţi camarazi ai mei, printre ofiţeri. Prânzul servit a fost frugal. S-a închinat un pahar cu vin, la care am strigat cu toţii „Heil Hitler”.

După masa am fost conduşi într-o baraca, unde ni se rezervaseră locuri de dormit, fiecare cu cămăruţa lui. Am profitat de timpul liber pentru a ne spăla şi barbieri, aşteptând să facem o vizita Excelentei Sale von Ribbentrop, aşa cum ni se comunicase. Ne-am odihnit puţin şi apoi am mai conversat cu Andreas Schmidt, întrebându-l de ultimele ştiri din tara.

5. ÎN VILA LUI RIBBENTROP

Pe la orele 5 după amiaza, am plecat însoţit numai de Andreas Schmidt, pentru a face o vizită Ministrului de Externe, von Ribbentrop. Acesta îşi avea reşedinţa într-un loc mai îndepărtat, la 5 kilometri aproximativ de centrul cartierului general al Führerului.

Am fost din nou luaţi într-o maşină şi conduşi pe drumuri de pădure până la locuinţa lui Ribbentrop, o vilă de proporţii modeste, ascunsa între copaci uriaşi. Deşi era încă ziua, camera în care ne-a primit era întunecoasa, încât pentru a ne vedea era nevoie de o lampă cu abajur. Interiorul era modest mobilat. Nimic de prisos. Niciun lux. Ribbentrop era un bărbat înalt cu ochi albaştri, impunător.

Ministrul de Externe a ţinut să-mi amintească mai întâi de originile rupturii noastre din Ianuarie 1941 şi să se dezvinovăţească de cele întâmplate. Faptul ca eu am refuzat să merg la Obersalzberg,

invitat de Führer, în 14 Ianuarie 1941, ne-a creat o situaţie imposibila. Dacă aş fi venit, Führerul era decis să accepte o masa rotunda, la care să-mi expun şi eu punctul meu de vedere. Refuzând invitaţia, Führerul s-a simţit jignit şi atunci i-a acordat tot sprijinul lui Antonescu, pentru a rezolva criza internă, adică conflictul cu Mişcarea.

La aceasta chestiune nu am dat niciun răspuns, deoarece nu mai era de actualitate, iar evenimentele din tara dovedeau ca încrederea excesiva acordata Mareşalului n-a fost cea mai bună politica a Germaniei. Nu voiam să intru în polemica cu Ministrul de Externe al Germaniei, în acest moment grav pentru alianţa dintre cele două popoare.

M-a întrebat apoi ce cred eu despre Mareşalul Antonescu. A fost şi el amestecat în întâmplările din România sau a fost doar o victimă a cercurilor din jurul Palatului? I-am răspuns, fără să cunosc atunci şi alte amănunte, că am convingerea ferma ca Antonescu a participat cu cercurile Palatului la ruperea Alianţei, chiar dacă a căzut şi el victima conspiraţiei urzite sub patronajul său. Ministrul n-a fost prea bucuros de acest răspuns, căci acuzaţiile contra lui Antonescu implicit loveau şi în politica germana din România, al cărei făuritor principal era el însuşi. Nici Ribbentrop n-a răspuns la obiecţiile mele. Vinovăţiile erau prea evidente ca să încerce o disculpare.

La urma m-a rugat ca în cursul zilei de azi să redactez un manifest către tara, pentru a fi emis mâine, 26 August spre România, prin postul de Radio Donau. Trebuie făcut cu cea mai mare urgenta, deoarece el vrea să-l citească şi să-şi dea aprobarea asupra textului, înainte de a fi citit la Radio. I-am promis ca ma voi pune pe lucru îndată şi într-o oră sper să fie gata. Camaradul Randa, care era cu noi, îl va traduce imediat şi textul va ajunge până spre seara, în mâinile Excelentei Sale.

La despărţire, Ribbentrop a avut amabilitatea sa ma conducă până la ieşire, dar păstrându-şi ţinuta rece şi distanta. M-am întors cu Andreas Schmidt la baraca rezervata noua, unde am început să lucrez la manifestul cerut de Ministrul de Externe.

6. UN MANIFEST CĂTRE TARA

În mai puţin de o oră am redactat manifestul destinat să fie

difuzat spre tara. Nu mai am în arhiva mea textul acestui manifest, pierzându-l în vălmășagul evenimentelor de mai târziu. După cât îmi amintesc de conţinutul lui, se referea în primul rând la răsturnarea din tara, arătând ca schimbarea alianţelor şi ruperea frontului reprezintă o mare primejdie pentru tara. Aminteam de declaraţiile Căpitanului, care avertiza de orice apropiere de Rusia.

Cum nu cunoşteam în acel moment amănuntele loviturii de Stat şi cine a realizat-o efectiv, n-am pomenit niciun nume în particular, nici pe Rege şi nici pe şeful partidelor, dar îi condamnam cu toată vehementa pe autorii acestui act.

Chemam apoi la rezistenta întreg poporul şi toate forţele sănătoase ale naţiunii pentru a îndigui invazia bolşevică. Am anunţat ca Mişcarea Legionara îşi va asuma răspunderea luptei alături de Germania, în teritoriile ce vor putea fi salvate de ocupaţia hoardelor roşii. Un guvern national român se găseşte în formaţie şi acesta va restabili onoarea poporului român, întinata prin actul de la 23 August. Îi îndemnam în primul rând pe legionari ca să ia iniţiative locale, mobilizând toţi românii dornici să lupte pentru mântuirea patriei. Făceam apel şi la armata româna ca să se ataşeze guvernului national român, opunându-se celor ce vor să întoarcă armele contra aliatului de până atunci.

Încheiam exprimându-mi încrederea în victoria finala a Reichului german şi a Führerului Adolf Hitler. Toate puterile francmasonice din lume nu vor putea adumbri gloria celui ce lupta pentru apărarea civilizaţiei europene şi creştine.

Îndată i l-am trecut lui Randa, care l-a tradus cu aceiaşi iuţeala bătându-l direct la maşina de scris, ce i-a fost pusă la dispoziţie. Cu un curier special, manifestul i-a fost trimis lui Ribbentrop, care după ce l-a citit mi-a răspuns că este bun şi şi-a dat aprobarea să fie difuzat imediat prin postul Radio Donau.

A doua zi, 26 August, manifestul meu, emis prin Radio Donau de la Viena, a putut să fie ascultat în ţară. A provocat o puternica zguduire atât în inimile românilor, conştienţi de primejdia ce-i ameninţa, cât şi între legionari, care acum ştiau ca eu trăiesc şi m-am pus în fruntea luptei de rezistenta contra cotropitorului. Ca urmare, mulţi legionari

s-au îndreptat spre graniţa de vest a ţării, unde, se presupunea că se vor concentra forţele germane disponibile şi se vor constitui primele unităţi de voluntari români.

7. O NOUĂ ÎNTÂLNIRE CU HIMMLER

Seara, după cina, pe la orele noua, am fost din nou chemat în biroul lui Himmler. De asta data nu eram decât eu, Andreas Schmidt şi Şeful suprem al SS-ului. Dispăruse suita lui de ofiţeri.

Convorbirea s-a desfăşurat în trei şi privea situaţia din România. Reichsführerul era pe punctul de a lua anumite decizii referitoare, la frontul din sud-est şi voia să afle şi opinia mea. M-a întrebat cum văd eu evenimentele din România şi cum s-ar putea zdrobi încercarea de ruptura a alianţelor, patronata de partide şi de anturajul Regelui. I-am răspuns că exista o Axa a ţării şi anume linia Braşov-Bucureşti. Dacă trupele germane pot să asigure stăpânirea acestei axe, invazia sovietică poate fi oprita la porţile Moldovei, pe linia Focşani-Namoloasa-Galaţi, cum avusese intenţia de altminteri şi Antonescu. Totul depinde însă de rapida intervenţie a trupelor germane şi dacă acestea dispun de forţele necesare pentru a face fata confuziei ce s-a creat în ţară. Când i-am dat acest răspuns, eu nu ştiam ca în întreg spaţiul vestic al ţării, Muntenia, Oltenia şi Ardealul, germanii nu dispuneau decât de pâlcuri de soldaţi şi ca grosul trupelor erau concentrate în Basarabia unde fuseseră împresurate, după ruptura frontului de la Iaşi.

Ştiu ca Himmler, după răspunsul meu, a vorbit de mai multe ori la telefon, nu ştiu dacă eu Hitler sau direct cu Bucureştiul. Din documentele ce le-am citit mai târziu, rezulta ca Generalul Gestenberg, ataşat al aerului la Bucureşti, a asigurat înaltul Comandament german ca poate zdrobi putsch-ul cu aviaţia şi trupele ce le are. Ori, ordinul ce s-a dat de a se bombarda Bucureştiul n-a avut efectul dorit. Trupele române au atacat bazele militare ale germanilor din împrejurimile Bucureştiului şi le-au anihilat. Pe valea Prahovei şi în Ardeal, micile contingente germane n-au putut rezista intervenţiei trupelor române, la care s-au adăugat în câteva zile şi masele sovietice.

Hitler plătea acum încrederea nelimitata ce-o acordase Mareşalului Antonescu, când, în realitate, sub oblăduirea supremă a

acestuia, se ţesuseră toate firele conspiraţiei. Toată România forma un imens gol militar, provocat de golul politic în care a operat conducerea germana. În cursul conversaţiilor mele cu Generalul Müller, cu Himmler şi Ribbentrop, mi-am exprimat amărăciunea că nu am fost pus în libertate cu o lună de zile înainte. Cu certitudine că aş fi putut împiedica ruptura frontului.

8. CU AVIONUL LA VIENA

Chiar Himmler mi-a comunicat ca a doua zi voi pleca cu avionul la Viena şi de acolo la Budapesta, pentru a lua contact cu Generalul Phleps şi a discuta cu el situaţia din România. Generalul Phleps era însărcinat cu apărarea frontului din regiunea Arad-Banat.

În seara aceea, am vorbit cu Randa şi l-am rugat să se întoarcă în lagărul de la Oranienburg, să ridice bagajele noastre şi să le transporte la Viena, unde ni se comunicase că va fi centrul de acţiune al guvernului national. Aşa se face că zborul la Viena l-am făcut însoţit numai de Borobaru şi Andreas Schmidt.

Avionul în care ne-am urcat nu era un avion oarecare, ci însuşi avionul personal al Führerului. Ni se făcuse aceasta onoare, pentru a ne arăta grija ce-o avea guvernul german ca misiunea noastră să se desfăşoare în bune condiţii. Piloţii erau militari cu experienţa şi am zburat tot timpul la joasa altitudine pentru a evita vreo întâlnire cu avioane inamice. Ziua era frumoasă, încât am putut să admiram şi peisajele pe unde am trecut. Am străbătut Boemia şi ne-am apropiat de aeroportul de la Viena.

La coborâre, am avut surpriza sa constat că sunt salutat de un numeros grup de funcţionari germani de la Radio Donau, în frunte cu Directorul postului Dr. Schaub. Erau circa 6 – 7 persoane, între care şi Dr. Matthiae, originar din Ardeal. În clădirea aeroportului am conversat aproape o oră şi apoi ne-am reluat zborul spre Budapesta.

În scurtul timp al acestei vizite, mi-am adus aminte de primul zbor la Viena, în Aprilie 1941.

Atunci fugeam din tara. Trecusem prin Bulgaria şi neputând ateriza avionul la Viena, din cauza tulburărilor atmosferice, s-a îndreptat spre Wiener-Neustadt. De atunci au trecut 4 ani, timp în care noi am fost imobilizaţi în captivitate, din înalte raţiuni de Stat, pentru a

se ajunge la rezultatul dezastruos de astăzi.

9. LA BUDAPESTA

Chiar în după amiaza aceleiaşi zile, 26 August, am ajuns cu avionul la Budapesta. Capitala Ungariei suferise de pe urma bombardamentelor, deşi nu în aceeaşi măsură ca oraşele germane. În Budapesta am poposit în perioada primului meu refugiu în Germania. Trecusem frontiera pe la Beba Veche, ajunsesem la Seghedin, de unde luam trenul spre Budapesta, însoţit de Lică Popovici şi Ilie Smultea.

O maşină ne-a condus la Legaţia germana, unde am fost primiţi de Ministrul Wesemnayer. În această seară nu s-a întâmplat nimic deosebit. Ni s-au rezervat camere la hotel şi am luat masa la un restaurant. După aceasta zi agitata, am dormit destul de bine. Cu Traian Borobaru am depanat din nou firul evenimentelor şi cum ni s-a schimbat soarta în numai trei zile. În 23 August eram încă în închisoare şi ne duceam viaţa obişnuită. Nu vedeam înainte decât o perioadă de şedere în lagăr. Ne întrebam doar cu îngrijorare dacă la apropierea frontului de granitele germane vom fi pusi în libertate sau strămutaţi în altă parte, pentru a nu cădea în mâinile ruşilor. Pentru ceilalţi deţinuţi, venirea ruşilor era libertatea, pentru noi însemna un nou prizonierat, mai lugubru şi apoi moartea.

Acum, după ce ne luasem răspunderile în faţa ţării, preocupările noastre s-au schimbat radical. Cum să facem ca să răspundem încrederii ce şi-a pus-o Führerul în noi? Aveam nevoie de un teritoriu din trupul ţării, unde să ne instalam, şi de unde să putem recruta o nouă armata, care să lupte alături de armata germana.

A doua zi dimineaţă, un funcţionar al Legaţiei ne-a luat şi ne-a purtat prin mai multe magazine de îmbrăcăminte pentru a ne cumpăra nişte haine ca lumea. Şi la Budapesta nu mai era belşugul de altă dată. Şi pe aici se simţea lipsa de articole în prăvălii. În sfârşit, am găsit ce ne trebuia şi îndată ne-am schimbat, uitându-ne unul la altul ca la nişte nou-născuţi.

Ne-am văzut cu Andreas Schmidt la Legaţie, care ne-a comunicat ca în după amiaza aceleiaşi zile, vom avea o conferinţă cu Generalul Phleps şi cu mai mulţi ofiţeri de rang înalt din SS. Generalul Phleps era Comandantul Diviziei „Prinz Eugen”.

10. CU GENERALUL PHLEPS

În după amiaza zilei de 27 August ne-am întrunit într-un salon al Legaţiei germane la Budapesta cu Generalul Phleps şi mai mulţi ofiţeri din SS. Erau prezenţi Andreas Schmidt şi Traian Borobaru.

Subiectul de discuţie, cum era şi firesc, era situaţia militară din România după lovitura de Stat a Regelui Mihai. Vorbeam româneşte, căci Generalul Phleps, principalul interesat, era neamţ din România. Cum am mai spus mai înainte, el a fost însărcinat de Comandamentul Superior German cu apărarea granitei de vest a României, aproximativ regiunea Arad şi Banat. De abia acum am aflat ca venirea mea la Budapesta îşi avea tâlcul ei. Ribbentrop se gândise şi alesese ca sediu al guvernului national român de rezistenta oraşul Arad. Aici trebuia să ne instalam şi să se constituie noul guvern şi noua armata naţională. Dar totul depindea de fixarea frontului pe linia Carpaţilor. Dacă diviziile sovietice vor pătrunde prin pasurile Carpaţilor, Aradul nu mai putea servi acestui scop. În acest caz, germanii ar fi făcut apel la aliaţii lor unguri, ca să înainteze în partea româna a Ardealului, pentru a se opune acţiunii combinate a trupelor sovieto-române.

În momentul acela nu ştiam ca Generalul Phleps era un Comandant fără armată. În spatele lui se întindea un gol militar. Câteva detaşamente din administraţia Banatului sârbesc şi Volksdeutsche din aceeaşi regiune. Se mai adăugară ceva trupe răzleţe care se retrăgeau din Serbia. Cu forţele ce le mai avea nu se putea opune înaintării sovietice.

Cerându-mi să-mi dau părerea asupra aportului Mişcării Legionare la lupta comuna, i-am răspuns şi lui ca şi superiorilor săi ca eu nu pot interveni decât dacă dispun de un spaţiu suficient de mare pentru a recruta o armată de voluntari. Îmi trebuie şi spaţiu şi o anumită perioadă de timp. Ce puteam să fac, când eu am fost ţinut prizonier până la 24 August 1944? În câteva zile nu puteam mobiliza forţele de rezistenta ale naţiunii. Am constatat la toţi cei prezenţi o anumită paralizie. Toţi aşteptau ordine, de undeva de sus şi nu ştiau ce să facă. Generalului Phleps i se dăduse o comanda, dar îi lipseau mijloacele necesare. Era redus la improvizaţii. Aşa mai târziu s-a dus în Banat, unde a luat contact cu legionarii care se refugiaseră în Serbia.

Din ce s-a putut întocmi atunci, s-a format un batalion de intervenţie mixt germano-român, care s-a pus în marş spre Timişoara, dar fără rezultat. Mai târziu Generalul Phleps a murit în lupta, cazând, mi se pare, într-o ambuscada.

Aveam impresia ca în acel moment nimeni nu ştia ce să facă cu noi. Nu le puteam oferi sprijinul la care se aşteptau, din motivele mai sus amintite. Hitler plătea lipsa lui de previziune politica, acordându-i lui Antonescu toată încrederea, iar pe noi ignorându-ne ca o cantitate neglijabila.

11. ÎNAPOI LA VIENA

În această situaţie nehotărâtă, am stat la Budapesta trei zile până ce un ordin venit de la Marele Cartier al Führerului a comunicat Legaţiei Germane să ne readucă la Viena. Planul de instalare al guvernului national român la Arad căzuse din cauza înaintării vertiginoase a trupelor sovieto-române. Trupele germane din Moldova şi Muntenia care scăpaseră din încercuire, băteau în retragere spre Carpaţi. Atacul asupra Bucureştiului eşuase şi diviziile sovietice se apropiau fulgerător de capitala.

În dimineaţa de 28, eu şi Borobaru am fost luaţi în primire de un ofiţer SS, care ne-a invitat în maşina lui. Cu aceasta maşină am părăsit Budapesta şi am luat drumul spre graniţa austriacă. După câteva ore de mers, fără întrerupere, pe la orele două după amiaza, am ajuns la Viena. Andreas Schmidt nu s-a mai întors cu noi. El avea alte misiuni. Voia sa se înapoieze în România, pentru ca în aceste momente grele pentru Grupul Etnic German să fie în fruntea compatrioţilor săi. Am descins la Hotel „Imperial”, unde am rămas tot timpul şederii mele la Viena.

De aici înainte începe un alt capitol de istorie legionară. La Viena am pus bazele guvernului national român şi am continuat lupta alături de Reichul german până la capitularea lui, din 9 Mai 1945.

12. SÂNGE ŞI LIBERTATE LA BUCHENWALD

La Buchenwald, a doua zi după ce a avut loc răsturnarea din România, 23 August 1944, aviaţia anglo-americană a atacat lagărul, ucigând mii de oameni. Cele două acţiuni nu sunt întâmplătoare, ci exista o conexiune politica între ele.

Sotia mea a fost căutată de o persoană ce avea legătură cu serviciul englez. Era doctorul radiolog Nedelcu din Bucureşti. Acesta a rugat-o să-mi transmită un mesaj din partea Londrei:

„Dacă se întâmpla schimbări în România, cu scopul de a îndepărta tara noastră din alianţa cu Puterile Axei, dl. Horia Sima este rugat să nu se opună acestui plan, continuând lupta alături de Germania. Pentru acest serviciu, Marea Britanie e dispusa ca la sfârşitul războiului să-i acorde ospitalitate în Anglia şi să-i asigure şi libertate pentru viitor".

Sotia mea a răspuns ca ea nu are nicio legătură cu mine, nu ştie unde sunt şi nu-mi poate comunica nimic. Ea spunea purul adevăr. Toate legăturile mele cu exteriorul erau tăiate.

Sotia mea nu s-a încredinţat acestor mesaje frauduloase şi când s-a produs actul de la 23 August, a plecat cu trenul, împreună cu Doamna Iasinschi şi fiul ei, de la Brad spre Arad. Dacă mai întârzia 24 de ore, ar fi fost arestata. Abia ajunsă la Arad, au intrat trupele maghiare în oraş, care săriseră în ajutorul germanilor. Situaţia generală a frontului înrăutăţindu-se, din cauza penetraţiei diviziilor sovietice prin pasurile Carpaţilor Meridionali, autorităţile germane au decis evacuarea oraşului. Sotia mea, Doamna Iasinschi şi fiul ei Dan, au fost evacuaţi cu ultimul tren ce se formase în gara Arad. Au trecut prin Budapesta şi au ajuns cu bine la Viena.

Între anglo-americani şi conspiratorii de la Bucureşti era o legătură continua. Comunicaţiile erau înlesnite chiar de guvernul român, care avea cunoştinţă de existenta unor posturi de emisiune engleze şi tolera activitatea lor. De altă parte la Ministerul de Externe Roman, sub conducerea lui Niculescu-Buzeşti, exista o alta centrala de legături cu străinătatea. Cert este ca lovitura de la 23 August a fost cunoscuta cu anticipaţie de serviciile aliate, care la rândul lor, au informat Londra. Numai aşa se explica groaznicul bombardament de la Buchenwald, a doua zi după ce complotiştii de la Palat operau arestarea lui Antonescu. De altminteri, după efectuarea lui, Radio Londra a anunţat raidul asupra Buchenwald-ului, al cărui scop principal a fost nimicirea grupului legionar internat aici, pentru ca acest grup să nu mai poată organiza o nouă linie de rezistenta în

România.

Bombardamentul s-a desfăşurat în plina zi, pe la orele 12. Legionarii priviseră de multe ori spre cer, când treceau stoluri de avioane americane şi britanice spre oraşele unde trebuiau să-şi descarce încărcătura lor mortifera. Şi de asta data credeau ca asista la un exerciţiu asemănător: avioane destinate să împrăştie moartea în alte localităţi. Nu ştiau ce să creadă când au început să trosnească bombele în jurul lor. Pereţii baracilor cad sub presiune şi lumea îşi cauta adăpost sub mese, sub paturi, în şanţuri sau în adăposturi anti-aeriene. După ce avioanele au trecut, cei rămaşi şi neatinşi descoperă în jurul lor pe cei morţi şi răniţi. Sunt cinci camarazi care şi-au pierdut viaţa: Zaharia, Graur, Papanace, Calin şi Voinea. Răniţii sunt foarte mulţi. Aproape 40 de inşi, dintre care, unii grav. Aceştia sunt luaţi şi duşi cu brancardele în infirmeria lagărului, iar de aici, mai departe, în diverse spitale.

În focul bombardamentelor au dispărut poarta, reţelele de sârma ghimpata şi turnurile de pază. În faţa se întindea o pădurice. Nu mai existau nici santinelele, care împărtăşiseră aceeaşi soarta: morţi şi răniţi.

Efectele bombardamentului n-au fost atât de grave pentru grupul legionar, pentru ca avioanele n-au calculat exact amplasamentul lagărului Fichtenhain. Conform ordinelor primite, trebuia să-l lovească din plin. Abia primele bombe au căzut peste legionari, în timp ce covorul lor s-a deplasat masiv spre lagărul propriu-zis, semănând moartea între deţinuţi. Peste 8.000 au fost ucişi. Au fost lovite şi fabricile de armament din lagăr, unde lucrau aceşti deţinuţi.

13. DACHAU: PUNCTUL FINAL AL UNEI DRAME

La Dachau taberele au rămas împărţite până în ultimul moment. Deoparte partizanii lui Papanace, de altă parte, cei rămaşi leali. Cum am scris mai înainte conflictul a mers atât de departe, încât cele două gupe nu-şi mai ziceau „bună ziua”. Mâncau împreună, căci n-aveau încotro, dar nu mai vorbeau unul cu altul. O atmosferă grea şi apăsătoare. În sfârşit se apropie dezlegarea. Cum aveau un aparat de radio auziseră ştirile din tara: proclamarea Regelui şi ruperea

raporturilor cu Puterile Axei. Mai departe, cu toţii presupuneau ca soarta lor se va schimba. Printr-o ciudata întâmplare, legionarii de la Buchenwald au fost anunţaţi înaintea lor că vor fi pusi în libertate. La Dachau nu venise încă ordinul de la Himmler. Aşa se face că în seara de 26 August, încă fiind prizonieri la Dacahu, fruntaşii legionari au ascultat proclamaţia mea către tara, transmisa de Radio Donau. Bucuria a fost de nedescris la cei care rămăseserăm fermi pe poziţie. Tăria lor sufletească fusese răsplătită. Ceilalţi, partizanii lui Papanace, adică Gârneaţa, Lefter, Trifa, Groza, Mihăilescu şi Horodniceanu au respirat uşuraţi ca scapă din lagăr, dar, de altă parte, erau mâhniţi de întorsătura evenimentelor. Germanii au preferat din nou pe Horia Sima, care le-a creat mari greutăţi cu fuga lui în Italia, şi nu s-au adresat lui Papanace sau Gârneaţa, cum era firesc din punctul lor de vedere. Ei au rămas fideli alianţei cu Germania, au condamnat gestul lui Horia Sima, au înfierat atitudinea lui care punea în primejdie însăşi testamentul Căpitanului şi acum iată răsplata. În relaţiile cu Reichul german, lor nu li se putea imputa nimic, în timp ce Horia Sima nici n-a venit la Hitler când a fost chemat în Ianuarie 1941, ci a preferat să se înfrunte cu Antonescu, provocând rebeliunea. Guvernul german a făcut o greşeală politica preferând pe acest om, capabil de toate surprizele.

Papanace, când a auzit mesajul meu, era livid. Din nou nu-i ieşise socotelile lui politice. Primul exil din Germania se terminase pentru el cu alungarea Regelui Carol şi formarea Statului Naţional-Legionar; al doilea exil sfârşise cu ieşirea la suprafaţă a aceluiaşi om pe care îl detesta şi l-a combătut cu înverşunare în faţa germanilor şi a camarazilor lui, cu speranţa că nu va mai ieşi teafăr din lagăr. În zadar au fost toate manifestaţiile lui de fidelitate pentru Führer şi Germania naţional-socialista, în zadar a fost toată campania lui de acuzare şi condamnare a mea, ca unic responsabil de suferinţele celor internaţi în lagăre, prin calcarea angajamentelor fata de Reich. La nimic n-a servit aceasta pledoarie înfocata de desprindere a răspunderilor mişcării de actele fostului şef. Totul s-a ruinat într-o clipită prin năprasnicele întâmplări din tara, iar germanii au făcut apel la omul care le-a creat, numai greutăţi, presupunând că se bucura de încrederea Legiunii şi a Neamului.

Între camarazii rămaşi leali, a fost o irupţie de bucurie. Cu toţii au fost pusi în libertate şi îndreptaţi spre Viena, acelaşi centru de concentrare al legionarilor. Cum o nenorocire nu vine niciodată singura, Papanace a mai aflat la Viena că-i murise fratele în bombardamentul de la Buchenwald. Un element excepţional, care a jucat un rol important în revoluţia de la Constanta. Ma gândeam, când am aflat ştirea morţii fratelui său, ca aceasta durere îi va atenua resentimentele lui Papanace şi ne vom putea regăsi, ca la 14 Septembrie la Bucureşti. Dar n-a fost aşa. Cu aceeaşi perseverenta a continuat drumul întunecat din lagăr, fixându-şi acum ca tel să torpileze formarea unui guvern national sub conducerea mea, deşi vedea şi era clar ca eu nu făceam nimic rău în acel moment, luându-mi angajamentul să lupt contra năvălitorilor din tara.